

Antagen av Örebro kommunfullmäktige den 11 december 2018

En växande kommun med nya möjligheter.

Kommunledningen i Örebros övergripande strategier
och budget 2019 med plan för 2020–2021

Innehållsförteckning

ÖREBRO UTVECKLAS I GOTT SAMARBETE	4
VAD INNEHÅLLER DETTA DOKUMENT	5
PROCESSEN KRING STYRNING, UPPFÖLJNING OCH UTVECKLING	6
STRATEGISKA OMRÅDEN	7
ORGANISATION, ROLLER OCH ANSVAR	10
FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR NÄMNDERNA	12
FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR PLANPERIODEN 2019–2021	13
EKONOMISKA STYRPRINCIPER FÖR ÖREBRO KOMMUN	15
BEFOLKNINGSUTVECKLING 2018–2027	18
KOMMUNENS RESURSER	25
EKONOMISK PLAN 2019–2021	29
TAXOR OCH AVGIFTER	34
INVESTERINGSPROGRAM 2019–2022	36
DIREKTIV OCH UPPDRAG INFÖR BUDGET 2020	41
DET KOMMUNÖVERGRIPANDE ARBETET	42
ARBETSMARKNAD	58
ETT NÄRINGS LIV FÖR HÅLLBAR TILLVÄXT	62
SVERIGES LEDANDE MILJÖ- OCH KLIMATKOMMUN	68
BUDGETDIREKTIV FÖR DE KOMMUNÄGDA BOLAGEN	72
PROGRAMOMRÅDE BARN OCH UTBILDNING	86
PROGRAMOMRÅDE SOCIAL VÄLFÄRD	98
GEMENSAMT ANSVAR FÖR PROGRAMOMRÅDE BARN OCH UTBILDNING OCH PROGRAMOMRÅDE SOCIAL VÄLFÄRD	108
PROGRAMOMRÅDE SAMHÄLLSBYGGNAD	109

Bilagor

UPPFÖLJNING OCH ANALYS BILAGA 1

FÖRÄNDRING AV DRIFTBUDGETRAM FRÅN 2018 TILL 2019 BILAGA 2

INVESTERINGSPROGRAM BILAGA 3

AVFALLSTAXA 2019 BILAGA 4

VATTEN- OCH AVLOPPSTAXA BILAGA 5

Örebro utvecklas i gott samarbete

2019 blir ett spännande och utmanande år för Örebro kommun. Den fantastiska utveckling kommunen är inne i syns och märks i örebroarnas vardag. Nya bostäder färdigställs. Nya skolor, förskolor och äldreboenden öppnas. Så kommer det att se ut även de kommande åren och den budget du håller i din hand ska skapa förutsättningar för att detta sker på ett så bra sätt som möjligt, utifrån alla de resurser som finns i vår kommun.

Året vi har framför oss kommer medföra flera nya beslut om att bygga ut välfärden i Örebro kommun. Det kommer också innebära överväganden om att vända på varenda krona som kommunen förfogar över. När fler jobbar i välfärden och när fler lokaler behövs, då måste politiken säkerställa att det finns resurser för detta på både kort och lång sikt. Kostnaderna ökar snabbt, när välfärden byggs ut i stor utsträckning. Utbyggnaden av denna välbehövliga välfärd måste då tryggas. Det förutsätter att kostnadsutvecklingen kontrolleras på ett bra och balanserat sätt.

De huvudsakliga prioriteringar som arbetet i Örebro kommun ska leda fram till är att minska klyftorna mellan människor på olika sätt samt att stärka skolresultaten. Alla goda krafter inom vår kommun ska ha dessa ambitioner med sig i sina vardagliga insatser. Med minskade klyftor menar vi både att jämna ut förutsättningarna till ett gott liv mellan olika socioekonomiska grupper, men också göra det enklare att delta i samhällslivet på lika villkor, oaktat vart i kommunen man bor eller vilken bakgrund eller förutsättningar man har. Anledningen till att vi särskilt vill nämna skolans resultat beror på att ett fullgott gymnasiebetyg är den främsta skyddsfaktorn för ett gott liv.

2019 blir det sista året med en ganska snårig struktur för hur detta dokument, kommunens budget, arbetas fram. Inför år 2020 ska budgeten skapas med FN:s Agenda 2030 som utgångspunkt. De mål som finns i det internationella arbetet för hållbarhet för klimat, miljö, sociala och ekonomiska frågor ska också ligga till grund för det politiska arbetet i Örebro kommun. Det är en viktig förändring för hur Örebro både ska utvecklas lokalt, samt för hur vi örebroare ska bidra till global hållbarhet och sammanhållning.

Örebro är en kommun som rör sig framåt. Det är en kommun som vågar prova nya vägar och som inte tvekar kring att välfärden kan byggas ut samtidigt som livskvaliteten ökar genom god kultur, ökad trygghet och fler fritidsmöjligheter. Örebro byggs allra starkast när utveckling bejakas istället för att motarbetas och när arbetet sker i samverkan mellan civila samhället, näringslivet och den offentliga sektorn.

Kenneth Nilsson

Socialdemokraterna

Per-Åke Sörman

Centerpartiet

Lennart Bondeson/Marlene Jörhag

Kristdemokraterna

Vad innehåller detta dokument

Du håller nu Örebro kommuns budget för 2019 i din hand. Budgeten innehåller texter om vad den kommunala organisationen ska arbeta med under året som kommer. Det framgår också siffror som beskriver vilka pengar som går till vad inom kommunens verksamhet. Sammanlagt omsätts ca 8,5 miljarder kronor i Örebro kommun, så det är en stor verksamhet det handlar om.

Inledningsvis beskrivs Örebro kommuns styrmodell, som började gälla 2012. Modellen redovisar vilka övergripande strategier som kommunen arbetar med och vilka mål som ska uppnås under mandatperioden. Vad som ska uppnås formuleras i ett antal målområden. Verksamheten som kommunen bedriver ska varje år utvecklas för att nå målen för mandatperioden.

Därefter följer genomgångar av vad som ska ske i den kommunala verksamheten under 2019–2020 med utblick mot 2021. Dessa genomgångar delas upp i flera kapitel. Den kommunövergripande verksamheten, där arbetsmarknad, näringsliv och klimatarbete ingår, beskrivs för sig. Ett särskilt fokus läggs på arbetet som sker inom de kommunala bolagen. Verksamheten inom de tre programområdena Barn och utbildning, Social välfärd och Samhällsbyggnad redovisas därefter var för sig.

Det är de tre politiska partierna Socialdemokraterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna som står för utformandet av innehållet i denna budget. De partier som är i opposition i Örebro kommun skriver fram egna budgethandlingar, som ställs mot denna i samband med att budgeten behandlas i kommunfullmäktige.

Om du som läser budgeten har frågor eller förslag rörande budgeten är du välkommen att kontakta kommunalrådskansliet. Ring till kommunens Servicecenter på telefonnummer 019–21 10 00 och be att få tala med ett kommunalråd i kommunledningen.

Processen kring styrning, uppföljning och utveckling

Örebro kommuns huvudsakliga uppdrag är att erbjuda välfärd, service och tjänster av hög kvalitet till kommunens invånare i livets olika skeden. Ett annat viktigt uppdrag är att ha en ledande roll i arbetet med att utveckla Örebro och Örebroregionen i samverkan med andra aktörer – kort sagt att stärka kommunens varumärke för att understödja tillväxt, ökad sysselsättning och därmed en stärkt välfärd. För att lyckas med detta krävs en god styrning av verksamheten. Nedan redogörs för hur styrmodellen för Örebro är utformad.

Processen för styrning och uppföljning ska stödja verksamheternas arbete med att nyttja resurserna effektivt och tillhandahålla tjänster med god kvalitet.

Ett system för utvecklingsarbetet

Styrningen sker utifrån fyra strategiska områden. Till respektive strategi knyts en rad målområden och mål. Varje år ska målen mätas av mot de av kommunfullmäktige beslutade indikatorerna. Kommunen arbetar ständigt med att anpassa indikatorerna för vad som ska mätas och hur det mäts. Detta för att driva arbetet med att fullfölja styrmodellens intentioner på ett så bra sätt som möjligt. Det innebär att respektive politisk nivå, det vill säga programnämnder och driftsnämnder, gör anpassningar inom ramen för de kommunövergripande indikatorerna så att de formuleras och målsätts anpassat till respektive nämnds verksamhetsuppdrag.

För att strategierna ska ge kommunen kraft krävs det att hela kommunkoncernen jobbar mot de angivna målen. Uppföljningen inom kommunen ska visa måluppfyllelse för både ansvariga driftsnämnder, programnämnder och helheten. Senare i dokumentet anges vilka indikatorer som följs upp och rapporteras till kommunfullmäktige respektive kommunstyrelsen eller programnämnder. Uppföljningen ska innehålla en analys över sambanden mellan vidtagna åtgärder och uppnådda resultat samt vilka förbättringsåtgärder som verksamheten planerar för kommande budgetår.

Strategiska områden

Strategiområde 1 – Hållbar tillväxt

Örebro kommun ska verka för både tillväxt och minskad klimatpåverkan. Den hållbara tillväxten är central för att klara kommunens utmaningar i dag och imorgon. Örebro ska vara en kommun som anstränger sig för att företag ska kunna etablera sig, växa och utvecklas inom kommunen. Goda kommunikationer är en förutsättning för en fungerande vardag.

Målområde 1

Under perioden ska sysselsättningen öka. Örebro kommun stärker samverkan med näringslivet och genom nya arbetsformer ökas insatserna för fler människor i sysselsättning. Örebro kommun ska också tillsammans med grannkommunerna utveckla vårt gemensamma arbetsmarknadsområde. Nyföretagandet ska öka och arbetet med att försörja näringsliv och offentlig sektor med rätt kompetens ska stärkas.

Genom partnerskap ska kommunen samverka med näringsliv och andra offentliga aktörer.

Målområde 2

Örebro kommun ska vara en ekologiskt hållbar kommun. Örebro ska arbeta för att minska kommunens klimatpåverkan och skapa förutsättningar för att medborgarna aktivt ska kunna delta i det arbetet.

Målområde 3

De ska vara enkelt för medborgare och företag att få kontakt med kommunen. Örebro kommun ska vara öppen, tillgänglig och ge snabba svar. Kommunen ska arbeta för en enklare vardag för privatpersoner och företag, en smartare och öppnare förvaltning som stödjer innovation och delaktighet samt högre kvalitet och effektivitet i verksamheten.

Målområde 4

Goda kommunikationer är en förutsättning för en fungerande vardag för många. Örebro ska verka för att kommunikationer till och från staden binder samman arbetsmarknadsregioner i Mellan-sverige. Den digitala infrastrukturen inom Örebro kommun ska utvecklas.

Målområde 5

Bästa möjliga resursutnyttjande ska eftersträvas inom den kommunala förvaltningen. Arbeta med ständiga förbättringar ska prägla verksamhetens alla delar. Den kommunala ekonomin ska vara långsiktigt hållbar. Örebro kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare med hög kvalitet på välfärden för medborgarna.

Strategiområde 2 – Människors egenmakt

En människa som själv får vara aktiv i att forma sitt eget liv mår bra. En människa som har drivkraft att utveckla sig själv och sin omgivning ska få möjlighet till det. Örebro kommun ska bli bättre på att släppa lös den kraft som finns hos medborgare som kan och vill bidra till kommunens utveckling. I Örebro får alla möjligheter.

Målområde 1

Människors möjlighet att påverka sin egen vardag ska öka. Örebro kommun ska stärka sin dialog med medborgarna inför politiska beslut. Medborgarnas möjlighet att välja utförare av olika tjänster ska fortsätta utvecklas.

Målområde 2

Människors ojämlika livsvillkor i våra stadsdelar ska minska. Insatser för att utjämna skillnader och knyta ihop staden ska göras. Kommunens verksamheter ska särskilt samverka för att utveckla stadsdelarna på väster.

Målområde 3

En meningsfull fritid med möjligheter till eget engagemang bidrar till livskvalitet. Örebro kommun tar ansvar för att förenings- och kulturlivet fortsätter att utvecklas. Samverkan med det civila samhället ska stärkas.

Målområde 4

Örebro kommun ska verka för alla människors lika värde. All form av diskriminering ska motarbetas inom Örebro kommun. Kommunen ska verka för starkt jämställdhet och för att de mänskliga rättigheterna respekteras och efterlevs inom verksamheten.

Strategiområde 3 – Barns och ungas behov

Alla barn förtjänar en god barndom och en trygg och utvecklande skolgång. Genom tidiga insatser och förebyggande arbete med såväl fysisk som social och psykisk ohälsa, kan fler barn och unga få en bra uppväxt och ett mer hälsosamt liv. En faktor som har stor och negativ effekt på barn och ungas uppväxt är barnfattigdom. Genom samordnade insatser från olika samhällsaktörer ska alla barns möjligheter till goda uppväxtvillkor stärkas.

Målområde 1

Alla barn och ungdomar ska ges förutsättningar att klara godkända resultat i skolan. Barn och ungas välmående ska stärkas, med särskilt fokus på unga tjejer.

Målområde 2

Förskolan i Örebro kommun ska hålla högsta kvalitet. Förskolan ska vara en omsorgsfull och trygg plats för barnen, med god pedagogisk verksamhet.

Målområde 3

Örebro kommun har ett ansvar för att kompensera barns ojämlika uppväxtvillkor. Barnfattigdomen ska minska. Kommunen ska tillsammans med föreningslivet, näringslivet och de kommunala bolagen verka för att fler barn och ungdomar får en meningsfull fritid.

Strategiområde 4 – Trygg välfärd

Välfärdsinsatser i en kommun skapar kvalitet för enskilda människor. Det skapar också kvalitet för samhället som helhet och då stärks hela Örebro. Örebro ska vara en kommun där människor vill växa upp, arbeta och bli gamla. Då krävs en trygg välfärd så att människornas upplevda trygghet ökar.

Målområde 1

Örebro erbjuder en trygg och god omsorg för alla äldre och människor i behov av stöd. Möjligheterna att för brukare av kommunens välfärdstjänster att själva påverka sin vardag ska öka och kvaliteten på omsorgen ska höjas.

Målområde 2

En god tillgång på bostäder är en förutsättning för att Örebro kommun ska kunna fortsätta att växa. Kommunen ska underlätta så att fler bostäder kan byggas.

Målområde 3

Örebro ska vara en trygg kommun för kvinnor, män och barn. Stadsmiljön ska utvecklas så att tryggheten ökar och de kommunala verksamheterna ska verka för att understödja medborgarnas trygghet.

Kommunen ska vara en viktig aktör i det brottsförebyggande arbetet.

Organisation, roller och ansvar

Den politiska styrningen sker genom beslutsfattande i fullmäktige, styrelser och nämnder. Grundläggande ansvarsfördelning mellan olika organ framgår av kommunallagen och aktiebolagslagen. Uppdrag och ansvarsfördelningen för de politiska organen i Örebro kommun framgår av kommunens reglementen.

Bolagen styrs av ägardirektiv och bolagsordningar.

Tjänstemannaledningens uppdrag är att ansvara för beredning och verkställighet av politiska beslut. Hur detta ska ske regleras bland annat i delegationsordningar och i kommunens styrdokument.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar i ärenden av principiell betydelse för kommunen och fastställer vision, långsiktiga mål och strategiska utvecklingsområden samt övergripande program och planer, framför allt kommunens budget och översiktsplan. Fullmäktige anger i samband med budget även konkreta mål för kommande år och följer upp dessa. Fullmäktige lägger fast reglementen, bolagsordningar och ägardirektiv samt beslutar i frågor om ansvarsfrihet. Fullmäktige fastställer delårsrapporter och årsredovisning och beslutar om ansvarsfrihet för styrelsen och nämnderna. Revisionen granskar på fullmäktiges uppdrag om kommunens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt, effektivt och säkert sätt.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ansvarar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning samt utövar uppsikt över nämnder och bolag. Kommunstyrelsen leder och samordnar kommunens samlade verksamhet. I Kommunstyrelsens uppdrag ingår att under året, i konsekvens med fattade beslut, ombudgera mellan nämnder inom ramen för beslutad budget för verksamhetens nettokostnad.

De svarar också för planering och uppföljning av kommunens, de kommunala bolagens samt kommunalförbundens, med fleras, ekonomi och verksamhet. Kommungemensam utveckling sker även med stöd av tre programnämnder. Kommunstyrelsen rapporterar till Kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsens utskott och delegation

Kommunstyrelsen utför delar av sitt arbete via utskott. För närvarande finns två utskott; ett arbetsutskott som bereder frågor kring hållbar utveckling, sysselsättning, samverkan med civilsamhället med mera och ett utskott som har till uppgift att följa kommunens socialt förebyggande arbete. Under kommunstyrelsen finns också en jämställdhetsdelegation som följer kommunens jämställdhetsarbete. Utskotten och delegationen rapporterar till Kommunstyrelsen.

Programnämnder

De tre programnämnderna är Barn och utbildning, Social välfärd samt Samhällsbyggnad. Programnämnderna har ett utvecklingsuppdrag inom sitt programområde. Deras uppgift är att säkerställa en samlad utveckling och se till att en uppföljning sker inom respektive område enligt de mål, ramar och direktiv som anges av kommunfullmäktige och kommunstyrelse. Programnämndernas uppdrag

är att inom sitt område planera, tilldela resurser och ha uppsikt över verksamheterna och säkerställa att medborgarna erbjuds kommunal service på lika villkor oavsett utförare av tjänsten.

Programnämnderna har även ansvar för att följa samhällsutvecklingen och ta de initiativ som krävs för en långsiktigt hållbar utveckling och god ekonomisk hushållning. De svarar också för att upprätthålla en god kontakt och dialog med medborgarna i syfte att bedöma behov och identifiera behov av utvecklingsinsatser. Nämnderna svarar också för att det finns kvalitetsledningssystem för respektive verksamhetsområde. De fastställer servicegarantier och svarar för resurstilldelning till driftsnämnder och externa utförare. Programnämnderna rapporterar till Kommunstyrelse och Kommunfullmäktige.

Driftsnämnder

Driftsnämnderna svarar för en samlad verksamhetsstyrning och uppföljning inom sitt ansvarsområde enligt mål, uppdrag och resurstilldelning som ges av kommunfullmäktige. Nämnderna har ett ansvar att inom respektive verksamhetsområde arbeta med en systematisk verksamhetsutveckling och god ekonomisk hushållning. Ansvar och befogenheter delegeras till lägsta effektiva nivå. Nämnderna ska ha god kontakt och dialog med medborgare och brukare inför större beslut samt genomföra regelbundna uppföljningar bland brukare om uppfattningen av tjänsternas utförande. Driftsnämnderna rapporterar till programnämnd respektive till Kommunstyrelsen och vidare till Kommunfullmäktige.

Bolagsstyrelser

Varje helägt företag har ett kommunalt uppdrag i sin bolagsordning och är en del av kommunens koncern. Styrelsen svarar för en affärsmässig och samlad verksamhetsstyrning och uppföljning inom sitt ansvarsområde enligt mål, uppdrag och ägardirektiv som ges av kommunfullmäktige och moderbolag.

Styrelsen har ett ansvar att arbeta med en systematisk verksamhetsutveckling och god ekonomisk hushållning. Styrelsen ska genomföra regelbundna uppföljningar bland brukare/kunder om uppfattningen av tjänsternas utförande. Styrelsen rapporterar till moderbolaget, Örebro Rådhus AB.

Tjänstemannaledning

Kommundirektören är kommunens högste ledande tjänsteman och är chef för programdirektörer och förvaltningschefer samt VD i kommunens moderbolag. Kommundirektören svarar för beredning och verkställighet av övergripande karaktär samt svarar för uppföljningen för hela den kommunala verksamheten. I uppdraget ligger att leda och utveckla organisationen. Kommundirektören ska utveckla en helhetssyn för verksamheten och samordna programdirektörer, förvaltningschefer och bolagschefer inom kommunkoncernen. Kommundirektören rapporterar till Kommunstyrelsen.

Chefstjänstemännen ansvarar för att ta fram underlag och bereda ärenden för beslut samt att verkställa fattade beslut. Varje ledande tjänsteman har i sitt uppdrag ett ansvar att agera strategiskt, taktiskt och operativt och tjänstemannaledningen har ett gemensamt uppdrag att utveckling av kommunen utförs på de tre nivåerna.

Förutsättningar för nämnderna

Budget i balans

Kommunens budget ska vara i balans vid årets slut. När program- och driftsnämnder ser risker för ett överskridande ska åtgärder omedelbart vidtas. I samband med delårsrapport med prognos 1 ska Kommunstyrelseförvaltningen redovisa förändringar i de ekonomiska förutsättningarna, som är av sådan art att en bedömning av behovet av en reviderad budget kan göras.

Prestationsbaserade ersättningar

Programnämnderna ansvarar för att resursfördelningen, så långt det är möjligt, utgår från faktiskt utförda prestationer oavsett om verksamheten är konkurrensutsatt eller inte. När en verksamhet upphandlas, eller om kundval erbjuds, behövs en neutral och tydlig grund för hur resurserna fördelas. Ersättning till externa utförare ska fördelas på samma grunder som till en kommunal utförare. Inom berörda verksamheter krävs resursfördelningsmodeller som bygger på mer detaljerade bakgrundsfaktorer och volymmått. Resursfördelningsmodeller fastställs och tillämpas av respektive programnämnd.

Nämndernas program – och verksamhetsplaner

Av denna Övergripande strategi med budget (ÖSB), framgår planperiodens strategiska områden mot vilka nämnderna och bolagen ska sträva. Dessutom finns fastställda program och handlingsplaner som styr kommunens verksamheter.

Inom en given total resursram är det extra viktigt att väga samman de olika delarna och eftersträva en verksamhetsplanering som svarar upp mot de strategiska områden, perspektiv och intresseområden på ett sätt som tillgodoser behoven av helhet. Nämndernas verksamhetsplan med budget ska överlämnas till programnämnden eller kommunstyrelsen, som gör en avstämning av nämndernas planer så att dessa ligger i linje med målen för kommunens utveckling.

Nämnderna ansvarar för att uppfylla sin del av uppföljning och rapportering av verksamheten enligt kommunens uppföljningsrutiner.

Förutsättningar för planperioden 2019–2021

Sammanfattning av ekonomiskt läge (Källa: Sveriges kommuner och landsting, SKL)

Tillväxt

Det starka konjunkturläget i Sverige håller ännu i sig, men bedömningen som SKL gör är att under 2019 kulminerar och mattas konjunkturen av. Antalet arbetade timmar steg dock starkare än förväntat och bedömningen är därför att högkonjunkturen nu kvarstår och når sin topp men att en avmattning kommer synas tydligare under 2019.

Sysselsättning

Andelen av befolkningen i åldern 15–74 år som ingått i arbetskraften har sedan finanskrisen 2009 stigit stadigt från 70 till 73 procent. Till viss del är det ett resultat av bättre konjunktur men till stor del tack vare en strukturell ökning av arbetskraftsdeltagandet. Tack vare en snabb sysselsättningsuppgång har arbetslösheten i riket samtidigt kunnat minska från 9 procent till 6,7.

I nuvarande fas i konjunkturen upphör höjningen av arbetskraftsdeltagandet respektive minskningen av arbetslösheten och övergår, i SKLs prognos, i en utveckling mot konjunkturneutrala nivåer. Den växande andelen utrikesfödda i arbetskraften innebär att arbetslösheten i riket bedöms stiga från 6,7 procent i år till 7 procent år 2021 och ytterligare något åren därefter.

Skatteunderlaget

Kommunerna har under den långa konjunkturuppgången, som vi nu närmar oss slutet på, vant sig vid en stark real skatteunderlagstillväxt. Sedan år 2010 har den i genomsnitt uppgått till närmare 2 procent per år. Det har varit möjligt tack vare en lång period av sysselsättningsökning.

Åren 2019 och 2020 förutses en betydligt svagare ökning av skatteunderlaget. Det beror på att arbetade timmar utvecklas betydligt mindre gynnsamt när konjunkturen kulminerat och rör sig mot konjunkturrell balans. En viss, men liten ökning av arbetade timmar samt måttliga höjningar av löner och pensioner innebär en ökning nära det historiska genomsnittet.

Kommunal ekonomi – Örebro

Ekonomi i kommunen har under ett antal år påverkats positivt av engångsintäkter. Tillsammans med skatthöjningen 2016, byggbonusen 2017 och 2018, försäljning inom exploaterings- och tomträttsverksamheten samt en gynnsam skatteunderlagsutveckling har kommunens ekonomi förstärkts de senaste åren.

Den demografiska ökningen påverkar parallellt med att skatteintäkterna ökar långsammare än tidigare försvårar möjligheten att ha balans mellan kostnader och intäkter. Delårsrapport med prognos 2 år 2018 visar att alla programområden samt vuxenutbildning och arbetsmarknad prognosticerar underskott i förhållande till budget i olika stor omfattning.

Det ökande demografiska trycket berör i princip alla kommunala verksamheter men särskilt i form av ökad andel barn/elever och en ökande andel äldre. Kostnader för dessa ökar inte enbart i form av förskolor, skolor och vård- och omsorgsboenden utan resulterar även i bland annat högre sociala kostnader samt högre kostnader för kultur- och fritidsverksamhet.

En ökande befolkning genererar även kostnader för skötsel/utökning av parker, gator, naturvård med mera som också är viktiga för att människor ska må bra i en växande stad.

Ekonomiska nyckeltal för perioden

	2017	2018	2019	2020	2021
Arbetade timmar	2,1	2,0	0,3	-0,3	0,2
Arbetslöshet	6,7	6,1	6,2	6,7	7,0
Timlöner	2,3	2,8	3,1	3,4	3,5
KPI	1,8	2,0	2,4	2,7	2,8
Realt skatteunderlag	1,1	1,6	0,6	0,2	0,8
Reproränta, årets slut	-0,5	-0,5	0,0	0,5	1,3
Prisindex för kom v ht v arav :	3,6	2,4	2,9	3,2	3,3
- arbetskraftskostnader	3,9	2,5	3,0	3,5	3,5
-övrig förbrukn	2,8	2,3	2,6	2,7	2,7

Källa: SKL Cirkulär nr: 18/27, 18/37, kalenderkorrigerad utveckling

Ekonomiska förutsättningar för Örebro kommun

Skatteunderlag

Kommunens skatteunderlag för 2019 beräknas till 32 420 miljoner kronor. Det är en ökning med 3,7 procent jämfört med 2018. Kommunens skattekraft är något lägre än rikssnittet (93,1 procent av medelskattekraften i riket) vilket innebär att kommunen är bidragstagare i det kommunala utjämningsystemet. Kommunens skattekraft har minskat med 0,2 procentenheter jämför med förra året. Skattekraften i Örebro kommun har i jämförelse med riket minskat under de senaste åren.

Skatteintäkter och statsbidrag

Kommunfullmäktige har i november 2019 fastställt skattesatsen för år 2019 till 21,35 kr. Skattesatsen är densamma som år 2018. En skattekrona motsvarar cirka 324 miljoner kronor år 2019. Kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag för år 2019 beräknas öka med 378 miljoner kronor. Av dessa har 48 miljoner kronor nyttjats för förstärkning i driftsnämnderna i beslut i februari 2018. Utöver ökningen av skatteintäkter och generella statsbidrag finns utrymmet på 80 miljoner kronor som skapas i och med det årliga effektiviseringskravet på en procent.

Byggbonus

2016 fattade den dåvarande regeringen beslut om införandet av ett statsbidrag till kommuner för ökat bostadsbyggande. Bidraget, som är tänkt att stimulera bostadsbyggandet för de kommuner som ansöker och uppfyller villkoren, är på totalt 11,3 miljarder för åren 2016–2019. I kommunens budget finns år 2019 20 miljoner kronor inlagda vilket innebär att från och med år 2020 kommer statsbidraget upphöra och budgetposten justeras.

Ekonomiska styrprinciper för Örebro kommun

Ianspråktagande av markeringar i eget kapital

I de senaste årens bokslut har Kommunfullmäktige beslutat om att ianspråka delar av årets resultat på ett sätt som har flerårig effekt. Genom att markera medel i eget kapital öronmärks medel för specifika ändamål. Från och med 2018 ersätts respektive nämnd för kostnaderna i efterskott i samband med delårs- och årsbokslut, förutsatt att kostnaderna är kodade enligt överenskommelse. Följande insatser finansieras genom ianspråktagande av eget kapital:

- AFA
- Digitalisering
- Sociala investeringar
- Den växande kommunen
- Strukturförändringsprogram för hemvården

Syftet med denna ändring var att renodla årets resultat från de poster som finansieras av markeringar i det egna kapitalet.

Den växande kommunen samt Strukturförändringsprogram för hemvården är förslag på nya markeringar för år 2018 i samband med beslut om årsredovisningen.

Den växande kommunen är skapad då Örebro liksom andra kommuner med hög demografisk tillväxt växer snabbare än tidigare. Detta har inneburit att flera projekt inom området har aktualiserats och påbörjats men avstannat på grund av begränsad tillgång till både ekonomiska och personella resurser. För att driva på arbetet finns nu medel tillgängliga för prioriterade utvecklingsprojekt. Målsättningen är att portföljen ska användas under maximalt fem år.

Ett beslut har tagits kring ett treårigt målinriktat strukturförändringsprogram för hemvården. Efter programperiodens slut ska verksamheten skapat en välmående driftorganisation med en ekonomi i balans och fortsatt nöjda brukare. Organisationen ska vara rustad för att hantera kommande volymökningar utifrån demografiska förutsättningar.

Regleringen av överfört resultat för intraprenaderna finansieras via markeringar i eget kapital. Nämndernas resultat justeras med det belopp som ianspråkas under året.

Reglering av överfört resultat för digital arbetsplats – administrativa datorer sker via markeringar i eget kapital vilket innebär över- respektive underskott för inköp och hyresdebitering av datorer förs över mellan åren.

Igångsättningsbeslut investeringar

Investeringsprogrammet är fyraårigt. I samband med beslut om ÖSB tas beslut om investeringsprogram för år 1. För år 2–4 tas investeringsprogrammet som plan. För att starta upp investeringar som finns med i plan för år 2–4 krävs igångsättningsbeslut. Igångsättningsbeslut tas i samband med beslut om ÖSB eller vid revidering av investeringsprogram i juni.

Resultatöverföring till kommande år

Verksamhet (ej intraprenader)

Överföring av nämndernas överskott görs med upp till 20 procent och underskott med 10 procent av resultatet, dock justeras resultatet för extraordinära intäkter och kostnader. Programnämnder omfattas inte av resultatöverföring mellan åren.

I ÖSB 2019 är 10 miljoner kronor avsatt för resultatöverföring från 2017 vilket är det maximala belopp som totalt kan föras över. Överstiger driftsnämndernas totala resultat för överföring det maximala beloppet, reduceras överfört resultat proportionerligt ner till maximibeloppet.

Verksamhetsresultaten ligger inte till grund för överfört ekonomiskt resultat till kommande år.

Intraprenader

Intraprenadernas ekonomiska resultat överförs i sin helhet till kommande år och är avsett för intraprenaden. Det överförda ackumulerade resultatet finansieras via eget kapital och därför anslås ingen budget. Intraprenaden får maximalt ta med sig motsvarande 7 procent av årsbudgeten som ett ackumulerat resultat. Intraprenader med underskott får med sig hela underskottet till nästkommande år.

Eventuella måluppfyllelsekrav för verksamhetsresultaten, reglerade i överenskommelsen, påverkar inte det ekonomiska överförda resultatet.

Utdelning kommunala bolag

I Övergripande strategi och budget 2019 ingår utdelning från Örebro Rådhus på 50 miljoner kronor. Utdelningen har jämfört med år 2018 ökat med 6 miljoner kronor.

Finansiering av VA och avfallsverksamhetens investeringar

Tekniska nämnden redovisar varje år förslag till investeringsbudget för VA- och avfallsverksamheten i kommunens investeringsprogram. Anslag för pågående investeringsobjekt kan efter prövning överföras till nästa år i samband med bokslutet. Finansiering av investeringar för VA- och avfallsverksamheterna sker med användning av avsatta medel, eget kapital eller internlån. Kommunstyrelsen ansvarar för all extern finansiering i form av likviditet, medelsplaceringar och lån för VA- och avfallsverksamheterna på samma sätt som för övriga verksamheter i kommunen. Ränta på verksamhetens likvidkonto/avräkningskonto motsvarar aktuell ränta på kommunens koncernkonto. Räntan på internlån motsvarar kommunens internränta som fastställs årligen i samband med budgeten. I och med att internräntan föreslås sänkas till 1,75 procent 2019 kommer internlånens ränta minska.

Kommunstyrelseförvaltningens ekonomiavdelning svarar för beslut om internlån, efter ansökan från Tekniska nämnden, och tillämpning av interna villkor på likvida medel och internlån för VA- och avfallsverksamheten.

Övrigt

Kommunens internränta fastställs den sista februari året innan aktuellt budgetår. Internräntan baseras på kommunkoncernens genomsnittliga ränta för långfristig låneskuld. Internräntan ska vara förhållandevis stabil, varför internräntan avrundas och noteras i steg om 0,25 procentenheter. Genomsnittlig ränta i kommunkoncernen är 1,84 procent per 2018-02-28. Internräntan fastställs till 1,75 procent för år 2019 vilket är en sänkning med 0,25 procentenheter jämfört med föregående år.

Nämndernas kostnader för internränta kommer i och med sänkningen minska med 5,7 miljoner kronor och kommunens balansräkningsenheters kostnad kommer minska med 1,7 miljoner kronor. Både nämndernas budgetramar och intäkterna på internfinans reduceras med motsvarande belopp. Internfinans lägre intäkt från balansräkningsenheterna hanteras i budgetbeslut 2019.

Det interna personalomkostnadspålägget för år 2019 är det samma som år 2018 och uppgår till 39,6 procent. Samma PO-pålägg kommer införas för de förtroendevalda då bestämmelser har antagits avseende förtroendevaldas pension. De nya bestämmelserna omfattar de flesta förtroendevalda och innebär i rättighetshänseende att de har liknande intjänande som anställda. Ombudgetering kommer ske under våren 2019.

Befolkningsutveckling 2018–2027

Källa: Befolkningsprognos för Örebro kommun 2018–2027

Örebro kommuns befolkningsprognos för 2018 skapades av konsultföretaget Statisticon och följer i stort samma metodik som tidigare prognoser som Örebro kommun själva gjort. Prognosen bygger på en rad antaganden om hur befolkningen kommer flytta, föda barn och avlida. Sedan prognostiseras antalet personer som antas flytta in i de nyproducerade bostäder som planerats under prognosperioden.

Prognosen kan sedan brytas ner i kategorierna kön och ålder.

De senaste tio åren har Örebro kommuns befolkning ökat med drygt 20 000 personer. Vid utgången av 2017 hade Örebro kommun 150 291 invånare. Till år 2027 beräknas antalet invånare öka med drygt 25 000 till knappt 176 000. Den kraftiga folkökningen består till största delen av ett inflyttningsöverskott (fler flyttar till Örebro än från) men också födelseöverskottet är betydande (antalet födda överstiger antalet avlidna) och kommer att bli alltmer betydelsefullt för folkökningen under den kommande tioårsperioden. Idag är födelseöverskottet cirka 650 personer men kan öka till drygt 900 personer tidigt under prognostiden.

I stort sett alla åldrar förväntas öka till prognosperiodens slut, vissa mer än andra. Några undantag och tendenser finns. Det stora antalet personer som idag är runt 70 år kommer om tio år vara runt 80, vilket gör att vi kan se en stor ökning av antalet i intervallet 75–85 år mot prognostidens slut. Samtidigt förväntas antalet personer i intervallet 67–74 år minska.

En fortsatt hög invandring men även inrikes inflyttning leder till att antalet inflyttare prognostiseras att fortsätta öka. Eftersom invånarantalet växer är det också en logisk följd att antalet utflyttare ökar givet att de senaste årens utflyttningsnivåer fortsätter att gälla.

Den framtida befolkningsutvecklingen är av stor betydelse för hur behoven och kraven från invånarna på kommunens verksamheter kommer att förändras. Befolkningsprognosen avser kommande tioårsperiod och bygger på en demografisk framskrivning av tidigare års trender vad gäller flyttningar, födelsetal och dödlighet.

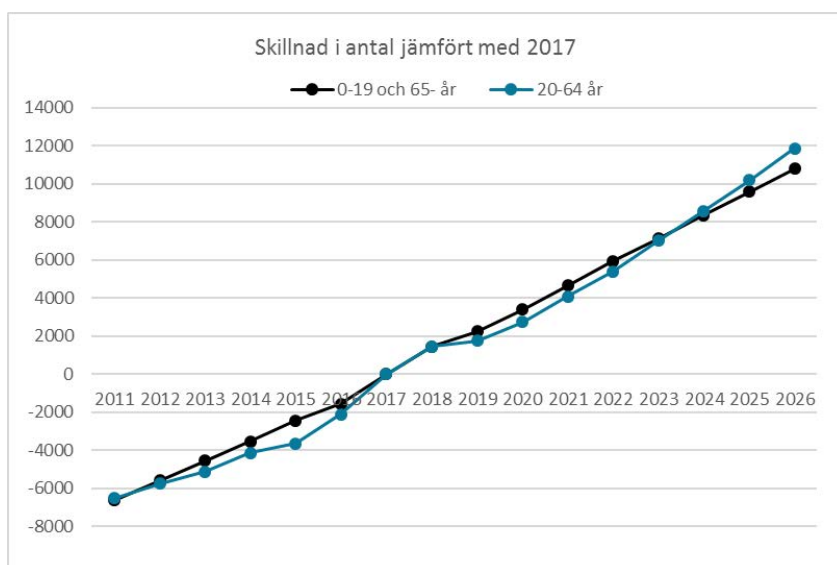
Allmänt är osäkerheten störst för de åldersgrupper som vid prognosens tillkomst ännu inte är födda och för åldrarna 19–30 år där flyttbenägenheten är som störst.

Det är viktigt att vara medveten om att det i en prognos alltid finns en osäkerhet till följd av ett antal felkällor: slumpfel, fel i antaganden, fel beroende på avvikelser från beräknat bostadsbyggande samt modellfel. Osäkerheten ökar med prognosperiodens längd. Till exempel så prognostiserades det 2010 att det skulle bo ungefär 150 000 i kommunen 2020. Antalet passerades redan under år 2017.

Yrkesaktiva åldrar och övriga åldrar

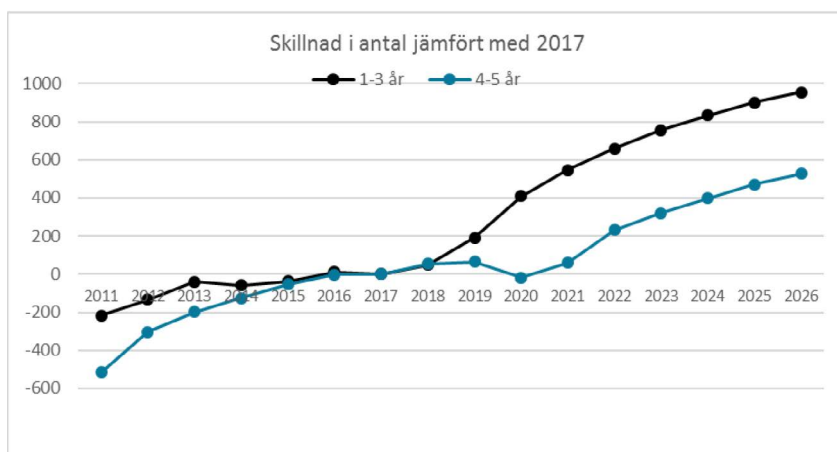
Antalet invånare i yrkesaktiv ålder, 20–64 år, ökar inte fullt så snabbt som antalet invånare i övriga åldrar (ungdomar och ålderspensionärer ökar snabbare). Det innebär att den demografiska försörjningsbördan (antal personer 0–19 år och 65 år och äldre delat med antal personer 20–64 år) ökar med cirka 2 procentenheter fram till år 2027, från dagens 71 personer per 100 personer i yrkesaktiv ålder till 73. Denna nivå är lägre än vad Statistiska centralbyrån prognostiserar för hela riket och är en nivå som Örebro senast låg på under 1990-talet. Värdet på 73 innebär att 100 personer i yrkesaktiv ålder, utöver sig själva, kommer att ha 73 personer i icke yrkesaktiv ålder att "försörja". Efter 2023 beräknas dock ökningen för antalet invånare i yrkesaktiv ålder vara högre än ökningen

för antal invånare i övriga åldrar vilket vi ser i tabellen nedan. Detta innebär att försörjningsbördan minskar efter 2023 fram till prognosens slut år 2027, även om nivån inte beräknas understiga 73 personer per 100 i yrkesaktiv ålder under denna tid.

Förskola

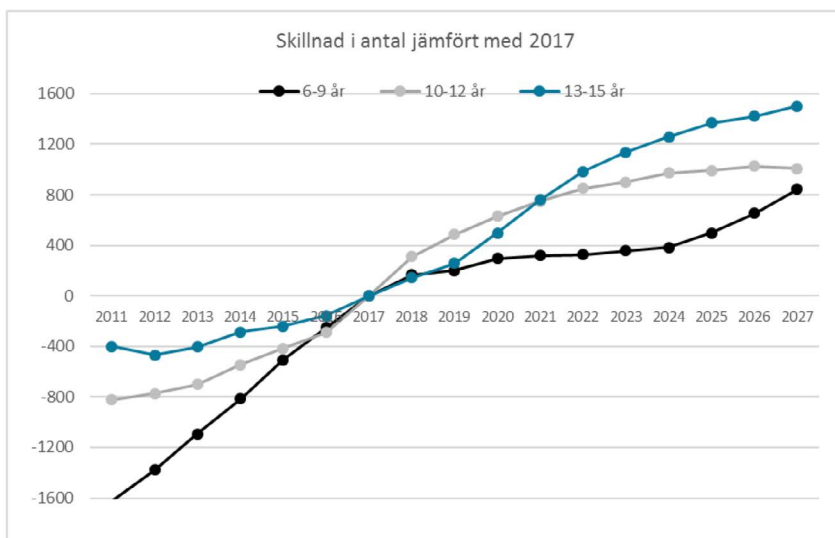
Behovet av förskoleverksamhet ökar genom att invånarna i förskoleålder, 1–5 år, blir fler. Efter några år med ganska stabil nivå väntas en kraftigare ökning från 2020. Genomsnittlig årlig ökning fram till 2020 är ungefär 100 barn, därefter beräknas antalet barn öka med i genomsnitt 250 varje år.

Grundskola

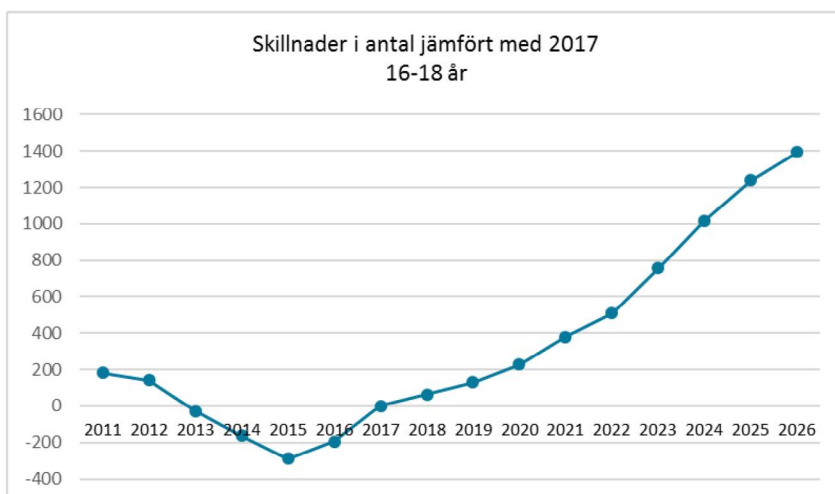
Grundskoleverksamheten kommer att ställas inför ökade resursbehov. Antalet barn i åldern 6–15 år har ökat stadigt sedan 2012 och ökningen förväntas bli allt kraftigare under de kommande åren. Jämfört med 2017 förväntas 3 400 fler barn i åldersgruppen 6–15 år till 2027. Den kraftiga ökningen av barn 6–9 år från 2012 till idag förväntas avta något mellan 2018 till 2024 men kommer

rendera i kraftiga öknningar i grupperna 10–12 år och 13–15 år mot prognostidens slut. I genomsnitt ökar åldersklassen 6–9 (skolår 1–3) med ca 85 barn per år, där den kraftigaste ökningen sker efter år 2022. Årsklassen 10–12 (skolår 4–6) ser istället sin största ökning fram till 2022 och förväntas det året vara hela 850 fler än 2017. De närmsta 10 åren ökar gruppen i genomsnitt med knappt 100 barn per år och årsklassen 13–15 (skolår 7–9) med drygt 150 per år fram till 2027.

Gymnasieskola

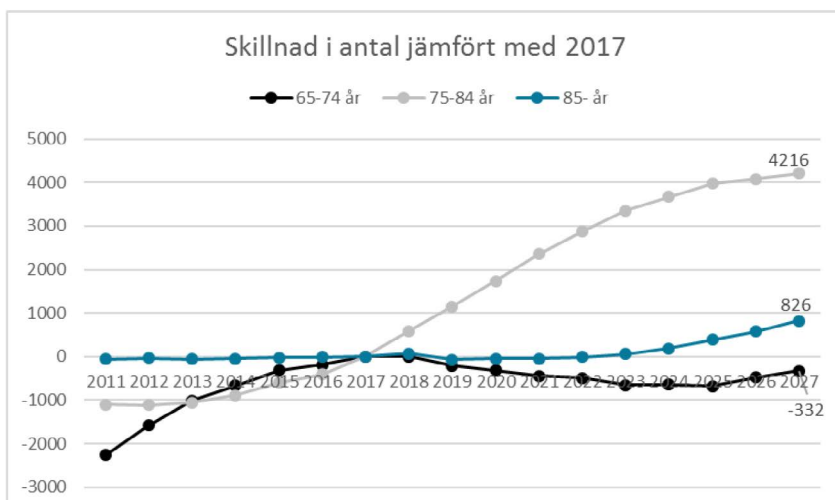
Elevunderlag för gymnasieskolan, invånare i åldern 16–18 år, hade en topp år 2008 efter en lång tids ökning. Därefter har minskningar skett årligen och fram till och med 2015, men vände upp något 2016. Denna ökning väntas fortsätta och tar ordentlig fart runt 2020 då ökningen är 200 varje år. I genomsnitt kommer ökningen vara cirka 150 elever per år fram till 2027.

Ålderspensionärer

Ålderspensionärerna, 65 år och äldre, kommer att öka i en ganska jämn takt under prognosperioden med knappt 450 personer per år. De yngre pensionärerna, 65–74 år, är oförändrat i början av prognosperioden för att sedan minska något efter 2019. De äldre invånarna, 85 år och äldre, förväntas vara på en relativt stabil nivå under de närmaste åren men ökar sedan efter år 2022. Mellangruppen, 75–84 år, ökar kraftigt under prognosperioden. Sammantaget innebär det att den demografiska utvecklingen får en förhållandevis begränsad effekt på kommunens vård- och omsorgsverksamhet

under de närmaste åren, därefter kommer utmaningarna för äldreomsorgen gradvis att öka från början av 2020-talet.

Nybyggnation

En av förutsättningarna för att staden ska kunna växa är nybyggnation. I och med att en befolkningsprognos färdigställs kan även en prognos för nybyggnation tas fram. Befolkningsutvecklingen tillsammans med information om boendetäthet, köns- och åldersfördelningar för de som förväntas flytta in och familjesammansättningar är alla viktiga komponenter för att prognostisera behovet av nybyggnation.

Samtidigt är vår förmåga att uppskatta nybyggnation inom en 10-årsperiod ett mycket viktigt inslag i befolkningsprognosen så kvalificerade bedömningar om nytillkommande bebyggelse är därför av stor vikt. Bedömningarna gäller inte bara antal byggnationer utan även typ av byggnad och var i kommunen dessa lokaliseras.

Bostadsbyggnationen i Örebro har under några år varit rekordstor. Under både 2016 och 2017 färdigställdes årligen drygt 1600 lägenheter i flerbostadshus vilket är tre gånger så mycket som 2015. Under våren 2018 infördes nya amorteringskrav. Detta tillsammans med många nyproducerade lägenheter gör att vi nu ser tendenser till en avtagande byggnadstakt. Bedömningen är att det under kommande tre år färdigställas ca 1 000 lägenheter per år i Örebro kommun. Efter år 2021 bedöms byggnationen kunna öka något till ca 1200 färdigställda lägenheter per år i kommunen. I alla stadsdelar och mindre tätorter finns detaljplanelagd mark som möjliggör byggnation men eftersom det är marknadens byggaktörer som styr vilka projekt som genomförs nu och vilka som kommer dröja några år är det för vissa stadsdelar osäkert hur många nya lägenheter per år som kommer att färdigställas.

I de stadsdelar där det finns många potentiella byggprojekt är därför befolkningsprognosen mer osäker än i stadsdelar med liten eller ingen nybyggnation. Dessutom stäms byggprojekt i ett område av mot prognosen för hela kommunen så att summan av delarna blir rimlig. De allra största volymerna av planerade nybyggnationer återfinns under prognosperioden fortsatt vid Södra Ladugårdsängen/Sörbyängen och vidare österut kring universitetet. Andra områden som kommer att byggas ut är norr och söder om Ormesta, Marieberg, Mosås, Mellringe, Lillån och Bettorp. Dessutom finns flera centrala verksamhetsområden som kommer påbörja en långsiktig omvandling till stadsdelar med bostäder och blandade funktioner, till exempel vid Österplan och kring CV-området. I dessa områden kommer en stor del av kommunens befolkningsökning att ske. Dessutom finns byggplaner i flera av de mindre tätorterna.

Källa: Örebro kommuns befolkningsprognos (2017–2026)

Arbetsmarknad och försörjningsstöd 2019

Den svenska arbetsmarknaden är fortsatt stark även om utvecklingen avtar i styrka. Under 2018 och 2019 ökar sysselsättningen i Sverige med 130 000 personer, men bristen på arbetskraft bromsar utvecklingen. Sysselsättningsökningarna kommer som tidigare ske främst bland utrikes födda, till vilka mer än åtta av tio jobb väntas gå.

Den privata tjänstesektorn fortsätter att utvecklas starkt och företagens förväntningar på utvecklingen ligger fortsatt på höga nivåer. Arbetsförmedlingen bedömer att antalet sysselsatta inom privat tjänstesektor ökar med 39 000 respektive 32 000 personer under 2018 och 2019. Det är dock fortsatt stora skillnader mellan olika delbranscher och bristen kan därför fortfarande inte beskrivas som ett generellt problem för privata sektorn som helhet. Även inom den offentliga tjänstesektorn är tillväxten av nya jobb fortsatt god. Bedömningen är att antalet sysselsatta inom området ökar med 28 000 respektive 21 000 personer under 2018 och 2019. Bristen på utbildad arbetskraft är redan i dagsläget mycket omfattande inom området och många offentliga arbetsgivare, framförallt kommuner och landsting, har stora svårigheter att hitta utbildad personal.

Arbetslösheten fortsätter att minska något under 2018. Under 2019 förväntas bara mindre förändringar av arbetslösheten, vilket hänger samman med ett fortsatt starkt arbetskraftstillskott i grupper som initialt står längre ifrån arbetsmarknaden.

Utvecklingen för såväl utrikes som inrikes födda på arbetsmarknaden ser i många avseenden positiv ut. Såväl arbetskraftsdeltagandet som sysselsättningsgraden ökar stadigt, inte minst bland utrikes födda.

Arbetslösheten bland utrikes födda är dock fortsatt hög, vilket bland annat förklaras av att många nyanlända fortsätter att träda in i arbetskraften. Den ökade sysselsättningen kommer dock inte alla till del. För de med kort utbildning är sysselsättningen bestående låg och arbetslösheten är avsevärt högre än för övriga utbildningsnivåer.

Antalet inskrivna arbetslösa som är utrikes födda med endast förgymnasial utbildning ökar gradvis och är idag omkring 93 000 personer. Under de närmaste åren kommer denna grupp fortsätta att öka. Mot bakgrund av att arbetsgivarna nästan alltid kräver minst gymnasieutbildning är det en stor utmaning att få fler utrikes födda med kort utbildning i arbete. Arbetslösa som saknar gymnasieutbildning har dock, oavsett födelseland, stora svårigheter i konkurrensen på arbetsmarknaden.

Arbetslösa med kort utbildning väntas öka framöver. För att gruppen ska få ett stadigt fotfäste på arbetsmarknaden och undvika en högre strukturarbetslöshet, behövs utökade utbildningsinsatser generellt inom kommunal vuxenutbildning samt yrkesvuxutbildning.

Det kommer också att ske en ökning av nyanlända som skriver in sig på Arbetsförmedlingen, något som leder till att antalet inskrivna arbetslösa kommer att öka under 2018 och 2019.

Arbetsförmedlingens prognos för arbetsmarknaden i Örebro län är positiv. Arbetslösheten i början och även under 2018 sjunker, få varsel förutspås i länet och efterfrågan på arbetskraft växer.

Arbetslösheten inklusive arbetsmarknadsprogram var i mars 2018 7,5 procent i Örebro kommun och i riket 7,3 procent. Ungdomsarbetslösheten i Örebro kommun och i riket var 9,1 procent.

Bland utrikesfödda var arbetslösheten 22,8 procent i Örebro kommun och 20,7 procent i riket.

Det som framförallt påverkar antalet hushåll som söker ekonomiskt bistånd är arbetsmarknadsläget. Antalet hushåll i försörjningsstöd sjunker även 2018 men marginellt. Under flera år tidigare har antal hushåll minskat med 70–100 hushåll i snitt per månad, årligen. Det finns en koppling mellan insatsen anställningar med stöd och minskat antal hushåll med försörjningsstöd.

Yrkesutbildning blir också ett allt viktigare instrument för att föra människor i långt utanförskap närmare arbete och egen försörjning.

Trots de ljusa prognoserna finns fortsatta behov av kraftfulla arbetsmarknadsåtgärder. Bland personer med funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga, personer med kort utbildningsbakgrund och personer födda i utomeuropeiska länder är andelen arbetslösa betydligt högre. Behovet av stöd till dessa grupper kvarstår.

Arbetsmarknadsinsatserna måste också vara moderna, svara mot såväl individens behov som efterfrågan från arbetsmarknaden. De behöver vara lättroliga och anpassningsbara efter arbetsmarknadens behov, individens kompetens och förutsättningar.

Etablering av flyktingar 2019

Antalet människor som söker asyl i Sverige är fortsatt stabilt och utvecklingen bedöms hålla i sig under 2018 och 2019. Möjligheten för migranter att resa in till och igenom Europa fortsätter att begränsas av olika former av restriktioner. Med anledning av detta revideras både prognosspann och planeringsantagande i viss mån nedåt för både 2018 och 2019.

Under 2018 år bedöms mellan 17 000 till 30 000 personer söka asyl i Sverige och planeringsantagandet är 23 000. Av dessa bedöms mellan 900–2 400 vara ensamkommande barn med planeringsantagande på 1 500.

Prognosen för 2019 är 15 000 till 40 000 asylsökande med ett planeringsantagande på 29 000. Bedömningen tar liksom tidigare hänsyn till tillfälliga lagens upphörande i mitten av 2019. En återgång till permanenta uppehållstillstånd som huvudregel och mer generösa bestämmelser för anhöriginvandring kan innebära att fler människor väljer att söka asyl i Sverige.

Antalet inskrivna i mottagningen bedöms fortsätta minska kraftigt, så även inskrivna ensamkommande barn.

Sammanlagt beräknas omkring 47 000 nyanlända med uppehållstillstånd tas emot i kommunerna 2018. Från 2019 och framåt beräknas kommunmottagandet stabiliseras på omkring 30 000 nyanlända per år.

Utvecklingen 2019–2021 beror framförallt på hur migrationspolitiken utvecklas i både Sverige och EU, samt på konfliktutvecklingen i Afrika och Asien. Utvecklingen måste följas noggrant med särskild fokus på följande frågor:

- Under sommaren 2019 kommer den tillfälliga lagen, enligt dess tidsbegränsning, att återgå till den ordinarie utlänningslagen. Återgången kan göra att bilden av Sverige uppfattas som mer fördelaktig vilket framförallt påverkar asyl- och anhöriginvandringen under 2020 och 2021.
- Den svenska asylopolitiken kan komma att förändras 2019–2022 beroende på vilka som får regeringsmakten.
- Migrationsverkets handläggningstider bedöms vara betydligt kortare under 2019–2021 än vad de är idag. Detta kan påverka bilden av Sverige som mottagarland och göra det mer attraktivt för asylsökande att söka sig hit.
- EU-kommissionen driver en rad frågor inom migrationsområdet, bland annat en ny Dublinförordning eller alternativ omfördelningsmekanism, vilket skulle kunna förändra rörelsemönstren för asylsökande i Europa.
- Ökat fokus från EU på migrationens grundorsaker och rörelsemönster som exempelvis smuglingsnätverk och framkomligheten på rutterna.

Ett minskande kommunalt för anvisade platser för 2018, en avtagande och stabiliserad bosättningsrend i kommunen från egenbosatta (EBO), samt Migrationsverkets nedskrivningar av behovet av kommunplatser i februariprognosen 2018, leder till en väsentlig reduktion av Örebroprognosen både för 2018 och 2019–2020. För 2018 bedöms Örebro kommun totalt ta emot cirka 500–600 flyktingar och för 2019 minskar mottagandet ytterligare till 350–500 flyktingar. Dessa bedömningar kan komma att ändras beroende på utvecklingen av flyktingsituationen både globalt och förändringar i den närmare omgivningen, främst i Europa/EU.

För att svara upp mot kraven i bosättningslagen, trots minskande mottagningsiffror, krävs ett fortsatt aktivt arbete tillsammans med kommunens fastighetsägare för att bibehålla tillgången till bostäder för flyktingmottagande.

Volymerna inom kommunal vuxenutbildning, yrkesutbildning och SFI behöver öka trots minskat mottagande. Detta beror bland annat på det stora mottagandet som varit under flera år och särskilt under 2017 och 2018. Det tar flera år för dessa personer att passera SFI och vidare genom olika vuxenutbildnings- och yrkesutbildningsinsatser. Den stora utmaningen de närmaste åren är just att rusta och bygga på kompetenser som de nyanlända har för att kunna bli anställningsbara. Här är språkutbildning i svenska i kombination med yrkesutbildningsinsatser en viktig brygga till arbetslivet.

För området barn och utbildning kommer behoven troligen att stabiliseras när antalet nyanlända barn och ungdomar minskar, särskilt kommer antalet som kommer som asylsökande att minska drastiskt. Enligt Migrationsverkets prognos stabiliseras antalet ensamkommande, asylsökande barn och ungdomar men ligger ändå nationellt på en relativt hög nivå.

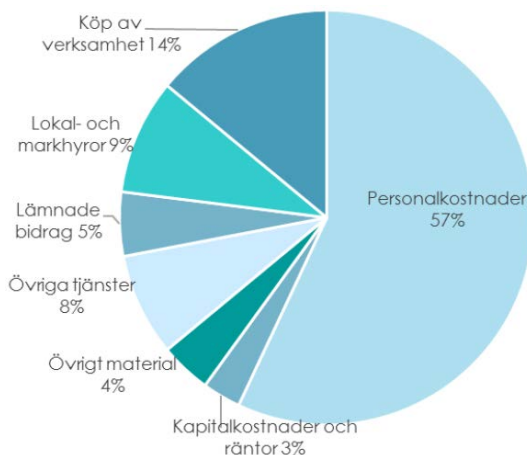
Mottagandeutredningen lämnade under våren ett betänkande, SOU 2018:22. Mottagandeutredningen har haft som uppgift att presentera ett mer effektivt system för mottagandet av asylsökande i Sverige. En viktig del i utredningens förslag är att kommunerna ska få en större roll i mottagandet av asylsökande som i korthet går ut på att den asylsökande efter ett fåtal veckor i ett ankomstcenter, som staten ansvarar för, ska anvisas till en kommun, som också ansvarar för att ordna boende för den asylsökande. Endast de med god sannolikhet att få bifall på sin ansökan ska få en sådan anvisning till en kommun. Om förslaget går igenom kommer ersättningsystemet från staten att förändras. Enligt utredningen skulle det nya förslagen kunna träda i kraft tidigast år 2020.

Kommunens resurser

Så här används våra resurser

Örebro kommuns medarbetare

Medarbetarnas insatser är av största vikt för att nå organisationens mål och visioner. Medarbetare med rätt kompetens och förutsättningar är avgörande för kvalitet och effektivitet i kommunens verksamheter. Medarbetare som har meningsfulla arbetsuppgifter, tydliga mål, bra ledarskap, goda arbetsmiljöförhållanden och möjligheter att påverka och att utvecklas i sitt uppdrag har förutsättningar att känna stolthet, engagemang och motivation i sitt arbete. Det ger i sin tur goda möjligheter att uppnå verksamhetsmålen och erbjuda kvalitativa tjänster till medborgarna.

Örebro kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare och vi behöver jobba aktivt med alla delar i kompetensförsörjningsprocessen; attrahera, rekrytera, utveckla, behålla och avsluta. Det är också viktigt att arbeta med andra personalstrategiska frågor som ledarskap, bemanning, lönesättning, arbetsmiljö och jämställdhet som också har stor betydelse för kompetensförsörjningen och upplevelsen av kommunen som en attraktiv arbetsgivare.

Örebro kommun, liksom övriga kommuner, står inför en situation där befolkningen växer och både äldre och barn i förskole- och skolålder ökar, vilket innebär att behovet av kommunala tjänster inom framförallt vård och omsorg, förskola och skola ökar. Detta, tillsammans med relativt stora pensionsavgångar, gör att behoven av rekrytering och att arbeta aktivt med kompetensförsörjning ökar. En förutsättning för att lyckas med kompetensförsörjningsutmaningen är att alla kommunens verksamheter tar ansvar och förmår tänka nytt och ifrågasätta invanda arbetssätt, roller, uppdrag, kompetenskrav, organisations- och samarbetsformer med mera.

För att ytterligare stärka arbetet med kompetensförsörjning och personalfrågor kommer en ny politisk styrning för dessa frågor tillskapas och påbörja sitt arbete under 2019.

Örebro kommun ska ha ett systematiskt och strategiskt arbete med kompetensförsörjning. Det innebär att det ska finnas en gemensam strukturerad process i kommunen för att fortlöpande planera, genomföra och följa upp aktiviteter som syftar till att säkra kompetensförsörjningen. En övergripande strategi för kompetensförsörjning har tagits fram och ska ligga till grund för en utveckling där vi arbetar aktivt både med att påverka storleken på behovet av ny kompetens och att utveckla och behålla befintlig kompetens.

Snabbare förändringstakt, digitalisering och annan verksamhetsutveckling ställer ökade krav på fortbildning, kompetensutveckling och kompetensväxling. För att möta detta behöver stöd och strukturer för kompetensutveckling och internutbildning tas fram.

Medarbetares kompetens ska tas tillvara och nyttjas på bästa sätt för dem vi är till för. I en föränderlig värld är det viktigt att arbeta systematiskt och ha en kontinuerlig dialog på arbetsplatser och i ledningsgrupper, hur kompetensen kan användas rätt, arbetsuppgifter och uppdrag fördelas, organiseras och utgöra underlag för att rekrytera kompetens till organisationen. Att främja en breddad rekrytering tar avstamp i rätt användande av befintlig kompetens, samtidigt som strukturerat arbete sker för att möjliggöra för nya grupper på, och utanför, arbetsmarknaden att

bidra till en säkrad kompetensförsörjning. Samtidigt bidrar detta till att klyftor i samhället minskar och fler människor ges förutsättningar till egen försörjning.

De som söker jobb i Örebro kommun ska få ett professionellt bemötande och en positiv bild av Örebro kommun som arbetsgivare. Ett pilotprojekt med utökad rekryteringsstöd har genomförts och visar på goda effekter i form av bland annat förbättrad kandidatupplevelse, effektivare rekryteringsprocess och bättre förutsättningar för rekryterande chefer. Det utökade rekryteringsstödet ska successivt byggas ut med från och med 2019 för att senast 2021 omfatta alla kommunens verksamheter.

Lönebildning och lönesättning ska bidra till kompetensförsörjningen. Att vara en attraktiv arbetsgivare handlar om mer än lön, men att ha lönenivåer som säkrar att vi kan rekrytera medarbetare med rätt kompetens samt att använda lönen som styrmedel genom att premiera goda prestationer som bidrar till verksamhetens mål och utveckling är en del i att säkra kompetensförsörjningen. Den gemensamma kompetensstyrningsmodellen som tydliggör kopplingen mellan vad medarbetaren åstadkommer och verksamhetens mål och uppdrag utgör grunden för kvalitet i kompetensutveckling och den individuella lönesättningen. På övergripande nivå behöver vi utveckla arbetet med lönebildning och med kommunens önskade lönestruktur.

I budgeten för 2019 avsätts särskilda medel för att höja de lägsta lönerna i kommunen. Det återstår att utreda hur denna satsning ska utformas.

Örebro kommun ska erbjuda ledarutveckling som ger chefer goda förutsättningar för sitt uppdrag. Ett program för ledarutveckling som utgår ifrån kommunens ledarplattform och anpassas till chefsuppdragen på respektive nivå ska tas fram. Introduktionen av nya chefer ska stärkas. Antalet underställda medarbetare ska möjliggöra för chefer att skapa förutsättningar för engagemang och god arbetsmiljö. Enhetschefens uppdrag är främst att leda och skapa förutsättningar för medarbetare att utföra sina uppdrag genom att tydliggöra förväntningar, löpande följa medarbetarnas arbete samt ge återkoppling på utförande och resultat. Ett medarbetarskap med mer av eget handlingsutrymme, ansvarstagande och delaktighet förutsätter ett ledarskap och en styrning som baseras på tillit. Ledare på strategisk nivå behöver utveckla förmågan till innovation och förnyelse. Ett gemensamt ansvarstagande och samarbete över organisationsgränserna är nödvändigt för att klara de utmaningar som kommunen står inför.

Örebro kommun ska ha en arbetsmiljö som är hållbar för alla medarbetare. Det systematiska arbetsmiljöarbetet utgör grunden för en god arbetsmiljö och ska därför stärkas och utvecklas. Chefer ska ha den kunskap och det stöd som behövs för att kunna bedriva ett aktivt och förebyggande arbetsmiljöarbete. Chefer och medarbetare behöver ha en god kunskap om de arbetsmiljörisker som finns i den egna verksamheten för att så långt som möjligt kunna förebygga att dessa leder till ohälsa.

Arbetsmiljöarbetet ska ske i samverkan mellan chefer, medarbetare och skyddsombud, medarbetare ska ha möjlighet att vara delaktiga och påverka den egna arbetsmiljön. De forum som finns inom samverkanssystemet; skyddskommittéer, arbetsmiljögrupper och arbetsplatsträffar är viktiga arenor för detta.

Via det lokala samverkansavtalet skapas förutsättningar för att arbetsgivare, fackliga organisationer, medarbetare och skyddsombud tillsammans kan arbeta för en väl fungerade och bra arbetsmiljö. En god kunskap hos samtliga parter om det lokala samverkansavtalet är därför av största vikt för att möjliggöra en god samverkan. Skyddsombuden spelar en viktig roll i arbetsmiljöarbetet och ska ges förutsättningar att uppfylla sitt uppdrag.

Under 2018 har ett projekt genomförts där särskilda insatser har gjorts inom enheter med höga sjuktal. De erfarenheter som görs i projektet ska tas tillvara för att utveckla och förbättra arbetet med att minska och förebygga sjukskrivningar.

Örebro kommun ska erbjuda trygga anställningsvillkor. Timanställningar ska minska till förmån för fler tillsvidareanställningar, timanställning ska enbart vara aktuellt i samband med korta vikariat. Fler tillsvidareanställningar bidrar till en ökad kvalitet och kontinuitet i kommunens verksamheter.

Heltidsanställningar ska vara en rättighet och deltidsanställningar en möjlighet. Arbetet med att minska oönskade delade turer ska fortsätta.

I samband med ökade behov av förändring och kompetensväxling ska det finnas ett aktivt arbete med omställning som tillvaratar kompetens, värnar individernas anställningstrygghet och bidrar till kommunens behov av kompetensförsörjning. Genom att jobba aktivt med omställning undviker kommunen i de flesta fall uppsägningar på grund av arbetsbrist.

Örebro kommun ska ha jämställda och icke diskriminerande arbetsplatser där medarbetare har samma möjligheter och villkor för anställning, arbetsförhållanden, föräldraskap, utveckling och karriär. Det personalstrategiska arbetet ska bidra till att stärka jämställdheten och motverka diskriminering inom kommunens verksamheter. Alla nivåer i organisationen ska ha den kunskap som behövs för att ta ansvar för aktiva åtgärder för samtliga diskrimineringsgrunder i enlighet med riktlinjer för jämställda och icke diskriminerande arbetsvillkor. Ett arbete med aktiva åtgärder som utgår ifrån ett normkritiskt förhållningssätt och syftar till att skapa arbetsplatser som fungerar för alla oavsett till exempel ålder, kön eller funktionsnedsättning främjar det förebyggande arbetsmiljöarbetet och ökar möjligheten att rekrytera kompetens till kommunens arbetsplatser.

Lokalförsörjning

Ett växande Örebro i en alltmer klimat känslig verklighet ställer krav på en ökad medvetenhet och strävan mot en hållbar utveckling inom kommunens lokalförsörjning. Ökade och förändrade lokalbehov måste inte bara mötas med en professionell planeringsprocess utan även inriktas mot miljömässigt goda, sunda och långsiktigt hållbara byggnader såväl vid nybyggnation som vid renovering och anpassning av befintliga lokaler.

Programnämndernas lokalförsörjningsplaner ska under året synkroniseras i en kommungemensam lokalförsörjningsplan. Fristående aktörers behov och planer på etablering ska synkroniseras med de programövergripande lokalförsörjningsplanerna och kopplingen till kommunens investeringsprogram behöver även fortsättningsvis stärkas och utvecklas för att ge bättre underlag för prioriteringar och kommunövergripande överväganden över helheten.

De kommunala bolagens ansvar i kommunens lokalförsörjning behöver tydliggöras och utvecklas, där även näringslivet och civila samhällets delaktighet i kommunens lokalförsörjning behöver prövas.

Digitalt först – fortsatt satsning att hitta nya sätt att utveckla välfärden och den kommunala servicen

En avsättning har gjorts på 200 mnkr under tre år för att stimulera kommunens utveckling och se nya möjligheter via digitalisering.

Örebro kommun ska ligga i nationell framkant för att nyttja möjligheterna som digitaliseringen kan ge. Örebro kommun ska medverka till en ökad samverkan såväl regionalt som nationellt för att skapa en modern e-förvaltning som förenklar, förnyar och förbättrar tjänster för medborgare, organisationer och näringsliv.

En förutsättning för en utveckling mot en framtida e-förvaltning är att verksamheter utvecklas med nya arbetssätt. Att organisation, processer och teknik utvecklas tillsammans med och nära medborgarna.

Detta kräver också en mycket mogen informationshantering och ett aktivt deltagande från kommunens alla verksamheter på kommunens utvecklingsresa mot e-samhället.

- Örebro kommun ska verka för fortsatt fiberutbyggnad inom hela kommunens geografiska område. Det kan ske i egen regi genom det kommunala bolaget Stadsnät eller i samarbete med andra aktörer.
- Örebro kommun ska driva på arbetet inom öppna data.
- Örebro ska verka för att medborgare, företag och organisationer bara ska behöva lämna information en gång i sin kontakt med kommunen.
- Arbetet med att erbjuda företagen nya innovativa tjänster i deras kontakter med Örebro kommun ska fortsätta som en del av kommunens näringslivsarbete.

Information som en resurs att värna

Information är grunden för ett fungerande samhälle. Utan tillförlitlig information uteblir god vård och omsorg, goda utbildningsmöjligheter, samt utvecklad samhällsinfrastruktur. Tillgång till tillförlitlig information är tätt sammanflätat med inflytande och möjlighet att påverka. IT är idag en integrerad del av samhället.

Digital information är en strategisk resurs i Örebro kommun, och ska förvaltas som en tillgång. Örebro kommun ska kunna hantera såväl egen information som information från andra organisationer, medborgare och företag i syfte att stödja Örebro kommuns utveckling av välfärd och kommunal service.

Örebro kommun måste kunna hantera nya former för informationsutbyte och informationsskydd som påverkar vår personal och vår omvärld, exempelvis genom mobilitet, sociala nät och modern teknik.

Nya möjligheter har öppnat sig för i stort sett alla kommunala verksamheter där IT-stöd kan vara en viktig möjliggörare för bättre kommunal service och omsorg.

Under 2019 ska allt mer av kommunens information om samhällsservice och myndighetsbeslut ske digitalt. Medborgarna ska uppmanas att ta del av säker information via myndighetsbrevlåda.

Ekonomisk plan 2019–2021

God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning innebär att kommunen ska vara rustad med en stabil ekonomi. Det handlar om att styra ekonomin både i ett kortare och i ett längre perspektiv för att kunna möta starka nedgångar och kriser i samhällsekonomin. Om kostnaderna i ett längre perspektiv överstiger intäkterna övervältras dagens kostnadsansvar på kommande generationer. Varje generation ska själv bära kostnaderna för den service som den konsumerar, så att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat.

Örebro fortsätter att växa snabbt, vilket medför ett fortsatt behov av att bygga ut den kommunala servicen. Investeringsbehoven de närmaste åren ligger på en fortsatt hög nivå. Detta i sin tur innebär ökande investeringsutgifter. Finansieringen av kommande behov kommer att ställa fortsatt stora krav på kommunens planering. För att begränsa behovet av upplåning för finansiering av de ökade investeringsbehoven krävs ett gott resultat vilket ger utrymme för en fortsatt hög grad av självfinansiering av investeringar.

Enligt kommunallagen ska det i budgeten anges finansiella mål för ekonomin som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Lagen innefattar även krav på att resurserna utnyttjas effektivt. Därför ska även för verksamheten anges mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Kommunfullmäktige fastställer årligen i samband med Övergripande strategier med budget vilka finansiella och verksamhetsmässiga mål av betydelse för god ekonomisk hushållning som kommunen har under planperioden.

Bedömning av om kommunen tillämpar god ekonomisk hushållning samordnas, utöver finansiella mål, med övriga mål och indikatorer för verksamheten och framgår av avsnittet ”Mål och indikatorer” i bilaga 1.

De senaste åren har kommunen erhållit intäkter av engångskaraktär som inneburit resultat över den beslutade resultatbudgeten. Exempel är återbetalning reavinster från tomt- och markförsäljningar. En avkastning inom kapitalförvaltningen över avkastningsmålet samt realisationsvinster har bidragit till bättre resultat de senaste åren. Prognosen för år 2018 visar dock på en något lägre avkastning än tidigare.

Tidigare års goda resultat har möjliggjort att medel har kunnat reserveras i en resultatutjämningsreserv (RUR) för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Vid en konstaterad lågkonjunktur kan beslut fattas om att nyttja medel för att utjämna tillfälliga nedgångar när skatteunderlagsutvecklingen är svag.

Finansiella mål för perioden 2019–2021

Årets resultat ska över tid stärka och värdesäkra kommunens eget kapital. När den löpande driften har finansierats behöver tillräckligt stor andel av skatteintäkter och generella statsbidrag vara kvar för att investeringarna ska kunna självfinansieras.

Självfinansieringsgraden mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med årets resultat och avskrivningar. Ett värde som understiger 100 procent innebär att kommunen behöver använda överskottslikviditet eller låna till investeringar och att det långsiktiga handlingsutrymmet minskar.

Soliditet är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med eget kapital. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsättning har kommunen.

Mål för årets resultat

- Över nästkommande treårsperiod ska årets resultat exklusive finansnetto men inklusive utdelning från bolagen uppgå till minst en procent av skatteintäkterna.

Mål för kommunala investeringar

- Självfinansieringsgraden för kommunens investeringar för skattefinansierad verksamhet ska vara lägst 70 procent.

Mål för kommunens soliditet

- Soliditeten inklusive pensionsförpliktelser ska som lägst uppgå till 50 procent. Internbankens påverkan på balansräkningen är exkluderad i målet.

Skattefinansierad verksamhet, Resultatbudget, mnkr

Resultatbudget	Budget	Budget	Budget	Plan	Plan
Belopp i mkr	ÖSB 2018	rev 2018	2019	2020	2021
Verksamhetens inäkt och kostnader	-8 081	-8 168	-8 503	-8 819	-9 192
- varav effektivisering en procent	44	44	80	83	86
Avskrivningar	-250	-250	-265	-275	-285
Verksamhetens nettokostnader	-8 331	-8 418	-8 768	-9 094	-9 477
Skatteintäkter	6 687	6 677	6 922	7 227	7 578
Generella statsbidrag och utjämning	1 671	1 768	1 836	1 876	1 907
Utökat statsbidrag	66	66	49	29	0
Sb Byggbonus	25	25	20	0	0
Summa skatteintäkter och utjämning	8 449	8 536	8 827	9 132	9 485
Verksamhetens resultat	117	118	59	38	9
Finansnetto	159	159	183	170	160
- finansnetto exkl utdelning	115	115	133	120	110
- utdelning fr bolagen	44	44	50	50	50
Årets resultat inkl finansnetto	276	277	242	208	169
Resultat exkl finansnetto	117	118	59	38	9
Resultat exkl finansnetto men inkl utdelning bolag	161	162	109	88	59

Nettokostnadernas andel av skatteintäkterna 2019 uppgår till 99 procent. Riktmärket över tid, för att uppnå god ekonomisk hushållning, är att nettokostnadsandelen ej bör överstiga 99 procent.

Den ekonomiska planen för åren 2019–2022 förutsätter att det långsiktigt uppsatta effektiviseringsuppdraget på årliga en procent av nämndernas budgetramar uppfylls.

Ekonomiska nyckeltal - utveckling	2019	2020
Nettokostnadernas andel av skatteintäkter	-99,3%	-99,6%
Årlig ökning av skatteintäkter %	4,5%	3,5%
Årlig ökning av nettokostnader %	4,2%	3,7%
Finansnettots andel av skatteintäkter	2,2%	2,0%
Resultat andel av skatteintäkter exkl finansnetto inkl utdelning	1,2%	1,0%

Ekonomiska resurser 2019

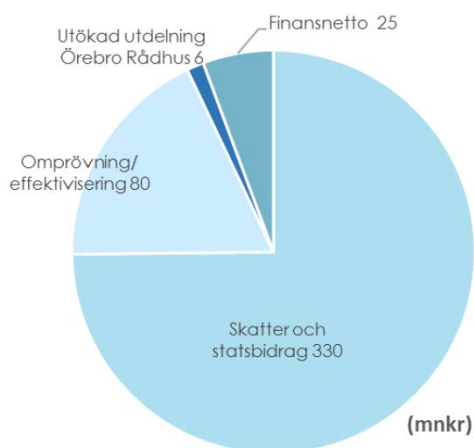
Kommunens intäkter ökar 2019 med 361 miljoner kronor, varav skatteintäkter och generella statsbidrag står för 330 miljoner kronor och är därmed den största delen av ökningen.

Utöver skatteintäkter, utökad utdelning från bolagen samt ökat finansnetto ingår omprövnings- och effektiviseringsuppdraget i de ökade resurserna.

Totalt inklusive dessa uppgår det utökade tillgängliga utrymmet för nya kostnader till 441 miljoner kronor.

Intäkterna från kommunens finansnetto har under 2018 ökat och bedöms därför till 25 miljoner kronor högre 2019. Utdelningen från de kommunala bolagen via Örebro Rådhus AB har ökat 2019 med 6 miljoner kronor i jämförelse med år 2018. Det innebär att finansnettot totalt bedöms till 190 miljoner kronor 2019.

Ett fortsatt stort mottagande möjliggör en tillfällig ökning av budgetramen för flyktingsstatsbidrag med 15 miljoner kronor.

Kompensation för volymförändringar

I driftbudgetramen för år 2019 kompenseras Programområde barn och utbildning med 60 miljoner kronor för förväntad volymökning inom förskola, grundskola och gymnasieskola.

Social välfärd kompenseras med 23,7 miljoner kronor för volymökningar inom LSS/funktionshindrade. Medlen avser att täcka såväl nya gruppboenden som övriga volymökningar.

Medel för volymökningar fördelas också till Social välfärd för ökade kostnader inom socialtjänsten (sex miljoner kronor) samt till Samhällsbyggnad för ökade driftkostnader till följd av investeringsprogrammet (sju miljoner kronor).

Kompensation för löneöversyn 2018 och 2019 samt indexuppräknings

I driftbudgetramarna för 2019 är kompensation utlagt för kvarvarande tre månaders kompensation för 2018 års löneöversyn. Detta innebär att kompensation utgick i ÖSB 2018 för 9 månader medan resterande 3 månader kvarstår att kompensera år 2019. Kompensation för nya lönenivåer från 1 april och 1 maj 2019 (Kommunals avtal gäller från 1 maj, övriga 1 april) kommer kompenseras senare då beslut tagits kring Örebro kommuns lönestrategi.

Ytterligare medel för lönepolitiska prioriteringar finns reserverade inom Kommunstyrelsens utrymme för generella kostnadsökningar. Detta motsvarar full kompensation för nu kända och bedömda löneökningar.

Barn och utbildning har tilldelats sammanlagt 3,3 miljoner kronor för ökade bidrag till fristående enheter som en följd av löneöversynerna.

Kompensation för övriga indexmässiga kostnadsökningar kommer att fördelas ut när underlag finns.

Upprustning och nybyggnation av skolor och äldreboende samt övriga investeringar

I budgeten anslås sammanlagt 40 miljoner kronor för driftkostnadsökningar i och med investeringar. Driftkostnadsökningarna uppkommer vid upprustning, utbyggnad samt nybyggnation av skolor, förskolor och vårdboenden men även kostnader för investeringar kopplat till den växande kommunen.

Kompensation för driftskostnadsökningar i samband med investeringar

Kommunstyrelsen, Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden samt programnämnderna kompenseras för planerade driftskostnadsökningar för investeringar i och med beslut av budget. Då investeringar inte genomförs i den takt som planerats, tidplaner justeras eller andra oförutsedda händelser inträffar, anslås medel i och med beslut av Övergripande strategi och budget men kvarhålls inom ramen för kommundemensamt. När de beslutade investeringarna är genomförda och genererar driftskostnader överflyttas medel till respektive nämnd.

Tabellen nedan visar de ekonomiska driftbudgetramarna för år 2019. En mer detaljerad redovisning av de ekonomiska ramarna finns i bilaga 2.

Driftbudgetramar 2019, mnkr

	ÖSB 2018	ÖSB 2019
Summa nämnder	7 948,1	8 246,8
Programnämnd Barn- och utbildning	3 388,2	3 542,9
Programnämnd Social välfärd	2 988,2	3 075,6
Programnämnd Samhällsbyggnad	619,0	641,6
Vuxenutbildning- och arbetsmarknadsnämnd	509,9	543,8
Kommunledning	39,8	39,2
Kommunstyrelseförvaltning	389,7	393,4
Landsbygdsnämnd	5,7	6,2
Stadsrevision	3,9	3,9
Valnämnd	3,7	0,2
KS förfogande	235,7	351,2
Oförutsedda behov – kommunstyrelsen	15,3	13,0
Oförutsedda behov - KS utskott	1,7	1,6
Kvarvarande utrymme utökat statsbidrag 2017	19,4	5,0
Utrymme för överfört resultat	10,0	10,0
Utrymme för generella kostnadsökningar utrymme och volymer	74,6	200,4
Utrymme för kostnadsökningar investeringar ofördelat	109,7	116,2
Omstruktureringsmedel	5,0	5,0
Kommungemensamma verksamheter	236,6	251,7
Nerikes brandkår	78,8	82,1
Omställning och kompetens	10,0	10,0
Övrigt	66,1	68,4
Örebro Airport	13,1	16,7
Gemensamt	3,8	13,6
Örebrokompaniet	27,4	23,4
Facklig verksamhet	19,4	19,4
Utrymme för kompetensförsörjning	18,0	18,0
Kommungemensamma statsbidrag	-134,4	-141,4
Flyktingstatsbidrag	-80,1	-87,1
Maxtaxa BO	-54,3	-54,3
Finansiering	-204,9	-205,4
Personalförsäkringsnetto	-190,3	-238,0
Pensionskostnader	396,0	412,0
Semesterlöneskuldförändringar	15,0	15,0
Kapitalkostnader	-325,8	-304,6
Försäljning tomträtter	-20,0	-20,0
Exploateringsintäkter	-80,0	-70,0
Avskrivning lån	0,2	0,2
Driftbudget totalt	8 081,1	8 502,8

Taxor och avgifter

I och med beslut om Övergripande strategi och budget 2019 kommer även aktuella beslut om hushållsavfallstaxor och taxa för vatten och avlopp tas. Övriga taxor är redan fastställda eller sker genom fastställd uppräknings.

Hushållsavfallstaxan

Förslag till 2019 års hushållsavfallstaxa bygger vidare på 2017 års taxa med bibehållen taxenivå. Förslaget innehåller endast små förändringar och anpassningar i befintliga tjänster vilka tagits fram utifrån kundbehov. Förändringar och anpassningar med tillhörande kostnadsnivå bygger vidare på nuvarande principer gällande självkostnad och miljöstyrning. Se bilaga 4.

Taxa för vatten och avlopp

VA-verksamheten i Örebro finansieras till 100 procent av avgifter, uppdelat på bruks- och anläggningsavgifter. Bruksavgiften är baserad på vattenförbrukning och består av en fast och en rörlig del. Avgiften ska täcka VA-verksamhetens drift som också omfattar kapitalkostnader för verksamhetens investeringar i anläggningar och förnyelse. Taxans nivå har varit oförändrad sedan 2017 och ökade kostnader har reglerats genom att minska ackumulerade överskott (skulden till abonnenterna). Ökade kapital- och driftkostnader gör att taxan inför 2019 behöver justeras genom att höja brukningstaxan med 5,1 procent. Se bilaga 4.

Bygglovstaxa

I mars 2017 antogs en ny taxa för Byggnadsnämndens verksamhet, för den del som avser bygglov. I taxan inarbetades då även avgifter för utstakning och nybyggnadskarta, och smärre justeringar gjordes då digitaliseringen har medfört effektiviseringar i handläggningen. I april 2018 justerades timkostnaden i bygglovstaxan, Ks 210/2018. Justeringen gjordes för att möta den kostnadsutveckling som sker för arbetet med bygglovsärenden. Taxan kommer fortsätta att utvärderas kontinuerligt och uppdateras vid behov.

Detaljplanetaxa

Under 2018 justerades timkostnaden i detaljplanetaxan. Justeringen gjordes för att möta den kostnadsutveckling som sker för framtagandet av detaljplaner. I praktiken innebär inte ändring av timkostnad några större förändringar i taxan då den i huvudsak beror på andra faktorer än timkostnaden.

Lantmäteritaxa

Inom den kommunala lantmäterimyndigheten (KLM) Örebro baseras avgiften på ett belopp per timme efter den tid som lagts ned för handläggning av förrättningen. Under 2018 uppdaterades timkostnaden för KLM Örebro till 1150kr/timme för förrättningsassistenter, biträdande handläggare, beredande förrättningslantmätare samt kart- och mätningenjörer. För KLM Örebros förrättningslantmätare uppdaterades avgiften till 1500kr/timme. Timkostnaden uppdaterades för att stämma överens och täcka de kostnader som verksamheten har för att ta fram en förrättning.

Taxor inom miljöområdet

Örebro kommuns taxa för prövning och tillsyn enligt miljöbalken är beslutad av Kommunfullmäktige under 2013. Förändringar i lagstiftningen och ökade kostnader för verksamheten medför att en ändring av taxan bör göras.

Taxan och beräkningen av kostnaderna är baserade på en modell som Sveriges kommuner och lands-ting (SKL) har tagit fram. Det nya förslaget innebär mindre justeringar av tidsåtgången för några ärendetyper samt att timavgiften föreslås höjas, Ks 940/2018. Taxan beslutades gälla från och med 2019-01-01.

Övriga taxor som beslutats under 2018 inom miljöområdet är:

- Taxa för tillsynsverksamhet enligt lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare (Ks 941/2018)
- Taxa för tillsyn inom strålskyddslagens område (Ks 942/2018)
- Taxa för kontrollverksamhet enligt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel (Ks 943/2018)
- Taxa för tillsynsverksamhet enligt alkohollagens område för folköl (Ks 944/2018)
- Taxa för anmälan och tillsyn enligt tobakslagen (Ks 945/2018).

Social välfärds taxor 2019

Avgifter inom området kommer årligen att räknas upp med omsorgsprisindex (OPI). Maxavgiften och minimibeloppet beräknas enligt Socialtjänstlagen och dess nivå påverkas därmed av prisbasbeloppet. Programnämnd social välfärd beslutar årligen om avgiftsömräkningen. Det kommer även framöver att ske viss fortsatt utredning av taxorna inom programområdet.

Investeringsprogram 2019–2022

Örebro har under några år stått inför en historiskt stark tillväxt. Behoven av nya platser i förskola, skola och omsorg är fortsatt stora vilket kommer att fortsätta driva upp investeringsnivåerna även de kommande åren. Kommunens långsiktiga driftbudgetutrymme ska styra nivån på investeringsprogrammet. Planeringsperioden är de närmaste fyra åren.

Investeringsprogrammet ska beskriva vilka driftkostnadskonsekvenser som de planerade investeringarna får oavsett finansieringsalternativ (egen finansiering eller extern finansiering/förhyrning).

Efter bolagiseringen av kommunens rörelsefastigheter utförs nästan inga fastighetsinvesteringar i kommunens regi. Huvuddelen av investeringarna utförs i stället av de kommunala bolagen.

Investeringsprogram 2019–2022

Örebro har under några år stått inför en historiskt stark tillväxt. Behoven av nya platser i förskola, skola och omsorg är fortsatt stora vilket kommer att fortsätta driva upp investeringsnivåerna även de kommande åren. Kommunens långsiktiga driftbudgetutrymme ska styra nivån på investeringsprogrammet. Planeringsperioden är de närmaste fyra åren.

Investeringsprogrammet ska beskriva vilka driftkostnadskonsekvenser som de planerade investeringarna får oavsett finansieringsalternativ (egen finansiering eller extern finansiering/förhyrning).

Efter bolagiseringen av kommunens rörelsefastigheter utförs nästan inga fastighetsinvesteringar i kommunens regi. Huvuddelen av investeringarna utförs i stället av de kommunala bolagen.

	2019	2020	Plan	
			2021	2022
Barn och utbildning	966 688	1 147 000	756 500	755 000
Social välfärd	71 675	35 750	277 450	427 050
Samhällsbyggnad	530 808	487 650	501 200	319 575
Trafik och miljö	140 600	210 550	227 400	145 550
Gata och Park	150 450	83 950	62 950	59 950
Fritid och Kultur	85 608	10 750	27 900	0
Fastigheter PN SB	58 800	53 000	53 000	53 000
Fastigheter Tekniska	53 000	88 000	88 000	18 300
Fordon	35 750	34 400	35 150	35 975
Inventarier	6 600	7 000	6 800	6 800
Bredbandsutbyggnad landsbygd	0	0	0	0
KS/KF	332 300	2 100	2 300	2 100
Vuxam	4 500	4 500	4 500	4 500
IT-investeringar	30 539	28 607	41 545	8 000
IT-inv PN BoU	20 269	20 607	33 545	0
IT-inv Gem	10 270	8 000	8 000	8 000
Totalt skattefin vht	1 936 510	1 705 607	1 583 495	1 516 225
Va och Avfall inkl taxefinansierade fordon	372 643	360 970	236 900	211 500
Totalt Örebro kommun	2 309 153	2 066 577	1 820 395	1 727 725
Varav investeringar kom bolag/extern				
Futurum	850 625	992 000	596 500	705 000
ÖBO-omsorgsfastigheter	54 575	16 350	254 250	404 250
ÖBO-bostäder	10 000	0	0	0
Örebroporten	359 063	42 500	5 500	0
Västerporten	0	0	0	0
Fastighetsägare ej klar	35 000	105 000	135 000	0
Annan (extern)	3 000	3 000	3 000	3 000
Totalt	1 312 263	1 158 850	994 250	1 112 250
Återstår investering Örebro kommun	996 890	907 727	826 145	615 475
Varav skattefin vht	624 247	546 757	589 245	403 975

Det samlade investeringsutrymme för Trafik och miljö samt Park och gata ska rymmas inom ett kapital och driftkostnadsutrymme som räknas upp med 7 miljoner kronor årligen.

Det är nämndernas ansvar att säkerställa att finansiering av ökade driftkostnader finns innan en investering/förhyrning påbörjas. Driftbudgetmedel för påbörjade objekt kommer inte att beviljas i efterhand.

Under en rad år har vi sett hur ränteläget befunnit sig på en historiskt låg nivå. De räntenivåer som ligger till underlag för att beräkna långsiktiga kapitalkostnader för investeringar är högre än de räntor som kommunen kan upplåna och binda till i dagsläget. Örebroporten, Futurum och Örebro-Bostäder har därmed beräknat att de kan nyttja det låga ränteläget och nyttja en hyresstegring på tre större investeringsobjekt som ligger med i budgeten. Projektavtal är skrivet för vårdboendet i Karlslund.

Kulturkvarteret och den nya Änglandaskolan är övriga två objekt.

Barn och utbildning

Örebro kommuns befolkningsprognos för perioden 2018–2027 visar att behovet av förskole- och grundskoleplatser fortsätter att öka. Antalet elever i gymnasieåldrarna ökar nu efter flera år med minskade elevkullar. Under perioden fram till och med 2027 bedöms en ökning motsvarande cirka 1 500 elevplatser.

Det ökade behovet leder till att nya lokaler måste tillskapas. Det finns fortsatt behov av anpassning, renovering och ersättning av dåliga lokaler och tillfälliga byggnader. Arbetet med projekt Gröna skolgårdar är nu inne i slutskedet. Samarbete med fristående aktörer och planering utifrån kommande etableringar av nya fristående skolor och förskolor måste vägas in i investeringsprogrammet.

Kostnaderna för hyra av lokaler bedöms fortsätta öka kraftigt under planeringsperioden. Utöver det tillkommer en ökning av övriga driftskostnader. Behovet av lokaler kan förändras under perioden vilket då också påverkar driftskostnaderna.

Inom förskolor krävs nybyggnation för att dels klara ett ökat antal barn, dels för att fortsätta arbetet med att ersätta lokaler som uppnått sin tekniska livslängd. Det är viktigt att kommunens planering av lokaler går hand i hand med de fristående förskolornas etablering så att den totala efterfrågan och den totala tillgången på förskolor i Örebro kommun möts. De områden där behovet av en utökning av förskoleplatser är som störst är "Ängen-området", Almbys/Näsby/Ormesta, centralt öster, centralt väster, Hovsta/Lillån/Bettorp samt Mosås- och Mariebergområdet.

De områden där behovet av utökning av grundskoleplatser är som störst framåt, utöver redan igångsatta objekt, är Almbys/Ekeby-Almbys/Ormesta, Heden/Mellringe, södra Bettorp, norra delen av Lillån samt centralt Öster. Detta baserar sig på de planer för nybyggnation av bostadsområden som presenterats i kommunens översiktsplanering. Även behov av fler elevplatser i södra Adolfsberg kommer inom planeringsperioden.

Prognoser visar att antalet elever i gymnasieåldern kommer att öka. För att möta den ökningen bör en utredning påbörjas som tittar på om en ny gymnasieskola ska byggas eller om det finns möjlighet att utöka antalet platser på befintliga gymnasieskolor. Utredningen behöver visa vad som är en mest lämplig placering samt hur pedagogiska frågor, utrymmesfrågor och trygghetsfrågor bäst tillgodoses samt hur det blir mest ekonomiskt, både vid tillskapandet av platser och driftsmässigt.

En extern konsult ska genomföra en inventering av samtliga grund- och gymnasieskolor utifrån ventilationskapacitet och andra arbetsmiljöfaktorer, fördelning av lokalutnyttjandet mellan verksamhetsområden samt hur många elever varje lokal kan rymma och varje skola kan ta emot. Prioriteringen är grundskolans lokalbestånd när det gäller hur många elever som varje skola kan ta emot för att eventuellt omprioritera kommande investeringsprogram.

Samarbete sker med flera olika intressenter i kommunen såsom kommunens fastighetsbolag och avdelningarna mark- och exploatering, stadsmiljö- och översiktlig planering, detaljplanering, bygglov, trafik samt med Miljökontoret. Ett tidigt samarbete i processen säkerställer bland annat att det så

tidigt som möjligt avsätts mark för nybyggnation av förskolor och skolor då staden växer. Ett väl utvecklat samarbete och en tät kommunikation med kommunens fastighetsbolag säkrar att beslut i bolagens styrelser och beslut i Programnämnd barn och utbildning går hand i hand.

Social välfärd

Vård och omsorg

Örebro kommun fortsätter att kombinera insatser i ordinärt boende med planering av nya platser på vård- och omsorgsboenden inför ett ökat behov.

I Karlslund påbörjades i augusti 2017 en nybyggnation av ytterligare ett vård- och omsorgsboende med 68 lägenheter. Boendet ska ha en teknikprofil och möjlighet ska ges till vård och omsorg på teckenspråk (16 platser). Arbetet har fortgått enligt plan och kommer att vara klart för inflytt i början av 2019.

Askenäshemmet i Odensbacken fyller en viktig funktion för att även äldre människor ska ha möjlighet att bo kvar i sin hembygd. Under 2018 har beslut fattats om att bygga ett nytt vård- och omsorgsboende i Odensbacken, på samma tomt som Askenäs står på idag.

För att möta behovet av vård- och omsorgsplatser planeras ett vård- och omsorgsboende i Brickebacken, där en förstudie pågår, och ytterligare ett vård- och omsorgsboende i Bettorp, där en upphandling pågår.

På grund av den överhettade byggbranschen har en ny planering kring de beslutade åtgärderna kring förstärkt brandskydd varit nödvändig, och fortsätter i ett annat tempo än det ursprungligen var tänkt.

Individ- och familjeomsorg

Arbetet med att förbättra boendekedjor med sociala perspektiv behöver fortsätta, behoven behöver integreras i bostadsplanering och byggande i kommunen. En översyn av processen sker, och tar i första hand sikte på bostäder i enskilt läge, men även övriga verksamheters behov ingår i översynen.

Arbete pågår med att hitta lokal för ett nytt stödboende som tidigare beslutats och för vilket medel finns avsatt i investeringsprogrammet.

Tillsammans med Region Örebro län har ett arbete påbörjats för att starta upp en ny familjecentral i de norra stadsdelarna.

LSS/Funktionsnedsatta

Inom området finns driftmedel avsatta för att förstärka brandskyddet på några gruppboendestäder per år under åren 2017–2019. I samarbete med Nerikes brandkår har en planering tagits fram som innebär att tillsyn kommer ske, där åtgärder sedan diskuteras tillsammans med verksamhetsföreträdare.

Örebro har i jämförelse med andra kommuner en kraftig ökning av behovet av nya gruppboendestäder. För 2017–2019 planeras för ytterligare två nya gruppboendestäder per år. För att klara de nya förutsättningarna har ett utvecklingsarbete påbörjats. Förändringsarbetet innebär bland annat behov av ett förändrat arbetssätt, flexibla planeringslösningar, effektivisering och utveckling av myndighetsutövningen samt uppföljning av beslut.

Första spadtaget för gruppboendestäder i Norra Ormesta togs i november 2018 och inflytt beräknas till sommaren 2019. Det pågår även förstudier för en ny gruppboendestad i Gällersta – Gryt och en ny servicebostad i Varberga.

I samband med att det byggs vård- och omsorgsboenden i Bettorp och Brickebacken planeras även för gruppboendestäder i samma fastigheter för att mer effektivt nyttja lokalerna.

Samhällsbyggnad

I den ekonomiska planen har 7 miljoner kronor avsatts för att tillsammans med driftsnämndernas egna avskrivningsmedel täcka de kapitalkostnader som genereras vid investering, det vill säga kostnader för avskrivning och ränta. Om kapitalkostnaderna uppgår till mer än avsatt belopp krävs att investeringsutrymmet reduceras eller täcks inom respektive nämnds egna budgetutrymme.

Trafik och miljö

Planering pågår för allmän plats runt det kommande Kulturkvarteret inklusive Vasaplatsen. I ett nära samband med dessa följer planeringar för investeringar i platser i stråk intill Södra Strandgatan, Teaterplan och Fisktorget.

Bland stadsdelarna är de västra delarna prioriterade där ett stort pågående projekt avser Vivallakullen som utvecklas till ett attraktivt område i trygg miljö där konst och lekmiljöer blandas.

Investeringarna i naturvården fortsätter, bland annat genom att synliggöra och anpassa naturen till målgrupperna, barn, äldre, nya användare och personer med funktionsnedsättning. Planering och skissarbete pågår för investering i personal- och maskinutrymmen för skötsel av Oset och Rynningeviken, och förhandsbesked och provtagning av marken är klart. Projekt pågår kring Varbergaskogen och drivs gemensamt av de tre förvaltningarna inom Samhällsbyggnad (Stadsbyggnad, Tekniska och Kultur & Fritid). Utöver skattefinansierade budgetmedel har även projektet efter ansökan beviljats bidrag från Boverket på 2,7 mnkr. Planering för Naturum Oset har återupptagits och projektledare finns utsedd inom Stadsbyggnad.

Arbetet fortsätter också med att skapa fler hållbara trafiklösningar för tillväxten och för klimatet, samt för att forma ett mer grönt och levande Örebro. Under 2019 är gång- och cykelåtgärder ett fortsatt prioriterat område där utförandet till viss del är villkorat av medfinansiering via Stadsmiljöavtal. Ombyggnation av Skebäcksbron, som avser breddning för att öka trafiksäkerheten och få plats med både dubbelriktad biltrafik, cykelbana och gångbana, har påbörjats och kommer slutföras under våren 2019. Parallellt med ombyggnation av Skebäcksbron byggs även huvudcykelstråk Sjukhusleden med passage över CV-gatan.

Utöver detta kommer området kring Södra station fortsatt att ses över i sin helhet för att skapa enklare och säkrare passage över järnvägen som gående och cyklist. Ombyggnationer av gator finns även med i kommande års planering genom att trafikleder blir stadsgator med cykelbanor samt öppnande av gator för trafik. Ett stort underhållsarbete planeras för Södra infarten. När det gäller Hagatunneln under järnvägen har Trafikverket ännu inte fattat erforderliga beslut och det är därför osäkert när arbetet kan påbörjas.

Investeringar kopplat till muddringen i Hjälmarens har tagit och kommer fortsätta ta längre tid än vad som tidigare räknats på grund av att arbete med att se över olika alternativ och att erhålla nödvändiga beslut dragit ut på tiden. Investeringen har därmed skjutits fram till 2019.

Arbetet med den nya högreservoaren, Lyra, fortsätter under 2019. För att bibehålla status på VA-ledningsnätet utökas förnyelsetakten, vilket innebär satsningar på att byta ut

gamla ledningar i ledningsnätet. Utbyggnaden av VA till omvandlingsområden, dvs områden som beslutats att ingå i kommunens VA-verksamhetsområde, fortsätter i enlighet med VA-planen.

Under 2018 genomfördes en förstudie när det gäller kommunens lokaler på Aspholmen. Under 2019 fortsätter arbetet med planering och förberedelser för en framtida flytt till nya lokaler.

Fritid och kultur

Kultur- och fritidsutbudet är väsentliga faktorer för att göra Örebro attraktivt och barn och ungdomar är särskilt prioriterade målgrupper.

Behovet av kultur- och fritidsaktiviteter växer i samma takt som befolkningen inom kommunen

växer. Meningsfulla kultur- och fritidsaktiviteter bidrar starkt till kommuninvånarnas upplevda hälsa och livskvalité och utgör en viktig del i Örebro kommuns attraktivitet för människors och företags vilja att etablera sig här. För att fortsatt främja en positiv utveckling behöver kommunen fortsätta investera i idrottsanläggningar och för att skapa miljöer och mötesplatser som skapar en bredd av kultur- och fritidsaktiviteter. För att främja fysisk aktivitet hos en stor del av kommuninvånarna behöver satsningar göras på anläggningar för både spontana och organiserade aktiviteter utifrån de ställningstaganden som finns i kommunens idrottspolitiska program kring bland annat att ett kompensatoriskt förhållningssätt ska tillämpas för att säkerställa en jämställd resursfördelning.

Exploatering av mark

Örebro kommun präglas av stark tillväxt både vad gäller befolkningsökning och antal nya arbetstillfällen. Detta ställer stora krav på snabb utbyggnad av infrastruktur för att möjliggöra byggandet av nya bostäder och arbetsplatser.

Med nuvarande redovisningsprincip beräknas exploateringsresultatet genom att fortlöpande avräkna intäkter mot kalkylerade kostnader. Ett ekonomiskt utrymme för exploateringsinvesteringar ska fastställas årligen. Huvuddelen av kostnaderna i ett exploateringsobjekt är investering i allmän platsmark och genererar framtida kapitalkostnader, som ska finansieras via exploateringsresultat.

Exploateringsresultatet har legat på en historiskt hög nivå och därför höjdes avkastningskravet från exploateringsverksamheten till 90 miljoner kronor 2017. Från 2018–2020 reduceras avkastningskravet med 10 miljoner kronor årligen, och landar på 60 miljoner kronor från år 2020. Avkastningskravet ska sättas utifrån prognoser om försäljningsintäkter och ska inte innebära att exempelvis markpriset höjs för att klara avkastningskravet.

Under 2019 fortsätter genomförandet av flera stora exploateringsobjekt som t.ex. Södra Ladugårdssängen, Gustavsvik, Norra Ormesta, Postterminalen och Palmbohult. För närvarande pågår genomförandet av cirka 100 exploateringsobjekt för både verksamheter och bostäder. Den sammanlagda investeringsvolymen för pågående investeringsobjekt, varav ett antal ännu inte har en detaljplan som vunnit laga kraft, uppgår till 887 miljoner kronor. Då investeringsåtgärderna är beroende av många externa faktorer ska beräkningen av utgifterna för ett specifikt år endast ses som en uppskattning som kan komma att ändras under året.

Detaljplanering pågår för flertalet nya områden, bland annat Heden och Örsro. I takt med att dessa, och andra detaljplaner som redan antagits, vinner laga kraft övergår de till ett genomförandeskede.

Bedömning av likviditetspåverkan

Utfallet netto för exploateringsprojektens likviditetspåverkan bör över tiden bli ett inkomstöverskott då projekten till allra största del redovisar ett överskott vid slutavräkning. Mellan åren kan stora skillnader uppstå mellan storleken på inkomster och utgifter och osäkerheten är stor kring när inkomsterna faller ut i tiden. Prognosen för likviditetspåverkan visar ett likviditetsöverskott om totalt 1 029 miljoner kronor från 2019 och framåt för de i dagsläget planerade exploateringsprojekten, varav ett antal ännu inte har en detaljplan som vunnit laga kraft. Försäljning av tomter i samband med exploatering prognostiseras att uppgå till 1 919 miljoner kronor och återstående kostnader uppgår till 1 005 miljoner kronor, 887 miljoner kronor avser investeringar i allmän platsmark. Därutöver beräknas ersättningar från exploateringsavtal att erhållas med 115 miljoner kronor.

Direktiv och uppdrag inför budget 2020

Uppdrag för hållbar ekonomi

Under de senaste åren har riktade och generella effektiviseringskrav beslutats i ÖSB. För att möjliggöra ett fortsatt systematiskt arbete med framtida årliga effektiviseringar får kommundirektören i uppdrag att ta fram en förteckning över potentiella förslag till åtgärder. För att få tillräcklig kraft i effektiviseringsarbetet behöver arbetet ske i samverkan inom och mellan driftsnämnder, programnämnder, kommunövergripande och externa samarbetspartners. Förslagen ska ligga till grund för kommunstyrelsens och nämndernas beslut om effektivisering och omprövning. I uppdraget ingår även att se över möjligheten att stärka intäkterna för Örebro kommun.

Förslagen ska presenteras i samband med beslut om budgetdirektiv 2020 i juni 2019.

Investeringsprogram

Kommundirektören får i uppdrag att ta fram ett förslag på reducerat investeringsprogram för 2019–2022 motsvarande 5 procent för 2019 och 15 procent för åren 2020–2022. För att få bättre planeringsförutsättningar inom investeringsprocessen behöver investeringsprogrammets längd ses över samt kompletteras med exploateringsinvesteringar inför 2020.

Det kommunövergripande arbetet

Örebro växer och befolkningsökningen har varit stark under senare år. Till år 2027 beräknas antalet invånare öka med drygt 25 000 till knappt 176 000. Även om utbyggnadstakten nu är historiskt stor skapar Örebros tillväxt långsiktiga förutsättningar för ökade skatteintäkter och en fortsatt stark välfärd. Tillväxten i kommunen märks på fler sätt än genom ett ökat antal invånare. Byggkranar syns på många håll där det byggs nya skolor och förskolor, äldreboenden och bostäder för människor som valt att bosätta sig i ett växande Örebro. Sysselsättningen ökar och Örebro hör till de kommuner som har den högsta byggtakten i Sverige.

Det ställs stora krav på att kommunen och kommunens verksamheter kan möta den efterfrågan som följer med att växa så snabbt som vi gör just nu. Men det ställer också krav på hur vi växer. Det är nödvändigt att forma och främja en hållbar utveckling som balanserar både ekonomi, ekologi och sociala perspektiv.

Örebro kommun ska vara ledande i arbetet med långsiktig hållbarhet och det ska genomsyra hela verksamheten. Under mandatperioden ska Örebro kommuns styrsystem ändras. Styrningen ska utgå från FN:s hållbarhetsarbete, Agenda 2030. Under 2019 ska en analys av hur en sådan förändring kan genomföras och hur det påverkar arbetsätten göras. Syftet med förändringen är att göra arbetet för ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet mer sammanhållet och tydligt.

Ett hållbart Örebro

Under 2019 pågår arbetet med att ta fram vårt första sammanhållna hållbarhetsprogram. Programmet kommer att utgöra navet i styrningen av Örebro kommun, och all vår verksamhet kommer efter att programmet har antagits att följas upp gentemot dess långsiktiga och kvantifierade målsättningar.

Örebroarnas hälsa och välmående ska stärkas inom vår kommuns stabila och resilienta ekosystem. Detta på ett sätt som, om det tillämpas globalt, varken äventyrar förutsättningar till hälsa och välmående hos miljö eller människor i andra delar av världen. FN:s globala hållbarhetsmål ska vara uppfyllda till 2030, vilket även är tidsperspektivet i vårt kommande hållbarhetsprogram. Eftersom Örebro antas fortsätta att växa så behöver även framtida styrning av Örebro, och därmed hållbarhetsprogrammet, också snegla mot 2050.

För att klara utmaningarna inom framförallt klimat och biologisk mångfald behöver vi stärka kommunen/koncernens kapacitet så att all verksamhet förädlas till att vara uthålligt hållbar. Vi behöver också bygga upp vår motståndskraft så att vi kan fortsätta leverera välfärdstjänster och vara ett attraktivt Örebro med säkerställd beredskap för kommande klimatförändringar.

I detta skede fokuserar vi på att tydliggöra hur Örebro kommun som organisation ska bidra till att uppnå de globala, nationella och regionala mål som är kopplade till hållbarhetsfrågor. Vi har ett brådskande uppdrag att skapa förutsättningar, och bygga kapacitet, för att alla örebroare ska värna miljön och mänskliga rättigheter. För även om vi som koncern lyckas göra våra verksamheter hållbara till etthundra procent så räcker inte det för att Örebro kommun som geografisk plats ska vara hållbar. Och om vår plats på jorden inte är mänskligt, miljömässigt och ekonomiskt bärkraftig så blir det mycket svårt för oss som organisation att nå våra mål.

Örebro kommun ska vara en jämställd och icke-diskriminerande kommun

Örebro kommun ska vara en jämställd kommun med utgångspunkt i de nationella målen för jämställdhetspolitiken och Agenda 2030. Styrande för Örebro kommuns jämställdhetsarbete är

Strategi för ett jämställt Örebro 2016–2025, som slår fast att områdena inflytande och delaktighet, service och bemötande på lika villkor samt ett tryggt och hållbart samhälle är prioriterade. Under 2018 gjordes en uppföljning av strategin och resultatet visade att det finns stora behov av stöd och kunskapspåfyllnad inom jämställdhetsområdet och de delstrategier som pekas ut i jämställdhetsstrategin.

Under 2019 kommer kommunen att fokusera på förutsättningarna för det strategiska och operativa jämställdhetsarbetet både utifrån jämställdhetsstrategin och riktlinjen för jämställda och icke-diskriminerande arbetsvillkor. Under året ska samordningen tydliggöras mellan hur uppdraget med att jämställdhetsintegrera den kommunala verksamheten hänger samman med det övergripande jämställdhets- och icke-diskrimineringsarbetet. En struktur för det förvaltningsnära stödet med resurser nära förvaltningsledningen behöver utvecklas.

Kommunstyrelsens jämställdhetsdelegation

Kommunens jämställdhetsdelegation verkar under kommunstyrelsen. Delegationen ska arbeta långsiktigt och strategiskt för en jämställd utveckling på individ-, organisations- och strukturnivå. Delegationen ska vara pådrivande i att Örebro blir jämställt så väl i den kommunala organisationen som den geografiska kommunen.

Örebro kommun ska ge service på lika villkor för varje medborgare oavsett kön

Genom att säkerställa likvärdig service, resursfördelning och inflytande ska alla invånare möta en kommun som utformats så att den tillgodoser både kvinnor och män, flickor och pojkars behov.

- Så långt som möjligt ska individbaserad statistik i Örebro kommun vara könsuppdelad.
- Könskonsekvensanalyser ska göras inför alla tillämpliga beslut i kommunen. Arbetet med att ta fram riktlinjer och ramar för könskonsekvensanalyser fortsätter under 2019.
- Jämställdhetsperspektivet ska integreras i budgetprocessen i samtliga nämnder. Under året fortsätter arbetet med att utveckla metoder och arbetssätt för jämställdhetsbudgetering, i syfte att höja kvaliteten på de analyser och insatser som genomförs.
- Kompetensutveckling ska erbjudas för att säkerställa en grundförståelse för vad ett integrerat jämställdhetsperspektiv i kommunal verksamhet innebär. Kompetensutveckling av kommunens medarbetare i rättighetsbaserat syn- och arbetssätt behöver stärkas ur ett jämställdhetsperspektiv.

Våld i nära relationer

Örebro kommun ska vara en trygg och säker kommun för alla. För att nå det målet kommer det systematiska arbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck att utvecklas och intensifieras. Arbetet ska kännetecknas av systematik, kvalitet och långsiktighet. Handlingsplanen mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, som antogs 2017, är en fortsatt ambitionshöjning. Under 2019 kommer fortsatt arbete med implementering och verkställande av åtgärderna i handlingsplanen ske i alla kommunens nämnder och dess verksamheter för att säkerställa hela kommunens gemensamma arbete. Under 2019 kommer också en uppföljning av handlingsplanen genomföras.

När det gäller gruppen barn som lever med eller som bevittnar våld i sitt hem har kommunens skyldigheter och insatser ökat. Därför ska Örebro kommuns åtaganden avseende samordning, stöd och behandling för barn särskilt säkerställas. Arbetet för dessa barn ska bedrivas över förvaltningsgränserna och utgå från Barnkonventionen.

- En utredning kring hur Örebro ska utveckla och säkerställa en trygg boendekedja för våldsutsatta fortsätter under 2019, parallellt med arbetet med åtgärder utifrån delresultat.
- Örebro kommun ska ta initiativ för att utveckla förändringsarbete med våldsutövande män, med utgångspunkt i de våldsutsattas skydd- och säkerhetsbehov.
- Kompetensutveckling av kommunens medarbetare i rättighetsbaserat syn- och arbetssätt, med fokus på våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, fortsätter under 2019.

Mänskliga rättigheter

Örebro ska vara främst i landet när det gäller arbetet med mänskliga rättigheter. Kännetecken ska vara medmänsklighet, solidaritet, rättvisa, frihet och värdighet. Örebro ska vara en trygg och välkomnande kommun där alla känner sig respekterade oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Örebro kommun har ett ansvar för att mänskliga fri- och rättigheter efterlevs och inte kränks inom de områden vi ansvarar för, till exempel äldreomsorg, barnomsorg, utbildning, socialtjänst eller stöd till nyanlända. Ett Örebro med stor mångfald är en resurs för att utveckla en växande kommun.

- Ingen människa ska hindras eller utestängas från att delta i Örebro kommuns mötesplatser på grund av kränkningar eller diskriminering.
- Arbetet för de mänskliga rättigheterna skall stärkas och systematiseras i kommunens verksamhet. Arbetet ska utgå från ett rättighetsbaserat arbets- och synsätt som grundar sig i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna samt Sveriges internationella åtaganden i relation till dessa.
- Under 2019 fortsätter arbetet med att samordna mänskliga rättigheter med det generella hållbarhetsarbetet, som en del av arbetet med Agenda 2030.
- Kompetensutvecklingsinsatser i mänskliga rättigheter och rättighetsbaserat arbetssätt inom Örebro kommun fortsätter under 2019. Insatsen ska bidra till en större kunskap om rättighetsbaserat arbete men också förstärka effekten av styrdokument främst inom områdena HBTQ, teckenspråk, barnets rättigheter, våld i nära relation och heder. Insatser kan även ske inom andra områden som nationella minoriteter och minoritetsspråk, jämställdhet och funktionsrätt.
- Örebro kommun ska utveckla metoder för att möta medborgare i dialog. Utvecklingen ska bidra till att både civilsamhället och den enskilda medborgaren blir representerade i samtal där det finns möjlighet att påverka kommunens utveckling. Genom ett bredare deltagande kan medborgarens förändrade behov synliggöras. Det blir därför möjligt att samtidigt anpassa kommunens tjänsteutbud och bidra till att resurseffektivisera verksamhet samtidigt som individens rättigheter tillgodoses.

HBTQ

I Örebro kommun ska alla känna sig inkluderade, välkomna och lika mycket värda. För att lyckas med det behöver vi ha kunskap och kompetens om normer och kunna inkludera hbtq-perspektivet i vårt vardagliga arbete. Därför ska utbildningsinsatser genomföras och verksamheter ska hbtq-diplomeras. Minst fem enheter eller arbetsgrupper inom förskola, skola, vård och omsorg; och minst en inom övriga områden, ska genomgå hbtq-diplomering varje år. Vår målsättning är att hbtq-personers rättigheter, trygghet och inkludering säkerställs och att Örebro kommun ska vara en av Sveriges mest hbtq-vänliga kommuner.

- Vi ska arbeta aktivt och systematiskt utifrån den gällande HBTQ-handlingsplanen för säkerställandet av hbtq-personers rättigheter, trygghet och inkludering.
- Örebro kommun kommuniceras som en inkluderande kommun.
- Mötesplats för nyanlända hbtq-personer ska fortsätta utvecklas.

Mänskliga rättighetsdagar i Örebro

Civila samhället med stöd av Örebro kommun anordnar varje år Mänskliga rättighetsdagar i Örebro (f.d. Örebroveckan för mänskliga rättigheter). Syftet med Mänskliga rättighetsdagarna i Örebro är att sätta fokus på mänskliga rättigheter, delaktighet och inflytande och hur vi lever upp till detta i Örebro.

- Under 2019 ska Örebro kommun stödja och synliggöra de egna verksamheternas arbete med mänskliga rättigheter och därmed ytterligare stärka att det kommungemensamma arbetet utgår från ett rättighetsbaserat arbets- och synsätt.

Under dagarna uppmärksammar kommunen, föreningar, församlingar, studieförbund, organisationer och skolor de mänskliga rättigheterna genom till exempel evenemang, föreläsningar, seminarier och utställningar.

Nationella minoriteter och minoritetsspråk

Den 1 januari 2019 skärps lagstiftningen för Sveriges nationella minoriteters mänskliga rättigheter ska tillgodoses. Den skärpta lagen innebär bland annat att Örebro kommun, liksom landets övriga kommuner och landsting, ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. För de 81 kommuner som ingår i förvaltningsområden, där Örebro är finskt förvaltningsområde, stärks rätten till äldreomsorg och förskola på minoritetsspråken.

Sedan år 2000 är samer, tornedalingar, sverigefinnar, romer och judar erkända som nationella minoriteter i Sverige. Kommunstyrelsen har det lokala ansvaret för frågor kopplade till de nationella minoriteterna. Det verksamhetsmässiga ansvaret ligger på respektive förvaltning. Arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk i Örebro kommun vilar på arbetet mot diskriminering och utsatthet, främja inflytande och delaktighet samt stärka språk och kulturell identitet. För att omfatta nationella minoriteter och minoritetsspråk behöver vi även inkludera teckenspråkiga eftersom teckenspråk likställs med minoritetsspråk i språklagen.

- Under 2019 fortsätter kommunen att utveckla arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk, speciellt med Dialogforum, i syfte att säkerställa kommunens åtagande om nationella minoriteter och minoritetsspråk.
- Örebro kommun är finskt förvaltningsområde sedan 1 februari 2013. Örebro skall arbeta aktivt med den sverigefinska minoriteten och under 2019 intensifieras arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk.
- Örebro kommun skall tydligt informera vårdnadshavare att vi erbjuder förskola med teckenspråksuppdrag, samt finskspråkig förskola.
- Örebro kommun skall ansöka hos regeringen om att bli romskt förvaltningsområde.
- Örebro kommun skall ansöka hos regeringen om att bli teckenspråkigt förvaltningsområde.

Tillgänglighet för alla

Kommunen ska vara tillgänglig. Inte bara fysiskt utan även genom att alla ska kunna tillgodogöra sig den service som erbjuds och kunna vara delaktiga i kommunala evenemang och dialoger. En ledstjärna för tillgänglighet ska vara FN:s standardregler för delaktighet och jämlikhet samt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning Agenda 2030 och Myndigheten för delaktighets Riv hindren.

- Oavsett funktionshinder ska Örebro kommun vara till för alla. Människor med funktionsnedsättningar ska kunna vara delaktiga i samhällslivet och ha jämlika levnadsvillkor. Stor hänsyn ska tas till funktionsnedsattas behov vid utformandet av offentliga anläggningar, arrangemang och informationssystem.
- Vi ska fortsätta arbetet med att tillgänglighetsanpassa våra offentliga miljöer.
- En handlingsplan för tillgänglighet håller på och tas fram och ska efter antagandet implementeras i samtliga berörda verksamheter.
- Funktionsnedsattas möjligheter på arbetsmarknaden ska förstärkas. Örebro kommun ska prioritera att människor med funktionsnedsättning får plats på arbetsmarknaden, såväl genom ökade ambitioner som arbetsgivare som i samverkan med andra offentliga aktörer och näringslivet.
- Arbetet för att förbättra förutsättningarna för deltagande på lika villkor ska ske i hela kommunen. Funktionen samordning av funktionsrätt kan och ska utföras av olika personer och kompetenser i kommunens verksamheter. Adekvata tjänstemän ska finnas på plats när tillgänglighetsrådet möts.

Europas teckenspråkshuvudstad

Örebro har utropat sig till Europas teckenspråkshuvudstad. Detta förpliktar att Örebro kommun tillsammans med övriga undertecknare (Region Örebro län, Örebro universitet och Specialpedagogiska skolmyndigheten) ska säkerställa att Örebroregionen är en nationell och internationell förebild när det gäller teckenspråkigas delaktighet på egna och likvärdiga villkor.

Örebro kommun ser, sedan avsiktsförklaringen 2010, svenskt teckenspråk som ett minoritetsspråk, vilket är i enlighet med Språklagen från 2009. Detta synsätt går även igen i handlingsplanen för Örebro som Europas teckenspråkshuvudstad. 2016 beslutade Örebro kommun, som ett första steg, att teckenspråk ska behandlas på samma sätt i skolan som andra modersmål. Ambitionsnivån är att innan utgången av 2019 fullt ut behandla svenskt teckenspråk som ett minoritetsspråk.

- Örebro kommun ska vara drivande i att stärka samverkan mellan kommunen, Region Örebro län och universitet kring arbetet med Örebro som Europas teckenspråkshuvudstad. Örebro kommun ska öka samarbete på nationella och internationella nivåer. Kommunen ska utreda förutsättningar för att utse en samordningsfunktion för Europas Teckenspråkshuvudstad under 2019.
- Den handlingsplan för Örebro som Europas teckenspråkshuvudstad som beslutades hösten 2017 ska implementeras i hela kommunkoncernen.
- Under 2019 ska kommunen utreda förutsättningar för teckenspråkiga resurser på familjecentralerna.
- Under 2019 ska behov och förutsättningar för etablerandet av äldrevägledare på svenskt teckenspråk, och behov av en mobil teckenspråkig hemtjänst utredas.

- Under 2019 ska stödet till föräldrar med döva barn utvecklas, speciellt till föräldrar med döva barn när teckenspråkskompetens hos föräldrarna saknas.
- I enlighet med handlingsplanen för Örebro som Europas Teckenspråkshuvudstad ska behovet av ett resursteam utredas.

Det civila samhället

Det civila samhället är grunden för att samhället som helhet ska fungera. Här verkar föreningar, frivilligorganisationer, familjer och individer utifrån egen drivkraft. Ju bättre förutsättningar aktörerna inom det civila samhället har för att driva sin verksamhet och sina frågor desto mer positiv inverkan har de. Kommunen har mot bakgrund av detta ett stort ansvar för att samverka med det civila samhället.

Inom ramen för överenskommelsen om samverkan mellan det civila samhället och Örebro kommun, vill vi fortsätta att förbättra samarbetet med de civila samhällets aktörer. Örebro kommun ska bli bättre på att involvera civilsamhällets aktörer inför beslut som rör Örebros långsiktiga utveckling. Alla delar av kommunens verksamhet måste söka nya sätt att mobilisera människors engagemang och egenmakt, att både skapa mötesplatser för fler och att göra fler till medskapare i sin kommun, sin närmiljö och sin vardag.

- En revidering av Överenskommelsen om samverkan i Örebro mellan det civila samhället och kommunen som grund för samverkan ska genomföras under 2019.
- Örebro kommun ska fortsätta utveckla samverkan med och stödet till civilsamhället.
- Örebro kommun ska fortsätta utveckla och formalisera strukturer för samverkan med civila samhället när det gäller idéburet-offentligt partnerskap (IOP) för de samhällsutmaningar som är identifierade och som man tillsammans vill möta.
- Örebro kommun ska utveckla olika sätt att möta medborgare i dialog och se till att både civilsamhället och den enskilda medborgaren bjuds in till samtal med möjlighet att påverka utvecklingen i kommunen.
- Kommunen ska i samverkan med civila samhället genomföra en omvärldsspaning på hur jämförbara kommuner arbetar med EU-migranter.

Interreligiösa och interkulturella rådet

Det interreligiösa och interkulturella rådet är ett viktigt forum för kommunen att träffa företrädare från olika trossamfund för fördjupad dialog och samverkan. Aktuella frågor som till exempel skola, sociala frågor, ungdomsfrågor och jämställdhet diskuteras. Rådet ska i sitt arbete aktivt verka för att söka samverkan med myndigheter och organisationer.

Ett tryggare Örebro

Signaler från en rad aktörer i samhället, bland annat polismyndigheten och Beroendecentrum, visar på att problematiken kring droger är stor i Örebro. Ungas attityder till droger har förändrats. De undersökningar som görs visar på en mer tillåtande attityd bland ungdomar till att använda cannabis. Örebro kommun ska fortsätta kraftsamla i arbetet mot droger. En sådan kraftsamling ska innehålla såväl förebyggande insatser som åtgärder för att hjälpa människor som använder droger. I detta arbete är skolan en viktig plats att utgå ifrån, och arbetet ska ske i samarbete med polismyndigheten, Region Örebro län, kriminalvården och samordnas med kommunens egna förvaltningar. Örebro kommun och polismyndigheten ska gemensamt utveckla det lokala brottsförebyggande arbetet.

- Under 2018 undertecknades samverkansavtal och medborgarlöften där åtaganden tydliggjorts mellan kommun och polis, med kommuninvånarnas trygghet i fokus. Detta arbete har påbörjats och ska under 2019 fortgå.
- Under 2019 ska Örebro kommun tillsammans med polismyndigheten och andra berörda aktörer fortsätta arbetet för att utveckla, utöka och höja kvaliteten kopplat till medborgarlöften i Örebro kommun.
- Under kommande mandatperiod ska kommunen jobba för ytterligare ett medborgarlöfte gällande de områden som polisen utpekat som särskilt utsatta.
- Örebro kommun ska verka för ett samlat grepp tillsammans med polisen för att den öppna droghandeln ska motverkas. Särskilt fokus ska läggas på skolan.
- Samarbetet mellan skola, socialtjänst, Örebro region län och polis finns redan i dag. Detta arbete ska fortsätta utvecklas till exempel när det handlar om att motverka förekomst av droger och våld på kommunens skolor.
- Under 2019 ska Örebro kommun stödja polisens arbete med trygghetskameror. En intern utredning i samverkan och samordning med polisen ska ligga till grund för det egna behovet av kameraövervakning på enskilda riskobjekt/platser.
- Arbetet med att implementera ANDT-planen i samtlig berörd verksamhet ska fortgå under 2019.
- Fortsatt utveckling av samverkansprocessen i kommunens gemensamma brottsförebyggande arbete ska ske. Effektiv Samordning för Trygghet (EST) är ett pågående kartlägningsarbete av brott och otrygghet i Örebro kommun, en kunskapsbaserad samverkansprocess som under hösten 2018 även tydligare formaliseras genom det digitala verktyget EMBRACE. Samarbetet har tydliggjorts i ÖreBRÅs verksamhetsplan och samverkansavtal mellan polis och kommun.
- Vi ska utveckla möjligheterna till stöd för unga missbrukare och deras anhöriga. MiniMaria är en samarbetsverksamhet som ska fungera som en ingång för polisen när de möter unga i missbruk. Under mandatperioden är ambitionen att MiniMaria ska utvecklas till att även vara en ingång för anhöriga till unga missbrukare. Detta har under 2018 planerats och beräknas starta 2019, efter utredning inom socialförvaltningen.
- Örebro kommun ska vara delaktig i arbetet med att motverka organiserad brottslighet. Arbetet pågår för att motverka kriminella nätverk och hjälp ska erbjudas till de personer som vill hoppa av en kriminell bana. Idag finns en struktur för arbetet, men det krävs ytterligare formalisering i samverkan och samordning av arbetet. De aktiviteter som ska genomföras för att förhindra och försvåra för den organiserade brottsligheten i Örebro finns beskrivet i Brottsförebyggande rådets verksamhetsplan.
- Örebro kommun ska fortsätta att stärka och utveckla det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i stadens bostadsområden. Detta görs genom bred myndighetssamverkan, bl.a. inom ramen för Örebro brottsförebyggande råd där polismyndigheten, bostads- och fastighetsaktörer, näringsliv och civilsamhälle alla är viktiga samhällsaktörer i trygghetsarbetet.
- Centrum- och idrottsplatsvärdar, civilsamhället och föräldrar är alla viktiga delar för att skapa trygghet i såväl centrum som bostadsområden. Detta arbete har påvisat goda effekter och ska fortsätta att utvecklas under 2019.
- Örebro kommun ska under 2019 fortsätta att se över möjligheterna till metodutvecklingsarbete inom det lokala brottsförebyggande arbetet, i samverkan med Örebro universitet, bland annat inom ramen för arbetet inom EST/EMBRACE.

- Örebro kommun ska vara en trygg kommun att bo och vistas i. Trygghetskänslan påverkas av en rad olika faktorer. Att hålla en stadskärna ren och snygg och bostadsområdena välskötta med belysning som fungerar, skräp som är upplockat och klotter som är bortsanerat ökar tryggheten
- och attraktiviteten för kommunens invånare och besökare och därför ska detta arbete fortsatt prioriteras.
- Fokus på kvinnors upplevda känsla av trygghet/otrygghet ska öka i det kommunala trygghetsarbetet.
- Örebro kommuns skolor ska vara trygga platser för alla som vistas där. Därför är ett kontinuerligt arbete med trygghetsplaner viktigt.

Samordnat arbete mot segregation

I Örebro ska alla människor ha möjlighet att leva goda liv och försörja sig själva. Skillnader i förutsättningar skiljer sig åt mellan olika områden i kommunen. Vivalla är Örebros största stadsdel och är samtidigt ett av de områdena med lägst utbildningsnivå och högst arbetslöshet. Det är ett område där många är trångbodda och EBO-lagstiftningen har påverkat utvecklingen negativt. Vivallas befolkning består till störst andel barn och unga, samtidigt som de sociala behoven är stora och det finns många riskmiljöer med kriminalitet och droghandel. Polisen har klassat Vivalla som ett särskilt utsatt område, vilket inte kan vara acceptabelt. Örebro kommun måste samordna insatser för att motverka segregation och skapa bestående förändringar och koppla det arbetet till regeringens strategi för att minska och motverka segregation.

Under åren har många insatser gjorts för att få fler i jobb, för att stärka barnens möjlighet till att nå målen i skolan och för att stärka livsmiljöerna i området. Här har bland annat ÖBO:s arbete med sociala krav i upphandlingar skapat arbete för boende samtidigt som Vivalla byggts om. För att öka måluppfyllelsen har högstadieskolan lagts ner och de äldre eleverna går på andra skolor och i en mer blandad elevgrupp och socialtjänstens individ och familjeomsorg har flyttat ut i området för att komma närmare verksamheterna. Vivalla var också ett av de första områdena i Sverige där så kallade medborgarlöften mellan polisen och kommunen utvecklades.

Kommunens insatser har i mångt och mycket haft som mål att förändra strukturer i grunden genom de reguljära verksamheterna men det är också många olika projekt och tillfälliga medel som använts för att utveckla verksamhet i Vivalla. Insatserna har inte alltid utvärderats eller följts upp och det har ibland saknats ett underifrånperspektiv med bredare delaktighet och förankring av de boende och föreningar som finns i området dygnet runt.

En av de utmaningar som ofta lyfts är de många unga vuxna som varken har utbildning eller arbete och som riskerar att hamna i sociala problem.

Örebro har ansökt om medel från Delegationen mot segregation, Delmos, med syftet att bidra till att förbättra situationen i socioekonomiskt utsatta områden och motverka strukturella orsaker till segregation.

- Inom ramen för Delmosarbetet och i bred samverkan mellan boende, föreningar och kommunala verksamheter arbeta fram gemensamma strategier för att minska segregationen samt få bort Vivalla från polisens lista över särskilt utsatta områden. Samma arbetsätt ska även användas i Oxhagen under mandatperioden.
- Inom ramen för Delmosarbetet utveckla långsiktiga insatser och arbetsätt som leder till minskad arbetslöshet, ökad måluppfyllelse och minskad kriminalitet.

- Under 2019 utveckla uppsökande verksamhet med mål att få fler unga vuxna till arbete och studier.
- Utveckla en mötesplats för äldre ungdomar i Vivalla som också har i uppdrag att arbeta för att få fler i utbildning och arbete. Formen och innehållet ska utvecklas i dialog med lokalsamhället.

Förebyggande arbete

Verksamheterna inom Örebro kommun ska genomsyras av ett förebyggande synsätt. En tidig insats innebär nästan alltid en möjlighet att undvika problem, skador eller onödiga kostnader. Örebro kommun behöver arbeta med att identifiera faktorer som är risker och faktorer som är skyddande, exempelvis undernäring hos äldre eller extra resurser till fritidsgårdar.

- Kommunens verksamheter ska konsekvent och målmedvetet arbeta med tidiga insatser. Genom att utveckla arbetet med skyddsfaktorer att samordna insatser mellan våra egna verksamheter men även med andra samhällsaktörer ska människors möjligheter till en hög livskvalitet stärkas.
- Fysisk aktivitet är en viktig faktor för att människor ska må bra. Därför ska arbetet med att främja folkhälsan utvecklas, bland annat via Rörelsenätverket.
- Partnerskap Örebros arbete ska ytterligare stärkas under 2019 genom fortsatt satsning på förebyggande arbete, riktat mot barn, ungdomar och unga vuxna, i syfte att minska social oro samt förhindra utanförskap. Arbetet ska bygga på vetenskapliga resultat och metoder, och det är av yttersta vikt att arbetet sker förvaltningsövergripande, liksom i samverkan med andra offentliga aktörer och aktörer inom civila samhället.
- Under 2019 ska det förebyggande arbetet fokusera på ANDT med fokus på tobak och cannabis. Ett extra fokus ska från alla berörda instanser läggas på unga vuxna som riskerar att hamna i eller är mitt i kriminalitet och drogberoende. Att förebygga spelmissbruk är ett annat område som behöver utvecklas. Samverkan och samordning mellan MiniMaria, kommunala verksamheter, polisen och region bör stärkas.
- Föräldrasamverkan ska utvecklas som ett led i att förebygga kriminalitet och missbruk.
- Kommunen ska arbeta aktivt för att stötta föräldrar i alla skeden i föräldraskapet. Redan idag erbjuds ett brett spektra av föräldrastöd anpassat efter olika behov och olika åldrar. Arbetet bygger på tidiga och öppna insatser, för att nå ut brett. Detta arbete ska fortsätta utvecklas för att nå ännu fler föräldrar i ett tidigt skede.
- Arbetet med uppsökande verksamhet för åldersgruppen 10–12 år ska utvecklas under 2019.
- Samarbetet mellan skola, socialtjänst, regionen och polis finns redan i dag. Detta arbete ska fortsätta utvecklas till exempel när det handlar om att motverka förekomst av droger och våld på kommunens skolor.

Psykisk ohälsa

Den psykiska ohälsan är en stor utmaning för vårt moderna samhälle. Under mandatperioden ska arbetet för att förebygga psykisk ohälsa stärkas, liksom det stöd för att ta sig ur psykisk ohälsa som Örebro kommun ansvarar för. Arbeta mot psykisk ohälsa sker redan idag i grunduppdraget för många av våra verksamheter, men samordningen behöver förbättras, liksom samverkan med individens behov i centrum.

- Under 2019 ska en nulägesanalys av helhetsbilden av kommunens insatser kring psykisk ohälsa göras. Analysen ska identifiera ytterligare samverkans/samordningsmöjligheter samt ge förslag på utvecklingsarbete för att utveckla arbetet.
- En samordningsfunktion för det arbete som sker i kommunen kring psykisk ohälsa ska säkerställas.

Sociala investeringar

Arbetet med sociala investeringar syftar till att möjliggöra tidiga insatser för identifierade och avgränsade målgrupper. 100 miljoner kronor finns reserverade för satsningar på individer i målgrupper som annars riskerar att hamna i utanförskap. Det handlar om verksamhetsutveckling och att genomföra insatser av förebyggande karaktär som är både socialt meningsfulla och ekonomiskt kloka. Genom att ta en högre kostnad och investera på kort sikt kan såväl mänskliga som samhällsekonomiska vinster uppstå längre fram.

Sociala investeringar kan genomföras av aktörer inom det civila samhället i samverkan med kommunal verksamhet, samt av kommunens egna verksamheter genom gränsöverskridande samverkan. Kommunen ska arbeta vidare med modellen för sociala investeringar, som också ska bidra till att skapa en struktur och systematik för hur projektarbete genomförs generellt i kommunen för att säkra bättre utfall.

- 2018 övergick flera genomförda sociala investeringar till ordinarie verksamhet, utifrån de positiva resultat som har åstadkommit. Fem satsningar är avslutade och under januari 2019 beräknas de vara utvärderade.
- 2019 ska den första uppföljande utvärderingen av en tidigare avslutad satsning (samverkan för teckenspråkiga) genomföras.
- 2019 sker återföring av medel tillbaka till arbetet, till följd av att flera satsningar börjat generera positiva ekonomiska effekter.
- Justering ska ske av finansieringsmodellen och dess styrning i syfte att minska risken för verksamheterna och skapa incitament till nya satsningar, som kan dämpa kommunens framtida kostnadsutveckling.
- Den framtida finansieringen av en förändrad modell ska säkras.
- Sociala investeringar ska fortsatt vara en metod/verktyg i kommunens förebyggande arbete för ett minskat utanförskap men riktas in mot att bidra till kommunens övergripande prioriteringar utifrån kommunledningens plattform.
- Arbetsformen för sociala investeringar ska spridas till andra sammanhang i kommunen för att bidra till att skapa en struktur och systematik för hur projektarbete genomförs generellt i kommunen för att säkra bättre utfall.

Etablering av nyanlända

Örebro ska även fortsättningsvis ta ansvar för vår del av Sveriges flyktingmottagande. Om Mottagandeutredningens förslag (SOU 2018:22) genomförs kan förutsättningen för mottagandet radikalt förändras från 2020. Förslaget innebär bland annat att kommunerna ska ansvara för boendet för asylsökande efter den första månaden i Sverige. Detta kräver i så fall ett omfattande förberedelsearbete. Utredningens förslag är i nuläget ute på remiss.

- Om förslagen från mottagandeutredningen blir beslutade i riksdagen ska kommunen säkerställa att vi är ordentligt förberedda när förändringarna träder i kraft.
- Under mandatperioden ska kommunen utvärdera hur kommunen hanterade flyktingmottagandet under 2015.

Arbetet mot barnfattigdom

Barnfattigdomen i Örebro kommun ska halveras fram till år 2020 från 2010 års siffror. Då statistiken har två års fördröjning vet vi först år 2022 om vi nått målet. Handlingsplanen för arbetet mot barnfattigdom ska användas som vägledning för kommunens samtliga programområden, driftsnämnder och bolag. Det avgörande för handlingsplanens framgång är att alla verksamheter inom kommunkoncernen aktivt arbetar med barnfattigdomsfrågan på de sätt som är relevanta inom just deras verksamhet. Det är också avgörande att barnrättsperspektivet och barns rätt till delaktighet präglar de olika metoder som kommunen arbetar vidare med.

Under 2018 har ett arbete med att se över handlingsplanen påbörjats. Uppföljningen i temarapporten Att vara barn i Örebro kommun från 2017 visade att de flesta åtgärder för att minska skillnader i uppväxtvillkor har genomförts. Att utveckla familjecentralerna, verka för att förskolan och grundskolan ska vara fri från dolda kostnader, göra extra insatser för barns och ungas möjligheter till lovaktiviteter och att stötta föreningars aktiviteter som riktar sig till barn och unga är konkreta exempel på hur barnfattigdomens konsekvenser kan lindras.

Den största orsaken till att barn växer upp i fattigdom är att deras vårdnadshavare står utan arbete och egen försörjning. Vår arbetsmarknadspolitik är det främsta medlet i kampen mot barnfattigdomen.

Satsningar på Komjobb och vuxenutbildning inom Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ska i så stor utsträckning som möjligt riktas mot barnhushåll och unga vuxna som är beroende av försörjningsstöd.

Det är viktigt med en rik fritid och möjligheter att pröva många saker – att upptäcka världen och sig själv. Vi vill att alla barn och unga ska ha en rik fritid oavsett föräldrarnas inkomst.

- Handlingsplanen för barn i ekonomiskt utsatta hushåll skall utvärderas och revideras för att kommunen skall uppnå målet att halvera barnfattigdomen i kommunen fram till 2020, från 2010 års siffror.

Barnets rättigheter

FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) antogs 1989 och 13 juni 2018 beslutade Sveriges riksdag att konventionen blir svensk lag från 1 januari 2020. Ett arbete har därför påbörjats i Örebro kommun för att se över vilka förändringar och anpassningar som behöver göras i kommunens verksamheter utifrån detta. Örebro kommun ska arbeta för att stärka barnets rättigheter och det ska utgå från ett rättighetsbaserat syn- och arbetssätt.

Den barnpolitik som bedrivs i kommunen utgör en av de viktigaste hörnpelarna för ett socialt hållbart samhälle. Genom att besluta om olika insatser i kommunen skapas långsiktighet i syfte att barnrättsperspektivet ska vara utgångspunkt för beslut och åtgärder som rör barn. FN:s konvention om barnets rättigheter tillhandahåller verktygen för en politik som värnar om det socialt hållbara samhället.

- Under 2018 påbörjades arbetet med en kartläggning över hur arbetet med barnets rättigheter bedrivs idag och vilka utvecklingsbehov som finns framåt. Arbetet fortsätter under 2019 och kartläggningen ska även utgöra ett underlag för beslut om relevanta åtgärder för det framtida barnrättsarbetet samt i arbetet med programmet för hållbar utveckling.
- Kompetensutveckling av kommunens medarbetare i barnets rättigheter och rättighetsbaserat syn- och arbetssätt fortsätter under 2019.
- Örebro kommun skall aktivt arbeta med barns delaktighet, inflytande och demokratiskolning genom att bland annat årligen arrangera Barnfullmäktige.
- En handlingsplan för införande av FN:s konvention för barnets rättigheter; Barnkonventionen, skall tas fram och implementeras i relevanta styrdokument.

Upphandling

Kommunen ska verka för att upphandlingar mer aktivt ska bidra till ett långsiktigt hållbart samhälle.

- Ett arbete med att se över kommunens upphandlingsarbete ska påbörjas under mandatperioden.
- Såväl de kommunala bolagen som kommunens alla förvaltningar ska i samband med upphandlingar ta hänsyn till sociala och ekologiska villkor samt mänskliga rättigheter. Varje upphandling i Örebro kommun ska prövas för att se om det är möjligt att föra in sociala och ekologiska kriterier som särskilda kontraktsvillkor.
- Krav på sociala hänsyn ställs i Örebro kommuns upphandlingar, framförallt i tjänstepphandlingar så som entreprenad-, bygg-, lokalvårds- och anläggningsupphandlingar. Kravet ställs i form av dialogkrav eller praktik-/anställningskrav. Framöver kommer vi undersöka möjligheten att ställa kravet på sociala hänsyn i varuupphandlingar.
- Vi ska fortsätta utveckla arbetet med den sociala ekonomin. Bland annat genom kommunens upphandlingar och ett ökat samarbete med lokala och nationella aktörer inom sektorn.
- De kommunala bolagen ska bli ännu bättre på att kombinera det affärsmässiga tänkandet med det sociala perspektivet för att skapa jobb och utvecklingsmöjligheter för människor som idag står långt ifrån arbetsmarknaden. Örebro kommun och de kommunägda bolagen ska löpande söka samverka med leverantörer för arbetsmarknadsinsatser vid upphandlingar. Arbetet som pågått under 2018 kommer att utvärderas under våren 2019.
- Vid all upphandling eftersträvas alltid att göra bästa möjliga affär för kommunen.
- Livscykelperspektivet är grundläggande vid beräkning av kostnadseffektivitet.
- Kommunen ska aktivt arbeta för att alla upphandlade produkter ska vara märkta eller verifierade med tredjepartscertifierade miljö- och hållbarhetsmärkningar med målet om 50 procent till 2020.
- Arbetet med att erbjuda mer ekologisk och närproducerad mat inom den kommunala verksamheten ska intensifieras. De krav som Örebro kommun ställer vid upphandling av livsmedel ska motsvara kraven för svensk livsmedelsproduktion, med fokus på målet om 20 % närproducerat till år 2020.
- Örebro kommun ska fortsätta ställa långtgående miljökrav vid upphandlingar av leksaker och material som går till förskolor och skolor.

- I möjligaste mån ska upphandlingsprocessen bidra till innovation av ny miljöteknik, samt säkra god miljö och hälsa, ekonomisk och social välfärd och rättvisa för nu levande och kommande generationer.
- För att det ska bli lättare att "köpa rätt" behöver kunskapen hos inköpsansvariga öka och system och rutiner för inköp ses över när det gäller miljö-, klimat- och hälsopåverkan från varor och produkter.
- Kollektivavtal ska vara en förutsättning i kommunala upphandlingar. Anbudsgivare som saknar kollektivavtal ska kunna visa att de tillämpar löner och anställningsvillkor som ligger på minst samma nivå.
- För att möjliggöra för mindre företag och aktörer inom den sociala ekonomin att delta i upphandlingar ska Örebro kommun ska medverka vid utbildningsinsatser som planeras på temat.
- Mindre, lokala företag ska kunna utveckla sina möjligheter till samverkan med Örebro kommun genom till exempel att upphandlingsarbetet tar hänsyn till de mindre företagens förutsättningar.
- En nyckelfråga för kommunens trovärdighet är att vi följer upp de krav som ställs samt att vi klarar att upprätthålla en hög avtalstrohet i organisationen. Detta arbete ska utvecklas under året.
- Arbetet med innovationsupphandling ska fortsätta under 2019.

Landsbygdsutveckling

Örebro kommuns positiva utveckling ska vara hållbar i hela kommunen. Staden och den omgivande landsbygden är ömsesidigt beroende av varandra för den fortsatta utvecklingen. Det ska finnas förutsättningar att bo, arbeta, gå i skola, resa, driva företag och att ha ett aktivt liv oavsett var i kommunen man bor så att vi säkerställer en levande landsbygd. Landsbygdsnämnden har det strategiska ansvaret för att säkerställa att hela den kommunala organisationen tar tillvara landsbygdens resurser och förbättrar dess förutsättningar.

Implementeringen av det beslutade Landsbygdsprogrammet har i påbörjats i Örebro kommun. Nu vidtar uppföljningen av programmets uppdrag och mål. Landsbygdsnämnden har, med stöd av kommunstyrelseförvaltningen, ett särskilt ansvar för uppföljningen.

Landsbygdssäkring är en metod för att på ett medvetet, objektiva och systematiskt sätt ta hänsyn till och beakta landsbygdens särskilda förutsättningar. Landsbygdssäkring innebär att vi ska se kommunens verksamhet ur ett helhetsperspektiv där kommunen har som uppgift att se, utveckla och säkra landsbygden för att säkerställa att likställda villkor mellan stad och landsbygd och ett kommunalt helhetsperspektiv vid kommunala processer såsom vid planering och beslut ska landsbygdssäkring införas i den kommunala organisationen.

Viktiga förutsättningar för en levande landsbygd är fungerande offentlig och kommersiell service, likaså tillgången till samlingslokaler och mötesplatser. Särskilt viktiga i detta sammanhang är de i översiktsplanen utpekade kommunala kärnorna.

Tillgång på välfungerande förskolor, skolor och äldreomsorg är viktigt oavsett var i kommunen man bor. De välfärdstjänster Örebro kommun ansvarar för att tillhandahålla ska vara tillgängliga för alla kommuninvånare.

Civilsamhället utgör en viktig del i landsbygdens fortsatta utveckling och Örebro kommun ska ha tydliga och effektiva modeller för att stötta detsamma. Likaså är tillgång på olika typer av bostäder avgörande för att människor ska kunna bosätta sig på landsbygden.

Fortsatt utbyggnad av bredbandsnätet är prioriterat då fungerande internetkommunikation är avgörande för såväl vardagslivet som distansarbete och företagande. Den digitala kontakten med leverantörer och kunder ska inte begränsas av var i Örebro kommun ett företag har sitt säte.

I Örebro kommun finns många attraktiva natur- och kulturmiljöer. Lättillgängliga platser för naturupplevelser och ett attraktivt landskap för friluftsliv ger positiva effekter på människors hälsa och välbefinnande. Naturen är även en resurs för tillväxt inom turistnäringen.

Oavsett var i Örebro kommun en invånare är bosatt ska det vara enkelt att komma i kontakt med kommunen och att göra sin röst hörd. Det demokratiska inflytandet sker i samarbete med lokala grupper, företagarföreningar och det civila samhällets många olika aktörer.

- Det antagna landsbygdsprogrammet ska implementeras i relevant verksamhet.
- En modell för det kontinuerliga arbetet med genomförande, uppföljning och utvärdering av landsbygdsprogrammet i hela kommunkoncernen togs fram under 2018 och ska nu påbörjas.
- Riktlinjer för landsbygdssäkring ska tas fram och införas i den kommunala organisationen.
- En översyn gällande offentlig och kommersiell service samt tillgång till samlingslokaler och mötesplatser i de kommunala kärnorna ska genomföras.
- Särskild uppmärksamhet ska riktas mot villkoren för att driva företag på landsbygden.
- Tillgången till bostäder utanför Örebro tätort, samt mot förutsättningarna för att kunna leva och bo på landsbygden under livets alla skeden ska förbättras. Arbetet ska ske utifrån de ställningstaganden som finns i översiktsplanen.
- Dialogen med medborgare på landsbygden ska fortgå och resultaten av dessa ska föras vidare i den kommunala organisationen. Dialogarbete ska följas upp löpande. Återkopplingen till relevanta program- och driftsnämnder ska tydliggöras.
- Genom samverkan med relevanta aktörer ska Örebro kommun bli ännu bättre på att ta tillvara potentialen i naturturismen och skapa bättre förutsättningar för turistföretagen på landsbygden.
- Vi ska arbeta för tillgången till bredband och mobiltäckning i hela Örebro kommun. Den digitala infrastrukturen är av yttersta vikt för både företagande och boende på landsbygden.
- Ungdomars perspektiv och möjligheter till en aktiv fritid på landsbygden ska utvecklas.

E-samhället och digitalisering

Örebro kommun ska fortsätta arbetet för införandet av e-samhället. Det är en del i arbetet med att göra kommunen bättre för medborgarna och den kommunala verksamheten effektivare. Örebro kommun ska medverka till en ökad samverkan såväl regionalt som nationellt för att skapa en modern e-förvaltning som förenklar, förnyar och förbättrar tjänster för medborgare, organisationer och näringsliv.

Örebro kommun har avsatt 200 miljoner kronor för att få driv i utvecklingen till att bli en effektiv, modern och digital kommun. Utgångspunkt för verksamhetsutvecklingen är den fastställda digitaliseringsstrategin som bygger på regeringens uppdrag om digital förnyelse av det offentliga Sverige, "Digitalt först" samt kommunens handlingsplan utifrån Sveriges Kommuner och Lands-ting – Handlingsplan 2017–2025 Förutsättningar för digital utveckling. Digitaliseringen förändrar världen och smart teknik och innovationer förändrar människors behov och beteenden i grunden.

Den digitala tekniken kommer även att förändra hur samhällsservice utförs. Genom att använda digitaliseringens möjligheter kan vi bidra till att skapa en modern och attraktiv kommun. Digitala

tjänster med hög kvalitet och ska kunna användas och förenkla vardagen för privatpersoner, organisationer, företag och besökare i kommunen. Arbetet är en viktig del i kommunens mål för hållbar tillväxt i ett e- samhälle.

Genom att nyttja information på ett smart sätt förbättrar vi servicen i medborgarkontakten. Örebro kommun ska vara en öppen förvaltning som stödjer innovation och delaktighet med hög effektivitet i verksamheten.

- Utifrån Örebro kommuns digitaliseringsstrategi och de medel som är avsatta, ska Örebro kommun under 2019 fortsätta arbetet med att göra det enklare för kommunens invånare att komma i kontakt med kommunen via digitala tjänster. Likaså ska arbetet med att göra den kommunala organisationen mer digital fortsätta.
- Örebro kommun ska verka för att öka fiberutbyggnaden. Det kan ske i egen regi genom det kommunala bolaget Stadsnät eller i samarbete med andra aktörer.
- Örebro kommun ligger långt framme inom öppna data men det finns arbete kvar att göra och kommunen ska arbeta aktivt med dessa frågor.
- Arbetet med att erbjuda företagen nya innovativa tjänster i deras kontakter med Örebro kommun ska fortsätta som en del av kommunens näringslivsarbete.
- De insatser som genomförs ska gå hand i hand med SKL:s Handlingsplan 2017–2025 Förutsättningar för digital utveckling som Örebro kommun antagit.

Kommunikation

Örebro kommun ska kännetecknas av en väl utvecklad kommunikation, både internt och externt, som förenklar vardagen för dem vi är till för, och som bidrar till att människor får möjlighet att utvecklas och göra egna val.

Det ska vara enkelt att komma i kontakt med kommunen, att få en god service och att kunna delta i utvecklingen. Såväl privatpersoner som näringsliv, organisationer och andra aktörer ska ha god insyn i kommunen och erbjudas möjligheter till delaktighet. Målet är en öppen, tillgänglig och begriplig kommun, där vi välkomnar engagemang och utgår från vad dem vi är till för behöver känna till och vill engagera sig i. Beslut ska kommuniceras i syfte att skapa förståelse för och insyn i varför de fattats och genomförs. Detsamma gäller kommunens interna arbete, där medarbetarna ska ges möjlighet till delaktighet för att få bättre möjligheter att bidra till utveckling.

- Fortsatt utveckling av Servicecenters uppdrag att ge service och information till privatpersoner oavsett egna förutsättningar, näringsliv, organisationer och andra aktörer.
- Fortsatt utveckling av Servicecenter och orebro.se till kommunens sammanhållna kommunikationskanal för privatpersoner oavsett egna förutsättningar, näringsliv, organisationer och andra aktörer. Fokus är digital utveckling, också genom utveckling av e-tjänster. Samtidigt ska vi ge personlig service till dem som inte har egna förutsättningar att använda de digitala kanalerna.
- Servicecenter ska underlätta och vägleda medborgare till ökad användning av de digitala möjligheterna som fler e-tjänster och en utvecklad orebro.se innebär.
- Övriga myndigheter som finns representerade i kommunen ska bjudas in för att påbörja utvecklingen av Servicecenter som en samlad väg in till de myndigheter som medborgarna behöver kontakta.
- Medarbetarnas delaktighet och engagemang ska underlättas genom att internkommunikationen är en del i ledning, styrning och verksamhetsutveckling.

- Samverkan mellan kommunikationsavdelningen och övriga förvaltningar ska stärkas ytterligare i syfte att nå ut med information om beslut och insatser som påverkar medborgarna i Örebro.

Dialog med medborgare

Örebro kommun ska utvecklas i dialog med invånarna. Örebroarnas möjlighet till inflytande och delaktighet ska öka. En människa som har drivkraft att utveckla sig själv och sin omgivning ska få möjlighet till det genom exempelvis olika valfrihetsreformer som pedagogisk omsorg, skolval och valfrihet inom äldreomsorgen. Det sker också genom möjlighet till inflytande genom olika former av medborgardialog.

Örebro kommun ska erbjuda en medborgardialog som är kvalitativt god och likvärdig oavsett vilken kommunal verksamhet som genomförs, och oavsett de skiftande förutsättningar som medborgare kan ha.

- Medborgardialog ska integreras som en del i styrningen, och större beslut ska i så stor utsträckning som möjligt föregås av en dialog med medborgarna.
- Vi ska speciellt beakta ungdomars och barns perspektiv, samt utveckla metoder för dialog med den gruppen.
- Samtliga nämnder ska årligen i sin verksamhetsplanering utse lämpliga områden där dialog med medborgare ska genomföras.
- En översyn av Riktlinjer för medborgardialog och hur den används ska genomföras under 2019.

Marknadsföring

Örebrokompaniet har i uppdrag att marknadsföra Örebro gentemot besökare, samt som en plats för etablering, för såväl privatpersoner som näringsliv. Arbetet ska ske i samverkan med näringslivet och andra aktörer, som Örebro universitet och Region Örebro län. Örebro kommuns verksamheter har också i uppdrag att bidra till att Örebro är en attraktiv plats, bland annat genom en utveckling av kommunens marknadskommunikation. Effekten av att Örebro får allt fler turister har stor betydelse för handel och andra näringar.

- Örebrokompaniet ska fortsätta sin satsning på marknadsföring av Örebro till de målgrupper som pekas ut i deras uppdrag och som omfattas av varumärkesplattformen för Örebro.
- Vi vill förstärka arbetet med att utveckla besöksnäringen i Örebro kommun. Det långsiktiga målet är att bli Sveriges fjärde största eventstad.

Arbetsmarknad

En väl fungerande arbetsmarknadspolitik måste ta sikte på att minska arbetslösheten såväl som att säkra kompetensförsörjningen och samtidigt underlätta för omställning i arbetslivet. För att lyckas med dessa uppdrag krävs samverkan mellan kommunen och andra aktörer men även inom den egna koncernen behöver samverkan fungera väl. Det måste vara en kommunal angelägenhet i hela organisationen, för kommunala bolag såväl som förvaltningar, att bidra till att fler som står utanför arbetsmarknaden antingen kommer i arbete eller börjar studera.

Arbetslösheten har haft en positiv utveckling och minskat under en längre period. Däremot ligger Örebro fortfarande över rikssnittet vilket inte är en acceptabel utveckling. För vissa grupper, till exempel utrikesfödda, ligger också arbetslösheten långt över genomsnittet vilket kräver riktade insatser utifrån respektive målgrupp. Målsättningen för arbetsmarknadsinsatserna måste vara att så många som möjligt ska arbeta 100 procent av sin förmåga.

- Kommunen ska fortsätta att tillsammans med Arbetsförmedlingen säkerställa att företagen har tillgång till rätt kompetens och stärker samarbetet med företag och arbetsgivare i regionen. Det ställer krav på en god och återkommande samverkan med Arbetsförmedlingen på flera olika nivåer. Även samverkan med civilsamhället och andra aktörer är en viktig framgångsfaktor.
- Fokus för arbetsmarknadsinsatserna ska vara att människor ska komma i varaktigt sysselsättning och nå egen försörjning. Därför ska det finnas en variation och kombination av olika insatser, anpassade både för individer och för den regionala arbetsmarknaden.
- Hela kommunkoncernen har ett ansvar att bidra till att arbetsmarknadsinsatserna är så effektiva som möjligt. Det kan handla om att möjliggöra till exempel praktikplatser, arbetsträning eller språkpraktik i den egna verksamheten till personer som idag står utanför arbetsmarknaden.

Från försörjningsstöd till jobb

Antalet individer som är beroende av försörjningsstöd har minskat i Örebro kommun och även arbetslösheten har sjunkit över tid. Det är viktiga parametrar för att veta om jobb- och arbetsmarknadspolitiken samt vuxenutbildningen fungerar väl. Samtidigt kräver den grupp som idag står utanför arbetsmarknaden delvis andra och nya insatser för att komma närmare egen försörjning då vägen till arbete kan vara lång. De målgrupper som idag är aktuella att arbeta med ställer krav på anpassning och förändring av såväl insatser som arbetssätt. Det är därför av största vikt att effekterna av arbetsmarknadsinsatserna utvärderas löpande och anpassas efter de målgrupper som är aktuella. Att fler personer går från försörjningsstöd till jobb är avgörande för såväl individens välbefinnande som Örebro kommuns fortsatta tillväxt.

- Det utvecklingsarbete som påbörjats under 2018 med syfte att utveckla och modernisera arbetsmarknadsinsatserna ska fortsätta och ligga till grund för förändrade arbetssätt och insatser under 2019.
- Örebro kommun ska från första dagen erbjuda alla unga arbetslösa som är i behov av försörjningsstöd aktivt stöd och hjälp för att komma i egen försörjning.
- Arbetet med att stödja unga vuxna på väster mot arbete eller utbildning ska förstärkas.
- Insatser och arbetssätt för individer som varit beroende av försörjningsstöd under lång tid ska fortsätta att utvecklas.

- Arbetet med arbetsmarknadsinsatser ska i större utsträckning än idag vara uppsökande.
- Satsningen på Komjobb skall fortsätta och även fortsättningsvis i hög utsträckning riktas mot barnfamiljer i behov av försörjningsstöd.
- Örebro kommun ska fortsätta arbeta för att fler nyanlända och personer med utländsk bakgrund snabbare kan etablera sig på arbetsmarknaden. Kommunen ska ha god beredskap för att hjälpa människor som lämnar Arbetsförmedlingens etableringsprogram och övergår i kommunalt ansvar.
- Möjligheten att öka antalet extratjänster i kommunen ska ses över. Komjobb, instegsjobb, extratjänster och andra former av anställningar med stöd är viktiga vägar in på arbetsmarknaden för människor som idag står utanför.
- Insatser för att minimera felaktiga utbetalningar av försörjningsstöd ska fortsätta att vara ett prioriterat arbete. Även insatser för att korta handläggningstider och digitalisering av ansökan är angeläget.

Feriepraktik

Unga människor är en av de målgrupper som kan ha svårt att komma in på arbetsmarknaden. En första arbetslivserfarenhet och möjlighet att bygga upp ett kontaktnät är i många fall avgörande för individens yrkesframtid. Därför prioriteras feriepraktikplatser inom kommunen för att så många unga som möjligt ska få arbetslivserfarenhet och erfarenhet av att ha en egen inkomst. Ambitionen är att samverka med näringslivet ska fungera bättre i arbetet med feriepraktik och att entreprenörskap ska ges en naturlig plats i arbetet.

- Kvaliteten på de feriepraktikplatser som erbjuds ska vara hög. Alla unga som är berättigade till feriepraktik ska också garanteras att få plats minst en gång under den treårsperiod som individen är berättigad att söka feriepraktik. Målet är att minst 1600 feriepraktikplatser ska kunna erbjudas under sommaren 2019.
- Arbeta för att stärka samarbetet mellan företag och gymnasieskolans yrkesinriktade program för att få fler arbetsgivare att tillhandahålla feriepraktikplatser ska fortsätta att utvecklas.
- Kommunens arbete med att erbjuda möjlighet att välja entreprenörskap som feriepraktik till Örebros ungdomar ska fortsätta.

Samordning runt ungdomar

Ungdomar som inte avslutar eller som aldrig påbörjar gymnasiestudier står ofta långt från arbetsmarknaden och saknar förutsättningar för vidare studier. Det är därför viktigt att Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden tillsammans med Gymnasienämnden arbetar för att samordna uppföljningen av gymnasieelever som hoppat av, för att snabbt kunna erbjuda en aktiv insats som passar individen.

- Ung Arenas verksamhet ska fortsätta utvecklas för att på bästa sätt stödja målgruppen ungdomar som idag varken studerar eller arbetar att närma sig studier eller arbete. För att nå så många som möjligt ur målgruppen ska olika former av uppsökande verksamhet prövas. Det övergripande målet är att alla ungdomar/unga vuxna ska ges förutsättningar att genomföra gymnasieskolan med fullständiga betyg.

Personer med funktionsnedsättning

Människor med funktionsnedsättning kan ibland ha svårare att hitta en väg in på arbetsmarknaden. Personer med funktionsnedsättning har rätt till goda möjligheter till arbete och sysselsättning. Personer som inte har hundra procentig arbetsförmåga har viktiga erfarenheter och kompetenser som kommunen måste lära sig att dra nytta av. Örebro kommun ska ha som målsättning att fler människor med funktionsnedsättning ska anställas inom den egna organisationen, i övrig offentlig sektor, civila samhället och i näringslivet. Samverkan mellan Örebro kommun och Region Örebro län runt frågor som rör funktionsnedsattas möjligheter till arbete och praktik ska fortsätta.

- Örebro kommun ska systematisera metoder för att hjälpa döva och hörselskadade ut på ordinarie arbetsmarknad.
- Samverkan ska ske mellan berörda parter i syfte att säkerställa att fler elever med funktionsnedsättning inom gymnasieskolan kan komma ut på ordinarie arbetsmarknad.
- Örebro kommun ska föregå med gott exempel och ta ett ansvar för att möjliggöra för fler människor med funktionsnedsättning att anställas av Örebro kommun.
- Samarbete med universitet och andra relevanta aktörer ska utvecklas för att hitta modeller för hur näringslivet ska kunna ta ett större samhällsansvar avseende anställning av människor med funktionsnedsättning.

Vuxenutbildning

Möjligheten att höja sina kunskaper, vidareutbilda sig eller byta yrkesinriktning i vuxen ålder är avgörande för att människor ska kunna hitta sin plats på en föränderlig arbetsmarknad. Den vuxenutbildning som erbjuds, såväl kommunal som extern, fyller en viktig funktion i arbetet med att förbereda människor för en ny arbetsmarknad och nya utmaningar. Det är samtidigt viktigt att det utbud av utbildningar som erbjuds väl matchar de kompetensbehov som regionens arbetsliv har.

Vuxenutbildningen måste vara flexibel utifrån att möta olika målgrupper och möjliggöra studier anpassat utifrån livets olika skeden. Möjlighet att studera på deltid i kombination med arbete eller bedriva studier på distans är några viktiga alternativ som bör erbjudas.

- Örebro kommun ska tillsammans med Arbetsförmedlingen säkerställa att det finns ett brett och anpassat utbud av yrkesutbildningar som matchar arbetslivets efterfrågan på kompetens.
- Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ska i samverkan med andra relevanta aktörer analysera behovet av nya utbildningsplatser i förhållande till de kompetensbehov som finns på arbetsmarknaden. Detta i syfte att stärka den långsiktiga och strategiska kompetensförsörjningen.
- Arbetet med yrkesutbildning, SFI, yrkesvux och yrkeshögskola ska ske i nära samverkan med näringslivet, Region Örebro län och Arbetsförmedlingen.
- Campus Risbergska ska fortsätta marknadsföra sig mot såväl studerande som arbetslivet som den naturliga ingången för vuxenutbildning och kompetensförsörjning och erbjuda utbildning av hög kvalitet.
- En översyn av validering som metod ska genomföras under 2019.

- Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ska fortsätta att spela en viktig roll i kommunens arbete med att möta arbetsmarknadens behov av kompetens och arbetskraft. Genom BRO, Business Region Örebro, ska kompetenskartläggning och utbildningsmäklare, som är viktigt för att matcha individer mot rätt behov på arbetsmarknaden, bedrivas. Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har kommunens uppgift att arbeta med metoder för att hantera generationsväxlingen, där exempelvis småföretagare är i behov av stöd.
- Örebro kommun ska vara drivande i arbetet med att stärka samverkan mellan länets kommuner kring utbildningsutbudet av vuxenutbildningar såväl som kompetensförsörjningen.

Ett näringsliv för hållbar tillväxt

Örebro kommun som regional motor

Örebro kommun ska axla rollen som regional motor. Kommunens roll i näringslivsarbetet är att, i samverkan med Region Örebro län, driva regionala samarbeten där samordningsvinster, effektivisering och kundnytta kan uppnås. Örebro ska också aktivt delta i storregionala, nationella och internationella samarbeten som vilar på samma grund.

- Kommunen ska öka sin marknadsbearbetning i syfte att attrahera investeringar och företag till regionen. Kommunen ska vidare utveckla ett koordinerat marknadsförings- och PR-arbete i syfte att stärka attraktionskraften.
- Kommunen ska ha en god mark tillgång för näringslivets expansion och bidra till att ändamålsenliga verksamhetslokaler finns att tillgå.
- Vi vill förstärka arbetet med att utveckla besöksnäringen i Örebro kommun och vår position som evenemangs-, kongress- och mötesstad. Det långsiktiga målet är att bli Sveriges fjärde största eventstad.
- Kommunen har ansvaret för att driva Business Region Örebro. Denna verksamhet ska utvecklas ytterligare i samverkan med samtliga kommuner. Det innebär att berörda tjänstemän i den kommunala organisationen, främst de som arbetar med investerings- och etableringsarbetet, marknadsföring, kommunservice till företag och kompetensförsörjning också har ett regionalt uppdrag.
- Örebro kommun ska i sin dialog med det lokala näringslivet driva perspektivet om hållbar tillväxt. Kommunen ska använda sina finansiella muskler på kapitalmarknaden för att gynna investeringar i klimat- och miljöobligationer

Nyckelfrågor för näringslivsutveckling – kompetens och attraktivitet

Två utmaningar är allra viktigast för att skapa goda förutsättningar för näringslivet. Den ena är attraktivitet och den andra är kompetens. Dessa faktorer är starkt knutna till varandra och genom att fokusera kommunens näringslivsarbete kring dessa kan man få god hävstång.

I begreppet platsens attraktivitet ligger allt det som gör en plats attraktiv att bo och verka på. Allt från välfärdens kvalitet, boende, service, handel, friluftsliv, föreningsliv, evenemang och så vidare men också vårt förhållningssätt och attityder såsom stolthet och ambassadörsskap för platsen. Service och bemötande från kommunen är mycket viktigt i detta sammanhang. Kort sagt det som kan beskrivas som en upplevd god livsmiljö.

I begreppet kompetens ligger, i näringslivsperspektivet, vår förmåga att locka människor hit med talang och kunskap. Människor med unik kompetens tenderar i allt högre grad att bosätta sig på attraktiva platser och på sådana platser kommer företag att kunna hitta talanger och kunna växa.

Näringslivets kompetensförsörjning

Arbetskraftsutbudet kommer att vara en stor utmaning närmaste åren och många företag och näringar kommer att uppleva arbetskraftsbrist om inte matchningen mellan utbud av arbetskraft och

efterfrågan blir bättre. Att Örebro funktionella arbetsmarknadsregion klarar av att förse näringslivet med rätt kompetens är avgörande för denna regions utveckling. Örebro kommuns grundskole-, gymnasie- och vuxenutbildningar ska i samverkan med Region Örebro län, Örebro universitet och andra privata och

offentliga aktörer arbeta för att tillgodose näringslivets behov av arbetskraft. Elever ska ges bra förutsättningar att välja utbildningar som motsvarar de kompetensbehov som kommer att finnas på arbetsmarknaden.

- Kommunen ska arbeta för ökad anställningsbarhet hos grupper med låg konkurrenskraft på arbetsmarknaden.
- Kommunen ska samarbeta med Örebro universitet i syfte att ta ett helhetsgrepp om näringslivets kompetensförsörjning och dra nytta av den kunskap och erfarenhet som universitetet erbjuder.
- Samverkan skall stärkas mellan det offentliga och näringslivet i syfte att hitta mer verkningsfulla åtgärder för att underlätta för människor att snabbare integreras på arbetsmarknaden. Kommunens tillväxtråd skall nyttjas som ett sådant forum. Kommunen ska föra en dialog med tillväxtrådets företrädare kring det fortsatta arbetet.
- Örebro kommun ska vara drivande i ett forum för kompetensförsörjningsfrågor tillsammans med Region Örebro län, övriga kommuner i länet, universitet och Arbetsförmedlingen.

Ökad dialog och fortsatt satsning på service till företagen

Dialogen mellan kommunen och näringslivet ska stärkas i syfte att gemensamt identifiera möjligheter och utmaningar för näringslivet att utvecklas. Förvaltningarna och programnämndsansvariga har ett särskilt ansvar att inhämta företagens synpunkter, på alla nivåer från den enskilda tjänstemannen i sin myndighetsutövning till förvaltningsledning och politisk ledning, i relation till näringslivet i sin helhet. Vår service och myndighetsutövning ska bygga på att det ska vara lätt att göra rätt som företagare i Örebro kommun.

Det är otroligt viktigt att vi har ett gott näringslivsklimat i kommunen och här behöver vi fortsätta arbeta med service, bemötande och värdskap och tydligt målsätta detta för att utveckla vårt fina arbete i hela organisationen, Vi behöver ha en ännu närmare dialog med företagen och företagsorganisationerna och arbeta systematiskt med företagsbesök och andra dialogforum för att dela utmaningarna och jobba efter principen "Örebro tillsammans".

- Näringslivsavdelningens arbetssätt med etableringsfrågor ska ses över under året.
- Kommunen ska ha en effektiv och rättssäker myndighetsutövning, en hög servicenivå och ett gott bemötande i alla kontakter med näringslivet. Kommunens service ska utvecklas till att också omfatta relationskapande åtgärder. Berörda förvaltningar ges tillsammans med Kommunikationsavdelningen i uppdrag att leverera ett Nöjd Kund Index som stadigvarande ligger över NKI värdet 70 för samtliga mätta områden.
- Kommunen ska överväga att införa NKI mätning eller motsvarande även för övriga verksamheter med beröring till näringslivet
- Lotsfunktionen ska utvecklas ytterligare inom kommunen så att den finns som en funktion inom berörda förvaltningar och se till att det interna samarbetet i kommunen fungerar så företaget får bästa möjliga service.
- Kommunen ska tydliggöra och stärka sitt tjänsteerbjudande till företagen, inbegripet fler e-tjänster.

Innovativa miljöer och entreprenörskap

Örebro kommun ska, tillsammans med övriga aktörer i innovationssystemet, ta ansvar för att de människor och innovationer och företag som har en potential att utvecklas ges de bästa förutsättningarna. Ett välmående näringsliv kräver förnyelse. Produkter, tjänster och företag försvinner men nya tillkommer. Att bidra till ett gott klimat för entreprenörer genom stöd och rådgivning är viktigt. Satsningen på att stimulera till entreprenörskap ska vara tydlig från grundskolan ända upp till rådgivning i vuxen ålder.

Kommunen ska säkerställa att det finns ett väl fungerande innovations- och entreprenörsstödande system till enskilda innovatörer och innovationer.

- Kommunen ska öka kontakterna mellan näringslivet och utbildningssystemet. Alla elever ska få ta del av entreprenörskap i grundskolan och gymnasiet.
- Örebro kommun ska ta en aktiv del i att utveckla innovationssystemet tillsammans med Region Örebro län i enlighet med den beslutade innovationsstrategin.
- Kommunen ska i egenskap av majoritetsägare i Alfred Nobel Science Park säkerställa att dess organisation och fysiska placering utvecklas.

Infrastruktur och kommunikation

Konkurrensen om framtidens företag och arbetskraft ökar ständigt. En viktig hörnsten för att höja Örebros attraktivitet är tillgänglighet, både för människor, varor och tjänster. Avstånd mäts i tid och ju kortare tiden blir mellan hemmet och mellan arbetsplatsen och företaget och kunderna/marknaden desto högre attraktivitet. För att säkerställa näringslivets kompetensförsörjning ska utbytet mellan Örebroregionen och omkringliggande arbetsmarknadsregioner öka.

- Örebro kommun ska verka för att både in- och utpendling ökar till och från vår kommun. Örebro ska tillsammans med Region Örebro län ta en tydligare position i nationella och internationella diskussioner om infrastruktur och kommunikationer.
- Örebro kommun ingår och ska vara aktivt i bolaget Oslo–Stockholm 2.55 för att utveckla tågtrafiken på sträckan Oslo–Stockholm.

Örebro flygplats

Örebro kommun har tillsammans med Region Örebro län, Kumla och Karlskoga kommuner gått in i ett långsiktigt och aktivt ägande av Örebro flygplats. Den är idag den fjärde största fraktflygplatsen i landet och har en strategisk betydelse för näringslivet i regionen. Den starka positionen ska bevaras och utvecklas. Örebro kommun och övriga ägare av flygplatsen ska fortsätta att utveckla flygplatsområdet.

Kommunen skall förbereda för det verksamhetsnära området i syfte att värna fortsatt utveckling.

- Under de kommande åren ska Örebro stärka sin position ytterligare som flygfraktnod för Sthlm Mälardalen och den skandinaviska marknaden.
- Flygplatsen har även fortsättningsvis ett ökat fokus på miljöfrågorna.

Örebro som logistiskt centrum

Örebro kommun och region är ett ledande hållbart logistikcentrum i Skandinavien och den positionen ska stärkas. Redan i dag lockar Örebro till sig nya företag inom logistikbranschen, grundat på

kommunens geografiska läge och den kompetens på området som redan finns här.

- Örebro kommun ska fördjupa samarbetet med Region Örebro län, Örebro universitet och dess Handelshögskola samt med regionens logistikföretag samt övriga aktörer för att ytterligare stärka regionens attraktionskraft för logistikbranschen.
- Arbetet med att utveckla nätverket "Forum för logistik" ska fortsätta.
- Genom PR och övriga marknadsaktiviteter i samverkan med Business Region Örebro ska Örebro kommun fortsätta att attrahera framtida investeringar inom logistiksektorn.

Universitetsstaden Örebro

Örebro universitet är ett av Sveriges mest expansiva lärosäten. Kommunen vill stödja universitetet för att främja dess framtida verksamhet, i kommunen och regionen, som ett av landets främsta lärosäten. Örebro kommun har som huvudägare bildat Alfred Nobel Science Park AB. Denna satsning på innovationsområdet är ett samarbete mellan kommun, universitet, region och näringsliv. Syftet är att vara en mötesplats där olika aktörer ska kunna mötas för att främja befintligt näringsliv och nyföretagande genom att utveckla innovationer och kunskapsintensiv forskning. Örebro kommun ska driva samarbetet inom Alfred Nobel Science Park framåt, tillsammans med övriga universitet och regionen. Till detta ska läggas kommunens stöd till regionens inkubator, Inkubera AB, med universitetet som huvudägare.

- Kommunen ska fortsätta samarbetet med Örebro universitet för att göra universitetet mer synligt och tillgängligt för näringslivet samt som motor för framtida kompetensförsörjning.
- Kommunen ska bidra till att lyfta fram universitetet och därigenom stärka kommunens och regionens attraktionskraft genom att gemensamt uppträda på olika arenor som stärker Örebro som universitetsstad.
- Kommunen ska stärka sitt stöd och sin samverkan med universitetet och studentkåren. En viktig del handlar om att skapa förutsättningar för fler studenter att stanna kvar i kommunen efter avslutade studier.
- Kommunen ska implementera sin strategi för forskning, innovation och utveckling för att stärka samarbetet mellan akademi och välfärdsområdet, bland annat inom vård, skola och omsorg.
- Örebro kommun ska verka för att ta fram en överenskommelse tillsammans med universitetet gällande ett förstärkt arbete kring verksamhetsförlagd utbildning och introduktion i läraryrket.

Handelsstaden Örebro

Örebro har en lång tradition som handelsstad. Örebro city som kärna för handel och service behövs fortsätta stärkas. City Örebro är den organisation som i dialog med Örebro kommun driver det arbetet framåt.

Arbetet kring södra Marieberg ska fortsätta. Tillsammans med fastighetsägarna sker ett utvecklingsarbete för att skapa ett samlat och gemensamt handelsområde. Även andra handelsområden kommer att behöva utvecklas i perioden, ett sådant är området vid Boglundsängen.

- Samarbetet mellan Örebro kommun, City Örebro och Örebrokompaniet som påbörjats under 2017–18 ska fortsätta att utvecklas. Samarbetet syftar till att bättre kunna marknadsföra och profilera staden och utveckla och samordna evenemang som ökar flödet av människor som besöker staden.

Landsbygdsutveckling och turism

Vi kan vara stolta över de många attraktiva natur- och kulturmiljöer som finns i Örebro kommun. Lättillgängliga platser för naturupplevelser och ett attraktivt landskap för friluftsliv ger positiva effekter på människors hälsa och välbefinnande. Naturen är även en resurs för tillväxt inom turistnäringen. Här har kommunens landsbygdsområden unika förutsättningar att utveckla turismen. Det är också viktigt att naturturismen utvecklas med en lokal dimension och anknytning. Samspelet mellan Örebro kommuns avdelning Näringsliv och Örebrokompaniet är viktigt för att kommunens arbete med turism på landsbygden skall bli framgångsrikt.

- Genom samarbetet med Örebrokompaniet skall Örebro kommun fortsätta att ta tillvara potentialen i naturturismen och skapa bättre förutsättningar för turistföretagen på landsbygden.

Besöksnäringen

Örebro kommun har en stark position som mötesplats. Många möten, evenemang och konferenser genomförs i Örebro. De stora möteslokalerna är ofta fyllda och hotellnäringen visar en god beläggning. Det långsiktiga målet är att bli Sveriges fjärde största eventstad.

- Kommunen ska genomföra en analys och utredning och föreslå aktiviteter för att nå det långsiktiga målet.

Nyföretagande

Örebro kommun ska bidra till att fler, både arbetslösa och förvärvsarbetande, startar nya företag. Arbetet med att främja entreprenörskap skall påbörjas i tidigt skede under skolgången. Arbetet inom Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämndens försorg ska stimulera till att fler företag startas. För att stimulera nya typer av företag är det viktigt att olika branscher möts.

- Kommunen ska vara en aktiv dialogpartner med såväl offentliga som privata aktörer som arbetar med nyföretagande. Särskilt fokus bör läggas på ungas, kvinnors och nysvenskars företagande.
- Kommunen ska säkerställa att en god nyföretagarservice tillhandahålls genom externa partners.
- Örebro kommun ska samarbeta med regionen och regionens aktörer såsom Ung Företagsamhet, Nyföretagarcentrum och Drivhuset kring att stimulera nyföretagande att fortsätta utvecklas.
- Kommunen ska vara uppmärksam på och tillvarata och stötta nya initiativ för att främja nyföretagandet.

Gröna näringar

Arbetet med att stärka de gröna näringarna stärker den lokala ekonomin och skapar möjligheter för företag att utvecklas och skapa arbetstillfällen. Örebro kommun har tillsammans med Örebro universitet och Handelshögskolan genomfört en utredning av de gröna näringarnas utvecklingspotential i regionen. Resultatet av utredningen skall tillvaratas under perioden.

- En fortsatt utveckling för att främja förädling, försäljning samt logistik och transporter inom logistik/transporter av närproducerade livsmedel ska vara prioriterad framöver. Så även att stimulera entreprenörskap och företagande specifikt inom detta område.
- Kvinnerstaområdet har en viktig funktion kopplat till de gröna näringarna och bör också utvecklas.
- Tillsammans aktörerna i regionen, främst Alfred Nobel Science Park, ska Örebro kommun bidra till att skapa mötesplatser med fokus på mat/måltider och innovationer. Målsättningen är att etablera Örebro och regionen som en nationell nod inom just mat/måltider och innovationer.

Upphandling

Offentlig upphandling är ett offensivt verktyg för att påverka näringslivet, värna om miljön och främja innovationer.

Örebro kommun önskar nu ta ett helhetsgrepp om upphandlingar och vara initiativtagare till en större andel innovationsupphandling genom att öppna ett brett samarbete mellan offentlig sektor, näringsliv, Örebro universitet, övriga aktörer, idéburen sektor samt fackliga organisationer. Detta för att främja innovationer och en hållbar samhällsutveckling i Örebroregionen.

- Kommunen ska fördjupa arbetet med att nå ut till företagen med information och utbildning om den offentliga upphandlingen och de möjligheter den skapar.
- Kommunen ska ta initiativ till insatser som fördjupar samarbetet och dialogen med näringsliv och andra aktörer. Målsättningen är att ta tillvara på innovationskraften för att utveckla varor och tjänster, skapa klimatnytta och bidra till social hållbarhet. Genom att använda offentlig upphandling strategiskt kan gemensamma resurser brukas effektivt och ändamålsenligt och bidra till en positiv utveckling av hela regionen.
- Arbetet med innovationsupphandling ska fortsätta under 2019.

Business Region Örebro

På uppdrag av Region Örebro län leder Örebro kommun det operativa arbetet inom Business Region Örebro. Genom samarbetet i Business Region Örebro sätts fokus på tillväxt tillsammans genom att fler företag startar, etableras och befintliga företag utvecklas i Örebroregionen. Samarbete sker inom följande insatsområden; Nyföretagande och entreprenörskap, Investering och etablering, Kommunservice, Kompetensförsörjning samt Näringslivsfrämjande utvecklingsarbete. Till detta finns en stödfunktion inom Information och PR.

- Örebro kommun ska leda det operativa arbetet inom Business Region Örebro.
- Under 2019 ska resultatet av samarbetet inom Business Region Örebro utvärderas.
- Örebro kommun tillsammans med Örebro Region län ska under 2019 initiera arbetet att tillsammans med kommunerna ta fram förslag till ytterligare utveckling av samarbetet i en ny avtalsperiod utifrån utvärderingen.
- Stadsbyggnad, Kommunstyrelseförvaltningen och Förvaltning för utbildning, försörjning och arbete ges i uppdrag att utifrån överenskommet avtal med Region Örebro län ta ansvar för genomförandet av avtalets intentioner.

Sveriges ledande miljö- och klimatkommun

Örebro kommun ska vara föregångare i arbetet med hållbar utveckling. Under 2019 ska ett hållbarhetsprogram tas fram som innefattar ekologisk, social såväl som ekonomisk

hållbarhet. Miljöprogrammet, som antogs 2010, kommer dock fortsättningsvis utgöra en viktig grund för de insatser som görs inom miljöområdet. Mål och insatser för miljöarbetet framgår av följande strategier och handlingsplaner: avfallsplan, klimatstrategi, naturplan, grönstrategi, trafikprogram, vattenplan, giftfritt Örebro och miljöanpassat byggande. Kommunens finanser och ekonomiska flöden skall användas som redskap i syfte att gynna hållbar utveckling.

- Örebro kommun ska utveckla metoder för konsekvensbedömning för miljö- och klimatpåverkan inför politiska beslut liksom samhällsekonomiska beräkningar av beslut och investeringar.
- Kunskap om våra miljöutmaningar bör förmedlas i tidig ålder. Genom att barn tidigt lär sig hur vi bäst tar hand om vår miljö skapar vi förutsättningar för ett hållbart beteende även i vuxen ålder. Därför ska förskolor och skolor få uppmuntran och stöd i arbetet med lärande för hållbar utveckling.

Klimatsmart kommun

Örebro kommun ska vara ledande i klimatomställningen och klimatarbetet har sin utgångspunkt i kommunens klimatstrategi. För att minska klimatbelastningen från kommunkoncernen och från det geografiska området Örebro kommun innehåller klimatstrategin tydliga delmål för nämnder och kommunala bolag. Delmålen omfattar allt från effektivare energianvändning och tillförsel av ny förnybar energi till samverkan med företag, samhällsplanering, upphandling och gröna finanser. Nämnder och kommunala bolag med delmålsansvar i strategin ska ta fram åtgärdsplaner för att genomföra de åtgärder som är nödvändiga för att uppnå målen. Några prioriterade åtgärder som specifikt bör lyftas fram är:

- Kommunkoncernen ska fortsätta arbeta med energieffektivisering och uppföljning av resultat i jämförelse med målen. Kommunen ska realisera den potential till effektivisering som finns inom den del av fastighetsbeståndet som inte ägs av något av bolagen.
- Vilka krav Örebro kommun ställer vid byggnation i egen regi eller vid beställning för egna behov samlas numer i Strategi för miljöanpassat byggande för Örebro kommunkoncern. Strategin omfattar miljöprogrammets samtliga fokusområden; klimat, giftfri miljö, god bebyggd miljö, vatten och biologisk mångfald. Strategin ska breddas från miljöanpassat till hållbart byggande.
- I samverkan med de kommunala bolagen vill vi testa trähusbyggande i större skala. Antalet byggnationer i trä inom kommunkoncernen ska öka.
- Kommunen ska utreda kriterier för hållbarhet vid exploatering, som gynnar byggherrar med goda ambitioner på området, inom ramen för den exploateringslagstiftning som finns.
- Under 2019 ska resepolicy, reseriktlinjer, fordonspolicy och upplägget för kommunens interna klimatväxling revideras.

Klimatsmart mat

Örebro kommun är en föregångare i arbetet för ekologisk och klimatsmart mat. Arbetet med konceptet Smartare mat ska fortsätta. Inom insatsområdet finns ett antal mål, bland annat att andelen etiska (utpekade produkter), ekologiska och närproducerade livsmedel ska öka samt att matsvinnet och matens klimatbelastning ska minska. För att uppnå målen krävs såväl menyförändringar som ökad acceptans för förändringar hos matgästerna. För att uppnå det krävs att Smartare mat även blir en del av skolornas pedagogiska verksamhet.

- Öka kunskapen och förståelsen kring arbetet med Smartare mat inom skolornas pedagogiska verksamhet.
- Omvärldsspaning ska göras för att se hur andra kommuner lyckats i sitt arbete med klimatsmart mat och användandet av närproducerade produkter. Detta för att på så sätt hitta ett arbetssätt som är hållbart ekologiskt såväl som ekonomiskt för Örebro kommun.

Klimatsmart vardag

Örebro kommun ska bli bättre på att presentera hållbarhetsarbetet för medborgarna. Ju fler som känner till arbetet och vilka möjligheter man har som enskild medborgare desto mer ökar möjligheten att fler väljer att leva ett klimatsmart liv. För att nå de övergripande klimatmålen måste klimatbelastningen minska även från privatpersoner och företag inom kommunen. Kommunen ska arbeta med att skapa rätt förutsättningar, till exempel genom klimatsmart samhällsplanering, men också genom att erbjuda kommuninvånarna mer kunskap och utmana till ändrat beteende.

År 2014 sjuväntes projektet Klimatsmart vardag, med syfte att genom utmaningar och erbjudanden öka synligheten och underlätta för örebroarna att minska sin klimatbelastning. Under 2019 är det angeläget att en utveckling av projektet genomförs och att nya målgrupper involveras.

- Under 2019 ska projektet Klimatsmart vardag utvecklas och nya metoder ska prövas. Målet är att fler örebroare ska delta, därför ska inriktningen i första hand vara utmaningar som många kan och vill delta i. Ett utökat samarbete bör också ske med andra aktörer, inklusive det civila samhället.

Klimatnätverk med företag

En förutsättning för att vi ska klara av våra klimatutmaningar är att det privata näringslivet bidrar. Vi vill komplettera det regionala nätverket med ett klimatnätverk där kommunen och ett antal företag med stor klimatbelastning, eller som är förebilder i sin bransch, jobbar nära för att tillsammans nå våra klimatmål.

- Kommunen ska verka för att utveckla samverkan inom Örebro klimatarena, i samarbete med Handelskammaren, för att bredda intresset inom olika branscher.
- Vi ska koppla samman energi- och klimatrådgivningen med miljötillsynen för att vara ett stöd till företagen för att energieffektivisera och minska klimatbelastningen.

Trafik

Trafikprogrammet för Örebro kommun antogs av Kommunfullmäktige i oktober 2014 och innebär att Örebro ska ha större andel hållbara transporter. Vi måste minska vårt behov av transporter genom bättre planering samt hitta lösningar för att ställa om befintlig fordonspark till hållbara drivmedel. Kollektivtrafik, cykling och att gå ska vara konkurrenskraftiga och attraktiva alternativ till bilen. Arbetet med att förbättra möjligheterna för ett hållbart resande ska fortsätta.

- För att få större utväxling på de insatser som görs på trafikområdet ska kommunen arbeta mer förebyggande med åtgärder som minskar efterfrågan på resor och transporter. Ett arbete med att ta fram en gångstråksplan påbörjades under 2018 och planen beräknas antas under 2019. Gångstråksplanen ska både innehålla strategier för attraktivare gångstråk samt en handlingsplan för stadens och kommunens gångstråk.

Minska konsekvenserna av klimatförändringar

Klimatförändringarna kan medföra en rad förändringar i samhället. Områden som kan påverkas är kommunikationer, tekniska försörjningssystem, byggnader, naturmiljö och människors hälsa.

Länsstyrelsen i Örebro har tagit fram en regional handlingsplan för klimatanpassning. Där betonas vikten av att kommunerna tar fram egna planer där hela verksamheten ses över ur ett klimatanpassningsperspektiv. En kommunal klimatanpassningsplan finns även med som en av åtgärderna i kommunens risk- och sårbarhetsanalys och arbetet har påbörjats under 2018.

Natur, biologisk mångfald och vatten

Fler människor ska kunna njuta av naturen i Örebro. Fyra gånger har vi blivit utsedda till årets friluftskommun. Det vill vi gärna bli igen. Därför ska vi fortsätta arbetet med att öka den biologiska mångfalden och på att förbättra möjligheterna för medborgare och besökare att uppleva naturen i kommunen. Arbetet utgår från naturplanen med mål och åtgärder för skydd av värdefulla områden och fortsatt utveckling av upplevelsevärden och tillgänglighet i kommunens rekreationsområden. Naturplanen löper ut i år och arbetet med framtagande av en ny strategi för naturvården och friluftslivet är påbörjat och beräknas slutföras under 2019.

Vattenkvaliteten i Örebro ska förbättras. Kommunens arbete utgår från vattenplanen som behandlar hur vi kan stärka kvalitetsarbetet, förbättra vattenskyddet samt minska miljögifterna i vattnet. Särskilt viktigt är att förbättra vattenkvaliteten i Svartån. Målet är att Svartån ska bli badbar. Vi behöver minska fosforutsläppen från avlopp och jordbruksmark, öka reningen av dagvatten och öka kunskapen om miljögifter och läkemedelsrester. Nya krav på kommunerna kom 2016 i samband med det nya åtgärdsprogrammet från Vattenmyndigheten och förslag till ny vattenplan togs fram under 2018 och beräknas antas under 2019.

Kommunen behöver säkra dricksvattnet och det saknas vattenskyddsområden för flera större vattentäkter. Under 2018 togs förslag till vattenskyddsområde för kommunens huvudvattentäkt Svartån fram och ska efter revideringar läggas fram för Länsstyrelsen igen under 2019. Örebro kommun har i dagsläget ingen reservvattentäkt, vilket är en betydande säkerhetsrisk. Arbetet med att skydda större enskilda vattentäkter har påbörjats och fortsätter 2019.

I arbetet med att säkra kommunens vattenförsörjning deltar Örebro också tillsammans med andra kommuner i Vätternvattenprojektet. Arbetet fortsätter i bolaget Vätternvatten AB som registrerades under 2018.

VA-verksamheten står inför stora utmaningar i framtiden. Stora delar av vårt VA-ledningsnät måste förnyas. När staden växer krävs en utbyggnad av den kommunala VA-försörjningen. Ett steg i detta

är bland annat att planera för en komplettering med ytterligare ett vattentorn. Byggandet av det nya vattentornet är påbörjat.

- Kommunen ska tillsammans med andra aktörer utveckla värden för friluftsliv och naturturism i kommunens upplevelselandskap: i Kilsbergen, runt Hjälmaren i våtmarkslandskapet med Kvismaren, Tysslingen, Oset och Rynningeviken samt runt Järleån.
- Samhällsekonomiska analyser indikerar att förverkligande av Naturum Oset skapar positiva hållbarhetseffekter. Projektet har återupptagits efter en avsiktsförklaring med mål att börja bygga 2019.
- För att förbättra kvalitén på Svartån utreds möjligheterna till att göra åtgärder vid Tysslinge kanal och i Älvtomtabäcken. Hjälmarens vattenkvalitet behöver också förbättras, där övergödning är det största problemet. Planering för ett större projekt (regionalt eller inom hela
- avrinningsområdet för Norra Östersjön) pågår på Länsstyrelsens initiativ. Här är Örebro en viktig aktör och arbetet har hög prioritet.
- Hygien- och rengöringsartiklar som innehåller mikroplaster i kommunens verksamheter ska fasas ut. Teknik som renar vatten från läkemedelsrester och mikroplaster i kommunens reningsverk ska undersökas.

Giftrfri miljö och minskning av mängden avfall

Örebro kommun ska se till att minska gifterna i den offentliga verksamheten. Arbetet styrs av Strategi giftfritt Örebro samt handlingsplanen för giftfria förskolor, skolor och fritidshem. Handlingsplanen innehåller en investeringsplan för giftfria barnomsorg och skola eftersom en del av arbetet handlar om att byta ut vissa möbler, leksaker, köksutrustning mm som misstänks innehålla farliga ämnen. Flera av åtgärderna i handlingsplanen handlar om plast.

- Ett annat större arbete som kommer att prioriteras under 2019 är att stödja förvaltningarnas och bolagens arbete med kemiska produkter och få till en tydligare kommunövergripande organisation kring kemikaliefrågan.
- Under 2018 påbörjades arbetet med att revidera kommunens avfallsplan. Fokus ska ligga på att nå en cirkulär ekonomi där förebyggande av avfall, återanvändning och effektiv materialåtervinning blir en naturlig del i allas vardag. Planen ska innehålla mål och åtgärder för såväl kommunen som organisation som geografiskt område.
- Särskilda medel avsätts för att under 2019 fortsätta arbetet med att genomföra Strategi Giftfritt Örebro.
- Örebro kommun ska aktivt verka för att plast i bland annat rengöringsmedel och engångsprodukter ska fasas ut ur samtliga verksamheten med start 2019.

Fairtrade city

Örebro kommun är sedan 2007 en diplomerad Fairtrade City. Styrgruppen, som är kärnan i arbetet, ska fortsätta jobba för att hitta nya samarbetsmöjligheter med samhällets olika aktörer samt genomföra aktiviteter för att sprida information om Fairtrade och rättvis handel.

Budgetdirektiv för de kommunägda bolagen

De kommunägda aktiebolagen är kommunens verktyg för en kvalitativ och effektiv verksamhet inom en rad olika verksamhetsområden. Bolagen ska även bidra till en positiv och hållbar utveckling av kommunen för att stärka Örebros attraktivitet.

Bolagen är en del av kommunkoncernen och ska i sin dagliga verksamhet agera utifrån kommunens vision, strategier och mål. Formerna för roller och samspel mellan kommunen och bolagen regleras via kommunens bolagspolicy. Bolagens ändamål och uppdrag regleras av bolagsordningen. Bolagen ska sträva efter att genom sin verksamhet uppnå både affärsnytta och samhällsnytta.

Örebro Rådhus AB

Ändamål

Bolaget har till ändamål att äga och förvalta aktier i Örebro kommuns hel- och delägda aktiebolag, svara för ekonomisk uppföljning av dotterbolagen och förmedla information om dotterbolagens verksamhet till kommunstyrelsen.

Verksamhet

Örebro Rådhus AB är moderbolag i kommunens bolagskoncern. Bolaget har i uppdrag att utöva samordning och uppföljning av kommunens aktiebolag inom ramen för de budgetdirektiv som fastställs av Kommunfullmäktige.

Örebro Rådhus ska aktivt arbeta för att skapa en effektiv bolagsstruktur för kommunens aktiebolag genom att pröva och föreslå förvärv, ändrat ägande och försäljningar av bolag.

Örebro Rådhus ska bidra till att arbetet kring hållbar utveckling (socialt, ekonomiskt och miljömässigt) samordnas inom bolagskoncernen.

Ekonomi

Örebro Rådhus AB ska, om kommunen önskar, lämna en utdelning på 50 miljoner kronor för år 2019 varav 33 miljoner kronor är en del av ÖrebroBostäder ABs utdelning som ska ske inom ramen för Lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag undantagsregel 5 § 1 p. Utdelningen från Örebro Rådhus AB kan även helt eller delvis bytas ut mot ränta på villkorade lån. Denna utdelning förutsätter att moderbolaget i sin tur får aktieutdelning och/eller koncernbidrag på minst 66 miljoner kronor från dotterbolagen för att – utöver utdelningen till kommunen – finansiera moderbolagets egna kostnader för låneräntor och administration. Utöver ovanstående utdelning kan även större reavinster som uppstår i bolagen vid försäljning av fastigheter/bolag etc. överföras till Örebro Rådhus AB och/eller till kommunen via utdelning eller koncernbidrag.

Målsättningen för 2019 är att delar av resultatet ska behållas inom Örebro Rådhus AB och omfördelas till de bolag som är i behov av kapital av olika anledningar. Totalt bör denna kapitalreserv, på några års sikt, ligga på ca 12 miljoner kronor.

Under 2019 ska diskussion om framtida utdelningar och soliditet föras med dotterbolagen med anledning av de nya ränteavdragsbegränsningsreglerna.

ÖrebroBostäder AB

Ändamål

ÖrebroBostäder AB ska förvalta och utveckla sina befintliga bostadslägenheter inom ramen för lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag. Bolaget ska fungera som kommunens bostadspolitiska verktyg, aktivt bidra till en god kommunal bostadsförsörjning och vara en garant för en social bostadspolitik i Örebro kommun.

Verksamhet

ÖrebroBostäder AB ska skapa trivsamma, trygga och attraktiva bostadsområden genom aktiva åtgärder och samarbete med kommunen, föreningsliv och andra organisationer. I sina stora bostadsområden ska bolaget ta ett extra ansvar för att skapa en bra uppväxtmiljö för barn och unga genom att anordna eller medverka i olika typer av ferieverksamheter.

ÖrebroBostäder AB ska under 2019 fortsätta arbetet med att skaffa sig en beredskap för att kunna bygga nya bostads- och studentlägenheter i enlighet med kommunens intentioner och önskemål för att möta det behov av nya bostäder som befolkningstillväxten i Örebro skapar.

ÖrebroBostäder AB ska ta fram en planering för fler bostäder anpassade för äldre.

ÖrebroBostäder AB ska fortsätta sitt uppdrag att skapa arbetstillfällen i sina stora bostadsområden. Detta uppdrag gäller särskilt i de västra stadsdelarna där bolaget ska samverka med sitt dotterbolag Västerporten Fastigheter AB.

Vid upphandlingar ska bolaget alltid, då så är möjligt, ställa krav som möjliggör till exempel anställningar, praktik och utbildningsinsatser av personer som står utanför arbetsmarknaden i Örebro. ÖrebroBostäder AB ska fortsätta att vidta åtgärder för att skapa långsiktigt hållbara fastigheter ur energi- och miljösynpunkt och medverka till att målen i kommunens Miljöprogram med underliggande styrdokument uppfylls. Bolaget är idag självförsörjande till 54 % vad gäller förnyelsebar el och arbetet ska under 2019 fortsätta att säkerställa att så stor del som möjligt av bolagets elförbrukning sker via förnyelsebara energislag i den mån det sker inom ramen för ekonomisk hållbarhet.

ÖrebroBostäder AB ska när så är lämpligt öka samverkan med kommunen och kommunens övriga bolag genom medverkan i gemensamma upphandlingar.

ÖrebroBostäder AB ska tillsammans med Örebro kommun och externa intressenter fortsätta arbetet med att utveckla Brickebacken.

Det ska vara möjligt att bo i ÖrebroBostäder ABs lägenheter även i nya områden som byggs i Örebro kommun.

ÖrebroBostäder AB ska tillsammans med Örebro kommun fortsätta arbetet med att i delar av nyproduktionen på ett affärsmässigt sätt anpassa hyran till det låga ränteläget för att ge fler möjlighet att efterfråga nyproducerade lägenheter och minska bostadssegregationen.

Ekonomi

ÖrebroBostäder AB har för sin egen verksamhet i grunden ett resultatkrav på 3,75 % av bolagets eget kapital. Detta motsvarar cirka 85 miljoner kronor år 2019. Bolaget ska nå detta resultat och samtidigt se till att genomföra fastighetsunderhåll som säkerställer god standard och långsiktigt goda marknadsvärden på fastigheterna.

Aktieutdelning till Örebro Rådhus AB ska motsvara aktuell statslåneränta plus en procentenhet på direkt tillskjutet aktiekapital på 61 miljoner kronor. Preliminärt innebär detta med nuvarande ränteläge en aktieutdelning på knappt 1,0 miljoner kronor.

Utöver denna utdelning ska ÖrebroBostäder AB även dela ut 33 miljoner kronor till Örebro kommun, via Örebro Rådhus AB, för att finansiera åtgärder inom ramen för kommunens bostadsförsörjningsansvar som främjar integration och social sammanhållning i bolagets stora bostadsområden eller som tillgodoser

bostadsbehov för personer där kommunen har ett särskilt ansvar. Denna utdelning motsvarar den del av bolagets årsvinst som skapas av årsvinsten i dotterbolaget ÖBO Omsorgsfastigheter samt till viss del av de kommersiella lokalerna.

ÖrebroBostäder AB ska fastställa avkastningskrav på sina dotterbolag som normalt motsvarar 5 % på bolagens egna kapital. Dock är kravet på dotterbolaget ÖBO Omsorgsfastigheter satt till en direktavkastning på 9 % på fastigheternas bokförda värde samt 4,5–7 % på nyproduktion.

ÖBO Omsorgsfastigheter

Ändamål

Bolaget har till ändamål att äga, förvalta och uppföra fastigheter för att tillgodose Örebro kommuns behov av omsorgsboenden för äldre och gruppboenden för personer med funktionsnedsättning. Bolaget ska främja tillgången på goda bostäder för äldre och personer med funktionsnedsättning inom ramen för kommunens bostadspolitiska intentioner.

Verksamhet och ekonomi

Bolaget ska under året genomföra normalt fastighetsunderhåll på en nivå som säkerställer god standard och långsiktigt goda marknadsvärden på fastigheterna.

Resultatkravet på ÖBO Omsorgsfastigheter ska fastställas av ÖrebroBostäder AB. Avkastningskravet som ÖrebroBostäder AB har på bolaget under 2019 är en direktavkastning på 9 % på fastigheternas bokförda värde samt 4,5–7 % på nyproduktion. Det innebär att ÖBO Omsorgsfastigheter ha ett resultatkrav på 30 miljoner kronor.

Bolaget ska medverka till att målen i kommunens Miljöprogram och underliggande styrdokument uppfylls.

Västerporten Fastigheter AB

Ändamål

Bolaget har till ändamål att äga, förvalta, utveckla och överlåta fastigheter för att tillgodose behovet av affärs- och verksamhetslokaler i Örebros västra stadsdelar för kommunen, näringslivet och nyföretagare.

Bolaget ska i samverkan med Örebro kommun och andra aktörer bidra till att fler arbetstillfällen skapas i de västra stadsdelarna samt att människorna som bor där blir aktiva i utvecklingen av sina närområden.

Verksamhet

Västerporten Fastigheter ABs verksamhet ska i första hand inriktas på området Vivalla-Boglundsängen för att möjliggöra ett småskaligt arbetssätt nära medborgarna.

Västerporten Fastigheter AB ska genom förvaltning och utveckling av affärs- och verksamhetslokaler komplettera och stärka de åtgärder som Örebro kommun och ÖrebroBostäder AB genomför i

Vivallaområdet inom ramen för kommunens övergripande program för stadsdelsutveckling.

Västerporten Fastigheter AB ska aktivt verka för att stärka Vivallaområdets attraktivitet och miljö och bidra till en ökad social sammanhållning i området.

Västerporten Fastigheter AB ska aktivt medverka i de särskilda sysselsättningsprojekt som kommunen genomför för långtidsarbetslösa. Bolagets medverkan i dessa projekt ska ske genom utveckling av lokaler för nyföretagare, tillhandahållande av praktikplatser samt genomförande av sociala upphandlingar.

Västerporten Fastigheter ska sträva efter att under 2019 skapa nya affärslokaler, nya lokaler för nyföretagare och nya mötesplatser i området Vivalla-Boglundsängen bland annat genom ombyggnader av Vivalla Centrum och Vivallaskolan. Dessutom ska bolaget slutföra förvärvet och påbörja utvecklingen av Vivalla IP. Inför år 2019 ska bolaget pröva möjligheten att uppföra nya kontors- och verksamhetslokaler i Vivalla och de västra stadsdelarna samt verka för nya industrilokaler i Vivalla Företagsby för externa hyresgäster och kommunala förvaltningar

Bolaget ska medverka till att målen i kommunens Miljöprogram och underliggande styrdokument uppfylls.

Ekonomi

Västerporten Fastigheter AB ska sträva efter ett ekonomiskt resultat som ger utrymme för att långsiktigt bibehålla och värdesäkra sitt aktiekapital. Detta relativt låga resultatkrav om 5 % innebär att bolaget inte ska lämna någon årlig aktieutdelning till moderbolaget.

Västerporten Fastigheter ABs verksamhet ska baseras både på affärsmässighet och samhällsnytta. Bolaget ska i ökad grad prioritera de investeringsobjekt och uthyrningar som ger god samhällsnytta, även om vissa av dessa objekt inte blir ekonomiskt lönsamma på kort sikt. De förluster som kan komma att uppstå på enskilda objekt ska bolaget varje år kunna finansiera inom ramen för de vinster som redovisas för övriga fastighetsobjekt.

ÖBO Husaren AB

Ändamål

Bolaget har till ändamål att äga och förvalta sådana fastigheter som huvudsakligen nyttjas av ÖrebroBostäder AB.

Verksamhet och Ekonomi

ÖBO Husaren ska fortsätta att förvalta och utveckla ÖrebroBostäder ABs egna verksamhetslokaler. ÖrebroBostäder AB har ett avkastningskrav på ÖBO Husaren på 5 % på bolagets egna kapital.

Örebroporten Fastigheter AB

Ändamål

Bolaget har till ändamål att – inom ramen för en allmänt inriktad och kompetensenlig kommunal näringspolitik – komplettera marknadens utbud av lokaler för näringsverksamhet genom att förvärva, äga, förvalta, utveckla, överlåta eller upplåta fastigheter samt att genom information och marknadsföring lämna näringslivet en god service i frågor om mark- och lokalutnyttjande i kommunen.

Vidare ska bolaget på uppdrag av kommunen förvärva, äga, förvalta, utveckla och upplåta fastigheter för kommunens egen verksamhet.

Verksamhet

Örebroporten Fastigheter AB ska förvalta och utveckla näringsfastigheter i samarbete med näringslivet i Örebro som komplement när marknaden inte kan tillgodose lokalbehoven.

Örebroporten Fastigheter AB ska också förvalta och utveckla publika idrottsfastigheter och kontorsfastigheter på uppdrag av Örebro kommun. Bolaget ska fungera som kommunens verktyg för utveckling och omställning av kommunala fastigheter.

Örebroporten Fastigheter AB ska fortsätta att vidta åtgärder för att skapa långsiktigt hållbara fastigheter ur energi och miljösynpunkt och medverka till att målen i kommunens Miljöprogram med underliggande styrdokument uppfylls.

Örebroporten Fastigheter AB ska under år 2019:

- Utreda utveckling av området kring Kvinnerstagsgymnasiet.
- Utreda framtida utveckling av Stadsbyggnadshus 1.
- Bidra i arbetet med att utreda Svampens framtida användning.
- Förbereda avveckling av Svampenterminalen och utreda möjlig utveckling av området.
- Fortsätta genomförandet av Kulturkvarteret.
- Fortsätta arbetet med att utveckla Conventum på ett sätt som säkerställer att anläggningen är konkurrenskraftig. Att skapa en inomhusförbindelse mellan Conventum Arena och Conventum Kongress är prioriterat för att kunna locka fler stora kongresser och arrangemang till Örebro.
- Utveckla området kring Naturens hus och påbörja byggandet av ett framtida Naturum i området kring Naturens Hus.
- Medverka till att utveckla Airport City.
- Fortsätta processen kring försäljning av Brunnsparken till Örebro kommun.
- Örebroporten får i uppdrag ta fram ett beslutsunderlag inför ett samlat ägande hos Örebroporten av Eyrabadet, Hagabadet och Brickebackens bad. Underlaget ska innehålla en värdering av fastigheterna där även hänsyn tas till den underhållsskuld som finns.
- Örebroporten ska förbereda byggnation av det framtida ersättningsbadet i Brickebackens närområde.
- Planera och förbereda för Tekniska förvaltningens framtida lokalbehov utifrån Tekniska förvaltningens inriktningsbeslut.
- Medverka till byggnation av lokaler för utveckling av Gustavsvik Resorts.

Vid upphandlingar av byggnadsentreprenader ska bolaget sträva efter att ställa krav som möjliggör till exempel anställningar, praktik och utbildningsinsatser av personer som står utanför arbetsmarknaden i Örebro.

Örebroporten Fastigheter AB ska när så är lämpligt öka samverkan med kommunen och kommunens övriga fastighetsbolag genom medverkan i gemensamma upphandlingar.

Ekonomi

Örebroporten Fastigheter AB har för sin egen verksamhet ett resultatkrav på minst 5 % av bolagets eget kapital. Detta motsvarar 29 miljoner kronor år 2019. Inom denna resultatnivå ska bolaget under året genomföra fastighetsunderhåll som säkerställer god standard och långsiktigt goda marknadsvärden på fastigheterna.

Örebroporten Fastigheter AB ska i sin tur fastställa avkastningskrav på sina dotterbolag som normalt motsvarar minst 5 % på bolagens egna kapital.

Utdelningen till Örebro Rådhus AB från Örebroporten Fastigheter AB ska uppgå totalt till 22 miljoner kronor inklusive eventuella utdelningar från dotterbolagen. Överföringen kan ske i form av aktieutdelning och/eller koncernbidrag.

Örebroporten Förvaltning AB

Ändamål

Bolaget har till ändamål att i fastighetsbolag på uppdrag av Örebroporten Fastigheter AB förvärva, sälja, äga och förvalta aktier och andelar.

Verksamhet

Förvaltning av aktier i helägda och delägda bolag.

Mariebergs utveckling AB

Ändamål

Bolaget har till ändamål att utveckla området för södra Marieberg i Örebro, främst genom ägande, förvaltning, utveckling och eventuell försäljning av hela eller delar av fastigheten Örebro Rävgräva 1:52, vilken bedöms vara en nyckelfastighet för fortsatt gynnsam utveckling av området både vad gäller geografisk placering, attraktion och kommunikationer.

Verksamhet

Mariebergs utveckling AB ska under 2019 fortsätta att tillsammans med övriga ägare ge förslag på och upprätta nya verksamheter som utvecklar Mariebergsområdet till gagn både för kommuninvånarna och attraherar nya besökare till Örebro.

Gustavsviks Utvecklingsbolag AB

Ändamål

Aktiebolaget har till föremål för sin verksamhet att utveckla och projektera mark, fastigheter och byggnation, bistå vid försäljning av fastigheter och idka därmed förenlig verksamhet.

Verksamhet

Gustavsviks Utvecklingsbolag ska under 2019 fortsätta förvärva mark enligt option för exploatering av kontor, bostäder, verksamheter och parkering i Gustavsvikområdet.

Gustavsvik Resorts AB

Ändamål

Bolaget har till ändamål;

Att driva och utveckla fritids- och turistanläggningar med hög attraktionskraft.

Att erbjuda tjänster för alla målgrupper bland både örebroare och turister.

Att bedriva verksamheten inom ramen för en långsiktigt hållbar utveckling utifrån både ekologisk, ekonomisk och social dimension.

Verksamhet

Gustavsvik Resorts AB ska fortsätta sitt uppdrag att driva och utveckla mot att bli Skandinaviens mest attraktiva aktivitetspark med målet en miljon besökare 2020.

Gustavsvik Resorts AB ska under 2019 fortsätta att verkställa investeringar i enlighet med bolagets fastställda masterplan.

Gustavsvik Resorts AB ska säkerställa att verksamheten bedrivs inom ramen för en långsiktigt hållbar utveckling utifrån både ekologisk, ekonomisk och social dimension.

Gustavsvik Resorts AB ska fortsätta arbetet med att attrahera nya gäster och skapa hög kundnöjdhet hos såväl nya som gamla gäster.

Ekonomi

Utdelning skall ske med försiktighet och vara rimlig över tiden och max uppgå till 25 % av vinsten.

Rörströmsälven Fastighets AB

Ändamål

Bolaget har till ändamål att uppföra, äga och förvalta lokaler och bostäder i de västra stadsdelarna.

Verksamhet

Rörströmsälven Fastighets AB ska under 2019 planera och påbörja byggnation av verksamhetsfastigheter eller bostäder.

Törsjö Logistik AB

Ändamål

Bolaget har till ändamål att genom detaljplaneläggning och andra åtgärder utveckla fastigheten Örebro Törsjö 13:2 och eventuellt intilliggande fast egendom så att fastigheterna i huvudsak kan användas för logistiklokaler, med inriktning särskilt på sådan logistik som kräver tillgång till järnvägsspår.

Verksamhet

Törsjö Logistik AB ska fortsätta arbetet med att utveckla verksamhetsområdet för järnvägsnära logistik.

Futurum Fastigheter i Örebro AB

Ändamål

Bolaget har till ändamål att förvärva, äga, upplåta, utveckla och överlåta fastigheter för att i första hand tillgodose Örebro kommuns behov av lokaler och anläggningar för verksamheter inom barn och utbildning, social verksamhet samt motion och rekreation.

Verksamhet

Futurum Fastigheter i Örebro AB (Futurum) ska i samverkan med kommunen, föreningar och andra organisationer sträva efter att skapa en god uppväxtmiljö för barn och unga. Som ett led i detta ska Futurum under 2019 bland annat genomföra och färdigställa ny- och/eller ombyggnationer av kommunen beslutade projekt.

Under 2019 ska Futurum i samarbete med Örebro kommun arbeta efter den reinvesteringsplan som är framtagen som säkerställer att alla skolor och förskolor senast 2021 har en god standard och vistelsemiljö för barn och vuxna.

Futurum ska under 2019 fortsätta sitt samarbete med andra aktörer i syfte att hitta jobb åt de som står utanför arbetsmarknaden. Detta arbete ska dels inriktas på att hitta jobb i samband med upphandlingar som genomförs, dels genom att se om Futurum kan rekrytera kompetens till den egna förvaltningen.

Vid upphandlingar av byggnadsentreprenader ska bolaget sträva efter att ställa krav som möjliggör till exempel anställningar, praktik och utbildningsinsatser av personer som står utanför arbetsmarknaden i Örebro.

Futurum ska fortsätta att vidta åtgärder för att skapa långsiktigt hållbara fastigheter ur energi- och miljösynpunkt och att medverka till att målen i kommunens miljöprogram med underliggande styrdokument uppfylls.

Futurum ska när så är lämpligt öka samverkan med kommunen och kommunens övriga bolag genom medverkan i gemensamma upphandlingar.

Futurum ska tillsammans med andra aktörer utveckla samarbetsformer för att kombinera bostäder och/eller kontor med förskola och skola.

Ekonomi

Futurum har ett resultatkrav på verksamhet motsvarande 5 % av bolagets eget kapital exklusive extraordinära intäkter och kostnader. Bolagets soliditet får inte understiga 10 %. Utdelning till Örebro Rådhus AB från Futurum ska under 2019 uppgå till 10 miljoner. Futurum ska inom angivna resultatnivå finansiera löpande fastighetsunderhåll på ca 100 miljoner kronor under 2019.

Det behov som bolaget har av ytterligare fastighetsunderhåll för att säkerställa god standard och långsiktigt goda marknadsvärden på fastigheterna fram till 2021 ska ske genom reinvesteringar på ca 100 miljoner kronor per år där man per projekt endast gör hälften av reinvesteringarna som hyresgrundande. Detta finansieras hos Futurum bland annat genom löpande kostnadsbesparingar.

Vätternvatten AB

Ändamål

Bolaget har till ändamål att, inom ramen för den kommunala likställighetsprincipen, på ett långsiktigt, socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart sätt ansvara för och främja en god vattenförsörjning

till Hallsberg kommun, Kumla kommun, Laxå kommun, Lekeberg kommun och Örebro kommun med syfte att skapa största möjliga samhällsnytta.

Verksamhet

Bolaget har till uppgift att projektera, uppföra, driva och underhålla vattenförsörjningsanläggningar samt att producera och distribuera vatten, äga och förvalta fast och lös egendom samt därmed sammanhängande verksamhet.

Ekonomi

Bolaget bedriver ännu ingen verksamhet, varför bolaget inte har någon ekonomi.

Örebro parkering AB

Ändamål

Bolagets syfte är att tillhandahålla och utveckla attraktiva och ändamålsenliga parkeringsanläggningar inom kvartersmark och en väl fungerande parkeringsövervakning i sådana anläggningar för att skapa tillgänglighet och trafiksäkerhet i Örebros innerstad och för att främja bostadsbyggandet och möjligheten till pendling i kommunen.

Verksamhet

I samråd med Tekniska förvaltningen och Stadsbyggnad, baserat på kommunens parkeringsriktlinjer – utreda förutsättningarna för att uppföra eller hyra parkeringsanläggningar på kvartersmark för personbilar i strategiska lägen och därefter underställa förslag till Kommunfullmäktige för beslut om finansiering i form av låneram och eventuell ytterligare kapitalisering av bolaget.

Förhandla om och ingå avtal om att överta kommunens hyresavtal avseende Conventumgaraget och Oscaria i egenskap av hyresgäst om det finns ekonomiska förutsättningar för ett sådant övertagande.

I egen regi eller genom anlita utförare, bedriva avgiftsbelagd personbilspartering och ansvara för parkeringsövervakning på kvartersmark i parkeringsanläggningar som ägs eller hyrs av bolaget.

Ekonomi

Örebro parkering ska successivt nå en långsiktigt hållbar lönsamhetsnivå och soliditet som är tillräcklig för att säkra bolagets förnyelse och tillväxt. Bolagets direktavkastning utifrån bokfört värde ska långsiktigt uppgå till 5 %. Med direktavkastning avses driftsnetto delat med bokförda värden.

Bolaget ska upprätta en långsiktig ekonomisk plan som bygger på efterfrågan och ägarens avkastningskrav, vilket kan ligga till grund för beslut om framtida investeringar.

Länsmusiken i Örebro AB

Ändamål

Bolaget har till ändamål att erbjuda invånare i Örebro kommun och Örebro län professionell konsertverksamhet av hög konstnärlig kvalitet samt vara en resurs för övrig musikverksamhet inom kommunen och länet.

Musikverksamheten skall till övervägande del produceras av en egen fast ensemble.

Verksamhet

Det ombyggda Konserthuset erbjuder stora möjligheter till breddad verksamhet. Länsmusiken ska ta till vara den möjligheten och utveckla samverkan med Örebros övriga kulturella verksamheter samt med andra producenter och arrangörer av professionell musikverksamhet.

Länsmusiken ska genom nationella och internationella turnéer med Svenska Kammarorkestern bidra till att marknadsföra Örebro kommun och Örebro län och därmed öka kommunens och regionens attraktionskraft.

Bolaget ska medverka till att målen i kommunens Miljöprogram och underliggande styrdokument uppfylls.

Ekonomi

Länsmusiken har ökade hyreskostnader för det ny- och ombyggda Konserthuset. Moderbolaget har därför inte något krav på avkastning eller utdelning från Länsmusiken under 2019 utan bolaget ska säkerställa ett nollresultat för året.

KumBro Utveckling AB

Ändamål

Bolaget har till ändamål för sin verksamhet att äga, förvärva och utveckla gemensamma bolag för Örebro och Kumla kommuner inom området energi och teknisk försörjning samt att utveckla nya samarbetsformer och projekt mellan de två kommunerna inom energi och teknisk försörjning.

Verksamhet

KumBro Utveckling AB ska fungera som en katalysator och skapa möjligheter för nya samarbetsprojekt mellan ägarkommunerna samt sträva efter ett tätt och öppet samarbete med näringslivet, regionen och övriga kommuner i länet.

KumBro Utveckling AB ska genom verksamheten i sina dotterbolag minska negativ miljöpåverkan och skapa fler arbetstillfällen samt därmed stärka ägarkommunernas möjligheter att bli attraktiva och hållbara kommuner.

KumBro Utveckling AB ska medverka till att fler laddstationer för elbilar byggs i ägarkommunerna.

KumBro Utveckling AB ska tillsammans med sina dotterbolag medverka till att målen i ägarnas miljöprogram uppfylls.

Ekonomi

KumBro Utveckling AB har ett krav på minst ett nollresultat för 2019. Moderbolaget ska i sin tur fastställa avkastningskrav på sina dotterbolag som normalt motsvarar minst 5 % på bolagens eget kapital, dock 2 % för KumBro Vind AB. Bolagets styrelse bedömer möjligheten till vinstutdelning vid bokslutet. Disponibla vinstmedel ska fördelas mellan ägarkommunerna i förhållande till sitt aktieinnehav.

KumBro Stadsnät AB

Ändamål

Bolaget har till ändamål för sin verksamhet att skapa ett öppet och operatörsberoende bredbandsnät i Örebro och Kumla kommuner för anslutning av kommunernas förvaltningar som även ger möjlighet för anslutning av alla företag, hushåll och andra organisationer i Örebro och Kumla kommuner.

Verksamhet

KumBro Stadsnät AB ska under 2019 fortsätta att genomföra utbyggnad av bredbandsnätet i tätorter och på landsbygden i både Örebro och Kumla kommuner. Bolaget ska även bidra med kunskap vid ägarkommunernas strategiska vägval vad gäller utbyggnad av fiberinfrastrukturen för att möjliggöra måluppfyllelse av den digitala agendan.

KumBro Stadsnät AB ska vara delaktiga och bidra med kunskap i utbyggnaden av bredband på landsbygden.

KumBro Stadsnät AB ska sträva efter att öka samverkan med andra kommunala bredbandsaktörer. Under 2019 ska bolaget jobba för ökad användning av fibernätet med hjälp av fler kvalitativa tjänster och förbättrade kundupplevelser.

KumBro Stadsnät AB ska fortsätta bidra till och stödja utvecklingen av fria WiFi-anläggningar i ägarkommunerna.

KumBro Stadsnät AB ska utreda förutsättningarna för etablering av en ny mötesplats för det nationella och lokala kommunikationsbehovet.

KumBro Vind AB

Ändamål

Bolaget har till ändamål för sin verksamhet att planera, projektera och äga vindkraftverk, upphandla och producera vindkraft för energiförsörjning i Sverige, främst i Örebro län, i första hand inom Örebro och Kumla kommuner att sälja elkraft (egenproducerad eller inköpt på börs) samt svara för administration och kompetens kring vindkraft i det egna bolaget och dess ägare.

Verksamhet

KumBro Vind AB ska under 2019 fortsätta arbetet med att optimera och anpassa produktionskapaciteten efter kundernas nuvarande och framtida energibehov. Under 2019 ska produktionen uppgå till 96 GWh.

Biogasbolaget i Mellansverige AB

Ändamål

Bolaget ska äga och driva en anläggning för framställning av biogas, äga fast egendom samt idka därmed förenlig verksamhet.

Verksamhet

Biogasbolaget i Mellansverige AB ägs till 40 % av Örebro kommun genom KumBro utveckling AB, övriga delägare är Karlskoga kommun genom Karlskoga Energi & Miljö AB och Kumla kom-

mun genom KumBro Utveckling AB. Budgetdirektiven här avser Örebro kommuns intention med att äga bolaget och är inte, för ägarkretsen, gemensamma direktiv.

Biogasbolaget i Mellansverige ABs skall ha en leveransförmåga på minst 35 GWh under 2019. I bolaget pågår ett omfattande arbete för att öka produktionskapaciteten.

Biogasbolaget i Mellansverige AB ska i samverkan med andra aktörer främst positionera biogasen som fordonsbränsle för kollektivtrafik.

Biogasbolaget i Mellansverige AB ska söka ytterligare aktörer som kan behandla osorterat matavfall och köpa gas hos bolaget.

Örebro Läns Flygplats AB

Ändamål

Bolaget har till ändamål att ta tillvara och utveckla kommunikationer med reguljärflyg, fraktflyg och charterflyg till och från regionen och att därigenom bidra till regionens utveckling och tillväxt. Bolaget ska verka för att flygplatsen ingår i ett med övriga trafikslag integrerat logistik- och transportcentrum i regionen.

Verksamhet

Örebro Läns Flygplats AB har i uppdrag att driva och utveckla Örebro Airport med reguljärflyg, fraktflyg och charterflyg till och från regionen. Bolaget ska genom sin verksamhet bidra till regionens utveckling och tillväxt. Bolaget ägs av Örebro kommun med 44,95%, Region Örebro län med 44,95 %, Karlskoga kommun med 5,05 % och Kumla kommun med 5,05 %.

Bolaget ska verka för en utveckling av flygtrafiken som är långsiktigt hållbar ur ekonomisk, social och miljömässig synpunkt.

Miljöarbetet är strategiskt viktigt för flygplatsen och genom samverkan med ägare och partners ska verksamheten 2019 fortsätta arbetet med att stärka sin miljöprofil. Bolaget ska utreda möjligheten att ansluta sig till Fly Green Fund eller liknande.

Örebro Läns Flygplats ska gemensamt med andra intressenter arbeta för att utöka utbudet av reguljära linjer.

Ekonomi

Örebro Läns Flygplats AB har en målsättning på minst nollresultat för 2018.

Örebrokompaniet AB.

Ändamål

Bolaget har till ändamål att bedriva marknadsföring av Örebro, främja privat- och affärsturism i Örebro, bedriva turismverksamhet samt skriva avtal om marknadsföringsstöd med Örebro elitidrottslag.

Verksamhet och ekonomi

Örebrokompaniet AB ska varumärkesbygga och lyfta fram Örebro attraktionsvärden gentemot inflyttning och besökare. Arbetet ska ske i samverkan med näringslivet och andra aktörer som Örebro universitet och Region Örebro län.

Örebrokompaniet AB ska fortsätta med att utveckla befintliga och värva nya evenemang. Bolaget

ska även själva eller tillsammans med annan arrangör arrangera evenemang som förstärker stadens varumärke.

Uppdrag att under 2019 utreda möjligheten till lämplig lokal för framtida utställningar i Örebro. Örebrokompaniet ska minst redovisa ett nollresultat 2019.

Alfred Nobel Science Park AB

Ändamål

Ändamålet för bolagets verksamhet är att främja en långsiktig utveckling av företag och innovationer i Örebroregionen tillsammans med och nära kopplat till universitet/högskolor, företagsutvecklande organisationer samt näringslivet samt därmed förenlig verksamhet. Bolagets verksamhet ska utgå ifrån de båda orterna Örebro och Karlskoga.

Verksamhet¹

Alfred Nobel Science Park AB (ANSP) ska tillsammans med övriga aktörer i innovationsstödsystemet, i nära koppling till forskning, näringsliv och offentlig sektor, främja en långsiktig utveckling av innovationer och företag i regionen.

ANSP ska bedriva en verksamhet som syftar till att stärka och utveckla de prioriterade inriktningarna och applikationsområdena i Innovationsstrategin för Smart Specialisering samt inom området Hälsa/Life science. I förekommande fall ska ANSP även kunna driva egna projekt som stärker och utvecklar de prioriterade områdena.

Verksamheten ska verka för samproduktion mellan befintliga aktörer, universitet, näringsliv och offentlig sektor.

Bolaget ska genom sin verksamhet aktivt bidra till måluppfyllelse i prioriterat område "Innovationskraft och specialisering" i Örebro läns utvecklingsstrategi (RUS).

Bolaget ska verka för en utveckling som i ekonomiskt, socialt och miljömässigt avseende är långsiktigt hållbar.

ANSP ska i samverkan tillhandahålla en attraktiv miljö och oberoende arena för utvecklings- och innovationsprocesser. Den skall kännetecknas av god förmåga att hantera stort flöde av förfrågningar, ärenden och processer med hög grad av service och coachande förhållningssätt.

Verksamheten ska söka upp idéer i såväl regionens näringsliv som inom akademi, kommuner, region och andra offentliga organ/bolag.

Verksamheten ska säkerställa att dessa idéer och innovationer förädlas och slussas vidare i det regionala och nationella ekosystemet för innovation.

Verksamheten ska ha en tydlig och utåtriktad profil i syfte att stärka varumärket Alfred Nobel Science Park nationellt. Detta betyder att verksamheten ska marknadsföras genom olika externa kanaler som digitala forum, media, event och mötesplatser i syfte att attrahera människor, företag och kapital till regionen.

ANSP ska kunna hantera utvecklings- och innovationsprocesser inom en stor bredd av områden utifrån näringslivets och det offentliga specifika behov men skall särskilt verka inom de prioritera-

¹ Örebro kommun har beslutat att minska sitt ägande i bolaget från 52 % till 38 % från 2019. Direktiven här är gemensamt framarbetade av samtliga delägare och har antagits av Kommunfullmäktige i Örebro i oktober 2018. Övriga delägare ska också anta dessa direktiv under hösten.

de inriktningarna och applikationsområdena som finns angivna i regionens innovationsstrategi för Smart specialisering;

- Autonoma digitaliserade intelligenta produktionssystem
- Livsmedel i skärningen mellan mat, måltid och miljö samt inom området;
- Hälsa/Life Science

Ekonomi

Alfred Nobel Science Park ABs mål under 2019 är att nå minst ett nollresultat. Moderbolaget har inte något krav på aktieutdelning från bolaget.

Programområde barn och utbildning

Skolan är Örebro kommuns viktigaste prioritet. Alla barn i vår kommun ska kunna förverkliga sina drömmar, oavsett bakgrund. Barn och ungdomar i Örebro ska rustas för det kunskapssamhälle vi lever i. Skolan och förskolan ska sätta kunskapsmålen och läroprocesserna i centrum och förbereda barnen för en framtid där kunskaper samt kreativitet och samarbetsförmåga kommer att vara avgörande för arbets- och samhällsliv.

Att klara målen för att ta sig in på en gymnasieutbildning, samt fullfölja densamma, är de viktigaste stegen för ett fundament till ett självständigt och gott liv. Samverkan mellan skolan och elevernas familjer måste stärkas, liksom samverkan kring barn och ungdomars uppväxtvillkor i det omgivande samhället.

Förskola

Det livslånga lärandet börjar i förskolan. Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Under 2018 har förskolans läroplan reviderats och den nya läroplanen träder i kraft den 1 juli 2019. Genom att föra in begreppen "utbildning" och "undervisning" betonas att förskolan är en del av skolväsendet. Läroplanen stärker även förskolläraernas roll. Det är förskollärarna som har det pedagogiska ansvaret på förskolan. Alla barn ska få en utbildning som är utformad och anpassad så att de utvecklas så långt som möjligt. Förskolan ska särskilt uppmärksamma barn som av olika anledningar behöver mer stimulans eller stöd och insatser ska sättas in tidigt i utbildningsåren.

Örebro kommun ska arbeta långsiktigt med att minska barngruppernas storlekar och öka personaltätheten. Samarbetet mellan förskola, förskoleklass, skola och fritidshem ska fortsätta utvecklas så att barnens utveckling och lärande stöds i ett långsiktigt perspektiv. Arbetet med att förenkla och öka tydligheten i förskolans kösystem ska fortsätta.

- Den reviderade läroplanen för förskolan ska implementeras på våra förskolor.
- Under 2019 fortsätter arbetet för att familjer ska kunna använda sig av e-tjänster, exempelvis söka och byta förskola.
- Vi ska fortsätta bygga ut förskolan med nya platser. Vi ska under 2019 fortsätta hålla en god utbyggnadstakt för att föräldrar skall kunna förena familjeliv och arbetsliv.
- Det är viktigt att möta familjernas behov av omsorg. Kommunen ska därför erbjuda omsorg på obekvämt arbetstid.
- Barnskötarna spelar en viktig roll i våra förskolor, och vi behöver fler medarbetare med denna kompetens. Örebro kommun ska även under 2019 erbjuda ett "Barnskötarlyft" där fler får chansen att kombinera arbete med utbildning till barnskötare.

Pedagogisk omsorg

Alla föräldrar som vill välja andra omsorgsalternativ än förskola ska kunna göra detta. Detta för att öka familjernas valfrihet och stärka föräldrarnas makt över sin livssituation. Pedagogisk omsorg ska fortsätta att erbjudas i Örebro kommun, och kommunen ska informera om att möjligheten till pedagogisk omsorg finns.

- Riktlinjerna för pedagogisk omsorg ska revideras och beslutas om i början av 2019.

Grundskola

Alla elever ska ges möjlighet att nå kunskapsmålen. För att kunna nå optimal kunskapsutveckling och måluppfyllelse är kvalitet och stabilitet i undervisningen framgångsfaktorer. Det som sker i klassrummet är avgörande för elevernas kunskapsprocess och utveckling. Lärarnas betydelse kan därför inte nog understrykas. Enheten för systematiskt kvalitetsarbete, ESKA, fungerar som stöd i skolornas utvecklingsarbete för att höja måluppfyllelsen och förbättra resultaten. ESKAs arbete med skolutveckling ska samordnas och gå i linje med målen för Topp 25 2025.

- Skolans kompensatoriska uppdrag ska vara i fokus. Skillnaden mellan olika skolor, mellan flickor och pojkar och mellan elever från olika socioekonomiska bakgrunder ska kontinuerligt utvärderas och åtgärdas. Arbetet med att motverka skolsegregationen i kommunen ska fortsätta.
- Vi ska fortsätta att prioritera tidiga insatser, stärkt uppföljning och ökad personalitet i skolår F-3.
- Arbetet med att verkställa den pedagogiska IT-strategin fortsätter under 2019. Ny teknik är ett viktigt hjälpmedel i skolorna som komplement till de traditionella läromedlen och kan vara nyckeln till lärande hos elever i behov av särskilt stöd.
- Elever som diagnostiseras med språkstörningar i grundskolan ska få stöd att utvecklas under sin skolgång. Beroende på elevens behov behövs olika stöd för att komma vidare i sin språkliga och kommunikativa utveckling. Språk- och talpedagoger ska jobba med enskilda elever och ge handledning till såväl lärare som till arbetslag. Under 2019 ska Grundskolenämnden säkerställa att detta arbete fungerar tillfredställande på kommunens alla grundskolor och att dessa elever får en fungerande övergång till gymnasieskolan.

Särskola

Alla elever behöver få en utbildning som är anpassad för just dem. Särskolan har en mycket viktig uppgift i att låta varje enskild elev utvecklas och lära utifrån sina unika förutsättningar för att på bästa sätt få möjlighet att delta och bidra i samhället. Utbildningen i särskolan ska utformas så att eleverna utmanas i sitt lärande och ska syfta till en god långsiktig utveckling. Örebro kommun ska under mandatperioden verka för en namnändring av skolformen "Särskola" i enlighet med det nationella arbetet som pågår.

- Örebro kommun ska bättre bidra till att elever på gymnasiesärskolan får en relevant APL-plats och Gymnasiesärskolan ska fortsätta samarbeta med Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden i syfte att fler människor med funktionsnedsättning kommer ut på arbetsmarknaden.

Fritidshem

Fritidshemmen är en viktig del av skolans pedagogiska verksamhet och har stor betydelse för goda resultat och för måluppfyllelsen i skolan. Fritidshemmen ska stimulera barnens lärande och sociala utveckling som en del i det livslånga lärandet. Därför är det viktigt att det finns en samsyn mellan förskoleklass, skola och fritidshem gällande det gemensamma uppdraget och hur detta ska utföras. Vi vill utveckla kvaliteten i fritidshemmen, bland annat genom bättre förutsättningar för fritidspedagogerna att planera verksamheten utifrån fritidshemmens uppdrag. I vårt kvalitetsarbete ska vi utgå från SKL:s fyra dimensioner av kvalitet; innehåll, processer, struktur och resultat.

- Fritidshemmen ska arbeta för att hitta metoder att få in mer fysisk aktivitet för eleverna för att skapa rörelseglädje, sammanhållning och komplettera skolans arbete med idrott och hälsa.

Gymnasieskola

Gymnasieskolan är avgörande för att förbereda ungdomar för högre studier och en framtida arbetsmarknad. Alla elever i Örebro kommun ska ges förutsättningar att både kunna söka in till gymnasieskolan och därefter klara kunskapsmålen.

- Arbetet med teknik- och vårdcollege ska fortsätta att utvecklas.
- Gymnasieskolan ska tillsammans med vård- och omsorgsförvaltningen arbeta fram en strategi för att inkludera valda delar av undervisningen på kommunens vård- och omsorgsboenden. Det kan till exempel handla om att elever på exempelvis frisörutbildning och restaurangutbildning får praktisera sina kunskaper på olika typer av boenden inom kommunen.
- Arbetet med att skapa en modern och efterfrågad utbildning på Kvinnerstagymnasiet är påbörjat och ska fortsätta. Under 2019 ska skolan definiera sitt framtida lokalbehov på Kvinnerstaområdet.
- Utifrån statliga utredningen om riksgymnasiet ska kommunen arbeta aktivt för att hålla hög utbildningskvalitet.
- Riksgymnasiets verksamhet "Café 019" ska utvecklas i dialog med eleverna. Det ska vara en inkluderande och välkomnande verksamhet dit eleverna på Riksgymnasiet vill gå i större utsträckning än idag.

Elevernas resultat

Vi ska ha höga förväntningar på alla våra barn och elever. Struktur och ömsesidig respekt ska präglade skolans arbete och förhållandet mellan elever och lärare. Eleverna ska ha inflytande och vara delaktiga och involverade i sin egen läroprocess.

Alla elever ska ges bästa förutsättningar att nå kunskapsmålen och ännu längre. Likaså ska elevernas meritvärden öka kontinuerligt. Att en stor andel av niondeklassarna fortfarande inte har godkända betyg för att kunna söka och börja gymnasiet är oacceptabelt. Dessutom skiljer resultaten sig mycket mellan olika skolor och elever med olika socioekonomisk bakgrund. Att kunna gå vidare till en utbildning som man själv valt är betydelsefullt för känslan av egenmakt och för att senare få ett arbete.

För elever som behöver stöd för att uppnå målen i skolan är det viktigt att de får det tidigt. Alla skolor ska arbeta med ett inkluderande pedagogiskt arbetssätt. Läxhjälp, lovskola och annan stött-

ning i studierna kan ske på olika sätt och varje skola har ansvar för att behoven av läx- och studie- hjälp tillgodoses helt, i egen regi eller i samverkan med andra aktörer.

Förskolechefer och rektorers delaktighet i det dagliga arbetet, tydlighet i det pedagogiska ledarskapet och god förmåga att både kommunicera och förankra skolans mål är viktiga faktorer för en bra skola och förskola. För att detta ska kunna uppnås är det i sin tur väldigt viktigt att förskolechefer och rektorer får vara delaktiga och få insyn i de processer som sker på huvudmannanivå. Det är också modellen för det ledarskap som ska stärka skolor och förskolor i Örebro kommun.

Det är viktigt att ha en fortsatt god dialog och en god samverkan med fristående aktörer inom både skolan och förskolans område.

Topp 25 2025 – Skolutveckling tillsammans

Som en del i att förbättra skolresultaten i Örebro kommun, både inom grundskolan och i gymnasiet, har ”Topp 25 2025 – Skolutveckling tillsammans” startats. Det övergripande syftet med ”Topp 25 2025” är att skapa samling, struktur och ge energi åt ett brett skolutvecklingsarbete där barn och elevers lärande står i centrum. Satsningen omfattar även förskolan utifrån förskolepedagogikens roll för att stärka resultaten längre fram i åldrarna. Såväl fristående som kommunala förskolor, grundskolor och gymnasieskolor ingår i arbetet.

Projektet har fyra huvudområden; kompetensförsörjning, kompetensutveckling, forskning och stimulansmedel.

- Kompetensförsörjning – att hantera den lärarbrist som vi ser idag och att anställa fler vuxna i skolan.
- Kompetensutveckling – att höja kompetensen hos vår personal, vidareutbildning för att kunna bli behörig lärare eller barnskötare med mera.
- Forskning – vårt skolutvecklingsarbete Topp 25 2025 ska bygga på forskning, såväl redan befintlig som praktisk forskning på våra egna verksamheter.
- Stimulansmedel – en möjlighet för en förskola eller skola att kunna ansöka om medel för att kunna testa nya arbetssätt eller metoder för att utveckla undervisningen och nå högre målpuppfyllelse.

Arbetet med Topp 25 2025 ska gå som en röd tråd från förskolan till gymnasieskolan. Alla är viktiga för att målet ska nås, från barn och elever till politiker, pedagoger, fritidspedagoger, skolledare, elevhälsa och andra vuxna i skolan. Under mandatperioden ska de projekt och utvecklingsarbeten som bedrivits inom ramen för ”Topp 25 2025 – Skolutveckling tillsammans” utvärderas, analyseras och i de fall arbetet visat sig leda till förändring och förbättring, också implementeras och spridas. Arbetet kan bland annat följas via bloggen Pedagog Örebro så att vårdnadshavare, elever och övriga medborgare kan ta del av projekten.

Centralt skolstöd

Centralt skolstöd består av olika verksamheter som alla syftar till att stötta och ge förutsättningar till utveckling inom förskolan och skolan i Örebro kommun., såväl kommunala som fristående verksamheter. Organisationen består av Perrongen, Kvalitetsutvecklargruppen, Lotsen, Komtek, Naturskolan och Familjecentralerna, som alla ska samverka för att möta skolans utmaningar och utveckla kvalitén i skolan. Centralt skolstöd har även i uppdrag att leda och hålla samman arbetet med ”Topp 25 2025”.

Avdelningen bör framöver ges en roll dels som kunskapscenter för allt skolutvecklingsarbete och elevhälsa men också att utveckla stöd till barn och elever där kompetenser vi samlar här ska ha en stor bredd och vara efterfrågad av huvudmännen. Det stöd som ges ska ha fokus på barnets och elevens behov och utformas så att det stärker möjligheterna för barnet att nå målen i skolan.

Under 2019 kommer vi att ta ett nytt grepp kring Centralt skolstöds verksamhet och en översyn kommer att genomföras för att se över hur de på bästa sätt kan samverka med och stötta de som behöver ta del av avdelningens kompetens.

Kompetensförsörjning och arbetsmiljö

Våra medarbetare är kommunens bästa resurs i arbetet med högre måluppfyllelse i skolan. Arbetet med att satsa på kompetensförsörjning, lärarlegitimation och fortbildning ska fortsätta. Det är viktigt att tydliggöra vilken uppgift och roll förstelärarna har i skolans kvalitets- och utvecklingsarbete.

En förutsättning för att eleverna ska lyckas i skolan är att de möts av utbildad personal som trivs. Då behovet av lärarkompetens är stort är det extra viktigt att fokusera på pedagogernas arbetsmiljö.

Arbetsmiljön kommer under 2019 vara ett prioriterat område och det är viktigt att våra pedagoger ska få möjlighet att fullt ut fokusera på sitt kärnuppdrag och därför behöver de avlastas. För att lyckas med detta kommer det behövas fler vuxna i skolan som kan ta över en del av lärarnas arbetsuppgifter. Under 2018 har flera ”nya yrkesgrupper” tillförts en del förskolor och skolor inom ramen för Topp 25. Det handlar om elevmentorer, socialpedagoger och lärarassistenter. Nu ska detta utvärderas och därefter måste ställning tas till hur detta arbete ska fortsätta.

Det ska under 2019 fortsätta arbetas för ett gott mottagande av VFU-studenter med målet att de ska uppleva Örebro kommun som en attraktiv framtida arbetsgivare. Tillsammans med Örebro universitet ska vi utveckla former kring hur introduktionen till läraryrket ska förstärkas.

Ledarskap i förskola och skola

Rektor har en viktig och avgörande roll för att alla elever ska lyckas med skolan. Hur rektorn leder det pedagogiska arbetet och skapar samarbete och samverkan med andra aktörer, behöver fortsätta utvecklas. Den satsning som görs på ledarskapet i förskolan och skolan ska fortsätta. Fler insatser med fokus på ledarskap behöver göras från lärare till skolhuvudmän. Ledarskapet är av avgörande betydelse för hur vi ska kunna möta framtidens utmaningar och anamma nya och digitala arbetsätt.

Studie- och yrkesvägledning

Det livslånga lärandet ställer krav på att eleverna har tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning tillgodoses genom alla skolformer inför val av framtida utbildnings- och yrkesval.

Att elever och föräldrar ska kunna få stöd och granska olika valmöjligheter att ta ställning till inför framtiden är viktiga mål och beslut som rör hela skolans personal. Kvalificerad vägledning och rådgivning av SYV är viktigt för att Örebros elever skall minska studieavbrott och omval.

För nyanlända med eller utan skolbakgrund är det extra viktigt att våra skolor ger en kvalificerad vägledning och information om både utbildning och arbetsmarknad.

Entreprenörskap ska löpa som en röd tråd genom hela utbildningssystemet, från förskolan till gymnasiet. Det handlar om att utveckla och stärka barns och ungas initiativförmåga, förmåga att lösa problem, självständigt tänkande och kreativitet i alla dess former. Det kan också handla om att låta elever och studenter jobba med uppdrag i företag, att låta företagsamma människor komma och berätta sin historia i skolan samt att satsa på prao och praktik.

Digitalisering

Skolan bör spegla samhällsutvecklingen och eleverna har förväntningar på att skolan använder digital teknik eftersom den är en naturlig del av deras liv. Det är inte längre en fråga om varför, utan om hur skolan ska använda sig av olika digitala verktyg. Alla skolans medarbetare är viktiga i det arbetet, även om ett särskilt ansvar vilar på skolans ledning.

Med hjälp av digitala verktyg ser vi hur kommunikationen mellan elever och pedagoger ökar samt hur lärandet synliggörs och blir mer inkluderande, individanpassat och motiverande, vilket leder till ökad måluppfyllelse.

Vi har också förändrade styrdokument som har direkt påverkan på skolans praktiska arbete. Hösten 2017 togs det fram en nationella digitaliseringsstrategi. Nu pågår ett arbete för att ta fram en nationell handlingsplan (#skolDigiplan) där man lyfter fram de olika initiativ och aktiviteter som behöver tas för att nå strategins mål. När handlingsplanen är antagen (våren 2019) måste Örebro kommun planera för implementering.

Gemensamma uppdrag:

- Alla elever ska uppnå gymnasiebehörighet och även fullfölja gymnasiet.
- Barnens, ungdomarnas, föräldrarnas och personalens inflytande i förskolan och skolan ska öka och skolan ska fortsätta arbeta med och uppmuntra entreprenörskap i skolan.
- Läxhjälp ska erbjudas efter behov på våra skolor.
- Satsningen på införandet av obligatorisk lovskola ska följas upp och utvärderas i syfte att säkerställa att den ger resultat för måluppfyllelsen.
- Den parlamentariska skolgruppen ska arbeta med viktiga strategiska och långsiktiga frågor och att skapa breda politiska samtal och lösningar inom skolområdet.
- Under 2019 ska en översyn av Centralt skolstöd göras. Avdelningen ska utvecklas i syfte att säkerställa att alla förskolor och skolor kan ta del av de insatser som erbjuds.
- Komtek ska under 2019 ta ytterligare steg i att expandera verksamheten med lokaler i västra Örebro.
- Naturskolan ska fortsätta arbeta aktivt för att alla ska få möjlighet att komma ut i naturen. Arbetet ska i huvudsak bedrivas genom att pedagoger fortbildas och inspireras.
- Den sociala investeringen "Utomhuspedagogikens inverkan på lärande", som syftar till att genom utomhuspedagogik få fler nyanlända elever att bli behöriga till gymnasieskolan är numera permanentad och ska fortsätta under 2019.
- De projekt och utvecklingsarbeten som bedrivits inom ramen för "Topp 25 2025 – Skolutveckling tillsammans" ska börja utvärderas, analyseras och i de fall arbetet visat sig leda till förändring och förbättring, även implementeras och spridas.
- Vi ska ta in fler kompetenser i skolan för att förbättra lärarnas arbetsmiljö och få mer kvalitet i undervisningen.
- Vi ska ha en fortsatt och intensifierad dialog med fackförbunden och våra medarbetare med fokus på att förbättra arbetsmiljön.
- Alla elever ska återkommande få träffa utbildad studie- och yrkesvägledare för att kunna göra välgrundade studie- och yrkesval.
- Studie- och yrkesvägledarnas roll ska förtydligas genom ett programövergripande arbete. De

utredningar och översyner som redan gjorts ska ligga till grund för förslag på åtgärder för att utveckla och stärka SYV.

- Förvaltningen ska ta fram metoder för att höja kompetensen hos våra studie- och yrkesvägledare, till exempel genom en uppdragsutbildning tillsammans med universitetet.
- Att hitta den bästa matchningen mellan arbetsmarknad och utbildning är viktigt för framtidens arbetsmarknad. "Arbetsmarknadskunskap i skolan" är ett projekt som ska fortsätta sitt goda samarbete med gymnasieskolor och grundskolor år 7–9 även under kommande år. Avtal finns till 2020.
- Ung företagsamhets närvaro ska säkerställas på alla kommunens gymnasieskolor och även stärkas på grundskolan.
- Kommunen ska under 2019 arbeta för att utbilda fler handledare och utveckla arbetet med övningsskolor. Det är en mycket viktig rekryteringsfråga för kommunen och bör därför prioriteras högt.
- Kompetensförsörjning ska beaktas i allt beslutsfattande. Hur Örebro kommun ska fortsätta vara och bli en mer attraktiv arbetsgivare ska genomsyra alla frågor som kommunen arbetar med.

Välmående barn och elever

Barn och unga, flickor och pojkar, har rätt att vara trygga och fria från kränkande behandling. Alla elever ska kunna känna sig sedda och uppskattade. Ett målmedvetet och kontinuerligt arbete för att tidigt upptäcka, utreda och förhindra mobbning och kränkande behandling ska ske på alla skolor och förskolor i Örebro. Vårdnadshavare ska kontaktas omgående vid händelse av kränkande behandling.

Skolans roll i Örebro läns rörelsenätverk är avgörande för att nätverkets syfte med långsiktigt ökad folkhälsa ska uppnås. Örebro kommuns skolor ska därför aktivt verka för att vara en del av nätverket och arbeta för mer fysisk aktivitet i skolan och ökad rörelseförståelse.

Örebro kommuns skolor ska ha nolltolerans mot sexuella trakasserier och ett arbete som förebygger och agerar mot övergrepp och utsatthet ska inledas under 2019.

Barn- och elevhälsan

Att stärka barns och ungas psykiska hälsa, självförtroende och trygghet är en viktig del i skolans arbete. Det förutsätter att alla jobbar mot samma mål och att elevhälsans roll som förebyggande och främjande ska stärkas. Alla elever ska ha tillgång till exempelvis en skolsköterska vid behov och vi behöver kunnig personal i våra skolor och förskolor som har tid och kunskap att uppmärksamma och förebygga psykisk ohälsa bland elever. Rätten till likvärdig tillgång till elevhälsa ska prioriteras.

Den psykiska ohälsan ökar hos unga, och speciellt hos flickor. För att stärka ungas psykiska hälsa har satsningar påbörjats med hjälp av statliga bidrag då vi bland annat höjt personaltätheten inom elevhälsan. Detta arbete kommer att fortsätta under 2019.

Vi behöver under 2019 få till en bättre samverkan med regionen i detta arbete för att få en större utväxling av arbetet. Det krävs att alla aktörer samarbetar kring detta för att vi ska lyckas vända den negativa trenden. Förvaltningen för barn och utbildning kommer därför att ingå i kommunens övergripande satsning på detta område. Vi vet att barn och elever som mår bra, är trygga och har en stark självkänsla klarar skolan bättre. Om vi ska lyckas med att höja resultaten i skolan är detta ett av de allra viktigaste förbättringsområdena.

Skolmåltiden

Skolmåltider fyller en stor funktion både vad gäller måluppfyllelse och trivsel i skolan. Kosten i Örebros förskolor och skolor ska vara näringsriktig. Kommunens ambition att öka andelen ekologisk mat har varit framgångsrik. Arbetet med att erbjuda ekologisk mat skall fortsätta. Ytterligare ett steg är att minska svinnet och klimatbelastningen enligt de mål som finns i klimatstrategin. Minskat matsvinn ger förutom minskad klimatpåverkan också ett ekonomiskt utrymme att öka andelen ekologiska, närproducerade och etiska inköp enligt Smartare matkonceptet, som kommunen arbetar efter.

Förebyggande arbete

Det är viktigt att se skolan och förskolan är en del av samhället. Det som händer på barnens fritid speglas i skolan och det finns mycket att vinna på att organisera kommunens arbete på ett sätt där vi samverkar över programområdena för att ge barn så goda uppväxtvillkor som möjligt. De sociala investeringar som berör skolan kommer att följas och utvärderas löpande.

Den sociala investeringen NP-samverkan (även benämnd NP resurs och samverkan) startade våren 2015 och har riktat sig till ungdomar som upplever svårigheter i vardagen på grund av neuropsykiatrisk problematik eller funktionsnedsättning. Målet har varit att bidra till rätt insatser i ett tidigt skede, stöd och verktyg till att kunna leva med och hantera sin problematik samt öka målgruppens självständighet och livskvalitet. En viktig del av satsningen har varit att, tillsammans med Virginska gymnasiet och Tullängsgymnasiet, arbeta fram och utveckla arbetssätt som skapar förbättrade förutsättningar för elever inom målgruppen att nå målen i skolan och slutföra sina studier. Satsningen har varit lyckad och ska fortsätta implementeras.

Gemensamma uppdrag:

- Barn och ungdomar i Örebros förskolor och skolor har rätt till reell delaktighet och inflytande över sin egen skolgång och verksamhet i stigande grad utifrån ålder och mognad. Elever ska ges möjlighet att tycka till och påverka sin studiemiljö för att skapa en trygg skola. Former för inflytande ska anpassas.
- Värdegrundsarbetet ska vara grundläggande i förskolans och skolans vardag för en trygg miljö och för arbetsro. Verksamhetens värderingar ska vara kända och väl förankrade hos personal och elever såväl som hos vårdnadshavare.
- Förvaltningen ska slutföra en samlad översyn på programnivå över hur tillgången till elevhälsa ser ut för grundskola och gymnasieskola och därefter skapa en plan för hur den kan göras tillgänglig för fler elever.
- Föräldrar till barn i Örebros förskolor och skolor ska känna sig delaktiga och uppleva att de har rätt till insyn och inflytande över sitt barns utveckling. Former för dialog med föräldrar och informationsutbyte mellan skola och hem ska utvecklas bland annat med hjälp av ny teknik.
- Ett normkritiskt och genusmedvetet förhållningssätt ska genomsyra skolornas och förskolornas trygghetsplaner.
- Förvaltningen ska under 2019 arbeta aktivt med de förslag på utbildningsinsatser som framkommer i Örebro kommuns reviderade HBTQ-plan. Under kommande år ska antalet enheter inom förskola, grundskola respektive gymnasieskola som HBTQ-diplomeras öka.
- Örebro kommuns skolor och förskolor ska ha en aktiv roll i det förebyggande arbetet. Det goda samarbetet inom ramen för det förvaltningsöverskridande partnerskapet fortsätter under 2019. Samarbetet fortgår och är under utveckling för att på ett mer effektivt sätt kroka arm med Partnerskap Örebros områdesbaserade förebyggande arbete.

- Personalen i våra skolor ska fortbildas i att se tidiga tecken på drogmissbruk, och också ha rätt kunskaper och verktyg för att utbilda eleverna om droger och dess konsekvenser.
- Folkhälsoarbetet är centralt för barns och elevers förutsättningar att växa och lära. Fysisk aktivitet i skolan ska uppmuntras, liksom kunskaper om kostfrågor och friluftsliv. Kunskapen om hållbar utveckling måste finnas med i skolornas vardagsarbete från förskola till gymnasieskola.
- Det ska säkerställas att skolorna arbetar enligt den antagna strategin med fokus på förebyggande arbete mot alkohol, narkotika, dopning och tobak.
- Andelen ekologisk mat som serveras i Örebro kommun ska även fortsättningsvis vara hög.
- Andelen närproducerad mat i förskola och skola ska öka till utgången av 2020.
- Kommunens måltider ska planeras, upphandlas, tillagas och distribueras så att klimatbelastningen minskar i enlighet med klimatstrategin.
- Samtliga verksamheter som serverar lunch ska mäta sitt matsvinn under en vecka per termin enligt framtagen beräkningsmodell i Smartare mat. Resultatet ska användas som underlag för analys och diskussion om eventuella åtgärder för att uppnå målet med minskat matsvinn.
- Skolan ska samverka med Stadsbyggnad för att skapa förutsättningar för barn och föräldrar att i högre grad gå eller cykla till skolan.
- Skolornas sex- och samlevnadsundervisning ska utvecklas och förbättras. Det måste säkerställas att undervisningen också innehåller fokus på samtycke och respekt för andras fysiska gränser.
- Det ska införas en "visselblåsarfunktion" mot sexuella trakasserier, det vill säga att det ska bli tydligt hur och till vem anmälan ska ske samt att det finns fasta rutiner kring hur processen sedan går till. I skolan behöver temadagar ägnas åt att diskutera både förebyggande åtgärder och hur aktuell problematik ska hanteras.
- Under mandatperioden ska arbetet med att utveckla och att samordna kommunens insatser för att motverka psykisk ohälsa ha ökad prioritet.
- Den sociala investeringen NP-samverkan ska fortsätta implementeras.

Att bryta skolegregationen

Klyftor i samhället beror på flera saker. Att leva i stad eller på landsbygd ger olika förutsättningar. Socioekonomiska förutsättningar har stor påverkan och familjers utbildningsbakgrund riskerar att ärvas över generationer. Skolan har ett kompensatoriskt uppdrag och det är viktigt att så långt som möjligt jobba förebyggande.

En trygg uppväxtmiljö är avgörande för hur barn och ungdomar senare klarar vuxenlivet. Barn har olika förutsättningar att få denna trygghet. Faktorer som familjens inkomst, föräldrars utbildningsbakgrund och var man bor, påverkar de framtida möjligheterna. En likvärdig skola där man kan se och möta barn och ungdomars olika behov är oerhört viktig för att alla barn skall beredas möjlighet till kunskap och lärande. Därför är barn och ungas uppväxtvillkor och behov prioriterat i Örebro kommuns verksamhet. För att skapa en god och trygg arbetsmiljö i skolan och förskolan för såväl personal som barn och elever ska arbetet med jämställdhet och likabehandling förbättras. Det ska finnas förutsättningar för funktionsnedsatta att delta i verksamhet och undervisning på lika villkor, och det är av största vikt att alla blir inkluderade och får den stöttning de behöver.

Förstärkt integration

Det är viktigt att alla elever får en trygg väg in i skolan och därför vill vi förbereda både elever och vårdnadshavare innan eleven börjar skolan. Beroende på elevens ålder sker detta första möte med personal från Perrongen eller från Språkin introduktionsprogrammet (SPRI). Att nyanlända elever lyckas i skolan är avgörande inte bara för det enskilda barnets framtid. Det är också en förutsättning för en jämlik skola i Örebro som inte ska präglas av stora skillnader i möjlighet att uppnå kunskapsmålen i grund- och gymnasieskolan. Samtliga skolor i Örebro kommun ska därför kunna erbjuda undervisning för nyanlända elever med hög kvalitet. Under 2018 uppdaterade programnämnden kommunens riktlinjer för nyanlända och arbetet ska fortsätta under 2019.

Skolans roll i barnfattighedsarbetet

År 2013 antogs en handlingsplan för barn i ekonomiskt utsatta hushåll. Barnfattighedsarbetet i Örebro kommun har ett tydligt mål; fram till år 2020 ska andelen barn som lever i ekonomiskt utsatta hushåll halveras.

De senaste åren har antalet barn som lever i ekonomisk utsatthet minskat i Örebro, trots att antalet barn i kommunen ökat kraftigt. Men vi har dock en bit kvar till målet, vilket betyder att arbetet måste fortsätta. Skolan spelar en stor roll för att nå målen för barnfattighedsarbetet. Genom tidiga insatser och förebyggande arbete mot såväl fysisk som social och psykisk ohälsa kan fler barn och unga få en bra uppväxt och ett mer hälsosamt liv. För att klara detta ska barn och unga ges förutsättningar att uppnå behörighet till nationellt program på gymnasiet och uppnå målen för en gymnasieexamen, kommunen ska ha en högkvalitativ förskola, skapa meningsfull fritid för barn och unga samt ett särskilt ansvar för att kompensera barns ojämlika uppväxtvillkor. Arbetet med att garantera en likvärdig skola för alla elever kommer att ha en fortsatt hög prioritet under 2019.

Kultur i skolan

Örebro har ett brett och rikt kulturutbud. Grunden för att det både finns kulturskapare och människor som tar del av kulturutbudet bygger på att intresset väcks hos barn och ungdomar. Alla barn kommer inte i kontakt med kultur på annat sätt än genom skolan. Därför är det viktigt att säkerställa att det finns en struktur och kontinuitet som gör att barnen får möjlighet att både ta del av och själva utöva kultur. Under 2017 fattades beslut om att El Sistema ska permanentas. El Sistema ska leda till att fler barn och unga i socioekonomiskt utsatta områden får ta del av kultur och Kulturskolans utbud och verksamheten ska fortsätta utvecklas under 2019.

Gemensamma uppdrag:

- För- och grundskolan ska fortsätta att vara kostnadsfri för att stärka jämlikheten och garantera att alla barn och elever kan delta i de aktiviteter som för- och grundskolan anordnar.
- År 2020 blir FN:s barnkonvention lag. Under 2019 ska det därför påbörjas ett arbete för att se vilka förändringar och anpassningar som behöver göras i kommunens skolor och förskolor.
- Eleverna i Örebro ska få möjlighet att själva utöva kultur i skolan.
- Eleverna i grundskolan skall under varje läsår garanteras kulturupplevelser genom skolans försorg.

Lokaler och fysisk miljö

De senaste åren och de kommande åren ser vi en fortsatt stor ökning av antalet barn och elever i Örebro kommun, vilket gör att vi måste bygga ut och bygga nytt för att alla ska få plats. Arbetet

med att anpassa kommunens lokalbestånd till det långsiktiga behovet fortsätter. Flexibilitet och ändamålsenlighet är ledorden vid renovering och nybyggnation och kommunen har stora utmaningar framför sig.

Det omfattande arbetet med att åtgärda eftersatt underhåll är i full gång. I den kommunala investeringsplanen anges en stor mängd insatser för att säkerställa att behovet av platser inom skolsystemet ska täckas. Örebro kommun befinner sig i ett avgörande läge då kostnaderna för att förverkliga investeringsplanen är höga samtidigt som behoven ökar snabbt. Ambitionen är att behovet av lokaler ska fortsätta diskuteras parlamentariskt.

Skolan är våra barns arbetsplats och där ska både den fysiska och den psykiska arbetsmiljön vara säker och trygg. Skadegörelse och vandalisering på våra skolor kan aldrig accepteras. Det skapar en känsla av otrygghet och kostar mycket pengar som i stället kan gå till skolutveckling eller ombyggnation av lokaler.

Gifffria miljöer är ett område som Örebro kommun vill utveckla. Såväl inom skolan som förskolan ska arbetet med att skapa gifffria miljöer fortsätta.

Gröna skolgårdar

På samma sätt som barn behöver en varierad och nyttig kost, behöver de tillgång till varierade och utvecklande miljöer. I samband med stora om- och nybyggnationer av skolor och förskolor är investeringar i skol- och förskolegårdar därför nödvändiga. Att tillföra mer grönska och mer naturmaterial leder enligt forskning till friskare barn. En gård med mer naturmaterial leder också till bättre trivsel på gården och kan genom det stärka barnens sociala förmåga. Gårdarnas förändringar innebär även en möjlighet för pedagogerna att använda planteringslådor och naturmaterial i lärande syfte.

Landsbygdsskolor

Det ska finnas bra pedagogisk verksamhet i hela kommunen. Tillgången till en närliggande skola kan vara avgörande för att barnfamiljer ska flytta till eller bo kvar på landsbygden. Den utredning kring ökad kvalitet som genomförts under 2017, ska ligga till grund för en fortsatt utveckling av våra landsbygdsskolor.

Trygghet

Örebros skolor och förskolor ska vara trygga för alla elever och personal. Att arbeta med att göra skolan till en trygg och säker plats för alla behövs ett arbete som innehåller både värdegrundsfrågor och en översyn av den fysiska tryggheten. Det finns åtgärder som kan göras för att undvika våld och hot i skolan. Arbetet med detta måste ske på huvudmannanivå med strategiska, väl genomarbetade och uppdaterade planer för hur man ska säkerställa en trygg och säker skola utan våld, hot, droger och kränkningar. Ett arbete måste även ske på skolnivå där rektor tillsammans med personal och elever arbetar fram gemensamma förhållningssätt och en kartläggning av otrygga miljöer och förslag på hur brister kan åtgärdas.

Gemensamma uppdrag:

- Ett funktionsprogram har tagits fram för att säkra våra beställningar till Futurum och för att tydliggöra de politiska ambitionerna. Funktionsprogrammet innehåller riktlinjer om hur våra framtida förskolor och skolor samt gårdar ska vara utformade.
- Tillsammans med Futurum upprättar Örebro kommun en lokalförsörjningsplan som uppdateras kontinuerligt.

- Under 2019 stärks arbetet med att motverka skadegörelse. Skolor och fastighetsägare ska föra en diskussion med eleverna om vilka ekonomiska konsekvenser skadegörelsen får och hur den kan minska. En arbetsgrupp med representanter från olika verksamheter startas för att hantera frågan och bland annat arbeta för att öka vuxennärvaron i områden där skadegörelse ofta sker.
- Förvaltningen ska samverka med berörda aktörer om hur föreningar ska kunna använda skolans lokaler på tider när skolverksamhet inte bedrivs. En rutin för vilka ytor som kan hyras ut har tagits fram, och arbetet ska fortsätta utifrån den.
- En aktivitetsplan ska tas fram för att planera det fortsatta arbetet med att omvandla Örebro kommuns förskole- och grundskolegårdar enligt funktionsprogrammet. En prioritering ska också ske med hjälp av det nya IT-stöd som förvaltningen upphandlat.
- Vid ny- och ombyggnation ska gårdar utformas i enlighet med det funktionsprogram som tagits fram under 2018.
- Under 2019 ska en plan göras för hur Örebro kommun som huvudman ska säkerställa en trygg och säker skola utan våld, hot, droger och kränkningar.
- Vi fortsätter investera i barnens fysiska miljö genom att rusta skolgårdar, toaletter och duschtrymmen.

Samarbeten med Örebro universitet

Örebro universitet och dess lärarutbildning är en stor tillgång för skolan i Örebro kommun. Kommunen ser positivt på att intensifiera samarbetet med universitetet kring lärarutbildningen, allt i enlighet med de intentioner som framförts av universitetets ledning.

Programområdet ska även söka nya och stärka befintliga samarbeten med universitetet som bidrar till kvalitetsutveckling i skolan inom ramen för Topp 25 2025. I och med Topp 25 2025 knyts forskningen närmare det dagliga arbetet i skolan.

Linje 14 är ett samarbete mellan Örebro universitet och Örebro kommun som skapar förutsättningar för barn och ungdomar från studieovana miljöer att nå målen i skolan och även att gå vidare till högskole- eller universitetsutbildning.

- Linje 14 ska fortsätta sin verksamhet.
- Förvaltningen ska utveckla VFU-samarbetet med universitetet som en del av strategin för framtida kompetensförsörjning och universitetets ambition att höja kvalitén på lärarutbildningen.

Programområde social välfärd

Kommunens sociala välfärd ska präglas av ett gott bemötande, respekt, trygghet, kvalitet och utvecklingskraft. Vi vill att vardagen för invånarna ska handla om trygghet, inflytande och delaktighet. Våra processer och beslut styrs i första hand genom kommunens fyra strategiska områden hållbar tillväxt, människors egenmakt, barns och ungas behov och trygg välfärd.

Kommunens sociala välfärd står inför många utmaningar men även många möjligheter. Utmaningarna handlar om att möta de medicinska och demografiska förändringarna. Med ett strukturerat arbete för ökad social hållbarhet kan vi motverka problem och kostnadsökningar i framtiden. För att klara framtidens välfärd är det av yttersta vikt att jobba rehabiliterande och att tillvarata de möjligheter som välfärdstekniken erbjuder och att jobba förebyggande med individens friskfaktorer för att undvika onödiga kostnader och onödigt lidande.

Ett jämlikt perspektiv

Alla kommunens verksamheter ska utgå ifrån ett perspektiv där vi ser de människor som vi finns till för i alla lägen. De kvinnor och män, flickor och pojkar som finns i våra verksamheter ska inte ses som brukare utan som människor. Våra verksamheter ska präglas av kommunens värdighetsgaranti och ett individperspektiv.

- Alla verksamheter inom Social välfärd ska jobba jämställt och jämlikt.
- Värdegrundsfrågor och bemötandefrågor ska stå i fokus under mandatperioden. Alla verksamheter inom programområdet ska ha medborgarfokus i alla beslut som tas.
- Programområdet ska följa Strategi för ett jämställt Örebro.
- Programområdet ska följa den antagna HBTQ-planen.

En ekonomi i balans

Programområde social välfärd har en ekonomi som vid ingången av 2018 inte låg i balans. Under 2014–2015 synliggjordes ett stort underskott i hemvårdens ekonomi. Kommunens hemvård jobbar med att minska sina kostnader men trots det stora arbetet som gjorts så räcker inte detta för att klara en ekonomi i balans, varför ytterligare åtgärder behöver vidtas såväl på kort som på lång sikt. Dessa åtgärder finns beskrivna i det strukturprogram som är antaget av Programnämnd social välfärd.

- Innehållet i nollvisionen för utskrivningsklara ska följas. Arbetet för att minimera tiden som färdigbehandlade patienter är kvar på sjukhus ska vara fortsatt lågt, i enlighet med lagstiftning och nollvisionen.
- Den nya processen kring utskrivningsklara ska följas upp under året.
- Resursfördelningsmodellen för LSS-boenden har justerats för att motivera en ökad beläggningsgrad, och säkerställa att rätt person får rätt hjälp. Arbetet med anpassningar efter detta kommer att följas upp under 2019.
- Resursmodeller för övriga verksamheter inom Funktionsstödsnämnden ska tas fram. Arbetet med en resursfördelningsmodell för socialpsykiatri ska fortsätta under 2019.
- En strategi för rehabiliterande arbetssätt inom programområdet är beslutad av kommunstyrelsen under 2017. Arbetet med rehabiliterande arbetssätt går nu in i en testfas för att sedan kunna implementeras i ordinarie verksamhet.

- Bemanningen inom den kommunala hemvården ska dimensioneras utifrån underlag, behov samt ekonomisk tilldelning.
- För att programområdets samtliga verksamheter ska vara långsiktigt ekonomiskt hållbara behöver ytterligare effektiviseringar och åtgärder genomföras under 2019. Åtgärderna ska utgå från det antagna strukturprogrammet för hemvården samt utifrån arbetet med rehabiliterande arbetssätt.
- De långsiktigt ekonomiska förutsättningarna för strukturprogrammet ska säkras.

Valfrihet med hög kvalitet och god ekonomi

Trygghet, värdighet och livskvalitet ska prägla äldreomsorgen med individen i centrum. Det är självklart att den som är äldre ska ha rätt att bestämma över sin tillvaro. Arbetet med att stärka såväl kvaliteten som möjligheten till bibehållet självbestämmande ska öka. För oss är det viktigt att all skattefinansierad verksamhet, oavsett driftsform, lever upp till medborgarnas krav på kvalitet, insyn och långsiktighet. Vi ska ha tydliga kvalitetskrav och göra noggranna utvärderingar av verksamheter som har med sjuka och äldre att göra oavsett driftsform.

- Vi fullföljer de beslut kring valfrihetssystemet som fattades under förra mandatperioden, vilket innebär att omsorgstjänster och HSL-insatser ska övergå från LOV till LOU.
- Örebro kommun ska finnas kvar som en konkurrenskraftig utförare av service- och omsorgstjänster samt av daglig verksamhet.
- Under mandatperioden ska det påbörjade arbetet för en förflyttning mot ett mer rehabiliterande arbetssätt prioriteras.
- Arbetet med att ta fram en ny modell för ersättningen inom hemvården som utgår från uppdraget istället för utförd tid ska fortsätta inom rehabiliterande arbetssätt.
- Andra aktörer än kommunen ska också beredas tillfälle att bidra till såväl nya lokaler som verksamheter inom välfärden, i takt med att behoven ökar.

Förebyggande arbete

I det förebyggande arbetet ska både skyddsfaktorer (till exempel ett bra socialt nätverk) och riskfaktorer (till exempel starkt upplevd ensamhet hos äldre) identifieras. Genom att upptäcka riskfaktorer kan insatser sättas in för att avvärja framtida problem.

Kommunens verksamheter ska konsekvent och målmedvetet arbeta förebyggande och med tidiga insatser. Genom att utveckla arbetet med skyddsfaktorer och att samordna insatser mellan våra egna verksamheter liksom med andra samhällsaktörer ska människors möjligheter till en hög livskvalitet stärkas. I detta arbete krävs ett gott samarbete mellan olika kommunala verksamheter.

- Det förebyggande förhållningssättet ska genomsyra hela programområdet. Fokus ska läggas på såväl skydds- som riskfaktorer.
- Under mandatperioden ska arbetet med att utveckla och att samordna kommunens insatser för att motverka psykisk ohälsa ha ökad prioritet.

Behov att bygga nytt

Behovet av att utveckla nya bostäder kommer att vara stort i alla delar av våra verksamheter under hela planperioden. Det handlar om att bygga ut vård- och omsorgsboenden för att möta de demo-

grafiska förändringarna och den positiva medicinska utvecklingen. Programområdet har tidigare gjort en djupgående analys av renoveringsbehovet av våra vård- och omsorgsboenden. En omfattande upprustning av befintliga vård- och omsorgsboenden har påbörjats.

När antalet äldre ökar är det viktigt att möjliggöra ett tryggt boende långt upp i åldrarna, för att undvika att människor söker sig till vård och omsorgsboende enbart på grund av otrygghet. Sedan tidigare finns olika former av stöd till huvudmän som har lämpliga och tillgängliga bostäder för äldre, med gemensamhetslokal och anställd personal för ökad trygghet och service. Programområdet har skapat ett enhetligt system för ekonomiskt driftstöd till dessa huvudmän. Driftstödet ska bidra till att fler bostäder för äldre skapas och att fler ska kunna välja den typ av boende som passar dem.

Vi ser en fortsatt ökning av antalet medborgare som behöver insatser enligt LSS. Det ställer stora krav på byggnationer av bostad med särskild service. Förutom utbyggnaderna krävs nya kreativa lösningar med fokus på rehabiliterande och funktionsbibehållande insatser.

- Under 2019 ska en utredning göras kring hur vi hanterar önskemål om placeringar i externa gruppboendestäder.
- Kommunens drogfria stödboenden kommer att utökas med ytterligare ett boende.
- Antalet övergångsbostäder för olika sorters behov ska öka. För att lyckas med denna utmaning krävs det att kommunens samarbete med de privata fastighetsägarna och ÖrebroBostäder AB förbättras ytterligare.
- Under mandatperioden ska förbättringar inom boendekedjan för människor med beroendeproblematik göras.
- Utbyggnaden av grupp- och servicebostäder ska fortsätta under hela mandatperioden med ett högt tempo så att målet med antalet bostäder kan nås.
- Arbetet med utbyggnad av brandskyddsåtgärder inom programområdet ska fortgå under mandatperioden.
- Det ska byggas fler bostäder åt äldre och fler ska kunna välja den typ av tryggt boende som passar dem. Arbetet för att öka byggnationen av trygghetsboende ska intensifieras.
- Den nya formen av biståndsbedömt trygghetsboende ska utredas i kommunen.
- Kommunen ska arbeta innovativt för att öka utbudet av bostäder och boendeformer anpassade för äldre. Väntetiden vid beviljat vård- och omsorgsboende ska vara på en rimlig nivå.
- Se över ansvaret för kommunens befintliga bestånd av trygghetsbostäder.
- 2019 öppnas det nya vård- och omsorgsboendet Karlslundsgården. På boendet finns en teckenspråkig avdelning och möjlighet finns till ytterligare en. På Karlslundsgården finns goda förutsättningar att jobba med digitala lösningar.
- Under 2023 ska ett nytt modernt boende stå färdigt på samma plats som nuvarande Askenäshemmet och under en evakueringsperiod kommer de boende att erbjudas plats på boendena i Brickebacken eller Bettorp.
- Ett igångsättningsbeslut för ett nytt boende i Brickebacken är fattat, och arbetet för ett kommande boende i Bettorp pågår. Utöver dessa boenden deltar Örebro kommun i samtal med Region Örebro län om att bygga ut Skebäcksgården inom några år.
- Vi ska fortsätta utbyggnaden av familjecentraler utifrån en samlad strategi. En ny familjecentral på norr är prioriterad. Målgruppen för familjecentralerna ska öka och vara ett stöd för familjer med barn ända upp till 18 år.

Ledarskapsutveckling

Ledarskapet är en oerhört viktig del i kvalitetsarbetet inom Programområde social välfärd. Ett gott ledarskap är en förutsättning för att skapa en trygg och trivsamt arbetsplats där det finns utrymme för kreativitet och deltagande. Det bidrar också till en bättre hälsa hos medarbetarna.

- Ledarskapsutveckling ska fortsätta att prioriteras inom programområdet.

Samverkan för kvalitet

För att leverera en kvalitativ välfärd måste samverkan ske. Det handlar lika mycket om att öka samverkan mellan förvaltningarna inom programområdet som med kommunens övriga förvaltningar. En viktig del i att utveckla samverkan är också att söka externa medel. Det finns ekonomiska resurser, bland annat EU-stöd, som vi i större utsträckning behöver hitta och söka för att utveckla verksamheten.

- Örebro kommun ska ta initiativ för att öka samverkan med externa myndigheter. Kommunen ska även vara motor i länets utveckling inom programrådets verksamhetsansvar.
- Vi ska fortsätta kompetensutveckla vår personal utifrån läran om åldrandets sjukdomar (geriatrik) och läran om det normala åldrandet (gerontologi).
- Arbetet med ett mobilt team, som utvecklats inom arbetet för "Gränslöst samarbete" ska utvärderas under 2019.
- Örebro kommun ska bidra till att stärka samverkan med andra samhällsaktörer, till exempel Region Örebro län, kring människor som är beroende av insatser från flera olika delar av samhället.
- Samverkan vad gäller myndighetsutövningen inom programområdet ska ses över under 2019 för att förbättra stödet till individen när det krävs stöd från flera olika verksamheter inom programområdet och som berör flera olika lagstiftningar.
- Ibland har barn och ungdomar en problematik och/eller en livssituation som medför att både den unge och familjen behöver stöd och insatser från flera olika verksamheter inom kommunen och Region Örebro län. Detta arbete kommer att fortsätta utvecklas genom bland annat SAMBA.
- Fortsatt samverkan med universitetet ska ske kring forskning och utveckling som berör Social välfärds ansvarsområden.

Stimulansmedel

För att stimulera utveckling krävs det att programområdet avsätter resurser. Dessa medel kommer under 2019 att användas till de utvecklingsuppdrag som ligger inom Social välfärd utifrån de uppdrag som finns i ÖSB. Arbetet med stimulansmedel ska ha en tydlig implementeringsplan och plan för fortsatt finansiering inom befintlig budgetram.

- Att under 2019 utreda vad vi som kommun kan göra för att förbättra flickors psykiska hälsa.
- Arbetet med att förbättra äldres psykiska hälsa ska fortsätta under 2019.
- Strategin "Åldras på dina villkor" har under våren 2018 kompletterats med en handlingsplan där strategins mål konkretiseras i aktiviteter som ska genomföras av verksamheterna.

- Under mandatperioden ska det påbörjade arbetet för en förflyttning mot ett mer rehabiliterande arbetssätt prioriteras.

Myndighetsavdelningen

Myndighetsavdelningen ansvarar för all myndighetsutövning som rör vård och omsorg samt funktionsstöd. För att hantera ökningen av beviljade biståndsbeslut har ett beslut fattats om riktlinjer för biståndsbedömning. Detta handlar dels om att säkra att alla bedöms likvärdigt, men är också en viktig faktor för att ha kontroll över ekonomin i en framtid där kraven på välfärden ökar ytterligare. Det är också viktigt med fungerande kontrollfunktioner av vad som faktiskt utförs av det som är beslutat. Beslut om utvecklad kontrollfunktion har också fattats och under 2019 behöver effekterna av denna förändring följas noga.

- Effekterna av de nya riktlinjerna för biståndsbedömning ska följas upp under 2019.
- Individuppföljningen av biståndsbeslut ska förbättras.
- Myndighetsavdelningen spelar en central roll för såväl arbetet med den nya lagstiftningen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård, som kring rehabiliterande arbetssätt och utredning i hemmet. Arbetet utifrån dessa ska utvecklas under året.

Civila samhället och den sociala ekonomin

Föreningar, stiftelser, kooperativ och övriga aktörer inom den sociala ekonomin är avgörande för kommunens välfärd. Dessa ska mötas av respekt för det kvalificerade arbete de gör. Detta arbete får aldrig ta över det kommunala ansvaret eller arbetet som ska utföras av kommunens personal.

- Programområdet ska varje år avsätta utvecklingsmedel som föreningar har möjlighet att söka.
- Nämnderna ska arbeta med att synliggöra dessa aktörer för de människor som möter kommunens olika verksamheter.
- Nämnderna ska öka möjligheterna för volontärer att vara delaktiga i de kommunala verksamheterna.
- Under 2019 fortsätta den lyckade satsningen på fritidsaktiviteter under sommaren för äldre samt för människor med funktionsvariationer, i samverkan med civila samhället.
- Under året genomföra aktiviteter som visar upp och uppmuntrar till frivilligarbete.

Välfärdsteknik

Teknik och kommunikation är områden som utvecklas i snabb takt. Det är viktigt att Örebro kommun är aktiv i den utvecklingen och detta ska vara prioriterat under mandatperioden. Örebro kommun ska arbeta aktivt med att erbjuda e-tjänster. Arbetet med att dessa e-tjänster görs för att höja tryggheten, kvaliteten och för att förenkla vardagen för såväl medborgare som personal. Idag finns det många nya innovationer som bidrar till att möjliggöra ett mer självständigt liv för många människor som idag är beroende av välfärdsinsatser. I arbetet med välfärdsteknik ska såväl säkerhet som integritet beaktas. En stor del av utvecklingsarbetet görs inom ramen för samarbetet Testbädd äldre och funktionsnedsatta och i forskningslägenheten som finns på Ängen.

- De tekniska lösningar som finns för välfärden ska i större utsträckning prövas i kommunens verksamheter.

- Arbetet med att utveckla och erbjuda e-tjänster ska fortsätta inom Överförmyndarnämnden.
- Mobila arbetssätt med hjälp av digitala verktyg i olika former ska i största möjliga mån användas inom programområdet.

Måltider

Vi fortsätter kvalitetsarbetet när det gäller måltiderna inom programområdet. Måltidssituationen och miljön har stor betydelse för att matstunden ska bli en av dagens höjdpunkter. Numera följer taxor och avgifter OPI-index.

För många är mötet med andra en stor och viktig del i måltiden. Sällskap vid matbordet kan bidra till att öka aptiten och göra att måltiden uppskattas extra mycket. En annan viktig del av måltiden är matsvinnet. Det finns olika kunskap och erfarenhet kring kost inom kommunen som vi behöver samla för att göra en gemensam insats och minska svinnet.

- Kommunen ska bland annat genom taxor stimulera gemensamma måltider.
- De öppna matsalarna som finns i anslutning till kommunens vård- och omsorgsboenden och trygghetsboenden ska bevaras.
- Arbetet med att erbjuda ekologisk och mer närproducerad mat inom den kommunala verksamheten ska intensifieras.
- Medarbetarnas kompetens kring kost och nutrition ska fortsätta stärkas.

Språket är nyckeln

Det är viktigt att kommunikationen mellan de människorna vi möter och personalen fungerar. Idag brister Örebro kommun i kontakt med grupper som har annat modersmål än talad svenska, samt vid hörselnedsättning. I mötet med Örebro kommun ska alla medborgare känna att de har möjlighet att påverka sin egen vardag och att det är enkelt att komma i kontakt med kommunen. Valfärden behöver bli bättre på att möta människor alla typer av människor både avseende etnicitet och kultur, könsidentitet och sexuell läggning. För att kunna möta olika gruppers behov krävs mer kunskap och utbildning.

- Äldre och personer med funktionsnedsättning ska så långt det är möjligt kunna få omvårdnad av utbildad personal som talar deras modersmål.
- Under 2019 kommer det nya vård- och omsorgsboendet i Karlslund att invigas, och här kommer en avdelning ha specifik inriktning på teckenspråk. För att kunna erbjuda hög kvalitet på vård på svenskt teckenspråk är det viktigt att vidmakthålla kravet på döv personal och att hörande med teckenspråkskompetens ska valideras enligt den modell Örebro kommun har tagit fram i samarbete med Fellingsbro folkhögskola.
- Löwenhjelmiska ska utvecklas till att bli ett finskt profilboende med integrerade boendeplatser för personer som talar finska.
- Fortsätta arbetet med att stärka medarbetarnas kompetens i svenska språket enligt påbörjad planering. Utbildningsinsatser ska ske i samarbete med Komvux.
- Kommunens träffpunkter ska inventeras utifrån ett tillgänglighetsperspektiv.
- Arrangemang som ordnas av Programområde social välfärd ska i första hand läggas i lokaler som är lämpliga ur ett tillgänglighetsperspektiv.

Personal

Personalen är Social välfärds största resurs. Om personalen mår bra, har god kompetens och goda arbetsvillkor påverkar detta i stor utsträckning nöjdheten hos våra medborgare.

Möjligheten att gå upp till heltid, som infördes under förra mandatperioden, ska stärka yrkets attraktivitet. Vi ska även arbeta med att minska de delade turerna. Vi vill arbeta med kontinuitet för personalen genom självbestämmande, personalinflytande och ledarskap. Att ha personal som trivs på arbetet förebygger en hög omsättning.

- I det arbete som nu sker med rehabiliterande arbetssätt samt inom strukturprogrammet för hemvården är en viktig faktor för att lyckas att personalen känner delaktighet i förändringarna.
- Möjligheten att gå upp till heltid ska stärka yrkets attraktivitet. Vi ska även arbeta med att minska de delade turerna.
- Möjligheten att erbjuda anställningar under eller direkt efter studietiden för inom programområdet relevanta utbildningar ska fortsätta utvecklas under 2019 på såväl gymnasial- som eftergymnasial nivå.
- Vi ska fortsätta utveckla arbetet med karriärtjänster för undersköterskor och sjuksköterskor.
- Under 2019 ska fler servicefunktioner inrättas inom omsorgen, för att möjliggöra för omsorgspersonalen att fokusera på kärnuppdraget.
- Nya initiativ för att utveckla medarbetarinflytandet ska prövas under mandatperioden.
- Programnämnden har antagit SKL:s rekommendationer utifrån en ny förordning som förtydligar att individens behov ska vara styrande, och om det behövs ska personal finnas tillgänglig dygnet runt på vård- och omsorgsboenden. Under året kommer arbetet med att ta fram en handlingsplan utifrån de antagna riktlinjerna att fortsätta.

Åldras på dina villkor

De senaste årens arbete med utveckling av äldreomsorgen har nu mynnat ut i en strategi, Åldras på dina villkor. Den tar sikte på att uppnå Sveriges bästa äldreomsorg med en vision för 2040, med utgångspunkt i ett antal nyckelområden som kommunen behöver jobba med. Utöver detta arbete finns det ett utvecklingsarbete i att erbjuda fler det stöd som behövs för ett värdigt och, i så stor utsträckning som möjligt, självständigt åldrande utifrån rehabiliterande arbetssätt.

- Strategin Åldras på dina villkor inklusive viljeinriktning för 2040 ska fortsätta implementeras i all berörd verksamheter under 2019.
- Insatser ska göras för att bryta äldres ofrivilliga ensamhet. Detta kan till exempel ske genom fler träffpunkter och öppna matsalar för äldre.
- Skapa platser för vård- och omsorgsboende för äldre missbrukare.
- Den flexibla demensdagvården ska behållas och utvecklas. Inom ramen för utveckling av flexibel demensvård kommer det under hösten 2018 att starta upp ett demensteam.
- Den sociala dagvården är viktig för att ge möjlighet att upprätthålla aktivitetsförmågan, få stimulans och social gemenskap.
- Vård- och omsorg ska ha en grundbemanning som klarar att möta varje individs behov. Målet är att minska personalomsättningen och öka kontinuiteten hos individen så att antalet personal som besöker den äldre i hemmet minskar. För att kunna genomföra detta krävs förändringar i strukturer och arbetssätt.

- Det permanentade arbetet med utredning i hemmet, för att erbjuda rätt stöd till individer som skrivs ut från sjukhuset ska följas under mandatperioden.
- Anhörigvården står för en stor del av samhällets välfärd. Under kommande mandatperiod ska stödet till anhöriga utvecklas och nå ut till fler målgrupper. Anhörigcentrums arbete för alla anhöriga, oavsett vilken utförare som valts, är navet i detta arbete och ska prioriteras. Det förebyggande arbetet inom vård och omsorg ska fortsätta att utvecklas, till exempel genom att nå nya målgrupper.
- Det måste finnas bättre möjligheter att kunna välja vård- och omsorgsboende i kommunen. Ambitionen är att man senast tre månader efter biståndsbeslut ska kunna få ett av sina prioriterade boenden.
- Äldre ska kunna fortsätta leva tillsammans även om behoven ser olika ut på ålderns höst. Det måste därför finnas vård- och omsorgsboenden som är anpassade för par. Inför varje nybyggnation eller ombyggnation av vård- och omsorgsboende ska möjlighet till och behovet av parboende analyseras. Närhet till seniorbostäder samt trygghetsbostäder ska prioriteras.
- En översyn av skrivningarna i både kommunens värdegrund och de lokala värdighetsgarantierna ska göras.

Rättssäker överförmyndare

Överförmyndarverksamheten i Örebro kommun har genomgått en stor utveckling de senaste åren. Denna utveckling måste fortsätta. Det handlar dels om att rekrytera nya uppdragstagare men även att erbjuda utbildning och stöd till gode män och förvaltare. Genom att arbeta med gemensam rekrytering inom programområdet maximerar vi våra resurser. Verksamheten kräver även nya tekniska lösningar när det gäller redovisningar från våra uppdragstagare.

- Överförmyndaren ska under 2019 fortsätta arbetet med att säkra kompetensförsörjningen.
- Det utvecklingsarbete som skett kring ny teknik ska under de kommande åren implementeras och bli det huvudsakliga arbets sättet.
- Ett arbete för att uppmärksamma situationen för de ställföreträdare som tillika är anhöriga till sina huvudmän pågår. Ett annat område för särskild uppmärksamhet är godmanskaps- och förmynderskapsärenden för barn och unga.

Stöd till människor med funktionsnedsättningar

Örebro kommun ska vara attraktiv för människor med olika funktionsnedsättningar. Det innebär att vi ska vara i framkant i Sverige när det gäller utveckling och nytänkande kring den service vi ger dem som har behov av dessa tjänster. Örebro är en attraktiv kommun och invånarantalet ökar stadigt. Under hela mandatperioden behöver vi bygga nya grupp- och servicebostäder, och arbeta med att utveckla de mobila teamen för att klara de ökade behoven samt för att kunna erbjuda människor från Örebro, som idag bor i annan kommun, ett boende i hemkommunen.

Strategin för ett mer rehabiliterande arbets sätt som exempelvis kan innebära att i högre grad arbeta med ansatsen att vissa målgrupper kan göra boendekarriär, där utveckling av insats kan gå från gruppbostad till servicebostad och boendestöd.

- Anordnandet av sommaraktiviteter för människor med funktionsvariation ska fortsätta.
- Riktlinjerna för ledsagning ska ses över i syfte att göra dem mer generösa.

- Den ökade samverkan mellan Funktionsstödsnämnden, Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden och gymnasiesärskolan i syfte att säkerställa att fler personer kommer ut på ordinarie arbetsmarknad ska fortsätta.
- Samverkan mellan Socialnämnden, Funktionsstödsnämnden och Region Örebro län ska intensifieras i syfte att minimera riskerna att människor hamnar mellan de olika myndighetsorganen.
- Under 2019 ska stödet som föräldrar till barn med funktionsnedsättning får ses över i syfte att utveckla det.
- Bistå Region Örebro län med att förbättra övergången mellan utskrivning från rättspsykiatri till boende med stöd inom kommunen.

En trygg individ- och familjeomsorg

Arbetet inom hela individ- och familjeomsorgen ska utgå från det förebyggande arbetet och de tidiga insatserna. Genom att strategiskt arbeta med att satsa på det förebyggande arbetet och de tidiga insatserna kan vi långsiktigt hjälpa fler människor i tid och klara de framtida ekonomiska utmaningarna. I det förebyggande arbetet med barn och ungdomar är föräldrarna oerhört viktiga.

- Människor som söker hjälp av kommunens individ- och familjeomsorg är oftast i en mycket utsatt position. Arbetet med bemötandefrågor och värdegrundsfrågor ska därför kontinuerligt utvecklas.
- Vi ska utveckla öppenvårdsinsatserna i kommunen. Vi ska ha en attityd där vi utgår från att det är individen själv som bäst känner till sina problem. Det innebär att vi ska erbjuda fler insatser utan att kräva biståndsbeslut eller använda oss av förenklad biståndsprövning. Ambitionen är att kommunen erbjuder hjälpen direkt då den hjälpsökande är som mest mottaglig.
- Under 2019 ska arbetet för människor med dubbeldiagnos, det vill säga såväl missbruk som psykisk ohälsa ses över. Arbetet ska även inkludera gränsdragningen mot, samt möjligheten till ytterligare samverkan med, regionen.
- Det uppsökande arbetet när det gäller såväl barn och ungdomar som vuxna ska utvecklas.
- Kommunen ska i större utsträckning samverka med det civila samhällets uppsökande verksamheter. Även kommunens egna insatser ska präglas av ett uppsökande perspektiv.
- Utifrån den nya socialtjänstlagen ska kommunens arbete med så kallade mellantvångsåtgärder för barn och unga utvecklas.
- Vi ska arbeta mot en nollvision för hemlöshet i Örebro kommun.
- I samband med renovering av natthärbärget Gnistan ska en utredning göras för att utreda möjligheten att utöka antalet platser.
- Arbetet med Bostad först ska utvecklas.
- För att svara upp mot behovet av bostäder ska kommunen fortsätta samverka med ÖrebroBostäder AB och med privata fastighetsägare, och dessutom använda möjligheten att teckna hyresavtal för sociala ändamål.
- I de nya riktlinjerna för markanvisning finns möjligheten att teckna hyresavtal även innan byggnationer är klara, vilket blir ett viktigt verktyg. För att svara upp mot bostättningslagens krav krävs ett aktivt arbete för att säkerställa tillgången på bostäder för detta ändamål.

- Rutiner för ramupphandlingar för missbruksvård ska utarbetas i syfte att underlätta för företag och aktörer inom den sociala ekonomin att ingå ramavtal med kommunen. Andelen av den uppköpta missbruksvården som ingår i kommunens ramupphandling ska öka.
- MiniMaria är en samarbetsverksamhet som fungerar som en ingång för polisen när de möter unga i missbruk. Under mandatperioden är ambitionen att MiniMaria i samarbete med Region Örebro län ska permanentas och även utvecklas till att vara en ingång för anhöriga till unga missbrukare.
- Vi ska tillsammans med ÖrebroBostäder AB och de privata fastighetsägarna identifiera sätt att minska trångboddheten och öka den sociala inkluderingen i hela Örebro kommun.
- Avtalet med Kvinnohuset ska utvärderas 2019 och se om platsantalet stämmer med behovet.
- Boendekedjan för kvinnor som lämnar kvinnohuset ska ses över.
- Föräldrastödet ska fortsätta utvecklas i kommunen.
- Den drogpolitiska handlingsplanen som beslutats i Kommunstyrelsen under hösten 2017 ska under 2019 fortsätta implementeras i all relevant verksamhet.
- Ett extra fokus ska i samarbete med skolan läggas på unga vuxna som riskerar att hamna i eller är mitt i kriminalitet och drogberoende, med snabb handläggning, öppenvårdsinsatser och behandlingsmetoder anpassade efter unga, parallellt med stöd till anhöriga.
- Utvärdera arbetet med socialtjänstens filial i Vivalla under 2019.
- Arbetet med att hitta långsiktigt lämpliga placeringar för hus i enskilt läge ska fortsätta utvecklas.

Gemensamt ansvar för Programområde barn och utbildning och Programområde social välfärd

Örebro kommuns organisation ska inte vara ett hinder för att utveckla kvaliteten i välfärden, utan tvärtom möjliggöra samarbete och förbättring. Samarbetet och samverkan mellan programområdena Barn och utbildning och Social välfärd ska utvecklas, vilket är en förutsättning för att varje ung individ i Örebro kommun ska få bästa möjliga förutsättningar. Det kan handla om samverkan kring en enskild individ, men också organisatorisk samverkan för att utnyttja resurser på bästa sätt.

- Eftersom skolan är den instans som har störst möjlighet att se tidiga tecken på att något inte står rätt till med en individ ska kommunikationen mellan skola och individ- och familjeomsorg öka med fokus på att förbättra för individen.
- Det ska under 2019 fortsätta arbetas enligt Skottlandsmodellen, som handlar om samverkan och tidigt stöd med individen i centrum. Det är viktigt att skolan och socialtjänsten har ett gott samarbete och samförstånd kring denna modell, och ett arbete ska inledas för att säkerställa detta.
- Det uppsökande arbetet ska utökas för att motverka förekomsten av missbruk på skolorna. Här är också samarbetet med polisen viktigt.
- Ett extra fokus ska läggas på unga som riskerar att hamna i eller är i kriminalitet och drogberoende. Snabba och individanpassade insatser som samverkas mellan förvaltningarna är av stor vikt.
- Under 2019 ska vi utveckla arbetet för att skapa trygga levnadsförhållanden för de unga vuxna som vistas i Örebro kommun utifrån gymnasielagen med mål att ungdomen ska kunna slutföra sin gymnasieutbildning. Arbetet ska även ske i samverkan med civilsamhället.
- Under 2018 har en översyn av Centralt skolstöd påbörjats. Den ligger till grund för hur arbetet ska fortsätta utvecklas. Inom Centralt skolstöd finns verksamheter där samverkan mellan Social Välfärd och Barn och utbildning är av stor vikt för barn och unga i Örebro kommun.
- Familjecentralerna spelar en avgörande roll i det förebyggande arbetet i kommunen. Under 2019 ska kommunen förbättra kvaliteten och utveckla våra familjecentraler utifrån en sammanhållen strategi. Målgruppen för familjecentralerna ska öka och vara ett stöd för familjer med barn ända upp till 18 år.
- I samarbete med Region Örebro län ska vi arbeta för att utöka med en familjecentral i Örebro norra stadsdelar.
- Som ett viktigt led i kompetensförsörjningen behöver Örebro kommun vara tydliga med att definiera och påtala kommunens behov av kompetens till Örebro universitet.
- Förvaltningarna ska samverka om den nya gemensamma kostorganisationen för att möjliggöra samordningsvinster.

Programområde samhällsbyggnad

Örebro är en växande kommun. Till år 2027 beräknas antalet invånare öka med drygt 25 000 till knappt 176 000. Vi är stolta över att Örebro växer. Men det ställer krav på oss att vi har beredskap för att se till att vi kan tillmötesgå de behov som uppstår. Inom samhällsbyggnadsområdet ingår verksamheter som direkt berör ett växande Örebro. Det blir fler människor som behöver bostäder, en ökad efterfrågan på fritidsaktiviteter och fler företag som behöver lokaler. Det innebär även ökad skötsel av nya gator och krav på utbyggnad av vatten- och avloppssystem. Det innebär också att kommunen behöver bättre verktyg och beslutsunderlag för planering av nya funktioner och infrastruktur i en växande kommun.

Det vi gör idag påverkar vilket Örebro morgondagens barn får växa upp i. Beslut som fattas inom Programområde samhällsbyggnad avgör om alla barn ska kunna leka tryggt där de bor, ha möjlighet att spela fotboll på en gräsplan i kvarteret eller bygga kojor i ett träd i sitt närområde. Vi örebroare har tillsammans ett ansvar för att alla barn får utvecklas och vara trygga och det vi bestämmer idag avgör hur Örebro ska se ut om 20 år. Beslut som fattas inom programområdet ska bidra till Örebros sociala, ekologiska och ekonomiskt hållbara utveckling och utgår från Örebro kommuns styrmodell.

Kommunens stöd till föreningar, tillgången till fritidsverksamhet, kulturliv, bra idrottsanläggningar och mycket annat är viktiga faktorer som främjar en positiv utveckling och förebygger framtida problem. Det gäller även sådant som underhåll av fastigheter, gator och gångbanor. Tidiga insatser är i princip alltid bättre än sena insatser. Det spar resurser åt kommunen. Sammantaget bidrar även kommunens utbud och miljöer till att göra Örebro attraktivt för såväl besökare, studenter, medborgare och näringsliv samt bidrar till att olika event lokaliseras i just Örebro.

Fler örebroare behöver involveras inför beslut om nya idéer och initiativ, om hur Örebro blir bättre och grönare och hur fler jobb kan skapas och företag kan växa. Därför måste fler örebroare bli delaktiga i kommunens utveckling och i diskussioner om vilket Örebro vi vill ha. Alla delar av kommunens verksamhet måste söka nya sätt att mobilisera människors engagemang och egenmakt, att både skapa mötesplatser för fler och att göra fler till medskapare i sin stad och sin vardag.

Under 2019 ska möjligheterna till ökad samlokalisering av verksamheter och lokaler utredas, med målet att få effektivitetsvinster, samt leda till att kommunens lokaler bättre kan användas av föreningar när inte ordinarie verksamhet pågår.

Bostäder

När Örebro växer behövs fler bostäder. För att människor ska trivas i staden och vilja flytta hit är det viktigt att det finns boende planerat som tillgodoser olika önskemål. När vi planerar för att bygga nytt ska det vara socialt hållbart och därför strävar vi efter blandad bebyggelse med olika bostadstyper, också till överkomliga priser.

De stadsdelar och boendemiljöer som växer fram idag ska vara av god kvalitet för att uppnå en god bebyggd miljö, över tid, enligt alla hållbarhetsparametrar. Långsiktiga strategier för att lyckas med detta är viktiga, så som Översiktsplanen och Strategin för arkitektur och byggande.

Strategin för arkitektur och byggande talar om hur vi vill att Örebro ska växa de närmsta åren. Planens syfte är att bryta ned översiktsplanen för att kunna ge besked om vad vi vill göra på kortare sikt. Strategin är tillsammans med kommunens bostadsförsörjningsarbete viktiga delar i att tydliggöra de ambitioner vi har för kommunen och dess utveckling. Målet för mandatperioden 2019–2022 är att det ska byggas 4 000 nya bostäder i Örebro.

ÖrebroBostäder AB är ett viktigt verktyg för att nå målet, men alla aktörer behövs. Kommunens processer ska främja bostadsbyggandet och kommunen har ett ansvar för att jobba aktivt för att hitta nya aktörer som vill investera i ett växande Örebro.

När staden växer ska vi förtäta och skapa en ny och modern stadsbild som även bidrar till en mer klimatsmart stad. Förtätning handlar om att bygga på underutnyttjad mark och där det till exempel finns fungerande kollektivtrafik i den centrala staden och i de mindre tätorterna. Förtätning i den centrala delen av staden innebär också att vi ska bygga högre. Vi vill dessutom att människor i så stor utsträckning som möjligt ska kunna bo där de själva önskar. Att kunna bo där man vill handlar också om att kunna bo kvar på landsbygden även när man just ska flytta hemifrån eller när man blir gammal.

- Kommunen ska fortsätta det framgångsrika arbete som pågår med att förbättra och förenkla bygglovsprocesser, planer och tillsyn. Vi ska ha transparenta och tydliga processer från plan till bygglov i syfte att underlätta för aktörer som vill eller är intresserade av att bygga i Örebro. Målet är att även fortsättningsvis ha ett nöjdhetsindex som ligger över jämförbara kommuner.
- För att ytterligare förenkla och effektivisera bygglovsprocessen är målet att hela hanteringen ska bli digitaliserad.
- Kommunen ska följa utvecklingen på studentbostadsmarknaden och bidra till att sprida aktuell information om antalet befintliga studentbostäder, studentbostäder under byggnation och nyligen slutförda byggprojekt.
- Kommunen ska verka för en samordnad bostadsportal för bostäder i Örebro kommun.
- Vi vill tillsammans med byggherrar och andra aktörer skapa ett nytt och modernt grönt kvarter som genom sin arkitektur och teknik skapar förutsättningar för de boende att leva sina liv med så lite påverkan på naturen som möjligt. Ett kvarter där hållbarheten är i fokus och genomsyrar allt ända från planering och byggstart.
- Örebro kommun ska främja att människor väljer att producera sin egen energi.

Blandad bebyggelse – för social hållbarhet

Vi ska underlätta för byggnation av billigare småhus och lägenheter som fler människor kan ha råd med. Det är en del av den sociala hållbarheten. Det gör att unga människor får chansen att flytta hemifrån. Det är viktigt att bidra till ökad rörlighet på bostadsmarknaden så att det befintliga bostadsbeståndet används mer effektivt än idag.

Örebro stad växer och det är viktigt att vi har bra planeringsunderlag och arbetsverktyg som underlättar beslut om hur och var staden ska växa. Ett förslag på Grönstrategi för Örebro kommun har antagits.

Grönstrategin visar på hur vi vill utveckla våra parker och grönområden för att skapa attraktiva boendemiljöer och mötesplatser och stimulera till en aktiv fritid. Exempel på utvecklingsområden som tas upp i grönstrategin är att förbättra tillgången till gröna promenad- och cykelstråk, att utveckla lekmiljöerna för barn, att utreda om grönytefaktor kan vara ett arbetsverktyg i fysisk planering och att utveckla arbetet med ekosystemtjänster.

Tillgång till attraktiva lekmiljöer, mötesplatser och aktivitetsytor för barn och unga är särskilt viktiga i områden med hög andel lägenhetsboenden och låg socioekonomisk status, där barn och unga tillbringar en stor del av sin fritid i sitt närområde.

- Vi ska utveckla arbetet med att bedöma sociala, ekonomiska och ekologiska konsekvenser i den fysiska planeringen och tillämpa kompensationsprincipen. Kompensationsprincipen

innebär att i första hand minimera negativa konsekvenser vid nya exploateringar och att ersätta viktiga sociala och ekologiska värden som försvinner eller skadas.

- Vid byggnation av nya bostadsområden ska blandad bebyggelse eftersträvas. När Örebro kommun säljer mark för bostadsbebyggelse ska en andel av marken säljas till fastighetsägare som åtar sig att bygga bostäder med överkomliga hyror. ÖrebroBostäder ABs modell för hyresrabatter i viss nyproduktion kan komma att användas, samt kommunens modell för planering och markanvisning och det statliga investeringsstödet, eller andra lösningar som enskilda fastighetsägare föreslår.
- Vi vill skapa bostadsområden med blandad bebyggelse för ökad social inkludering. Vi vill tillsammans med ÖrebroBostäder AB och de privata fastighetsägarna diskutera sätt att skapa incitament för att minska trångboddheten och öka den sociala inkluderingen i hela Örebro kommun, såsom att se över möjligheten att fortsätta utveckla den modell som gör det möjligt att avtala med fastighetsägare att avsätta en viss procent av fastighetsbeståndet för sociala ändamål vid nybyggnation. När nya större bostadsområden skapas ska allmännyttan vara representerad.
- Universitetet är en strategiskt viktig aktör i vår kommun som lockar både arbetskraft och studenter. Kommunen ska i samverkan med ÖrebroBostäder AB och andra fastighetsägare fortsätta att arbeta aktivt för att möta behovet av studentbostäder.
- Kommunen ska bidra till att det byggs mer bostäder i alla delar av tätorten och i de mindre tätorterna i Örebro kommun. Det ska ske dels genom att det ska finnas färdigplanerad mark för bostadsbebyggelse i olika delar och i samtliga större tätorter, men också genom mer aktiva insatser för att underlätta den ekonomiska kalkylen för nybyggnation i orter och på platser där marknadsvärdet är lägre. En möjlighet kan vara markanvisningstävlingar, en annan att kommunen tecknar hyresavtal redan före byggstart för att samtidigt säkra kommunens behov av lägenheter för olika sociala ändamål.
- Under mandatperioden ska kommunen säkerställa att det skapas fler tomter för småhus och villor i enlighet med de ställningstaganden som finns i översiktsplanen.
- Barn och ungas erfarenheter ska involveras i all samhällsplanering. En utgångspunkt för det är det arbete som Stadsbyggnad sedan många år drivit, och som bland annat finns beskrivet i handboken "Medborgardeltagande i samhällsplaneringen med fokus barn och unga."
- Förutom bostäder, butiker och gator måste vi även få in större lekplatser, mötesplatser, idrottsanläggningar, rekreationsanläggningar/stråk, fritid och kultur i hela Örebro. Arbetet med att skapa förutsättningar för den här typen av så kallade strukturskapande samhällsfunktioner ska ingå som en naturlig del i all samhällsplanering och i detta är dialogen med det civila samhället, näringsliv och andra aktörer viktig.

En renare miljö

Det arbete som görs för en renare miljö handlar om människors hälsa och om det avtryck vi sätter i framtiden. Örebro kommun har kommit långt med miljöarbetet, men mycket återstår. Örebro kommun har under senare år ökat exploateringsstakten markant. Dessutom blir det allt vanligare att gamla industriområden omvandlas till bostadsområden. Det har fått den positiva följden att allt fler förorenade områden saneras. Örebro kommun ska alltid sälja ren mark genom att kända föroreningar saneras. När nya områden planläggs och tidigare okända föroreningar upptäcks sanerar kommunen även dessa innan marken säljs vidare.

Vi behöver inom vår egen organisation och våra verksamheter skapa bättre förutsättningar för att sortera avfall och förebygga att avfall uppkommer.

- Örebro kommun ska fortsätta arbetet med att minska mängden avfall och i större utsträckning återvinna och återanvända det material som slängs. Vi fortsätter arbetet med att se till att fler sorterar ut sitt matavfall så att det kan användas till biogas.
- Under 2016 infördes hämtning av förpackningar och tidningar tillsammans med hushållsavfall. Arbetet ska fortsätta för att det ska vara lätt att göra rätt genom att sprida kunskap, öka motivationen och göra det enkelt för örebroarna att sopsortera. Örebro kommun ska fortsätta det lyckade arbetet med att förenkla för kommuninvånarna att återvinna avfall, och även utveckla detta till exempel genom textilåtervinning.
- Mängden material som återanvänds begränsas idag huvudsakligen av möjligheten till avsättningen. Under året ska konkreta åtgärder genomföras som syftar till att öka konsumtionen av material lämnat för återanvändning.

Trafik

Ett nytt trafikprogram för Örebro kommun antogs 2014. Målen är att av det totala antalet resor i Örebro kommun ska andelen gång, cykel och kollektivtrafik utgöra 60 procent år 2020 (andelen var 44 procent år 2010). Inom Örebro tätort är målet att det ska ta maximalt dubbelt så lång tid att ta buss jämfört med bil, och maximalt 1,5 gång så lång tid att cykla jämfört med bil. Trafikprogrammet följs upp med återkommande trafikbokslut, det första togs fram 2016. För att stärka de hållbara trafikslagen ska dessa även fortsatt prioriteras i trafikplaneringen.

- Örebro kommun ska tillsammans med övriga ägare i Oslo–Stockholm 2.55 driva på frågan om snabb och driftsäker järnväg mellan Oslo och Stockholm med en restid på högst tre timmar.
- Förändringen från trafikleder till stadsgator är viktig både för stadsmiljön och för att trafiken ska bli mer hållbar. För att öka möjligheten till säkrare bilvägar och ökad tillgänglighet för cyklister kommer några av gatorna i centrala Örebro att byggas om så att alla trafikslag kan samsas tryggt. Efter större förändringar av gatumiljöer ska en utvärdering om framtida förbättringsmöjligheter gällande arbetsmetoder göras.
- Att Trafikverket gör en åtgärdsförstudie om E18/E20 och Riksväg 50 ställer sig Örebro kommun positiv till.
- Planering för en framtida utformning av Hertig Karls allé pågår. Hertig Karls allé ska utvecklas till en väl fungerande, framkomlig och trygg stadsgata som balanserar trafik- och livsmiljön med den för Hertig Karls allé så starkt kännetecknande esplanadkaraktären. En modern och inbjudande miljö i balans med den traditionella identiteten är viktig. I arbetet med att göra om gatan måste en dialog föras med berörda näringsidkare om lösningar för deras verksamhet.
- Örebro kommun har infört samordnade varutransporter. Detta leder till minskat antal transporter kring våra offentliga lokaler, exempelvis skolor. Nu fortsätter arbetet med ännu mer effektiv användning av våra gemensamma ytor så att exempelvis förtätning av skolor, förskolor och butikslägen i city underlättas.
- För att främja hälsan men också klimatet vill vi att fler barn cyklar eller går till skolan. Våra barn ska vara trygga på sin väg till och från skolan. För att det ska lyckas måste vägen till skolan bli säkrare. Flera trafiksäkerhetsåtgärder vid platser där många barn rör sig kommer att genomföras under 2019. Arbetet med områdesvisa handlingsplaner för mer hållbar trafik inleds under 2019.

- För att stärka gåendes möjlighet att röra sig i staden och göra gång till ett attraktivt trafikslag ska en gångstråksplan tas fram och antas 2019. Gångstråksplanen ska innehålla utpekade genomförbara förbättringar för att förbättra gåendes trafiksituation.
- Vi ska höja kvalitén på snöröjningen i Örebro genom en fortsatt samverkan med fastighetsägare och medborgare. Våra cykelvägar ska ha hög prioritet, både av jämställdhets- och av miljöskäl. De sopsaltare som köpts in och testats används nu i full skala och ökar framkomligheten på många av de stora cykelstråken under vintern.
- Den nya parkeringsnorm som antagits skapar förutsättningar för smart och rättvist nyttjande av mark. Skapandet av ett kommunalt parkeringsbolag kommer, tillsammans med samarbetet med de privata fastighetsägarna, att leda till fler effektiva parkeringar för såväl bilar som cyklar.
- Pendlerparkeringar ska skapas. En utredning om lämpliga lägen ska tas fram och hanteras av parkeringsbolaget i Örebro kommun.
- Gatuarbeten ska samordnas bättre och genom effektivare metoder ska framkomligheten öka, exempelvis att borring används oftare så att gator slipper grävas upp. Takten på återställning ska ökas och informationen ska förbättras till örebroarna, exempelvis med bättre skyltning och webblösningar, såsom "Grävkartan", där alla kan se vilka gator som är tillfälligt avstängda och vilka grävarbeten som är planerade framöver.
- Vi vill underlätta för människor att leva klimatsmart i Örebro. Därför ska vi möjliggöra för laddstationer till elbilar, samt infrastruktur för biogasbilar, på kommunal mark.

Cykelstaden Örebro

Att cykla är enkelt, snabbt, hälsosamt och billigt. Fler cyklister är också bra för samhället. Staden blir mer attraktiv, miljön blir bättre och kostnaderna för ohälsa och sjukfrånvaro minskar. Vi vill att cyklandet ska öka. Örebro är en bra cykelstad men kan bli bättre. Idag är andelen som cyklar i vår kommun lika stor som i Köpenhamn, en stad som kallas världens bästa cykelstad. Därför ska vi ha höga ambitioner med vårt cykelarbete och det ska vara prioriterat i vår organisation.

- För att bli Sveriges bästa cykelkommun behöver vi skapa ett engagemang hos de örebroare som idag cyklar och som är ambassadörer för vår cykelstad. I Cykelrådet samlas intresserade örebroare och under 2019 ska de engageras ytterligare exempelvis genom mer arbete med det investeringsutrymme som är avsatt för förslag om förbättringsåtgärder från Cykelrådet och cyklande örebroare.
- Utifrån den fastställda Riktlinjen för Cykelparkering görs investeringar i såväl fler cykelparkeringar som säkrare cykelparkeringar.
- Utbyggnad av fler huvudcykelstråk kommer att fortsätta 2019 i enlighet med cykelplanen.
- Arbetet med att förenkla för cykel och gångtrafikanter i Örebros centrala delar ska fortsätta. Arbetet med områdesvisa handlingsplaner för mer hållbar trafik inleds. Förändringen av de största gatorna, från trafikled till stadsgata, är viktig både för stadsmiljön och för att förbättra för hållbara trafikslag.
- Cyklande på landsbygden ska underlättas och eftersom de flesta större pendlarstråk utanför Örebros centrala delar inte är kommunens ansvar förutsätter det ökat samarbete med Trafikverket och Region Örebro län.

Kollektivtrafiken

Kollektivtrafiken ska vara ett starkt alternativ till bilen. Resandet med kollektivtrafiken bör öka. Flextrafiken är uppskattad av många resenärer, främst bland äldre som har ett större behov av att ha nära till en hållplats. Att förbättra busstureerna är ett ständigt pågående arbete.

- Linjenätet utvärderas tillsammans med Länstrafiken för att göra de nödvändiga justeringar som behövs för att göra det enklare för örebroarna att åka buss. Under mandatperioden ska ett ställningstagande om nästa steg kring BRT (Bus Rapid Transit) tas utifrån den avsiktsförklaring som finns med Region Örebro län.
- Arbetet med att tillgänglighetsanpassa hållplatser kommer fortsätta under 2019. Ytterligare 10 hållplatser ska tillgänglighetsanpassas. Under året ska även belysningen på 10 hållplatser förbättras så att tryggheten att åka kollektivt ökar för alla trafikanter.

Arbetet med att säkra rent vatten

En säker dricksvattenförsörjning, goda avloppslösningar och god vattenstatus i våra vattendrag är en förutsättning för en trygg och hållbar välfärd för kommuninnevanorna. Vatten- och avloppssystemen står inför stora utmaningar inför framtiden. Staden växer och en utbyggnad krävs och stora delar av vårt vatten- och avloppsledningsnät måste förnyas.

- För att förbättra kvaliteten på Svartån utreds möjligheterna till att göra åtgärder vid Tysslinge kanal och i Älvtomtabäcken.
- Hjälmarens vattenkvalitet behöver förbättras, där övergödning är det största problemet.
- För att säkra vattenförsörjningen i ett växande Örebro byggs ett nytt vattentorn vid Glomman.
- Vätternvattenprojektet är en viktig del i att trygga kommunens och närliggande kommuners vattenförsörjning i framtiden. Ett samarbete sker via bolaget Vätternvatten tillsammans med Kumla, Hallsberg, Laxå och Lekeberg.
- De kommunala beslut som krävs för att upprätta ett vattenskyddsområde runt Svartån fortsätter när Örebro kommun nu lämnat in sitt förslag till Länsstyrelsen.

Fritid och idrott

Det är av vikt att det finns fritidsverksamhet som intresserar både flickor och pojkar, såväl spontan som organiserad. Örebro har ett rikt föreningsliv. Både inom kulturen och idrotten är många örebroare engagerade och finner både glädje och samhörighet i gemensamma intressen. Därför ska kommunen stötta föreningslivet.

Sedan flera år har Örebro kommun satsat extra resurser på att föreningslivet ska kunna skapa sommaraktiviteter för barn runt om i kommunen. Satsningen har blivit en succé. Hundratals barn har fått möjlighet att få fina och minnesvärda upplevelser under sommarlovet och fler barn har fått möjlighet att göra saker de annars aldrig hade fått uppleva. Denna satsning ska fortsätta.

- Vi ska samarbeta, både vad avser bredden och eliten, kring frågor som rör idrottens möjlighet att ha en bra verksamhet som engagerar många örebroare. En viktig del i samarbetet är att hitta former för att underlätta för föreningarna att bedriva ett normkritiskt arbete.
- I de projekt som kommunen går in och stöttar ska ett särskilt fokus vara på verksamhet för barn och unga. Vi vill utveckla kultur, fritid och breddidrott för barn och unga i Örebro.

Det kommunala stödet ska fördelas jämställt mellan flickor och pojkar, både vad gäller lokaler och föreningsbidrag.

- Vi ska fortsätta utveckla fritidsmöjligheterna för barn och ungdomar. Det handlar bland annat om helgöppna och kvällsöppna fritidsgårdar, fler fritidsgårdar, fritidsklubbar och dagkolloverksamhet. Detta kan ske i samverkan med civilsamhället.
- Ungdomars perspektiv och möjligheter till en aktiv fritid på landsbygden ska utvecklas.
- Hästsport är ett stort fritidsintresse inte minst för flickor i kommunen. Örebro kommun behöver samordna arbetet för hästsport. Det handlar om att stödja exempelvis ridleder och anläggningar för hästar, för att möjliggöra för fler att utöva hästsport. Under 2019 fortsätter satsningar på hästsporten i såväl Karlslundsområdet som i andra delar av Örebro.
- Kommunens stöd till fotbollsverksamhet i Vivalla ska fortsätta. Unga flickor och pojkar i området ska kunna nyttja de planer som finns, både via organiserad föreningsverksamhet och spontant, och föreningslivet ska ytterligare stärkas.
- Konstgräsplanen vid Mellringe IP ska utvecklas till en A-plan med läktare. Arbetet planeras bli klar under 2019. Vi ska också undersöka möjligheterna att spela fotboll året runt i någon av kommunens mindre tätorter och genom enklare insatser förbättra kvaliteten på välanvända fotbollsplaner.
- Utegym, spontanidrottsplatser och utveckling av parkmiljöer fungerar som mötesplatser för unga, gamla, flickor och pojkar. Utifrån den beslutade Grönstrategin ska alla förvaltningar samarbeta för att underlätta för alla örebroare att, nära sin bostad, kunna röra sig, leka, motionera och ta del av natur och grönska.
- Föreningarna i Örebro ska ha goda förutsättningar för att sommaren 2019 planera för sommaraktiviteter för barn.
- Vi fortsätter arbetet med att utveckla sommarsimskola för barn och unga.

Rekreation och grönområden

En stad består av byggnader, infrastruktur och grönstruktur. En god bebyggd miljö kräver genomtänkt planering och gestaltning av alla dessa delar. Många delar av grönstrukturen, som parker och gröna stråk, är viktiga offentliga rum och miljöer som har stor betydelse för människors vardagliga förflyttningar, motion, fritidsaktiviteter och möten med andra människor. Utöver grönstrukturens sociala värden har den även viktiga funktioner när vi ska möta några av vår tids största samhällsutmaningar, klimatförändringar och förlusten av biologisk mångfald. Vi behöver grönstruktur som fyller många behov – offentliga mötesplatser, rekreationsområden, attraktiva gång- och cykelstråk, ytor som bidrar till minskade risker för översvämningar, som ger ett bättre lokalklimat och stärker den biologiska mångfalden. Att planera för en bra grönstruktur är att planera för en hållbar stad och ett gott liv.

- Kommunen ska stärka möjligheterna till rekreation och motion genom att rusta upp våra naturreservat, parker och motionsspår. Dessa platser är väl nyttjade av örebroarna.
- Brunnsparken ska utvecklas som stadsdelspark. Verksamheten på området ska utvecklas i nära dialog med företag, föreningar och enskilda så att fler upplever de gröna värden och det kulturhistoriska värdet i parken.
- Under 2019 samordnas arbetet för att utveckla Karlslundsområdet i en organisation som säkrar att långsiktiga och kortsiktiga satsningar stöder varandra.

- I anslutning till ny bebyggelse skapas fler grönområden för både lek och motion. Även fortsatt utbyggnad av odlingslotter kommer att ske.
- Vi vill utveckla ett nytt fritidshusområde i Örebro kommun. Vi vill att fler människor ska ha möjlighet till en plats för rekreation och vila.
- Alla föreningar har inte egna lokaler där de kan bedriva sin verksamhet. För att underlätta för föreningar vill vi göra det enklare att boka offentliga lokaler som exempelvis skollokaler. Folkets Hus-föreningen i Vivalla är en viktig part i arbetet med att tillgodose föreningars lokalbehov i Vivalla.
- Naturreservat och naturområden är ett viktigt värde för örebroarna, men genom ökade satsningar på att sköta grönskan kan fler jobb skapas för människor som står långt ifrån arbetsmarknaden. Dessa satsningar kan också bidra till ökad naturturism och att fler kan ta del av särskilt naturen i Kilsbergen. Under 2019 skapas ett nytt naturreservat på Björkön.
- Hjälparen ska utvecklas som besöksmål för att bli mer tillgänglig för örebroarna.

Kulturliv

Örebro kommun ska stödja och synliggöra den kulturella mångfalden utan att styra den. Kommunen har ett särskilt ansvar för att barn och ungdomar dels får ta del av kulturella upplevelser, både som åskådare och deltagare, dels har möjlighet att delta i dialogen om kulturens utveckling och framtid i kommunen.

- För att tillgängliggöra kultur i det offentliga rummet har Open Art permanentats och kommer därmed att genomföras vartannat år, däribland 2019. Kommunen ska även arbeta för att det varje sommar ska finns tillgänglig kultur i olika former i det offentliga rummet.
- Bibliotekets uppsökande och demokratiska verksamhet ska utvecklas, detta för att uppnå både ökad flexibilitet samt ökad tillgänglighet bland både barn och äldre.
- Örebro är en stark kulturstad genom den bredd av kulturutbud som finns. Kulturutbudet bidrar i hög grad till att göra Örebro till en attraktiv stad. Ett stärkt kulturutbud bidrar till målet om att Örebro ska ha den största besöksnäringen efter storstäderna.
- Arbetet med Kulturkvarteret fortsätter under 2019 där särskild vikt läggs på samverkan med barn och ungdomar och dialog med medborgare. Kulturkvarteret ska utvecklas som mötesplats för örebroare under såväl dag- som kvällstid.

Ett tryggt och attraktivt Örebro

Fler och fler flyttar in till våra städer, och fler använder staden. Det ställer krav på oss att bygga hållbart och tillgängligt. Lika viktig som den ekologiska hållbarheten är den sociala hållbarheten. Det är i möten mellan människor som frön till ny kunskap och nya insikter gror. I dessa möten bryts barriärer mellan människor och en gemenskap växer fram.

- Vi ska fortsätta att satsa på belysning och andra trygghetsåtgärder, så att offentliga platser, till exempel tunnlår, cykel- och gångvägar, upplevs som tryggare. Ett belysningsprogram ska tas fram och ligga till grund för investeringar.
- Arbetet med att klottersanera för att skapa en trygg och trevlig miljö ska fortsätta under 2019.
- Tillsammans med City Örebro fortsätter arbetet med att göra Örebros innerstad tryggare utifrån Purple Flag-certifieringen.

- För att göra staden tillgänglig för barn kommer investeringar under 2019 att göras på lekmiljöer i city. Investeringar ska även göras på microparker, parker i centrala staden, där det finns möjlighet till en stunds vila och aktiva möten.
- 2017 gavs uppdraget att utveckla området runt Södra Station mer konkret och arbetet med en detaljplan som både gör stationsområdet säkrare och minskar järnvägens barriäreffekt i området fortsätter under 2019.
- En tillgänglig stad handlar om att alla, även de med någon form av funktionsnedsättning, ska kunna ta del av vår stads utbud. Därför ska vi fortsätta arbetet med att tillgänglighetsanpassa våra offentliga miljöer. Detta sker i samverkan med organisationer och människor som uppmärksammar problem i stadsmiljön. Detta arbete sker i enlighet med kommunens tillgänglighetsstrategi.
- Det finns en stor potential i utvecklingen av de norra delarna av Örebro kommun, exempelvis vad gäller nya bostäder i Lillån, Bettorp och Hovsta. Engagemanget från fastighetsägare, boende i närområdet och örebroarna i allmänhet ska tas tillvara och utifrån det utvecklingsförslag som tagits fram ska området runt "gamla Coop Lillån" få nytt liv.
- I Örebro finns flera möjligheter till stadsodling. Nu vill vi fortsätta utvecklingen genom att undersöka hur fler möjligheter till stadsodling kan komma till stånd.

Digitalisering

En hållbar stad är smart och använder sina resurser så effektivt som möjligt, vilket också innebär digitalisering i allt högre grad. Programområde samhällsbyggnad ska fortsätta ligga långt framme för att hitta effektiva lösningar för medborgare i vardagen samt för att skapa långsiktiga förutsättningar för framtida arbetssätt och planeringsprocesser.

Goda exempel är Nystart (grävkartan), medverkan i styrelsen för Smart Built Environment, som projektledare för en av de inom innovationsprogrammet pågående projekten "DigSam – Digital samhällsbyggnadsprocess" samt arbetet med SKL om att utveckla en digital tvilling. Detta bidrar till att genom digitalisering effektivisera fler delar av samhällsbyggnadsprocessen.

- Arbetet med att ta fram en strategi för digitaliseringsarbetet för programområdet, som tydligt anknyter till den kommungemensamma ambitionen, ska färdigställas så att det blir tydligt hur olika digitala satsningar samspelar i den riktning som krävs för att möjliggöra en hållbar växande kommun, mer effektiva processer och ökat samarbete med externa aktörer.

Nya framtida områden för bostäder

Örebro växer starkt. Till år 2027 beräknas antalet invånare öka med drygt 25 000 till knappt 176 000. Den starka tillväxten betyder att nya stadsdelar kommer att växa fram och att befintliga stadsdelar och tätorter i kommunen kommer fortsätta utvecklas och omvandlas. Örebro har de senaste åren tagit fram färdiga planer för mer än 5 000 bostäder. Utöver komplettering av befintlig bebyggelse så ska kommunen under de kommande åren planera för och möjliggöra för utveckling av flera större stadsdelar.

Pappersbruket

Ett av Örebros två större utbyggnadsområden på kommunägd mark som ska rymma åtminstone 1 000 bostäder, verksamheter och service. Detaljplanearbetet har påbörjats.

Österport

Ett centralt beläget omdaningsområde delvis på kommunägd mark som kommer att rymma närmare 1 000 bostäder, verksamheter och service. Örebro kommun köpte 2013 fastigheten på Österplan där bland annat Coop har en livsmedelsbutik. Detaljplanearbetet pågår och den första delen har börjat byggas.

Södra Ladugårdsängen

Ett av Örebros två större utbyggnadsområden på kommunägd mark som ska rymma 3 000 bostäder, verksamheter och service. Markförsäljning pågår, de första projekten har byggstartats och de första örebroarna har flyttat in.

Örnsro

Ett centralt beläget omdaningsområde som ska rymma bostäder, verksamheter och service. Detaljplanering pågår.

Holmen och Aspholmen

Två centralt belägna utvecklingsområden där kommunen vill initiera och skapa förutsättningar för en förändring från dagens industriella karaktär till mer blandad stadsbebyggelse, tillsammans med fastighetsägarna i området.

Vivalla och Boglundsängen

En fördjupad översiktsplan som ska ta ett helhetsgrepp för områdena Vivalla och Boglundsängen och delar av den framtida stadsdelen Vallby.

Varberga och Oxhagen

Stadsutvecklingsprojekt i samarbete med ÖrebroBostäder AB som omfattar förändringar av lokala centrum, gatustruktur och förändringar i bebyggelsestrukturen.

Södra Adolfsberg/Södra Ladugårdsskogen

Planprogrammet är godkänt och en ny stadsdel kan förverkligas på mark som kommunen idag äger.

CV-området

Jernhusen har för avsikt att konvertera området till en stadsdel med blandade funktioner där en stor andel kommer utgöras av bostäder. En dialog om områdets utveckling förs med Jernhusen och planeringsarbetet har inletts av Örebro kommun. Detaljplanering pågår.

Södra Bettorp (etapp 2)

Detaljplanearbete pågår och resulterar i några hundra ytterligare lägenheter.

Mellringe/Heden

Utvecklingsförslag finns och detaljplanearbetet är påbörjat.

Varberga/Nya Hjärsta

Utvecklingsförslag framtaget och detaljplanering pågår för att möjliggöra byggnation längs Ekersvägen.

Brickebacken

Förutsättningarna för att förtäta i Brickebacken samt bättre koppla samman området med omgivande områden och universitetet ska förtydligas. Arbetet ska ske i dialog med fastighetsägare, boende och andra aktörer.

Nya områden för verksamhet/företagsetableringar

Örebros tillväxt förutsätter att nya ytor för företagsetableringar skapas. Nya områden måste planeras och byggas ut för etablering av utrymmeskrävande verksamhet (till exempel lager och logistik).

Delar av dessa områden kommer också möjliggöra för lokal omfördelning av ytkrävande företag lokaliserade i olika utvecklingsområden närmre centrala Örebro. Det i sin tur skapar etableringsmöjligheter för andra typer av företag – kontor och verksamheter av mindre störande karaktär – närmre stadens centrala delar.

- Det ska alltid finnas byggklar mark för företag som vill etablera sig eller växa i Örebro.
- Längs E20, söder om Berglunda. Nytt verksamhetsområde för industri, lageretableringar och viss bilanknuten verksamhet (närmast motorvägen). Möjliggör bland annat mycket stora anläggningar.
- Norr om E18/E20 mot Arboga (mittemot Elektroskandias nya anläggning). Verksamhetsområde för industri, lager och liknande. Möjliggör för mindre till medelstora anläggningar.
- Längs E18, mot Karlskoga. Västra Pilängen och Berglunda fortsätter växa längs motorvägen, i riktning mot Örebro Airport. På sikt kopplar det ihop ett framtida verksamhetsområde runt flygplatsen ("Airport City") med andra verksamhetsområden. Möjliggör för mycket stora anläggningar, likväl som mindre verksamheter.

Bilaga 1. Uppföljning och analys

Mål och resultatstyrning

Örebro kommuns styrmodell har fyra perspektiv: Hållbar tillväxt, Människors egenmakt, Barns och ungas behov och Trygg välfärd. Inom varje perspektiv har målområden definierats och utifrån dessa, 21 verksamhetsmål. I slutet av bilagan redogörs för de olika målen samt vilka indikatorer som ska mäta utvecklingen inom respektive mål.

Verksamhetsuppföljningen utgår från de 21 verksamhetsmålen. Varje nämnd ska beskriva hur de bidragit för att Örebro kommun ska utvecklas inom målen. Det sker genom redogörelse av måluppfyllelse för fastställda indikatorer och beskrivning av resultat och effekter av arbetet med de utvecklingsuppdrag som är knutna till målen och verksamhetsuppdragen enligt reglementet.

Nämndernas resultatrapportering är förutsättningen för Kommunstyrelsen att kunna utöva sin uppsiktsplikt enligt kommunallagen. Förutom utvecklingsuppdragen inom de fyra perspektiven har varje nämnd ett verksamhetsuppdrag enligt nämndens reglemente. Arbetet med detta behöver dock inte beskrivas i detalj, utan varje nämnd bör lyfta det som avviker från det förväntade. Intentionen är att fokusera styrning och uppföljning på det mest väsentliga.

I beskrivningen av hur nämnden bidragit till utveckling inom relevanta mål skall följande delar finnas med:

- Vilka resultat och effekter har uppnåtts inom de mål som nämnden skall redovisa?
- Inom vilka delar har vi inte nått önskade effekter och vad beror det på?
- Vilka förbättringsåtgärder planeras för bättre utveckling?

Nämnderna ska redovisa sin uppföljning med prognos till kommunledningen efter april och augusti samt med en årsrapport efter december. Efter april rapporteras bara det ekonomiska läget, men efter augusti och december ska varje nämnd dessutom redovisa arbetet inom de mål de är ansvariga att bidra till. Nämnden ska rapportera enligt den rapportmall som Kommunstyrelsen tillhandahåller.

Resultatdialoger ska hållas efter augusti månads delårsrapport och efter årsberättelsen. Syftet med dialogerna är att förbättra resultaten, både genom att resonera kring uppnådda resultat och föra en diskussion kring de förutsättningar som nämnden har att förhålla sig till. Det ger i sin tur möjligheten att uppföljningen kan bidra till en god verksamhetsutveckling.

God ekonomisk hushållning

Örebro kommuns verksamhet ska präglas av gott förvaltarskap och god ekonomisk hushållning. Resurshållningen ska vara inriktad mot ett långsiktigt hållbart samhälle såväl ekonomiskt som socialt och ekologiskt. Kommunallagen föreskriver att Kommunfullmäktige ska anta finansiella mål samt mål och riktlinjer för verksamheten som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Örebro kommuns finansiella mål för god ekonomisk hushållning är två till antalet och presenteras på sid 27. Verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning utgörs av de 21 verksamhetsmålen inom de fyra strategiska områdena. Dessa presenteras i nedanstående avsnitt.

Övrig uppföljning

Uppföljning av strategier, program och planer sker även i annan form. Mallar för dessa uppföljningar tillhandahålls av Kommunstyrelsen. Syftet med övriga uppföljningar är att ge fördjupad information till Kommunstyrelsen om utveckling och resultat inom olika områden.

Mål och indikatorer

Kommunfullmäktige fastställer de kommunövergripande mål och indikatorer som utgör grunden för uppföljning inom de fyra strategiska områden. Samtliga mål och indikatorer utgör också kommunens mål för god ekonomisk hushållning under verksamhetsåret 2019.

Nämnder ska planera för och sedan i uppföljningen rapportera om sitt bidrag till utvecklingen inom de mål de är ansvariga att bidra till. Vilka det är framgår av den mall för verksamhetsplan som Kommunstyrelsen tillhandahåller. Driftsnämnderna definierar själva vad nämnden ska uppnå under året för att bidra till utveckling inom kommunens mål och hur det ska följas, i sin verksamhetsplan.

Strategiområde 1: hållbar tillväxt							
Indikatorer för hållbar tillväxt	Totalt/ kvinnor/ män	2015	2016	2017	2018 Prognos	2019 Målvärde	Ansvarig nämnd
Mål: Örebro ska ha ett positivt näringslivsklimat där Örebro kommun underlättar att starta, utveckla och etablera företag							
Lönesummeutveckling, index med basår 2008, ett års fördröjning	Totalt	124	129	136	ökar	öka	KS
	Kvinnor	128	134	140	ökar		
	Män	121	126	133	ökar		
Syssestättningutveckling nattbefolkning, index med basår 2008, ett års fördröjning*	Totalt	99,8	101,1	102,2	ökar	öka	KS
	Kvinnor	100,8	102,6	103,8	ökar		
	Män	98,8	99,7	100,8	ökar		
Planlagd mark för verksamhet, antal tillkommande hektar	Totalt	25	60	60	24	20	PN SAM
*Kommentar: 2008 är basår och syssestättningsgraden uppgick till då till 76 (och har index 100).							
Mål: Invånarna i Örebro ska ha goda förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden och fler ska ha ett arbete							
Andel elever som når behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram, kommunal och fristående regi, procent	Totalt	83	86	84	80	öka	PN BoU
	Flickor	83	88	86	82		
	Pojkar	83	85	83	78		
Andel som gått vidare till arbete och/eller studier efter avslutad arbetsmarknadsinsats, procent	Totalt	36	32	29	27	35	Vuxam
	Kvinnor	35	30	27	22		
	Män	36	35	30	32		
Andel arbetslösa av arbetskraften 16-64 år, procent	Totalt	8,2	7,7	7,7	7,6	i nivå med rikets snitt	Vuxam
	Kvinnor	7	6,6	6,9	7,1		
	Män	9,4	8,7	8,7	8,1		
Mål: Örebro kommun ska vara en ekologiskt hållbar kommun							
Örebro kommuns ackumulerade minskning i klimatbelastning* utifrån år 2000, procent							
	- Kommunkoncern	41	48	61	ökar	öka	KS
- Geografiskt område, ett års fördröjning		25	27	28	ökar	öka	
Antal hektar som har fått ett långsiktigt skydd eller har restaurerats för att få höga naturvärden, ackumulerat		245	288	316	854	öka	PN SAM
Andel rätt sorterat restavfall, procent		38	37	40	45	minst 60	PN SAM
*Kommentar: Målvärdet för kommunkoncernen är år 2020: 80 och 2030: 100. Målvärdet för geografiskt område är 40 år 2020 och 70 år 2030.							

Strategiområde 1: hållbar tillväxt

Indikatorer för hållbar tillväxt	Totalt/ kvinnor/ män	2015	2016	2017	2018 Prognos	2019 Målvärde	Ansvarig nämnd
Mål: Det ska vara enkelt för medborgare och företag att få kontakt med kommunen, och utbudet av e-tjänster ska öka							
Nöjd Kund-index (SKL Insikten), företagarnas nöjdhet med kommunens service- och myndighetsutövning (brandtillsyn, bygglov, markupplåtelse, miljö- och hälsoskydd och serveringstillstånd)	Totalt	76	77	76	77	lägst 75	KS PN SoV PN SAM
	Kvinnor	82	83	81	83		
	Män	74	75	74	76		
Intervall inom de bedömda myndighetsområdena		63-81	69-87	67-82	ökar	lägst 70	
Medborgarnas upplevelse av hur enkelt kommunen gjorde det för dem att lösa sina ärenden, betyg på skala 1-5, nytt mått så mätthistorik saknas		-	-	-	redov i ÅR	4,0	KS
Antal erbjudna e-tjänster		-	113	150	170	öka	KS
Mål: Medborgarna i Örebro kommun ska ha tillgång till bra kommunikationer							
Inpendling, index med basår 2008, ett års fördröjning	Totalt	106	109	112	112	öka	KS
	Kvinnor	108	109	110	110		
	Män	105	109	112	112		
Antal resor i kollektivtrafik (stadstrafik), miljoner resor		-	7,4	7,8	ökar	öka	PN SAM
Tillgång till 100 mbit/s bredband inom tätort och småort, procent, ett års fördröjning		-	-	89	91	öka	KS
Tillgång till 100 mbit/s bredband utanför tätort och småort, procent, ett års fördröjning		-	-	23	32	öka	KS LN
Kommentar: Enligt bredbandsstrategin är målet att 90 procent av alla hushåll och företag senast under 2020 ska erbjudas en överföringshastighet på minst 100 mbit/s.							
Mål: Örebro kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare							
Andel enheter med HME*-värde på minst 78, procent *Hållbart medarbetarengagemang		64	64	55	redov i ÅR	öka	Alla inkl bolagen
Anställningstrygghetsindex, bestående av - Andel timavlönade årsarbetare (åa) - Antal personer per timavlönad åa - Andel med heltidsanställning - Andel med tillsvidareanställning	Totalt	72,0	71,9	72,1	oförändrad	öka	
	Kvinnor	71,6	72,1	72,3	oförändrad		
	Män	73,3	71,5	71,4	oförändrad		
Andel chefer med 10-30 medarbetare, procent	Totalt	-	49	47	50	öka	
	Kvinnor	-	49	47	52		
	Män	-	50	45	46		
Mål: Örebro kommun ska nyttja sina lokaler på ett effektivt sätt							
Andel omställningsyta i kommunens lokaler, procent		1	1	1	1	1-3	KS
Mål: Örebro kommuns ekonomi ska vara långsiktig och hållbar							
Nämndernas ramavvikelse, mnkr		40	138	22	-142	0	Alla
Genomsnittlig beviljad tid per servicemottagare, omvärdnad hemvärden, timmar per månad (3 mån utfall 2014)		48,4	50,5	47,8	47,4	-	PN SoV
Andel uppfyllda avkastningskrav av kommunens bolag, antal bolag, procent		68	73	77	71	100	Bolagen

Strategiområde 2: människors egenmakt							
Indikatorer för människors egenmakt	Totalt/ kvinnor/ män	2015	2016	2017	2018	2019	Ansvarig nämnd
					Prognos	Målvärde	
Mål: Medborgarnas möjlighet till inflytande och påverkan inför politiska beslut ska vara god							
Hur väl möjliggör kommunen för medborgarna att delta i kommunens utveckling? procent	Totalt	63	59	62	57	öka	KS
Hur väl upplever medborgare att de har insyn och inflytande över kommunens verksamhet? procent	Totalt	46	40	44	redov i ÅR	öka	
	Kvinnor	45	38	43	redov i ÅR		
	Män	47	42	44	redov i ÅR		
Mål: Medborgarna ska ha möjlighet att välja utförare inom hemvården							
Andel med nytt beslut som gör aktivt val av utförare inom hemvården, procent, nytt mått så mätthistorik saknas		-	-	-	under utveckling	-	PN Sov
Mål: Människors livsvillkor ska vara jämlika							
Antal unika hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd		1 526	1 445	1 427	redov i ÅR	minska	Vuxam
Antal genomförda satsningar inom sociala investeringar som permanentas i ordinarie verksamhet och fortsättningsvis finansieras inom ordinarie verksamhets budget (totala antalet avslutade satsningar per aktuellt år)		0 (0)	0 (0)	3 (3)	4 (4)	2 (2)	KS
Segregationsindex - bostadsperspektivet		42,2	42,2	41,7	40,5	minska	KS
Mål: Alla ska ha tillgång till en meningsfull fritid							
Nöjd Region-index: Fritidsmöjligheter	Totalt	74	71	74	oförändrad	lägst 80	PN SAM
	Kvinnor	75	71	75	oförändrad		
	Män	73	72	73	oförändrad		
Mål: I Örebro kommun ska alla människors lika värde och mänskliga rättigheter respekteras							
Antal genderbudgetanalyser från föregående år som lett till beslut om förändringar i verksamhet eller arbetssätt (totala antalet utförda genderbudgetanalyser)		-	- (8)	7 (10)	5 (7)	-	Alla inkl bolagen

Strategiområde 3: barns och ungas behov

Indikatorer för barns och ungas behov	Totalt/ kvinnor/ män	2015	2016	2017	2018	2019	Ansvarig nämnd
					Prognos	Målvärde	
Mål: Alla elever i grund- och gymnasieskolan ska ges förutsättningar att klara kunskapsmålen							
Ranking SKL:s Öppna jämförelser, grundskolan, kommunal och fristående regi		156	149	108	redov i ÅR	Bättre ranking (minska)	PN BoU
Andel trygga elever i grundskola, kommunal och fristående regi, procent	Totalt	94	93	90	89	öka	
	Flickor	93	92	90	redov i ÅR		
	Pojkar	94	93	91	redov i ÅR		
Andel gymnasieelever med examen eller studiebevis inom fyra år, kommunal och fristående regi, procent	Totalt	80	81	79	redov i ÅR	öka	
Andel trygga elever i gymnasieskolan, kommunal och fristående regi, procent	Totalt	90	92	89	92	behålla	
	Flickor	90	92	88	redov i ÅR		
	Pojkar	90	91	91	redov i ÅR		
Mål: Förskolan ska vara en omsorgsfull och trygg plats för barnen, med god pedagogisk verksamhet							
Antal barn per årsarbetare i förskolan, kommunal regi		5,2	5,2	5,3	oförändrad	minska	PN BoU
Andel vårdnadshavare som är nöjda med förskolans verksamhet, 6	Totalt	90	91	93	91	behålla	
	Flickor	91	92	93	redov i ÅR		
	Pojkar	89	90	93	redov i ÅR		
Mål: Barn ska kompenseras för ojämlika uppväxtvillkor							
Barnfattigdomsindex, två års fördröjning		14,6	13,8	13,1	11,1	minska	KS
Mål: Barn och ungdomar ska kunna ha en meningsfull fritid							
Antal medlemmar i åldern 7-20 år som deltar i organiserad fritidsverksamhet inom idrotts- eller idéburna föreningar*	Totalt	27 420	27 401	29 012	oförändrad	öka	PN SAM KS
	Flickor	11 607	11 460	12 851	oförändrad		
	Pojkar	15 813	15 941	16 161	oförändrad		
Andel barn som är nöjda med vad som finns att göra på fritiden efter skolans slut, nytt mått så mätthistorik saknas, procent	Totalt	-	-	80	78	lägst 80	
	Flickor	-	-	80	redov i ÅR		
	Pojkar	-	-	80	redov i ÅR		

*Kommentar: Det som mäts är antalet medlemmar och inte antalet individer. Detta innebär att en individ kan vara medlem i flera föreningar och då synas flera gånger i statistiken. Bland idéburna föreningar räknas till exempel scouterna, Afrikas horn och Unga Örnar.

Strategiområde 4: trygg välfärd

Indikatorer för trygg välfärd	Totalt/ kvinnor/ män	2015	2016	2017	2018	2019	Ansvarig nämnd		
					Prognos	Målvärde			
Mål: Örebro kommun ska erbjuda en trygg och god omsorg med hög grad av delaktighet, med god kvalitet, för alla äldre och människor med funktionsnedsättning									
Servicemottagarnas upplevelse av trygg och god omsorg, helhetsbedömning nöjdhet, procent:									
- Vård- och omsorgsboende	Totalt	83	79	83	redov i ÅR	lägst 80	PN SoV		
	Kvinnor	82	79	81	redov i ÅR				
	Män	85	79	89	redov i ÅR				
- Hemvård	Totalt	90	90	89	redov i ÅR	lägst 80		PN SoV	
	Kvinnor	91	89	89	redov i ÅR				
	Män	89	91	90	redov i ÅR				
- Upplevelse av trygg och god omsorg i stöd till funktionshindrade	Totalt	80	>80	>80	redov i ÅR	lägst 80			PN SoV
	Kvinnor	84	>80	>80	redov i ÅR				
	Män	80	>80	>80	redov i ÅR				
Personalkontinuitet hemvården, antal personal som en servicemottagare möter under en 14-dagarsperiod, år 2014-2016 redovisas enbart egenregi	Totalt	18,1 *	17,9 *	15,2	ökar	minska	PN SoV		
*Nytt mått från 2017 som inkluderar extern och kommunal regi									
Mål: Familjer och enskilda ska få stöd som motsvarar deras behov av individ och familjeomsorg									
Index för hur väl socialnämnden tillhandahåller det stöd som familjer och enskilda har behov av, nytt mått så mätthistorik saknas		-	-	-	under utveckling	-		PN SoV	
Mål: I Örebro kommun ska det finnas tillgång till bostäder									
Nyproducerade lägenheter i relation till befolkningsökningen		0,54	0,85	0,57	0,75	0,4		PN SAM	
Antal nyproducerade lägenheter		851	1 898	2 081	1 800	900			
Antal tillkommande lägenheter som kan byggas utifrån lagakraftvunna detaljplaner		635-640	700	2 444	800	öka			
Antal tillkommande lägenheter för bostadssociala ändamål		94	172	248	133	i balans med behov		KS	
*Det satta målvärdet har visat sig vara för högt, tillkommande lägenheter motsvarar det faktiska behovet									
Mål: Örebro kommun ska vara en trygg och säker kommun att bo, leva och verka i									
Trygghetsindex (SCBs medborgarundersökning)	Totalt	53	51	51	redov i ÅR	öka	KS		
Anmälda våldsbrott i offentlig miljö	Totalt	470	576	532	minskar	minska			
	Kvinnor	147	168	148	minskar				
	Män	323	408	384	minskar				

Driftbudgetförändringar till nämnder

PN Barn och utbildning	
Ram 2018	
	3 480 802
Justeringar inför 2019	
Överfört resultat nämnd 2018	3 465
Volym förskola/skola	60 000
Volym förskola/skola lokaler utrymme i volym (6500 tkr)	
Silvia fd Hopprepets fsk Brickebacken utrymme i volym (2092 tkr)	
Kastanjegården fsk Vivalla utrymme i volym (838 tkr)	
Sagagården fsk utrymme i volym (545 tkr)	
Vivallaskolan fsk utrymme i volym (240 tkr)	
Reinv Stora Mellösa fsk utrymme i volym (641 tkr)	
Lillåns fsk utrymme i volym (2047 tkr)	
Norrbykolan utrymme i volym (3724 tkr)	
Idrottshall Tybblelund utrymme i volym (1333 tkr)	
Idrottshall Brunnskolan, anpassning (utrymme i volym 292 tkr)	
Komp hyror Futurum 2018, utrymme i volym (4000 tkr)	
Gröna skolgårdar	-1 000
Ombudgetering rekryteringscenter 2019	-904
Förstärkning driftsnämnder	600
Budgetförstärkning - 2019	14 000
Effektiviseringsuppdrag 2019	-34 276
Sänkt internränta från 2% till 1,75%	-376
Friskoleersättning - överhäng löneöversyn 2018	3 356
Löneöversyn kvarvarande kompensation för 2018	17 279
Ram 2019	3 542 946

PN Social välfärd	
Ram 2018	
	3 054 361
Justeringar inför 2019	
Överfört resultat nämnd 2018	-729
Volym LSS	23 700
Volym Socialtjänsten	6 000
Brandskydd gruppboende (bostäder) utrymme i volym (800 tkr)	
Brandskydd VoBo utrymme i volym (2000 tkr)	
Karlsund i öbo start 2018-12 inv utrymme i volym (44250 tkr) helårseffekt 2019	
Boende äldre missbrukare, inv utrymme i volym (920 tkr)	
Mikaelligården ombyggnad, inv utrymme i volym (250 tkr)	
Nyckelfri hemtjänst	-1 850
Socialfilial Vivalla, ökad driftsersättning	1 000
Ombudgetering för licenskostnader från KSF-IT	8 560
Ombudgetering rekryteringscenter 2019	-1 370
Budgetförstärkning - 2019	12 000
Effektiviseringsuppdrag 2019	-30 454
Utveckling E-tjänst Överförmyndarnämnden	100
Sänkt internränta från 2% till 1,75%	-303
Löneöversyn kvarvarande kompensation för 2018	13 130
Ram 2019	3 084 145

PN Samhällsbyggnad	
Ram 2018	
	645 974
Justeringar inför 2019	
Överfört resultat nämnd 2018	-1 093
Idrottshuset hyresökning	500
Odlingslotter	100
Gruvinventering mark engångsbelopp 2018	-570
Mellringe omlämningsrum inv utrymme i volym (200 tkr)	
Trängens IP B-hall inv utrymme i volym (405 tkr)	
Vivalla IP inv utrymme i volym (295 tkr)	
Motionspår inv utrymme i volym (55 tkr)	
Vandrarhem Wadköping inv utrymme i volym (164 tkr)	
Eklundaskolan läktare inv utrymme i volym (28 tkr)	
Anläggande av fritidsyta, sanering inv utrymme i volym (131 tkr)	
Karlsund förbättrade förutsättningar i volym (1331 tkr)	
Gymnastik förbättrade förutsättningar i volym (180 tkr)	
Öppen konstvägg inv utrymme i volym (180 tkr)	
Sorteringsverk, bibliotek	90
Volymökning SB investeringar, inv utrymme i volym (7000 tkr)	
Volymökning SB exploateringsinvesteringar, inv utrymme i volym (3000 tkr)	
Bredbandsutbyggnadsbyggnad inv utrymme i volym (740 tkr)	
Open Art	2 500
Kulturnämnden - Tegelbruket enl avtal	-400
Konstutsmykning ökad drift	100
Budgetförstärkning 2019	3 500
Effektiviseringsuppdrag 2019	-6 359
Sänkt internränta från 2% till 1,75%	-4 853
Löneöversyn kvarvarande kompensation för 2018	2 157
Ram 2019	641 647

Vuxenutbildning och arbetsmarknad	
Ram 2018	
	538 381
Justeringar inför 2019	
Överfört resultat nämnd 2018	-1 869
Försörjningsstöd engångskompensation 2019	11 000
Effektiviseringsuppdrag 2019	-5 359
Sänkt internränta från 2% till 1,75%	-95
Löneöversyn kvarvarande kompensation för 2018	1 704
Ram 2019	543 763

Landsbygdsnämnden	
Ram 2018	
	5 843
Justeringar inför 2019	
Överfört resultat nämnd 2018	-132
Budgetförstärkning 2019	500
Löneöversyn kvarvarande kompensation för 2018	7
Effektiviseringsuppdrag 2019	-57
Ram 2019	6 161

Kommunstyrelsen/KSF	
Ram 2018	
	400 596
Justeringar inför 2019	
Överfört resultat nämnd 2018	-3 314
Giffri miljö	-500
IT-satsning 2013	-5 200
Tillfällig satsning SC 2017-2018	-1 000
Demokratistöd val 2018	-200
Dialogforum för nationella minoriteter och minoritetsspråk	100
Ombudgetering rekryteringscenter 2019 (KSFs andel)	-226
Förstärkning ny verksamhet rekryteringscenter 2019	2 500
Budgetförstärkning 2019	1 000
Effektiviseringsuppdrag 2019	-3 968
Sänkt internränta från 2% till 1,75%	-48
Löneöversyn kvarvarande kompensation för 2018	3 640
Ram 2019	393 380

Kommungemensamt	
Ram 2018	
	240 816
Justeringar inför 2019	
Nerikes Brandkår - index	2 400
Örebrokompaniet - utökad uppdrag 2017-2018	-3 000
Örebrokompaniet - naturturism	-1 000
SKL - ökad kostnad	160
Örebro airport	2 520
Sänkt internränta	-34
Minskade klyftor	4 000
Mötesplatser - uppsökande verksamhet	3 000
Ordningsakter på stan	2 800
Ram 2019	251 662

Stadsrevisionen	
Ram 2018	
	3 900
Justeringar inför 2019	
Ram 2019	3 900

Valnämnd	
Ram 2018	
	3 700
Justeringar inför 2019	
Val 2018	-3 500
Ram 2019	200

Förslag till

Investeringsprogram 2019-2022

Sammanställning 1

2018-11-22

2018-11-22

	Investeringsutgift				Driftskostnadskonsekvens											
	2019	2020	2021	2022	2018	2018	2018 rev	2018 rev	2019	2019	2020	2020	2021	2021	2022	2022
					Budget	Varav finans KS	Budget	Varav finans KS	Budget	Varav finans KS	Budget	Varav finans KS	Budget	Varav finans KS	Budget	Varav finans KS
Barn och utbildning	966 688	1 147 000	756 500	755 000	79 007	77 916	77 916	31 584	49 615	11 543	64 593	12 976	104 559	27 588	81 955	38 466
Social välfärd	71 675	35 750	277 450	427 050	37 615	21 552	38 795	22 332	56 155	47 975	33 125	6 275	31 670	18 470	60 960	47 760
Samhällsbyggnad	530 808	487 650	501 200	319 575	21 686	2 840	21 904	2 840	32 158	12 461	29 561	11 141	33 935	8 473	47 354	10 175
Trafik och miljö	140 600	210 550	227 400	145 550	4 487		4 571		5 628		7 056		17 331		10 576	
Gata och Park	150 450	83 950	62 950	59 950	4 325		4 127		7 796		7 499		4 519		4 173	
Fritid och Kultur	85 608	10 750	27 900	0	1 458	1 340	1 458	1 340	4 765	4 721	4 141	4 141	1 473	1 473	3 175	3 175
Fastigheter PN SB	58 800	53 000	53 000	53 000	1 560		1 560		1 871		1 876		1 654		1 654	
Fastigheter Tekniska	53 000	88 000	88 000	18 300	0		0		0		0		0		18 730	
Fordon	35 750	34 400	35 150	35 975	6 996		7 002		7 488		7 511		7 414		7 542	
Inventarier	6 600	7 000	6 800	6 800	1 359		1 686		3 871		1 478		1 545		1 505	
Bredbandsutbyggnad landsbygd	0	0	0	0	1 500	1 500	1 500	1 500	740	740	0	0	0	0	0	0
KS/KF	332 300	2 100	2 300	2 100	148	0	-181	0	11 062	10 800	11 618	11 500	4 118	4 000	118	0
Vuxam	4 500	4 500	4 500	4 500	132	0	43 475	0	554	0	629	0	629	0	629	0
IT-investeringar	30 539	28 607	41 545	8 000	10 297	0	9 699	0	10 222	-5 200	22 249	-1 500	10 439	0	26 224	0
IT-inv PN BoU	20 269	20 607	33 545	0	8 699		8 699		14 864		21 639		8 699		24 484	
IT-inv Gem	10 270	8 000	8 000	8 000	1 598	0	1 000	0	-4 642	-5 200	610	-1 500	1 740	0	1 740	0
Totalt skattefin vht	1 936 510	1 705 607	1 583 495	1 516 225	148 885	102 308	191 609	56 756	159 766	77 579	161 775	40 392	185 350	58 531	217 239	96 401
Va och Avfall inkl taxefinansierade fordon	372 643	360 970	236 900	211 500	15 217		13 241		14 184		20 654		17 496		12 984	
Totalt Örebro kommun	2 309 153	2 066 577	1 820 395	1 727 725	164 102	102 308	204 850	56 756	173 951	77 579	182 428	40 392	202 845	58 531	230 223	96 401

Varav investeringar - kommunala bolag

	2019	2020	2021	2022
Futurum	850 625	992 000	596 500	705 000
ÖBO-omsorgsfastigheter	54 575	16 350	254 250	404 250
ÖBO	10 000	0	0	0
Örebroporten	359 063	42 500	5 500	0
Västerporten	0	0	0	0
Fastighetsägare ej klar	35 000	105 000	135 000	0
Annan (extern)	3 000	3 000	3 000	3 000
Totalt	1 312 263	1 158 850	994 250	1 112 250

Återstår investering Örebro kommun **996 890** **907 727** **826 145** **615 475**

Varav skattefin vht **624 247** **546 757** **589 245** **403 975**

Social välfärd

2018-11-22

Social välfärd

	PN Nr	Hyres- vård	Konst-)	Igång sättn beslut	2019	2020	2021	2022	2023-2026	Finans	2019	2020	2021	2022	2023-2025
Objekt finansierade med riktade KS-medel och beaktade i ekonomisk plan											47 975	6 275	18 470	47 760	59 850
Vård och omsorg											46 255	3 905	17 770	47 060	59 850
Nytt vård- och omsorgsboende Odensbacken, etapp 1, nybyggnation, 36 platser + 1 parbo, exkl tillagningskök. Driftkostnadskonsekvens 2021 och 2022 avser stängning Askenäs.		ÖBO	*)		15 075	16 350	254 250	404 250		KS					
Drift Nytt vård- och omsorgsboende Odensbacken, etapp 1, nybyggnation, 36 platser + 1 parbo, exkl tomhyra och tillagningskök. Driftkostnadskonsekvens 2021 och 2022 avser stängning Askenäs.		ÖBO													
Trädgårdarna, 25 platser + 4 parbo, drift nov 2017		Ext													
Askenäs etapp 2 och 3 utökning kompletteras, framflyttad till 2020-2021		ÖBO	*)												
Mikaeligården ombyggnad mm		ÖBO													
Vård och omsorgsboende, ombyggnad och renovering inkl förstärkt brandskydd, bedömd hyreskostnad, utreds		ÖBO	*)												
Karlslund 2018, 68 platser + 2 parbo, 1 mån 2018, exkl tillagningskök, ny hyra		ÖBO	*)												
Hyresrabatt Karlslund, ska kompletteras		ÖBO													
Drift Karlslund 2018, 68 platser + 2 parbo		ÖBO													
Trygghetsboende resurser kompletteras efter utredning		ej klart	*)												
Nytt vård och omsorgsboende, 80 platser, halvårseffekt 2021		ÖBO	*)												
Drift Nytt vård och omsorgsboende, 80 platser, halvårseffekt 2021		ÖBO													
Nytt vård- och omsorgsboende 2022, 70 platser, halvårseffekt		ÖBO	*)												
Drift vård och omsorgsboende 2022, 70 platser, halvårseffekt		ÖBO													
Ombyggnation och utbyggnad vård- och omsorgsboende, utbyggnad cirka 50 platser		Ext	*)												
Förstärkt brandskydd, 2019-2020, 3 vård- och omsorgsboenden 2018-2020, därefter fortsättning återstående boenden enligt plan bedömd kostnad		ÖBO/ext													
Förstärkt brandskydd och ombyggnation, 2018-2019, 1 vård och omsorgsboende		ÖBO													
Socialtjänst											920	1 670			
Ny familjecentral exkl BoU ped tjänster, bedömd hyreskostnad		Ext													
Drift ny familjecentral exkl BoU ped tjänster		Ext													
Ny familjecentral exkl BoU ped tjänster 2023-2024		Ext													
Kvinnohuset		Ext													
Mini-Maria, länsövergripande samarbete med regionen, pilot 2018/2019		Ej klart													
Stödboende/härbärgesplatser, missbruk, renovering befintlig lokal, bedömd hyresökning		Futurum	*)												
Stödboende/härbärgesplatser, missbruk, evakuering		Ej klart													
Funktionshindre											800	700	700	700	
Förstärkt brandskydd och ombyggnation , 2019		Ej klart													
Förstärkt brandskydd och ombyggnation , 2020		Ej klart													

Social välfärd

	PN Nr	Hyres- vård	Konst- *)	Igång sättn beslut	2019	2020	2021	2022	2023-2026	Finans	2019	2020	2021	2022	2023-2025
Förstärkt brandskydd och ombyggnation , 2021		Ej klart													
Förstärkt brandskydd och ombyggnation , 2022		Ej klart													
Objekt där finansiering bedöms kunna ske inom avsatt volymutrymme											6 100	26 550	12 900	12 900	
Funktionshinderade										KS	6 100	26 550	12 900	12 900	
Gruppobostad 2017 - 6 lgh, extern upph		ext	*)												
Gruppobostad 2017 - 6 lgh, extern upph		ext													
Gruppobostad 2017 - 6 lgh, extern upph		ext	*)												
Gruppobostad 2018 - 6 lgh, utökning befintlig gruppobostad		ÖBO	*)												
Gruppobostad 2018 - 6 lgh, Sol-beslut soc psykiatri		Ext	*)												
Gruppobostad 2019 - 6 lgh		Ej klar	*)												
Gruppobostad 2019 - 8 lgh		Ej klar	*)												
Utredning av större befintlig lokal, ev gruppobostad och träningsboende		Ej klar													
Gruppobostad 2020 - 6 lgh		Ej klar	*)												
Gruppobostad 2020 - 8 lgh		Ej klar	*)												
Odensbacken 2020, etapp 2 och 3, kompletteras		Ej klar	*)												
Gruppobostad 2021 - 6 lgh		Ej klar	*)												
Gruppobostad 2021 - 8 lgh		Ej klar	*)												
Gruppobostad 2022 - 6 lgh		Ej klar	*)												
Gruppobostad 2022 - 8 lgh		Ej klar	*)												
Gruppobostad 2023-2024		Ej klar	*)												
Objekt finansiering inom nämndens ram					56 600	19 400	23 200	22 800	43 400		2 080	300	300	300	
Vård och omsorg										KS					
Varumottagning, Löwenhjelmiska		ÖP													
Anpassning utemiljö Ölmbrogården		?													
Dagverksamhet, ny lokal utökning		ej klar													
Funktionshinderade					1 500	1 500	1 500	1 500			150	150	150	150	
Ombyggnationer lagkrav arbetskläder		ej klar													
Lokal daglig verksamhet		ej klar	*							KS					
Ombyggnation gruppobostad, Hjälmsberg		extern								KS					
Ombyggnation gruppobostad, socialpsykiatri		ej klar								KS					
Barn och ungdomsverksamhet		ej klar													
Mindre hus i enskilt läge 2018, utreds		ej klar													
Mindre hus i enskilt läge 2019, utreds		ej klar													
Mindre hus i enskilt läge 2020, utreds		ej klar													
Mindre hus i enskilt läge 2021, utreds		ej klar													
Mindre hus i enskilt läge 2022, utreds		ej klar													
Socialtjänst/överförmyndaren					44 500	5 500	1 500	1 500			1 930	150	150	150	
Stödboende vuxna, finansiering med minsk ext köp		ej klart													
Utökade myndighetslokaler		ej klart								KS					
Hem och vård och boende (HVB), bedömd hyresökning, nuvarande hyra är avräknad		ÖBO													
Hem och vård och boende (HVB), barn och unga, utredning, egen finansiering		ÖBO													
Långsiktig lösning socialjour, utreds		ej klart								KS					

Social välfärd

	PN Nr	Hyres- vård	Konst- *)	Igång sättn beslut	2019	2020	2021	2022	2023-2026	Finans	2019	2020	2021	2022	2023-2025
Flytt av enskilda hus, utreds		ÖK													
Mindre hus i enskilt läge 2018, utreds		ej klart													
Mindre hus i enskilt läge 2019, utreds		ej klart													
Mindre hus i enskilt läge 2020, utreds		ej klart													
Mindre hus i enskilt läge 2021, utreds		ej klart													
Mindre hus i enskilt läge 2022, utreds		ej klart													
Inventarier					10 600	12 400	20 200	19 800	43 400						
Myndighetskrav															
Ärlig inventariepott															
Inventarier IT, Skrivare, kopiatorer mm															
Byggnadsansluten utrustning samt ombyggnation och renovering 7 vård- och omsorgsboenden															
Ny familjecentral															
Vård- och omsorgsboende Odensbacken															
Trädgårdarna, etapp 2															
Nytt vård- och omsorgsboende 2018															
Inv och utrustning, nybygg gruppboende															
Nytt vård- och omsorgsboende 2021															
Nytt vård- och omsorgsboende 2022															
					71 675	35 750	277 450	427 050	43 400		56 155	33 125	31 670	60 960	59 850

*) Konstutsmykning ska göras med 1% av investerat belopp fastigheter

Varav investeringar utanför kommunen

Futurum									
Örebroporten									
Västerporten									
ÖBO-omsorgsbostäder				54 575	16 350	254 250	404 250		
Örebro kommun egna fastigheter				3 500	4 000				
Fastighetsägare ej klar				3 000	3 000	3 000	3 000		
Extern fastighetsägare									
Summa investeringar utanför kommunen				61 075	23 350	257 250	407 250		

Bou

2018-11-22

Barn och utbildning

	PN Nr	Hyres- vård	Konst- utsm *)	Beslut år	2019	2020	2021	2022	2023-2025	Finans	2019	2020	2021	2022	2023-2025
Objekt finansierade med riktade KS-medel och beaktade i ekonomisk plan					295 000	596 500	312 500	140 000			11 543	12 976	27 588	38 466	6 400
Förskola					57 500	240 000	105 000			KS	7 253	8 284	4 672	3 150	
*Reinv Leklustans förskola 4 avd, ersätts med ny byggnad samt utökning 4 avd på Ekeskolans tomt.		Fut	*)												
*Reinv Kastanjegårdens förskola i Vivalla, 5 avd, utökn 1 avd		Fut	*)												
Reinv Silva fd Hopprepets förskola i Brickebacken 5 avd		Fut	*)												
Reinv Lillåns förskola 5 avd		Fut	*)												
Reinv Knagglebackens förskola		Fut	*)												
Reinv förskola Sagogården, 8 avd nettoökning		Fut	*)												
*Reinv förskola på Vivallaskolan, anpassning, utökn 1 avd		VP	*)												
Reinv förskolan Blåmesen, ny tomt	1.6	Fut	*)												
Blåmesens förskola, evakueringslokal, permanent byggnad		Fut	*)												
Reinv förskola Bettorp	1.10	Fut	*)												
*Reinv förskola i Glanshammar, 2 avd utökn 1-2 avd	1.18	Fut	*)												
*Reinv Ädelstenenes förskola i Lundby 5 avd, utökn 1 avd	1.9	Fut	*)												
*Reinv förskola i Rinkaby 5 avd, utökn 1 avd	1.11	Fut	*)												
*Reinv förskola i Stora Mellösa, 4 avd, utökn 1 avd		Fut	*)												
*Reinv förskola Sveaskolan 10 avd utökn 4 avd	1.5, 1.8	Fut	*)												
*Reinv förskolan Trollskogen 5 avd	1.7	Fut	*)												
*Reinv förskolan Linden 5 avd, utökn 3 avd	1.23	Fut	*)												
*Reinv förskolan Opalen i Varberga 10 avd, utökn 7 avd	1.20	Fut	*)												
Ny förskola Tybblelund utökn 10 avd		Fut	*)												
Grundskola					237 500	356 500	207 500	140 000		KS	4 290	4 692	22 916	35 316	6 400
Renovering Brickebackens skola	2.8	Fut	*)												
Vintrosaskolan hus D															
Reinvestering av Glanshammars skola	2.13	Fut	*)												
Brunnsskolan, skolplatser och ventilation		Fut	*)												
Anpassning Brunnsskolan, idrottshall		Fut	*)												
Hyra Korskyrkans lokal för Brunnsskolans idrottsbehov		Ex													
Paviljong Brunnsskolan		Ej klar													
*Reinv och utbyggnad av skollokaler, Eklunda F-6 och sarskola	2.1	Fut	*)												
*Idrottshall Eklundaskolan inkl skyddsrum och omdragning väg	2.1	Fut													
*Reinv Gumaeliusk, nybyggn matsal och kök samt fler skolplatser		Fut	*)												
*Utbyggnad av fler skolplatser på Norrbyskolan		Fut	*)												
Tengvallaskolan idrottshall, rivs, byggs ny och större hall	2.11	Fut	*)												

Bou

	PN Nr	Hyres- vård	Konst- utm *)	Beslut år	2019	2020	2021	2022	2023-2025	Finans	2019	2020	2021	2022	2023-2025
Ny Idrottshall Tybblelund		ÖP	*)												
Fyra nya idrottshallar, färdigställda 2021-2024		Ej klar	*)												
Objekt där finansiering bedöms kunna ske inom volymutrymme					571 688	450 500	344 000	515 000	2 021 250		34 072	47 617	72 971	43 489	208 722
Förskola					271 250	80 500	136 500	140 000		Volym	11 520	26 917	24 832	11 200	11 200
Ny förskola Södra Ladugårdsängen utökn 4 avd		Ext	*)												
Ny förskola Södra Ladugårdsängen utökn 6 avd		Ext	*)												
Ny förskola Södra Ladugårdsängen, utökn 5 avd	1.3	Fut	*)												
Ny förskola Norrby 10 avd utökn 4 avd		ÖBO	*)												
Ny förskola Mejeritomten, 4 avd		Ext	*)												
Ny förskola Bettorp 10 avd, utökn 7 avd		Fut	*)												
Ny förskola Alnängarna utökn 5 avd	1.1	Fut	*)												
Ny förskola Mosjö/Törsjö utökn 3 avd		Fut	*)												
Ytterligare förskola Mosjö utökn 5 avd	1.4	Fut	*)												
Ny förskola i Heden Mellringe, utökn 4 avd	1.2	Fut	*)												
Ny förskola på Propellertomten, utökn 10 avd	1.27	Fut	*)												
Ny förskola på Österplan, nettoutökn 2 avd		Ext	*)												
Tre nya förskolor på Öster, utökn 15 avd	1.14	Ext	*)												
En ny förskola i Mellringe, utökn 5 avd	1.26	Fut	*)												
En ny förskola, Beckasinen i norra Ormesta, utökn 5 avd		Fut	*)												
En ny förskola, Fiskgjusen i norra Ormesta, utökn 5 avd		Ej klar	*)												
Utökning förskoleplatser i Ängenområdet, 10 avd	1.12	Ext	*)												
Ny förskola vid Rostahemmet, utökn 5 avd		Ext	*)												
Utökning förskoleplatser i Rosta/Hagaområdet, utökn 3 avd	1.13	Fut	*)												
Ny förskola i Marieberg utökn 5 avd	1.15	Fut	*)												
Ytterligare förskolor i Marieberg utökn 5 plus 5 avd	1.15	Fut	*)												
Nya förskolor i norra Lillån, utökn 5 plus 5 avd	1.22	Fut	*)												
Ny förskola i Hovsta, utökning 5 avd	1.24	Fut	*)												
Ny förskola i Ölmbrotorp, utökn 5 avd	1.19	Fut	*)												
Ny förskola i Garphyttan, utökn 5 avd	1.21	Fut	*)												
*Reinv Leklustans förskola 4 avd, ersätts med ny byggnad samt utökning 4 avd på Ekeskolans tomt.		Fut	*)												
*Reinv Kastanjegårdens förskola i Vivalla, 5 avd, utökn 1 avd		Fut	*)												
Reinv förskola Vivalla, tillbyggn, utökn 2 avd		Fut	*)												
*Reinv förskola på Vivallaskolan, anpassning, utökn 1 avd		VP	*)												
*Reinv förskola i Glanshammar, utökn 1 avd		Fut	*)												
*Reinv Ädelstenenes förskola i Lundby, utökn 1 avd		Fut	*)												
*Reinv förskola i Rinkaby, utökn 1 avd		Fut	*)												
*Reinv förskola i Stora Mellösa, utökn 1 avd		Fut	*)												
*Reinv förskola Sveaskolan 10 avd utökn 4 avd		Fut	*)												
*Reinv förskolan Trollskogen 5 avd		Fut	*)												
*Reinv förskolan Linden 5 avd, utökn 3 avd		Fut	*)												
*Reinv förskolan Opalen i Varberga 10 avd, utökn 7 avd		Fut	*)												
Ny förskola i Tybblelund utökn 10 avd		Fut	*)												
Evakueringslokal Propellertomten (Aventyrets förskola)		Fut													
Grundskola					286 375	370 000	207 500	375 000	1 890 000		22 552	19 200	48 139	32 289	187 022
Anpassning Nikolaiskolan, kulturprofil		Fut													
Anpassning Nikolaiskolan, slöjdsal		Fut													
Stureskolan tillfällig paviljong		Fut													

Bou

	PN Nr	Hyresvård	Konst- utsm *)	Beslut år	2019	2020	2021	2022	2023-2025	Finans	2019	2020	2021	2022	2023-2025
Ny grundskola F-6 vid Tengvallskolan	2.2	Fut	*)												
Ny grundskola F-6 i de västra stadsdelarna			*)												
Anpassning Mellringeskolan för fler elever i åk 7-9	2.12	ÖP	*)												
Adolfsbergsskolan, anpassn och utbyggn specialenhet F-9, tre klassrum		Fut	*)												
Hovstaskolan, anpassning kök och ev matsal		Ext	*)												
Hovstaskolan, paviljonger		Ext	*)												
Rostaskolan, återanpassn till skola från från förskola	2.10	Fut	*)												
Mosjö skola, återanpassn till skola från från förskola	2.9	Ext	*)												
Anpassning Navets skola från F-9 till åk 7-9		Fut	*)												
Stora Mellösa kök ska anpassas till tillagningskök		Fut	*)												
Stora Mellösa, utökn 2 klassrum		Fut	*)												
Anpassn Brickebackens skola, trygghetsskapande åtgärder		Fut	*)												
Anpassn Kyrkskolan i Glanshammar, fler elever		Fut	*)												
Anpassn Västra Engelbrekt, två klassrum		Fut	*)												
Anpassning OP skolan kök och idrottshall mm		Fut	*)												
Anpassning Vivallaskolan till F-6 skola		VP	*)												
Anpassn Vesslans matsal		Ext	*)												
Ny paviljong Lillån, P3		Ext													
- kan innebära avveckling P4, tre klassrum		Ext													
Lillån F-6 utbyggnad till två parallellig (utökn 5 klassrum)		Ext	*)												
Om och tillbyggnad Sörbyskolan		Fut													
*Reinv och utbyggnad av skollokaler, Eklunda F-6 och särskola inkl idrottshall		Fut	*)												
*Utbyggnad av fler skolplatser på Norrbyskolan		Fut	*)												
Ny F-6 skola, Tybblelund		Fut	*)												
Ny F-6 skola, Ånglanda		Fut	*)												
Hyresrabatt Ånglanda		Fut	*)												
Fler skolplatser F-6 på Öster, Birgittaskolans tomt	2.5	Fut	*)												
Ny grundskola F-6 i Bettorp	2.6	Fut	*)												
Ny grundskola F-6 i Lillån, vid gamla COOP	2.7	Fut	*)												
Ny grundskola F-6 i Heden	2.3	Fut	*)												
Ny grundskola i södra Adolfsberg, Ekeskolans tomt	2.4	Fut	*)												
Ny grundskola F-6 vid Pappersbruksområdet	2.14	Fut	*)												
Ny grundskola F-6 i södra alt västra Adolfsberg	2.16	Fut	*)												
Ny grundskola på CV området F-6	2.15	Fut	*)												
Fler skolplatser i åk 7-9 i centrala Örebro	2.17	Fut	*)												
Ny grundskola F-6 i norra Ormesta, Lantmännens tomt	2.18	Ext	*)												
Evakueringsskola temporär	2.19	ÖK													
Evakueringsskola temporär, etableringskostander	2.19	ÖK													
Evakueringsskola/ny skola på Net city tomten	2.19	Fut	*)												
Ny grundskola F-6 nordost om Örebro	2.21	Fut	*)												
Ny grundskola F-6 Heden	2.22	Fut	*)												
Ny grundskola 7-9 centralt	2.23	Fut	*)												
Ny grundskola F-6 öster om Adolfsberg	2.24	Fut	*)												
Ny grundskola F-6 Boglundsängen	2.25	Fut	*)												
Anpassning av 50/50 projekten		Fut													
Gymnasieskola					14 063				131 250	KS		1 500			10 500
Virginska skolan utökn två plan fler elever	3.1	ÖP	*)												
Anpassn lokaler Hotell och restaurang fler elever, Virginska	3.2	ÖP	*)												
Kvinnerstaskolan, ett lokalprogram ska tas fram	3.3	ÖP	*)												
Utbyggnad av fler gymnasieplatser	3.4	Fut	*)												

Bou

	PN Nr	Hyresvärd	Konstutsm *)	Beslut år	2019	2020	2021	2022	2023-2025	Finans
Objekt där hyresvärd finansierar 50%					50 000	50 000	50 000	50 000		
Förskola / skola					50 000	50 000	50 000	50 000		KS
Fastighetstekniska reinvesteringar										KS
Egenfinansiering inom nämndens ram					50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	
Förskola / skola										
Kvinnerstaskolan, spannmålstork		ÖP								
Inventarier					50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	
Ospecificerad pott										
Barn och utbildning totalt					966 688	1 147 000	756 500	755 000	2 071 250	

2019	2020	2021	2022	2023-2025
4 000	4 000	4 000		
4 000	4 000	4 000		
49 615	64 593	104 559	81 955	215 122

*) Konstutsm myckning ska göras med 1% av investerat belopp

***) Endast driftskostnad, investering sker i kommunalt bolag.

Varav investeringar utanför kommunen

Futurum					992 000	571 500	705 000	2 021 250
Örebroporten								
Västerporten								
Örebrobostäder								
ÖBO-omsorgsbostäder								
Fastighetsägare ej klar								
Extern fastighetsägare								
Summa investeringar utanför kommunen					916 688	1 097 000	706 500	2 021 250

IT BoU

2018-11-22

Barn och utbildning

IT-investeringar	PN Nr	FRI	Konst- utsm *)	Beslut år	2019	2020	2021	2022	2023-2025	Finans
Objekt finansiering inom nämndernas ramar										
Lärande										
Pedagogisk utveckling med digitala hjälpmedel, gymn, elev										DN
Pedagogisk utveckling med digitala hjälpmedel, gymn, pers										DN
Örebromodell för skolutveckling med stöd av IT, grsk, elev										DN
Örebromodell för skolutveckling med stöd av IT, grsk, pers										DN
Örebromodell för skolutveckling med stöd av IT, fsk, barn										DN
E-tjänster										
Regiongemensamt elevregister										
E-tjänster förskola/skola (schemalägg, vistelsetid, skolplikt, inkomständr)										
Interna tjänster										
E-tjänst (skolval, förskoleklass, åk 4 åk 7 osv)										
Övrigt										
Utbyte av kopiatorer/skrivare inom förskola/skola										DN
IT-inv PN BoU					20 269	20 607	33 545			

2019	2020	2021	2022	2023-2025
14 864	21 639	24 484		

*) Konstutsmkning ska göras med 1% av investerat belopp i fastigheter

Trafik och miljö

2018-11-22

Samhällsbyggnad

Trafik och miljö	PN Nr	FRI	Konst- utsm *)	Beslut år	2019	2020	2021	2022	2023-2025	Finans
Objekt finansierade med riktade KS-medel och beaktade i ekonomisk plan										
City	A1				12 300	24 000	38 500	10 000	6 000	KS
Olaigatan										
Vasaplatsen och Åstråket	2.1									
Teaterplan										
Fisktorget	2.3									
Ekersplan	2.4									
Slottsgatan	2.5									
Vasatorget	2.6									
Södra station	2.7									
Fabriksgatan	2.8									
Nåbbtorget	2.9									
Södra strandgatan										
Västparken stråk och kopplingar	2.10									
Open Art konstverk	2.23									
Vasagatan/Nikolaigatan	2.2									
Stadsmiljö	A1				12 550	12 550	9 550	21 300	15 900	KS
Upprustade centrum, stadsdelarna och mindre tätorterna	2.11									
Mikroparker	2.12									
Lilla Å-promenaden/Lillåstråket	2.13									
Åsfolmen - Stadsmiljö	2.14									
Holmen - Stadsmiljö	2.15									
Bromsplan	2.16									
Snyggare och tryggare GC-broar över motorvägen										
Platser, torg mm (Heden, Björklunda, Mellringe, Runnaby)	2.17									
Vivallakullen, spontanidrott och vinterlek										
Vivallaparken	2.18									
Effektbelysning	2.19									
Komplettering torg och gatumiljö	2.20									
Eklunden	2.21									
Brunnsparken	2.22									
Åstaden	A2				2 000	2 000	2 000	2 000	6 000	KS
Vasastrand										
Utegyrn Alnängarna										
Snavlunda										
Hemfjärden										
Åsön										
Belysning										
Örnsropromenaden	2.1									
Skebäckskanalen fågelskådning	2.2									
Småbåtshamnen	2.4									
Ospec										

2019	2020	2021	2022	2023-2025
407	854	1 581	1 783	
515	722	679	718	
115	115	115	115	

Trafik och miljö

Trafik och miljö	PN Nr	FRI	Konst- utsm *)	Beslut år	2019	2020	2021	2022	2023-2025	Finans	2019	2020	2021	2022	2023-2025
					60 150	103 200	127 950	67 050	387 000		KS	2 406	3 176	4 826	4 975
Trafik	A3														
Mindre gång- och cykelåtgärder															
Åtgärder 2019:															
- GC-stråk till Pettersbergs IP, 300 tkr															
- GC-bana saknad länk Loftbodsgatan, 400 tkr															
- GC-passage Sandbackavägen mellan Runnaby och Björkhaga															
650 tkr	3.1														
Större gång- och cykelåtgärder															
Åtgärder 2019:															
- Gång-och cykelbana Rödklövervägen, 1 450 tkr															
- GC-bana Östra Nobelgatan vid Kv. Lagerhuset, 1 500 tkr															
- GC-bana Karlslundsgatan mellan Hertig Karls allé och Vasatorget,															
2200 tkr															
- GC-bana Långbrogatan, norr om Mejeriet, 2500 tkr															
- GC-väg Gällerstavägen, 700 m, 650 tkr															
- GC-bana Östra Bangatan Rudbecksgatan-V Nobel 5000 tkr															
-GC-bana Idrottsvägen delar mellan Svartå Bangata – Stubbenbron,															
proj. pengar , 500 tkr	3.2														
Huvudcykelstråk															
Åtgärder 2019:															
-Mellringeleden Ekersgatan -mellan Västerplan och Hertig Karls															
plan, 250 m, 1500 tkr, andra hälften															
-Cityringen - Malmgatan mellan Hertig Karls allé och Nobeltunneln,															
470 m, 4000 tkr															
-Cityringen - Hertig Karls allé, 1000 m, 3500 tkr															
-Huvudcykelstråk kompletterande åtgärder, 500 tkr	3.3														
Gång- och cykelvägar Landsbygd	3.4														
Gång- och cykel trygghet och design	3.5														
Gång och cykel - Barn i trafiken															
(Kopplade till beläggningsprogram och områdesvisa															
handlingsplaner)	3.6														
Gångstråk	3.7														
Åtgärdsrott medborgare och cykelråd	3.8														
Övrigt gång och cykel	3.9														
Cykelparkering	3.10														
Ny GC Aspholmen - Gustavsvik															
Skebäcksbron (8 650 begärts överförda från 2017)															
Öppnande av gator															
Åtgärder 2019:															
- Öppna gator Smidesgatan mellan Hedgatan och Osmundsgatan	3.11														
Avfart Hedgatan															
Bussprioritering i trafiksignaler	3.13														
Cirkulationsplats Hjälmavägen/stortorpsvägen- nytt objekt	3.12														
Ormestagatan- nytt objekt															
Korsning Fabriksgatan-Rubecksgatan															
Barn i trafiken															
Från trafikleder till stadsgator															
Åtgärder 2019:															
- Östra Bang., 1 500 tkr (projektering)	- 3.14														
Hertig Karls allé, 14500 tkr	3.15														
Pendlarparkering	3.16														
Prioriterade åtg exploatering	3.17														
Hagatunneln, samfinansiering med TF															

Trafik och miljö

Trafik och miljö	PN Nr	FRI	Konst- utsm *)	Beslut år	2019	2020	2021	2022	2023-2025	Finans	2019	2020	2021	2022	2023-2025
Södra station															
Resecentrum															
Hovsta station															
Diverse åtgärder	3.23														
FÖP Vivalla/Boglundsängen - ny bro över motorvägen mellan Holmen och Boglundsängen															
FÖP Vivalla/Boglundsängen - ny gata mellan Vallby och Bettorp															
Broarna södra infarten - ombyggnation															
Kollektivtrafik	A3				16 800	7 500	27 700	30 700	50 000	KS	360	558	664	1 622	
Akuta åtgärder	3.18														
Återställning av hållplatser	3.19														
Uppgradering hållplatser för tillgänglighet och trygghet	3.20														
<u>Större hållplatsåtgärder</u>															
Åtgärder 2019:															
- Konserthuset Kulturkvarteret, 4500 tkr, igångsättningsbeslut Ks 1547/2017															
- Flytt av bussar på Fredsgatan, 2000 tkr	3.22														
Bus Rapid Transit															
Nytt objekt bussgata kv. Tallkotten															
Nytt objekt Väderskydd -hpl i egen regi	3.21														Intäkt
Naturum**)			*												KS
Naturum															8 000
Naturvård	A4				14 100	11 500	10 500	10 000	30 000	KS	1 326	1 120	996	951	
Natur för alla - attraktiva grönområden, tillgänglighet, folkhälsa, information	2.1														
Attraktiva tätorter - utveckling av friluftsliv och naturturism	2.2														
Säkerställa ett rikt natur- och kulturlandskap	2.3														
Skapa ett rikt natur- och kulturlandskap	2.4														
Personal- och maskinutrymme för FUFU och skötsel av Öset och Rynningeviken															
Kompensationsprincipen	2.5														
Leklust och mötesplatser i Fyrklövern (Oxhagen-Björkhaga-Mellringe-Varberga)	2.6														
Naturens hus (finansiering av hyresgäst)	2.7														Intäkt
Förstärkning av den gröna infrastrukturen	2.8														
Vatten	A5				3 000	3 000	3 000	3 000	9 000	KS	293	293	293	293	
Vattenvård och rekreation inom Svartåns avrinningsområde (enligt vattenplanen)	2.1														
Vattenvård och rekreation inom övriga avrinningsområden (enligt vattenplanen)	2.2														
Kulturmiljö	A6				1 700	3 300	1 700	500	5 100	KS	52	89	119	63	
Karlsundsområdet: Renovering av Strömsborg	2.2														
Ej specificerade objekt i kulturresevatnen Karlslund och Sommarro	2.1														
Kulturmiljö för fler- tillgängliga kulturmiljöer, tillgänglighet, information	2.3														
Tillgänglighetsåtgärder					1 000	1 000	1 000	1 000	3 000	KS	58	58	58	58	
Tillgänglighetsåtgärder															
Odlingslotter	A1				2 000						96	72			
Ladugårdsängen	3.24														

Trafik och miljö

Trafik och miljö	PN Nr	FRI	Konst- utsm *)	Beslut år	2019	2020	2021	2022	2023-2025	Finans
Oxhagen norra	3.24									
Vivalla	3.24									
Garphyttan	3.24									
Ospeç	3.24									
Trafik och miljö totalt					140 600	210 550	227 400	145 550	512 000	

*) Konstutsmkning ska göras med 1% av investerat belopp

2019	2020	2021	2022	2023-2025
5 628	7 056	17 331	10 576	

Varav investeringar utanför kommunen

Örebroporten		15 000	42 500	5 500		
Summa investeringar utanför kommunen		15 000	42 500	5 500		

Gata Park

Gata och Park	PN Nr	FRI	Konst- utsm *)	Beslut år	2019	2020	2021	2022	2023-2025	Finans
Nytt tåg på Stora Holmen										
S Strandgatan ombyggn i samb med trädförnyelse										
Trappor	3.10									
Biofilter Raingarden	3.14									
Trafiksignalanläggningar	3.11									
Parkeringsledningssystem	3.15									
Spolplatta för avspolning av större bilar, Aspholmen										
Park och Gata totalt					150 450	83 950	62 950	59 950	180 900	

2019	2020	2021	2022	2023-2025
7 796	7 499	4 519	4 173	

*) Konstutsmäknad ska göras med 1% av investerat belopp fastigheter

VA Avfall

2018-11-22

Samhällsbyggnad

PN Nr	FRI	Konst- utsm *)	Beslut år	2019	2020	2021	2022	2023-2025	Finans	2019	2020	2021	2022	2023-2025
Taxefinansierad verksamhet														
VA och Avfall														
Avfall	D1			3 750	13 500	4 500	3 500	10 500	Taxekoll	197	418	759	287	
Utbyggnad av planer på Atle	3.1			1 000										
Metodutveckling avfallshantering														
Metod- och miljöutveckling avfallshantering	3.2			1 500										
Fastighet/inventarier	3.3			1 000										
Drifftagning ny deponi	3.4			250										
Nya borrhål för metangasuttag deponier														
Utbyte av container ÅVC														
Logistik ÅVC Mellringe														
Minskad elförbrukning														
Skap farligt avfall														
VA	D2			354 393	335 470	220 400	195 500	425 600	Taxekoll	11 094	17 218	14 126	10 060	
Planering				126 900	157 200	98 400	69 000	147 000		4 268	5 043	5 344	3 414	
Förnyelse VA-ledningar	4.1													
Spillvattenledning utmed Lillån	4.1													
Huvudledning Bistagatan (förnyelse vatten)	4.2													
Ledningar högreservoar	4.3													
Vattenledning Pilängen-Adolfsberg														
Vattenledn Hjälmarsberg-EkebyAmb	4.4													
Ny vattenledning Lindhult - Marieberg														
Ny vattenledning Norra Bro-Brickebacken	4.5													
Anslutningsledningar Pilängen	4.5													
Vattenledning mätstation norrplan - gc-tunnel skjutbanelvägen	4.5													
Vattenledning Lanna TS-Vintrosa	4.5													
Skråmsta-Björkhaga (5 etapper)	4.6													
Vattenledning Skråmsta-Björkhaga														
Vattenledning Björkhaga-Ekersvägen (infodring)														
Vattenledning Vivallaringen-Lillång														
Vattendraget Lillån	4.7													
Reningsdamm Strömsborgsledningen	4.8													
Reningsåtgärder dagvatten	4.9													
Lekeberg vattenförsörjning - vattenledning	4.10													
USÖ, Omläggning VA-ledn S Grev Rosengatan														
Tjäderleken														
Bista-Skråmsta, kulvertering dike														
Överföringsledning Södra Våringen-Ervalla	4.11													
Överföringsledning (V+S) Östra Mark Ormestagatan														
Överföringsledning Vattenledning Östra Mark-Brickeberg														
Överföringsledning (V+S) Sjöboviken mfl Glanshammar	4.12													
Överföringsledning (V+S) Glanshammar-Örebro, 2 etapper	4.13													
Överföringsledning (V+S) Ervalla-Ölmbrotorp-Hovsta	4.14													
Överföringsledning (V+S) Närke Kil-Mellringe	4.15													

VA Avfall

Taxefinansierad verksamhet	PN Nr	FRI	Konst- utsm *)	Beslut år	2019	2020	2021	2022	2023-2025	Finans	2019	2020	2021	2022	2023-2025
VA och Avfall															
Överföringsledning (V+s) Ervalla-Flåten-Järle															
Kommande överföringsledningar för VA-plan															
Överföringsledning (V+S) till Framnäs															
Överföringsledning (V+S) till Gällersta kyrkby															
Överföringsledning (V+S) till Sticksjö															
Överföringsledning (V+S) till Ekeby Dreve															
Överföringsledning (V+S) till Knarsta/Torsborg															
Överföringsledning (V+S) till Kårstaö															
Vattenverket					97 000	88 000	15 000				2 519	5 423	3 911	572	
Ombyggnad Skråmsta	5.1														
Mogetorp/Vättern	5.2														
Ny högreservoar	5.3														
Ny tryckstegringsstation Lanna	5.4														
Ny tryckstegringsstation S Våringen	5.4														
Svampen (hiss), (4 943 tkr överf från 2016)	5.5														
Flåten ombyggnad (200 tkr överfört från 2016)	5.6														
Ombyggnad/flytt tryckstegring Ölmbrotorp	5.7														
Ledningsnät					5 500	5 500	5 500	5 500			722	630	630	630	
Nödvattentankar, beredskapsmaterial	6.1														
Vattentappställe/betalstation	6.2														
Mätpunkter flödesmätning i vatten	6.3														
Mätpunkter flödesmätning i tryckavlopp	6.4														
Påbyggnadsskåp servicebilar	6.5														
Ultraljudsmätare	6.6														
Betäckningar till brunnar	6.7														
Ventilrobotar till Servicebilar	6.8														
Reningsverket					49 793	35 500	6 000	61 000	128 000		1 400	3 525	1 957	2 196	
<i>Skebäcksverket</i>															
Nya blåsmaskiner till Skebäcksverket	7.1														
Kväverening - provtagningshus	7.1														
Förbättra skalskydd och låssystem, alla verk	7.1														
Utbyte av ställverk på Skebäcksverket	7.1														
Nytt reservaggregat till Skebäcksverket	7.1														
Vattenburen kulvert till P1 Skebäcksverket	7.2														
Ny vent med återvinning P1 Skebäcksverket	7.2														
med utg vatten, ventilation	7.2														
Utloppskanal med ledningar stängslas in	7.1														
Nytt lager för externt slam	7.1														
Energieffektivare inloppspumpar Skebäck	7.3														
Ombyggnad slamhantering på Skebäcksverket	7.4														
Ventilation slamavvattning, polymerrum	7.1														
Åtgärda baksida P2B (ev slangförråd)	7.5														
kortsystem, luktreduktion	7.6														
Spolvatten med utg vatten med filter	7.7														
Försed. - byte slamskrapor	7.8														

VA Avfall

Taxefinansierad verksamhet VA och Avfall	PN Nr	FRI	Konst- utsm *)	Beslut år	2019	2020	2021	2022	2023-2025	Finans	2019	2020	2021	2022	2023-2025
Försed. - byte prim.slampump, upprust. kulvert	7.8														
Ny mekanisk slamförtjockare Skebäck	7.9														
Fordonsgas styrsystem	7.10														
Upprustning röt-kammare	7.11														
Slamhygienisering	7.12														
Utbyggnad av verk för ökad belastning	7.13														
Läkemedelsrening	7.14														
Leda förbi P3	7.15														
<i>Kransverken</i>															
Ombyggnad Odensbacken, inkl dosering	7.16														
Ombyggnad värmesystem Odensbacken	7.16														
Brevens bruk - allmän upprustning av hela verket, plc mm	7.16														
Brevens bruk - doseringsutrustning ny	7.16														
Garphyttan Allmän upprustning av anläggning	7.16														
Garphyttan - ny doseringsutrustning	7.16														
Glanshammar - kemdos	7.16														
Ombyggnad av Ervalla reningsverk	7.16														
<i>Pumpstationer</i>															
Ombyggnad Rynninge pumpstation	7.17														
st per år	7.17														
Pumpstation marieberg, Bolagsvägen	7.17														
Ombyggnad Mörtvägens pstn. Överbyggnad	7.17														
Sörbyängen	7.17														
Yxstabacken	7.17														
Reservkraft till prioriterade pstn.	7.17														
Labbet					400	70			600		21	32	6		
Utveckling av Tiamon, provväxlare															
Analysinstrument för diskret analysteknik	8.1														
Kompletteringar inredning lab															
ICP/Atomabs.	8.2														
Autoklav, golvmodell															
Diskmaskiner															
Exploatering					74 800	49 200	95 500	60 000	150 000		2 164	2 565	2 279	3 248	
Exploatering (utbyggnad nya ledningar)	4.3														
Omvandlingsområden															
Ö Mark	4.23														
S Våringen	4.24														
Sjöboviken, Grythem norra, Västeråsen	4.25														
Gällersta kyrkby	4.26														
Framnäs (inkl nytt exploateringsområde)	4.27														
Sticksjö															
Rinkaby															
Omvandlingsområden: Exempel Tysslinge, Latorp, Ekeby Dreve, Lanna,	4.22														
Avfall och VA totalt					358 143	348 970	224 900	199 000	436 100		11 291	17 636	14 886	10 347	

VA Avfall

Taxefinansierad verksamhet VA och Avfall	PN Nr	FRI	Konst- utsm *)	Beslut år	2019	2020	2021	2022	2023-2025	Finans	2019	2020	2021	2022	2023-2025
---	--------------	------------	---------------------------	----------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	------------------	---------------	-------------	-------------	-------------	-------------	------------------

*) Konstutsmäckning ska göras med 1% av investerat belopp i fastigheter

Vuxam

2018-11-22

Vuxenutbildning och arbetsmarknad

	PN Nr	FRI	Konst- utsm *)	Beslut år	2019	2020	2021	2022	2023-2025	Finans
					4 500	4 500	4 500	4 500	13 500	
Ospecificerad pott										
Övrigt										
Kopiatorer och skrivare										
<i>Objekt finansierade med riktade KS-medel</i>										
Vuxam					4 500	4 500	4 500	4 500	13 500	

2019	2020	2021	2022	2023-2025
554	629	629	629	
554	629	629	629	

*) Konstutsm myckning ska göras med 1% av investerat belopp i fastigheter

KSF 2

2018-11-22

Kommunstyrelsen (KS/KF)

KS/KF	PN Nr	Hyres- värd	Konst- utsm *)	Beslut år	Förslag	Plan	Plan	Plan	Finans
					2019	2020	2021	2022	
Objekt finansierade med riktade KS-medel och beaktade i ekonomisk plan									
Kommunstyrelsen									
E-arkiv									KS
Kommungemensamt					330 000				
Torgytor och infrastruktur Konserthuset									
Kulturkvarter - Kulturkluster		ÖP							KS
Hyresrabatt Kulturkvarter									
Kulturkvarter - Kulturkluster intäkter									
Ny idrottshall Sa Ladugårdsängen		Fut							KS
Brandstation på Öster, ej beslutat, kostnad ej klart									
Objekt finansiering inom nämndens ram					2 300	2 100	2 300	2 100	6 700
Inventarier									KS
Kopiatorer och skrivare									KS
Integrationsplattform									
Inventarier - myndighet									KS
Objekt finansiering av verksamheterna									
Lokalförsörjningsavdelningen Flyttat till Samhällsbyggnad									
Fastighetstekniska investeringar									resp DN
Fastighetsinvestering (fd underhåll)									
KS/KF totalt					332 300	2 100	2 300	2 100	6 700

2019	2020	2021	2022	2023-2025
10 800	11 500	4 000		4 000
10 800	11 500	4 000		4 000
-44	302	281	302	
354				
354				
11 062	11 618	4 118	118	4 000

*) Konstutsmyckning ska göras med 1% av investerat belopp i fastigheter

IT GEM

2018-11-22

Kommungemensamma IT inv

IT-investeringar	PN Nr	FRI	Konst- utsm *)	Beslut år	2019	2020	2021	2022	2023-2025	Finans	2019	2020	2021	2022	2023-2025
Objekt finansiering inom nämndens ram					10 270	8 000	8 000	8 000			558	2 110	1 740	1 740	
Epost															
Servrar															
Nätverksutrustning															
Autokontohantering															
Backup-system															
Backup-lagring															
Övrigt															
Objekt finansierade med riktade KS-medel											-5 200	-1 500			
Nätverksutrustning (ingår i Windows 7)															
Åtkomstlösning (ingår i Windows 7)															
Windows 7 (beslut maj 2013)															
IT-inv Gem					10 270	8 000	8 000	8 000			-4 642	610	1 740	1 740	

Programnämnd samhällsbyggnad

Hushållsavfallstaxa 2018

Sammanfattning

Förslaget till 2018 års hushållsavfallstaxa bygger vidare på 2017 års taxa med bibehållen taxenivå.

Förslaget innehåller några nya och anpassade tjänster vilka tagits fram utifrån kundbehov samt för att säkerställa en miljöriktig hantering av fosforfilter.

Utformningen av nya tjänster med tillhörande kostnadsnivå bygger vidare på nuvarande principer gällande självkostnad och miljöstyrning.

Beslutsunderlag

Tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse, 2017-06-20
Örebro kommuns taxa för hushållsavfall, förslag 2017-06-26

Förslag till beslut

Tekniska förvaltningens förslag till Programnämnd samhällsbyggnad:

- Anta Örebro kommuns taxa för hushållsavfall enligt Tekniska förvaltningens förslag att gälla från och med den 1 januari 2018.

Ärendet ska vidare till Kommunfullmäktige för beslut.

Ärendet

▪ **Byte, hämtning och behandling av Fosforfilter – Ny tjänst**

Tjänsten berör kunder i småhus som har ett enskilt avlopp med krav på ytterligare fosforrening. Idag har vi ca 180 fosforfällor i kommunen.

Materialet i fosforfällorna klassas som ett hushållsavfall där på kommunen ansvarar att hantera detta.

Förslag till taxa

Byte, hämtning, behandling inkl. löst material	12 000
Byte, hämtning, behandling inkl. 500 kg filtersäck	6 000
Byte, hämtning, behandling inkl. 1000 kg filtersäck	11 000
Hämtning och behandling	4 000
Byte utöver turlista (exkl. ordinarie abonnemangavgift)	1 500
Bomkörning	2 250
(Pris i kr/gång)	

Konsekvenser

- Ett underskott per år på 270 000 kr som taxekollektivet för enskilda avlopp står för

- God miljöpåverkan genom att säkerställa byte av filter vid hämtningstillfälle

▪ **Anpassad hämtning – Ny tjänst**

En efterfrågad tjänst där verksamheten av olika anledningar är i behov att ha anpassat hämtning, antingen dag eller tid på dagen av olika anledningar.

Det kan vara;

- att verksamheten inte har personal på plats för att öppna grindar och annan lösning för placering av kärl inte finns
- att den ordinarie hämtningsdagen krockar med varuleveranser och en annan dag passar dem bättre
- att en restaurang av utrymmesskäl måste ha tömning fredag och måndag pga. ökad mängd avfall under helgen

Förslag till taxa

Tjänsten utformas i samarbete med kundservice avfall och kortaste anpassningsperioden är fyra veckor.

Tömningsavgift per gång och anläggning (kr) _____ 350

(Årskostnad 18 200 kr/gång)

Konsekvenser

- En viss miljöpåverkan då vi normalt optimerar körschema. Detta avviker från optimerad rutt.

▪ **Gällande byte av kärl – Ändring av text**

Förr ville vi styra mot mindre kärl ihop med utsortering av matavfall.

Texten lyder idag:

"I abonnemanget ingår ett kärabyte till annan storlek. Byten till större storlek därutöver kostar 200 per kärl".

I och med färgsortering så kan byte till större storlek öka utsortering av förpackningar.

Om kunden väljer att sortera ut förpackningar i våra kärl kan ett större kärl behövas.

Med en kostnad på 200 kr får vi bort de som vill byta kärl pga. att det är smutsigt.

Byta av kärl och abonnemang medför administrativa kostnader för oss och kärbservice vid utkörning.

Förslag till textändring

Byte av kärllstorlek kan ske vid behov. Vid fler byten kan en administrativ avgift på 200 kr tas ut.

- **Grovavfall container för korttidsutställning – Ändring av text**
Idag har vi containrar för grovavfall för långtidsutställning (minst en månad). Förfrågningar på kortare tider, t ex över en helg kommer in. Genom att vi tar bort texten "Långtidsutställning" öppnar vi upp för kortare utställningar/ hyrning av grovavfallscontainer.
Gällande taxa ligger kvar på 750 kr för utkörning och 750 kr för hemtagning samt kg avgift på 1,75 kr/ kilo.

Förslag till textändring

Ta bort ordet "Långtidsutställning"

- **Tömning på helger – Ny tjänst**
Vid enstaka tillfällen t.ex. evenemang så finns det behov av att få hushållsavfall tömt under en helg.
Rådgivningen ihop med önskad tömning sker alltid där vi i första hand styr mot fler eller större behållare för att klara hanteringen över helgen utan tömning. Men om kunden verkligen vill ha helgtömning ska det finnas en sådan tjänst.

Förslag till taxa

Helgtömningstillägg (beställning ska göras minst 5 dagar innan tömningstillfälle)

Tömningsavgift per gång och anläggning _____ 3 500 kr

Konsekvenser

- Miljökonsekvensen är ökande transporter vid enstaka event.

- **Tömning av komprimering container – Ny tjänst**
Runt om i Örebro kommun finns det verksamheter med egna komprimatorcontainers som tidigare själva fått ombesörja tömning och borttransport. Avfallet klassas som hushållsavfall och ansvaret för hantering åligger Örebro Kommun.

Förslag till taxa

Ordinarie schemalagd hämtning _____ 950

Gällande taxa för extrahämtning och akuthämtning används vid behov av detta. Befintlig taxa för behandlingsavgift på 1,35–3,20 kr/ kg tillämpas.

Konsekvenser

- Minskad miljöpåverkan då biogasfordon kommer användas.

Beredning

Förslaget är framtaget av Kundservice avfall, avstämt, diskuterats och godkänt av övriga avfallsverksamheten.

Ärendet har beretts i Tekniska nämnden den 15 juni 2017.

Inkomna synpunkter

Synpunkter från Ledningsgrupp avfall arbetades igenom.

Konsekvenser

Taxans uppbyggnad ska spegla en god service, miljönytta, en enkelhet samt visa på en geografisk likställdhet.

Några konsekvenser ur ett genus-, mångfalds- eller barnperspektiv ser vi inte.

Ulrika Jansson
Programdirektör

Helena Lindström
Enhetschef
Tekniska förvaltningen

Taxa för hushållsavfall.

Örebro kommun

ANTAGEN AV KOMMUNFULLMÄKTIGE 2017-XX-XX

Örebro kommun
Tekniska förvaltningen

019-21 10 00
orebro.se

ÖREBRO

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledande bestämmelser	3
Småhus	4
Fritidshus	5
Flerbostadshus och verksamheter	6
Bostadsrätt	7
Korridorboende	7
Gemensamhetsanläggning	8
Verksamheter med varierande avfallsvolymer	9
Tilläggstjänster	10
Trädgårdsavfall	10
Underjordsbehållare	10
Container med säck/kärlavfall	10
Container utan sorteringsmöjlighet	10
Extra tömning av container	11
Akuttömning av container	11
Komprimatorcontainer	11
Fosforfällor	12
Slamtömning	12
Grovavfall	13
Farligt avfall	14
Dragavstånd	15
Tillfälliga tjänster	15
Övrigt	17

INLEDANDE BESTÄMMELSER

Taxan grundar sig på avgiftsprinciperna i Miljöbalken, kap. 27 Avgifter. Avfallstaxan ska vara miljöstyrande, stimulera till ökad återvinning och finansiera verksamheten utan vinstmarginal.

Avgifter för rest- och matavfall består av en fast och en rörlig avgift. Den fasta avgiften tas ut per hushåll/verksamhet och ska bland annat finansiera administration, drift av återvinningscentraler, miljö- och utvecklingsarbete och gamla avfallsupplag samt insamling och behandling av farligt avfall. Den rörliga avgiften är kommunens helt eller delvis ersättning för insamling och behandling av mat- och restavfall. Avgiften påverkas bland annat av abonnemangsväl, antal behållare, behållarvolym, hämtningsintervall, vikt och dragavstånd.

Avgifter för de tilläggstjänster som omfattas av det kommunala renhållningsansvaret är helt eller delvis kommunens ersättning för hantering, transport och behandling.

Lagstadgad mervärdesskatt ingår i de i taxan angivna beloppen. Avgiften avser årspris i kronor, om inget annat anges.

Avgiftsskyldighet och betalning

Avgiftsskyldig enligt denna taxa är var och en som anlitar eller har skyldighet (enligt miljöbalken, kap. 15) att anlita Örebro kommun eller av kommunen utsedd entreprenör för bortforsling, omhändertagande eller oskadliggörande av avfall. Om ej annat anmäles eller framgår av omständigheterna betraktas fastighetsägaren som abonnent.

Fastighetsägaren ska erlagga angivna avgifter till Örebro kommun. Faktura kan dock efter godkännande av Örebro kommun skickas till nyttjanderättshavaren men fastighetsägaren är även då betalningsansvarig om betalning inte sker inom föreskriven tid.

Abonnentens åliggande

Förpackningar och tidningar ska alltid sorteras ut i särskilda behållare avsedda för dessa. Utsortering av förpackningar för småhus och fritidshus kan göras via de färgade påsarna och läggas i restavfallskärlet, annars sker utsortering vid återvinningsstationerna.

Abonnent ska snarast till Tekniska förvaltningen anmäla flytt eller ändring som berör aktuellt abonnemang. Abonnent som inte anmäler förändring som skulle medföra högre avgift påföres den höjda avgiften retroaktivt för den tid som felet varit, för maximalt tre år.

Då abonnent ska ställa fram kärlen för hämtning ska de placeras väl synligt på av Tekniska förvaltningen anvisad plats före 06.00 på hämtningsdagen.

Det är verksamhetsinnehavares skyldighet att känna till om verksamheten genererar hushållsavfall och/eller verksamhetsavfall.

För övriga bestämmelser och definitioner, se "Örebro kommuns föreskrifter om hantering av hushållsavfall".

Giltighetstid

Denna taxa träder i kraft den 1 januari 2018 då tidigare gällande taxa upphör att gälla.

Frågor om Taxa för hushållsavfall hänvisas till:

Örebro kommuns Servicecenter
019-2110 00, Drottninggatan 4, Örebro
orebro.se/avfall

Småhus

Definition småhus:

Fristående villor och villalikhande boende, radhus och kedjehus, med ansvar för inre och yttre fastighetsunderhåll.

Fast avgift	600 per hushåll
--------------------	-----------------

Definition småhus med inneboende:

Villor och villalikhande boende där ägaren har ett inneboende hushåll i samma hus.

Fast avgift	600 per hushåll + 336 per inneboende
--------------------	--------------------------------------

Rörlig avgift (se nedan)	per kärl
---------------------------------	----------

A. HEMKOMPOSTERING

Hämtning av restavfall

Kärlvolym, liter	130 L	240 L	370 L
varannan vecka	585	1 080	1 665
var 4:e vecka	293		
var 8:e vecka	147		

B. HÄMTNING AV MATAVFALL

Hämtning av matavfall

Kärlvolym, liter	130 L		
varannan vecka	100		

Hämtning av restavfall

Kärlvolym, liter	130 L	240 L	370 L
varannan vecka	585	1 080	1 665
var 4:e vecka	293		
var 8:e vecka	147		

C. HÄMTNING AV OSORTERAT AVFALL

Kärlvolym, liter	130 L	240 L	370 L
varannan vecka	2 155	3 978	6 133

Fritidshus

Definition fritidshus:

Hus som används för fritidsändamål, som inte är permanentbostad och som har ansvar för både inre och yttre underhåll.

Hämtning jämna veckor börjar vecka 20 och avslutas vecka 40

Hämtning ojämna veckor börjar vecka 19 och avslutas vecka 39

Fast avgift	368 per hushåll
Rörlig avgift (se nedan)	per kärll

A. HEMKOMPOSTERING

Hämtning av restavfall

Kärlvolym, liter	130 L	240 L	370 L
varannan vecka	293	540	833
var 4:e vecka	147		
var 8:e vecka	74		

B. HÄMTNING AV MATAVFALL

Hämtning av matavfall

Kärlvolym, liter	130 L		
varannan vecka	50		

Hämtning av restavfall

Kärlvolym, liter	130 L	240 L	370 L
varannan vecka	293	540	833
var 4:e vecka	147		
var 8:e vecka	74		

C. HÄMTNING AV OSORTERAT AVFALL

Kärlvolym, liter	130 L	240 L	370 L
varannan vecka	1 078	1 989	3 066

Flerbostadshus och verksamheter

Definition flerbostadshus:

- Fastigheter med tre hushåll eller fler.
- Fastigheter där omhändertagandet av avfallet från inre och yttre fastighetsunderhåll ingår i hyran.

Definition verksamheter:

Verksamheter är t.ex. företag, skolor och institutioner, som genererar hushållsavfall.

Fast avgift flerbostadshus	336 per hushåll
Fast avgift verksamheter	210 per verksamhet
Rörlig avgift (se nedan)	per kärl

Vid tätare hämtning än en gång per vecka ökas priset med 20 % för de tillkommande hämtningarna utöver veckohämtning.

A. HEMKOMPOSTERING

Hämtning av restavfall

Säckvolym, liter	160 L	240 L	350 L	
1 gång per vecka	1 360	2 040	2 975	
Kärlvolym, liter	130 L	240 L	370 L	660 L
1 gång per vecka	991	1 830	2 821	5 033
varannan vecka	496	915	1 410	2 516

B. HÄMTNING AV MATAVFALL

Hämtning av matavfall

Flerbostadshus	1 gång per vecka	100 per hushåll
Verksamheter	1 gång per vecka	1 000 per kärl (130 L)
Verksamheter	varannan vecka	294 per kärl (130 L)

Hämtning av restavfall

Säckvolym, liter	160 L	240 L	350 L	
1 gång per vecka	1 360	2 040	2 975	
Kärlvolym, liter	130 L	240 L	370 L	660 L
1 gång per vecka	991	1 830	2 821	5 033
varannan vecka	496	915	1 410	2 516
var 4:e vecka	247			

C. HÄMTNING AV OSORTERAT AVFALL

Säckvolym, liter	160 L	240 L	350 L	
1 gång per vecka	3 936	5 904	8 610	
Kärlvolym, liter	130 L	240 L	370 L	660 L
1 gång per vecka	3 120	5 760	8 880	15 840
varannan vecka	1 560	2 880	4 440	7 920

Bostadsrätt

Definition bostadsrätt: Fastighet med ansvar för antingen inre eller yttre fastighetsunderhåll.	
Fast avgift	420 per hushåll
Rörlig avgift	se under respektive abonnemang

Korridorboende

Definition korridorboende: Boende i korridor med gemensamt kök, t.ex. studentkorridorer och äldreboenden.	
Fast avgift	70 per hushåll
Hushåll i korridorboende som genererar liten mängd matavfall	35 per hushåll
Rörlig avgift	se Flerbostadshus och Verksamheter

Gemensamhetsanläggning

Definition:

Detta abonnemang är till för abonnenter med småhus och fritidshus vars avfallshämtning lämpar sig bäst från en gemensam plats istället för vid varje enskild fastighet. Anslutna hushåll till detta abonnemang måste ha samma grundabonnemang.

Småhus Gemensamhetsanläggning

Fast avgift	600 per hushåll
Rörlig avgift (se nedan)	se Flerbostadshus och Verksamheter

Säsongabonnemang för Verksamheter, Fritidshus Gemensamhetsanläggning och Kolonier

Hämtning jämna veckor börjar vecka 20 och avslutas vecka 40

Hämtning ojämna veckor börjar vecka 19 och avslutas vecka 39

Fast avgift	368
Rörlig avgift (se nedan)	per kärl

A. HEMKOMPOSTERING

Hämtning av restavfall

Kärlvolym, liter	130 L	240 L	370 L	660 L
1 gång per vecka	487	884	1 312	2 286
varannan vecka	244	442	656	1 143

B. HÄMTNING AV MATAVFALL

Hämtning av matavfall

Hushåll	1 gång per vecka	50
Verksamheter	1 gång per vecka	500
Verksamheter	varannan vecka	150

Hämtning av restavfall

Kärlvolym, liter	130 L	240 L	370 L	660 L
1 gång per vecka	487	884	1 312	2 286
varannan vecka	244	442	656	1 143

C. HÄMTNING AV OSORTERAT AVFALL

Kärlvolym, liter	130 L	240 L	370 L	660 L
1 gång per vecka	1 753	3 182	4 722	8 230
varannan vecka	877	1 591	2 361	4 115

Verksamheter med varierande avfallsvolymer

Avfallsmängderna varierar från vecka till vecka eller när behov finns av så kallade "rotationskärl". Hyra betalas för alla kärl och tömningsavgift per gång för de kärl som töms.

Fast avgift	210 per verksamhet
Rörlig avgift (se nedan)	per kärl

A. HEMKOMPOSTERING

Hämtning av restavfall

Kärlvolym, liter	130 L	240 L		
Hyra per år	55	70		
Tömningsavgift per gång	18	34		

B. HÄMTNING AV MATAVFALL

Hämtning av matavfall

Kärlvolym, liter	130 L			
Hyra per år	55			
Tömningsavgift per gång	23			

Hämtning av restavfall

Kärlvolym, liter	130 L	240 L	370 L	660 L
Hyra per år	55	70	115	223
Tömningsavgift per gång	18	34	52	93

C. HÄMTNING AV OSORTERAT AVFALL

Kärlvolym, liter	130 L	240 L	370 L	660 L
Hyra per år	55	70	115	223
Tömningsavgift per gång	59	109	168	300

Tilläggstjänster

Trädgårdsavfall

Året runt	
Kärlvolym, liter	240 L
1 gång per vecka	2 149
varannan vecka	1 201
Säsong (vecka 14 – vecka 47)	
Kärlvolym, liter	240 L
varannan vecka	803
var 4:e vecka	516

Underjordsbehållare

Behandlingsavgift matavfall	100 per hushåll
Behandlingsavgift restavfall	1,35 per kg
Behandlingsavgift osorterat avfall	3,20 per kg
Pris per lyft för restavfall	207 per lyft*

* Vid tätare lyft än en gång per vecka ökas priset med 20 % för de tillkommande lyften utöver veckohämtning. Kostnad för säck för restavfallskärlet tillkommer. Matavfall omklassas vid felsortering.

Container med säck/kärlavfall

Möjlighet att sortera ut matavfall finns.			
Utställningsavgift	750		
Hemtagningsavgift	750		
Behandlingsavgift restavfall		1,35 per kg	
Behandlingsavgift osorterat avfall		3,20 per kg	
Container, volym	6 m ³	8 m ³	10 m ³
Hyra per månad	200	250	300
Tömningsavgift per gång	365	365	365

Container utan sorteringsmöjlighet

Möjlighet att sortera ut matavfall saknas.			
Utställningsavgift	750		
Hemtagningsavgift	750		
Behandlingsavgift		1,75 per kg	
Container, volym	6 m ³	8 m ³	10 m ³
Hyra per månad	200	250	300
Tömningsavgift per gång	365	365	365

Extra tömning av container och komprimatorcontainer

Inom 3 arbetsdagar eller minst 14 dagars framförhållning till specifik dag.			
Transportavgift per gång		400	
Tömningsavgift per gång		365	
	Restavfall	Osorterat restavfall	Ej möjligt att sortera matavfall
Behandlingsavgift	1,35 per kg	3,20 per kg	1,75 per kg

Akuttömning av container och komprimatorcontainer

Före kl. 12.00 samma dag, efter kl. 12.00 dagen efter.			
Transportavgift per gång		800	
Tömningsavgift per gång		365	
	Restavfall	Osorterat restavfall	Ej möjligt att sortera matavfall
Behandlingsavgift	1,35 per kg	3,20 per kg	1,75 per kg

Komprimatorcontainer

Ordinarie schemalagd hämtning per gång		950	
	Restavfall	Osorterat restavfall	Ej möjligt att sortera matavfall
Behandlingsavgift	1,35 per kg	3,20 per kg	1,75 per kg

Slamtömning

Abonnemanget avser slamsugning av slambrunn, sluten tank, latrinbehållare, minireningsverk och liknande.

Enskild avloppsanläggning töms enligt Miljönämndens bestämmelser för slam minst en gång om året.

Volym 0–4 m ³	Slanglängd 0–25 m
Ordinarie schemalagd tömning Per tömning	861
Beställd tömning inom 5 arbetsdagar Per tömning (ordinarie tömning 861 + avgift 362)	1 223
Beställd tömning inom ett dygn Per tömning (ordinarie tömning 861 + avgift 1 375)	2 236

Volym över 4 m ³	
Per m ³	224

Tilläggsavgifter	
Slanglängd över 25 m, per gång	300
Separat brunn inom 10 m från första brunnen inom fastigheten, per brunn (ex. slaskbrunn eller fler än 3 kammare)	625

Bomkörningsavgift	
Anläggningen har inte kunnat tömmas p.g.a. hinder i vägen	420

Fosforfällor

Abonnemanget avser fosforfällor med filter och löst material.

Ordinarie abonnemang	
Byte, hämtning, behandling inkl. löst material	12 000
Byte, hämtning, behandling inkl. 500 kg filtersäck	6 000
Byte, hämtning, behandling inkl. 1 000 kg filtersäck	11 000
Hämtning och behandling	4 000
Tilläggsavgifter	
Byte utöver turlista (exkl. ordinarie abonnemangsavgift)	1 500
Bomkörningsavgift	
Anläggningen har inte kunnat tömmas p.g.a. hinder i vägen	2 250

Grovavfall

Grovavfall är hushållsavfall som är så tungt eller skrymmande eller har egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl.

Grovavfall som lämnas på en Återvinningscentral finansieras via den fasta avgiften. Farligt avfall och byggavfall är inte grovavfall.

Grovavfallsabonnemang

Hämtning av grovavfall sker enligt schema efter beställning av abonnenten.

Behandlingsavgift grovavfall	1,75 per kg
------------------------------	-------------

Container

Utställningsavgift	750
--------------------	-----

Hemtagningsavgift	750
-------------------	-----

Container, volym	6 m ³	8 m ³	10 m ³
Hyra per månad	200	250	300
Tömningsavgift per gång	365	365	365

Kärl 660 L

Hyra per år	223
-------------	-----

Tömningsavgift per gång	365
-------------------------	-----

Hämtning av grovavfall vid enskilda tillfällen

Vid tomtgräns (max 3 m ³)	500
---------------------------------------	-----

Volym utöver max 3 m ³	100 per m ³
-----------------------------------	------------------------

I bostaden (5 enheter)	500
------------------------	-----

Enheter utöver 5 stycken	50 per enhet
--------------------------	--------------

Farligt avfall

Farligt avfall är hushållsavfall som innehåller ämnen som är skadliga för människor eller miljön, t.ex. kemikalier, målarfärgsrester, spillolja, lösningsmedel, elavfall.
Farligt avfall som lämnas på en Återvinningscentral finansieras via den fasta avgiften.

Hämtning av större elavfall

Hämtning av större elavfall, t.ex. TV, kyl, frys, diskmaskin, tvättmaskin och spis sker enligt schema efter beställning av abonnenten.

Transportkostnad för första föremålet	300 per styck
därutöver per sak	100 per styck (max 5 saker)

Dragavstånd

Tillägg i kronor per kärl och år vid dragavstånd.		
Dragavståndet mäts som enkel väglängd. Avståndet mäts mellan avfallskärl och hämtfordonet mitt bak.		
	Varje vecka	Varannan vecka
0–10 meter	0	0
>10 upp till 20 meter	450 (varje påbörjad 5 meter)	225 (varje påbörjad 5 meter)
>20– meter	1 000 (varje påbörjad 5 meter)	500 (varje påbörjad 5 meter)
Maxkostnad: 45 % av grundabonnemangskostnaden.		
Hinder i gångvägen		
Trappor, per steg		250
Dörr/grind, per st		250
En dörr in till soprum ingår i abonnemanget.		

Tillfälliga tjänster

Nedanstående tjänster kan tillhandahållas vid enstaka tillfällen.

Extra säck, ordinarie hämtning	
<i>Extra säckar ska märkas med abonnentens namn och adress.</i>	
Kronor per säck	65

Utebliven hämtning på grund av hinder (före kl. 12 samma dag, efter kl. 12 nästkommande arbetsdag).	
Transportavgift per gång	400

Extra hämtning (hämtas inom 3 arbetsdagar)				
Säckvolym, liter	160 L	240 L	350 L	
Kärlvolym, liter	130 L	240 L	370 L	660 L
Behandlingsavgift per kärl	32	60	92	165
Transportavgift per gång				400

Extra hämtning i samband med ordinarie hämtningstur (hämtas inom 14 dagar)				
Kärlvolym, liter	130 L	240 L	370 L	660 L
Behandlingsavgift per kärl	32	60	92	165
Hämtningsavgift				100

Akuttömning (före kl. 12 samma dag, efter kl. 12 nästkommande arbetsdag.)				
Kärlvolym, liter	130 L	240 L	370 L	660 L
Behandlingsavgift per kärl	32	60	92	165
Transportavgift per gång				800

Extra tömning, specifik dag (beställning ska göras minst 14 dagar innan)				
Kärlvolym, liter	130 L	240 L	370 L	660 L
Behandlingsavgift per kärl	32	60	92	165
Transportavgift per gång				400

Extra tömning, matavfall (hämtas inom 3 arbetsdagar)	
Tömningsavgift per gång	100

Anpassad hämtning	
<i>Tjänsten utformas i samarbete med kundservice avfall och kortaste anpassningsperioden är fyra veckor.</i>	
Tömningsavgift per gång och anläggning	350
Helgtömning	
(Beställning ska göras minst 5 dagar innan tömningstillfälle.) Hämtningsavgift per gång och anläggning.	3 500

Övrigt

Kärltvätt	
Extra tvätt av kärl	
Tvätt av 1 kärl	350
Tvätt av 2–4 kärl	200 per kärl
Tvätt av 5 eller fler kärl	175 per kärl

Felsorteringsavgift	
Felsorteringsavgift	100 per gång och kärl
En avgift debiteras abonnenten då avfallet inte sorterats enligt de regler som gäller för aktuellt abonnemang.	

Byte av kärl
Byte av kärlstorlek kan ske vid behov. Vid fler byten kan en administrativ avgift på 200 kr tas ut.

Övriga villkor
För annan hämtning än ordinarie abonnemang sker prissättningen beroende på hämtningsförhållanden, komprimering av säck/kärl, transportavstånd eller typ av behållare (liftdumper, rullflak osv). Hyra av kärl och säckställ samt tillhandahållande av engångssäck för restavfallet ingår i angivna priser.

ÖREBRO

Bilaga 5

**Vatten- och avloppstaxa
för Örebro kommun 2019**

- Anläggningsavgifter och bruksavgifter

Innehåll

INLEDNING	3
ANLÄGGNINGSAVGIFTER	5
BRUKNINGSAVGIFTER	9
TAXANS INFÖRANDE	12
BILAGA: AVGIFTER FÖR EXTRATJÄNSTER	12

Taxan inkluderar lagstadgad mervärdesskatt, moms, med 25 %.

Inledning

Förvaltningen av VA-anläggningen sköts av Tekniska förvaltningen, nedan kallad huvudmannen, under Tekniska nämnden. Avgifter enligt VA-taxan ska betalas till Tekniska förvaltningen.

1

För att täcka nödvändiga kostnader för Örebro kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning ska ägare av fastighet eller annan avgiftsskyldig inom anläggningens verksamhetsområde betala avgifter enligt denna VA-taxa. Avgiftsskyldig är alternativt den som enligt 2 § och 4 § i lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) jämställs med fastighetsägare. Avgiftsskyldig för ändamålet dagvattenavlopp från allmän platsmark, Dg, är även den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, om förutsättningarna i 27 § i lagen om allmänna vattentjänster är uppfyllda.

2

Avgifterna består av anläggningsavgifter och bruksavgifter.

3

I dessa taxeföreskrifter avses med:

Bostadsfastighet: Fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för bostadsändamål. Med bostadsfastighet jämställs fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd, eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas, för vissa andra ändamål där lokalytan är det viktigaste sett från användarsynpunkt.

Exempel på sådana byggnader är:

Kontor	Utbildning	Småindustri
Butiker	Förvaltning	Sjukvård
Hotell	Utställningslokaler	Sporthall
Hantverk	Restauranger	Stormarknad

Annan fastighet: Fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för annat ändamål än bostadsändamål och som inte enligt ovan jämställs med bostadsfastighet.

Obebyggd fastighet: Fastighet som enligt detaljplan är avsedd för bebyggande, men inte ännu bebyggt.

Lägenhet: Ett eller flera utrymmen i byggnad som i upplåtelsehänseende bildar en enhet. I fråga om sådana utrymmen i bostadsfastighet, eller därmed jämställd fastighet, som används för i 3 § andra stycket avsedda ändamål och där begreppet lägenhet inte är lämplig för viss typ av byggnad, räknas varje påbörjat 150-tal m² bruttoarea (BTA) enligt svensk standard SS 02 10 53 som en lägenhet.

Allmän platsmark: Mark som i detaljplan enligt plan- och bygglagen (2010:900) redovisas som allmän plats, eller om marken inte omfattas av detaljplan, väg eller mark som i övrigt motsvarar sådan mark.

4.1

Avgift tas ut för nedan angivna ändamål:

Ändamål	Anläggnings- avgift	Brukning- avgift
V, vattenförsörjning	Ja	Ja
S, spillvattenavlopp	Ja	Ja
Df, dag- och dränvatten-avlopp från fastighet	Ja	Nej
Dg, dagvattenavlopp från allmän platsmark	Nej	Nej

4.2

Avgiftsskyldighet för vart och ett av ändamålen V, S och Df inträder när huvudmannen upprättat förbindelsepunkt för ändamålet och informerat fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge. Avleds Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt upprättats, inträder avgiftsskyldighet när åtgärder för bortledandet av dagvatten blivit utförda och fastighetsägaren informerats om detta.

Härvid förutsätts att samtliga i 24 § första stycket 1 och 2 i lagen om allmänna vattentjänster angivna förutsättningar för avgiftsskyldighet är uppfyllda.

4.3

Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg inträder när åtgärder för bortledande av dagvatten blivit utförda och fastighetsägaren informerats om detta.

4.4

Vad gäller dagvatten gata från allmän platsmarkshållare pågår en utredning. Tillsvärdare betalar Park och Gata, Tekniska förvaltningen, Örebro kommun, 50 % av investeringskostnaden när det byggs en anläggning för omhändertagande av dagvatten, dvs. med rening och/eller fördröjning.

4.5

Anläggningsavgift ska beräknas enligt taxa som gäller vid den tidpunkt när avgiftsskyldighet inträder.

Anläggningsavgifter

5.1

För bostadsfastighet och därmed jämställd fastighet skall erläggas anläggningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

	Utan moms	Med moms
a) en avgift avseende framdraging av varje uppsättning servisledning till förbindelsepunkter för V, S och Df	38 591 kronor	48 239 kronor
b) en avgift avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df	27 335 kronor	34 169 kronor
c) en avgift per m ² tomtyta: 1–3 000 m ²	42,88 kronor	53,60 kronor
3 001 m ² –	36,76 kronor	45,95 kronor
d) en avgift per lägenhet	18 116 kronor	22 645 kronor
e) *en grundavgift för bortledning av Df, om bortledning av dagvatten sker utan att förbindelsepunkt för Df upprättats.	9 326 kronor	11 658 kronor

* Avgift enligt 5.1 e) tas inte ut om avgift tas ut för Df enligt 5.1 a) och b). I det fall avgift enligt 5.1 e) tas ut reduceras avgift enligt 5.1 a) och 5.1 b) enligt 8.1 eftersom servisledning och förbindelsepunkt inte lagts respektive upprättats.

5.2

Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter, fördelas avgifter enligt 5.1 a) lika mellan fastigheterna.

5.3

Tomtytan utgörs av fastighetens areal enligt förrättningskarta, nybyggnadskarta eller annan karta som huvudmannen godkänner. Vid tredimensionella fastigheter fördelas den tomtyta som är gemensam för fastigheterna i proportion till byggnadernas bruttoarea (BTA).

Avgift enligt 5.1 c) tas ut endast intill ett belopp som motsvarar summan av avgifterna enligt 5.1 a), b) och d), eller i det fall förbindelsepunkt för Df inte upprättats, summan av avgifterna enligt 5.1 a), b), d) och e). Vid ändrade förhållanden enligt 5.5, 5.6, 5.7 och 5.8 tas ut ytterligare avgift enligt 5.1 c) i den mån ovan angiven begränsningsregel så medger och med iakttagande av vad som föreskrivs i 8.2.

5.4

Lägenhetsantalet bestäms efter de ritningar enligt vilka bygglov beviljats, eller efter annan ritning eller uppmätning som huvudmannen godkänner.

5.5

Dras ytterligare servisledningar fram och upprättas ytterligare förbindelsepunkter, ska avgifter erläggas enligt 5.1 a) och b).

5.6

Ökas fastighets tomtyta ska avgift enligt 5.1 c) erläggas för tillkommande tomtyta som härrör från fastighet för vilken tomtyteavgift inte ska anses vara förut erlagd. Vid beräkning av avgift för tillkommande tomtyta iakttas begränsningsregeln i 5.3.

5.7

Sker om- eller tillbyggnad, uppförs ytterligare byggnad eller ersätts riven bebyggelse på fastighet ska avgift erläggas enligt 5.1 d) för varje tillkommande lägenhet.

5.8

Tillkommer bortledning av Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt för Df upprättats, ska avgift erläggas enligt 5.1 e).

6.1

För annan fastighet ska erläggas anläggningsavgift.
Avgift utgår per fastighet med:

	Utan moms	Med moms
a) en avgift avseende framdragning av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S och Df	51 996 kronor	64 995 kronor
b) en avgift avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df	61 303 kronor	76 629 kronor
c) en avgift per m ² tomtyta:		
1–5 000 m ²	45,31 kronor	56,64 kronor
5 001–10 000 m ²	39,65 kronor	49,56 kronor
10 001–20 000 m ²	33,98 kronor	42,48 kronor
20 001–50 000 m ²	28,32 kronor	35,40 kronor
50 001 m ² –	22,66 kronor	28,32 kronor
d) * en grundavgift för bortledande av Df, om bortledande av dagvatten sker utan att förbindelsepunkt för Df upprättats.	17 460 kronor	21 825 kronor

* Avgift enligt 6.1 d) tas inte ut om avgift tas ut för Df enligt 6.1 a) och b).

I det fall avgift enligt 6.1 d) tas ut reduceras avgift enligt 6.1 a) och 6.1 b) enligt 8.1 eftersom servisledning och förbindelse punkt inte lagts respektive upprättats.

6.2

Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter, fördelas avgifter enligt 6.1 a) lika mellan fastigheterna.

6.3

Tomtytan utgörs av fastighetens areal enligt förrättningskarta, nybyggnadskarta eller annan karta som huvudmannen godkänner.

6.4

Huvudmannen kan, om godtagbar säkerhet ställs, medge anstånd med erläggande av tomyteavgift för andel av fastighets areal, motsvarande mark som tillsvidare inte utnyttjas för verksamheten på fastigheten. Anstånd medges för viss tid, högst 10 år. Om mark under anståndstiden genom fastighetsbildningsåtgärd frångår fastigheten upphör anståndsmedgivandet att gälla och resterande tomyteavgift förfaller till betalning. Utestående belopp löper med ränta enligt 5 § räntelagen (SFS 1975:635) från den dag anståndet beviljades tills anståndet upphör. För tid därefter utgår dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen.

6.5

Dras ytterligare servisledningar fram och upprättas ytterligare förbindelsepunkter ska avgifter erläggas enligt 6.1 a) och b).

6.6

Ökas fastighets tomyta, ska avgifter erläggas enligt 6.1 c) för tillkommande tomyta som härrör från fastighet för vilken tomyteavgift inte ska anses vara förut erlagd.

6.7

Tillkommer bortledning av Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt för Df upprättas, ska avgift erläggas enligt 6.1 d).

7

Uttag av anläggningsavgift för obebyggd fastighet tas ej ut för närvarande.

8.1

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål, ska reducerade avgifter erläggas enligt följande:

Avgifter för framdragen servisledning

- en ledning	80 %	av avgift enligt 5.1 a1 resp 6.1 a1)
- två ledningar	90 %	” ” ” ” ” ”
- tre ledningar	100 %	” ” ” ” ” ”

Avgifter i övrigt		V	S	Df
Avgift per uppsättning förbindelsepunkt [FP]	5.1 b)	30 %	50 %	20 %
Tomtyteavgift	5.1 c)	30 %	50 %	20 %
Lägenhetsavgift	5.1 d)	30 %	50 %	20 %
Grundavgift för Df utan FP	5.1 e)			100 %
Avgift per uppsättning FP	6.1 b)	30 %	50 %	20 %
Tomtyteavgift	6.1 c)	30 %	50 %	20 %
Grundavgift för Df utan FP	6.1 d)			100 %

För avgiftsändamålet Df tas endast en av avgifterna ut enligt 5.1 b) respektive 5.1 e) eller 6.1 b) respektive 6.1 d). Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

8.2

Inträder avgiftsskyldighet för ändamål, för vilket avgiftsskyldighet inte tidigare förelegat, ska avgifter erläggas enligt 8.1. Vid tillämpning av begränsningsregeln enligt 5.3 inräknas de sammanlagda avgifterna för tillkommande servisledningarna inte till högre belopp än 100 % av avgiften enligt 5.1 a) även om servisledningarna lagts vid olika tillfällen och avgifterna därmed blivit högre.

8.3

För servisledning som på fastighetsägarens begäran utförs senare än övriga servisledningarna för fastigheten ska, utöver avgift enligt 8.1, erläggas en etableringsavgift om 30 % av avgiften enligt 5.1 a). Etableringsavgiften avses täcka huvudmannens merkostnader till följd av att arbetet inte utförs i samband med framdragning av övriga servisledningarna.

9

Vad gäller dagvatten gata från allmän platsmarkshållare pågår en utredning. Tillsvärdare betalar Park och Gata, Tekniska förvaltningen, Örebro kommun, 50 % av investeringskostnaden när det byggs en anläggning för omhändertagande av dagvatten, dvs. med rening och/eller fördröjning.

10

Om för viss eller vissa fastigheter kostnaden för att förse fastigheterna med vatten och avlopp i beaktansvärd omfattning avviker från fastigheterna inom verksamhetsområdet i övrigt, ska enligt lagen om allmänna vattentjänster avgifter utgå enligt särskilt antagen särtaxa. Är det inte skäligt att för viss fastighet eller grupp av fastigheter beräkna avgift enligt 5-8 får huvudmannen i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

11.1

Sedan avgiftsskyldighet inträtt, ska avgift betalas inom tid som anges i räkning.

11.2

Betalas debiterat belopp inte inom tid som anges i räkningen, ska dröjsmålsränta erläggas enligt 6 § räntelagen från den dag betalningen skulle ha skett.

11.3

Enligt 36 § i lagen om allmänna vattentjänster ska en anläggningsavgift fördelas på årliga inbetalningar under viss tid, längst tio år, om avgiften uppgår till belopp som är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft och övriga omständigheter, om fastighetsägaren så begär och godtagbar säkerhet ställs. Ränta ska erläggas enligt 5 § i räntelagen på varje del av avgiften som förfaller till betalning i framtiden från den dag då den första inbetalningen ska ske till dess ifrågavarande del av avgiften betalas eller ränta ska erläggas till dess ifrågavarande del av avgiften betalas eller ränta ska erläggas enligt 11.2.

11.4

Avgiftsskyldighet enligt 5.6, 5.7, 6.6 eller 7.2 föreligger då bygglov för avsett ändrat förhållande meddelats eller ändrat förhållande – t.ex. ökning av tomtyta – inträtt utan att bygglov erfordrats eller meddelats. Det åligger fastighetsägaren att omgående anmäla till huvudmannen när det ändrade förhållandet inträtt. Försummar fastighetsägaren denna anmälningsplikt, tas dröjsmålsränta enligt 11.2 ut för tiden från det två månader förflutit sedan avgiftsskyldighet inträdde och fram till dess tilläggsavgiften betalas.

12.1

Om efter ansökan från fastighetsägare och särskilt medgivande av huvudmannen ledningar utförts på annat sätt eller försetts med andra anordningar än huvudmannen bedömt nödvändigt, ska fastighetsägaren som begärt arbetets utförande ersätta huvudmannen överenskomna kostnader härför.

12.2

Om en fastighetsägare begär att ny servisledning ska utföras i stället för redan befintlig och finner huvudmannen skäl bifalla ansökan om detta, är fastighetsägaren skyldig att bekosta dels den nya servisledningens allmänna del med det avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick, dels borttagandet av den tidigare servisledningens allmänna del.

12.3

Finner huvudmannen påkallat att utföra ny servisledning i stället för och med annat läge än redan befintlig, är huvudmannen skyldig att ersätta fastighetsägaren hans kostnad för fastighetens del av den nya servisledningen och dess inkoppling med det avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick.

Brukningsavgifter

13.1

För bebyggd fastighet ska brukningsavgift erläggas för ändamålen V och S.
Avgift utgår per fastighet med:

a) en fast avgift per mätarplats och år enligt nedanstående tabell:

Mätarstorlek	Avgift/år	Avgift/år	Avgift/dygn	Avgift/dygn
	Utan moms [kr]	Med moms [kr]	Utan moms [kr]	Med moms [kr]
qn _(2,5) /Q ₃ 2,5 (ej småhus)	3 510	4 388		
qn _(2,5) /Q ₃ 2,5 (småhus 1-2 lgh)	1 715	2 144		
qn ₍₆₎ /Q ₃ 6,3	7 544	9 430		
qn ₍₁₀₎ /Q ₃ 10	14 048	17 560		
Undermätare qn _(2,5) -qn ₍₁₀₎ / Q ₃ 2,5-Q ₃ 10	3 510	4 388		
Tilläggskostnad för pulsfunktion/M-bus	339	424		
Ståndsörsmätare qn ₍₆₎ / Q ₃ 6	10 596	13 245	49	61
Byggmätarskåp inkl qn _(2,5) /Q ₃ 2,5	14 327	17 909		

För ståndsörsmätare debiteras dock lägst 292 kr/tillfälle (utan moms), 365 kr/tillfälle (med moms).

b) en avgift per m³ levererat vatten för:

	Avgift/m ³ Utan moms [kr]	Avgift/m ³ Med moms [kr]
V, vattenförsörjning	5,76	7,20
S, spillvattenavlopp	5,76	7,20
Eller V + S tillsammans	11,52	14,40

Vid hämtning av vatten från iordningställda betalstationer utgår avgift för levererad mängd vatten med 21,52 kronor per m³ (utan moms), 26,90 kronor per m³ (med moms).

För icke förorenad spillvattenmängd, som enligt huvudmannens medgivande avleds till dagvattennätet, erläggs 1,17 kronor per m³ (utan moms), 1,46 kronor per m³ (med moms).

13.2

Om extra föroreningsmängd avleds i spillvattenavlopp erläggs avgift enligt nedan:

	Avgift Utan moms [kr/kg]	Avgift Med moms [kr/kg]
SS _{sed} (sedimenterbar suspenderad substans)	3,37	4,21
BOD ₇ (organiskt material mätt som biokemisk syreförbrukning)	3,37	4,21
P (totalfosfor)	56,28	70,35

Som extra föroreningsmängd räknas SS_{sed}, BOD₇ och P i förbindelsepunkten utöver vad som motsvaras av följande gränsvärden:

	Gränsvärde
SS _{sed}	0,26 kg/m ³
BOD ₇	0,20 kg/m ³
P	0,0090 kg/m ³

Spillvatten från bostadsfastighet anses normalt inte innehålla extra föroreningsmängd. Avledande av spillvatten med extra föroreningsmängd förutsätter att avtal eller annan överenskommelse träffas mellan huvudmannen och fastighetsägaren eller att huvudmannens medgivande föreligger. Halterna ska bestämmas genom mätning på fastighetsägarens bekostnad eller på annat sätt enligt överenskommelse mellan huvudman och fastighetsägaren eller efter huvudmannens uppskattning.

13.3

Fastighetsägaren är betalningsansvarig för allt vatten som levereras till fastigheten. Har huvudmannen bestämt att för bebyggd fastighet vattenförbrukningen tillsvidare inte ska fastställas genom mätning, tas en fast avgift motsvarande bedömd måtarstorlek ut samt en avgift enligt 13.1 b) efter en antagen förbrukning om minst 250 m³ per år för V och minst 250 m³ per år för S.

13.4

För s.k. byggvatten ska bruksavgift erläggas enligt 13.1 a) och b). Om mätning inte sker, antas den förbrukade vattenmängden uppgå till 30 m³ per lägenhet.

13.5

Antas mätaren visa annan förbrukning än den verkliga, låter huvudmannen undersöka mätaren, om huvudmannen finner det nödvändigt eller om fastighetsägaren begär det. Vid ovan avsedd undersökning eller prövning bestäms mätarens felvisning i två kontrollpunkter enligt SWEDACs föreskrifter om vatten- och värmemätare, STAFS 2007:2. Kan mätfelets storlek inte bestämmas eller har mätaren inte fungerat, har huvudmannen rätt att uppskatta förbrukningen. Fastighetsägare som inte godtar huvudmannens beslut efter genomförd undersökning eller huvudmannens uppskattning av förbrukningen, kan begära prövning av frågan hos Statens va-nämnd.

13.6

Har fastighetsägare begärt undersökning av vattenmätare och mätaren härvid godkänns, ska fastighetsägaren ersätta huvudmannen för undersökningskostnaderna i enlighet med vad som framgår av 15.

14

Tillförs avloppsnätet större spillvattenmängd än som svarar mot levererad vattenmängd eller avleds inte hela den levererade vattenmängden till avloppsnätet ska avgift för spillvattenavlopp erläggas efter den mängd spillvatten som avleds till avloppsnätet. Mängden ska bestämmas genom mätning på fastighetsägarens bekostnad av ifrågavarande vatten- eller spillvattenmängd eller på annat sätt som överenskommit mellan huvudmannen och fastighetsägaren.

En förutsättning för att avgiften för avlett spillvatten ska debiteras efter annan grund än efter levererad mängd vatten är att skillnaden mellan mängderna vatten och spillvatten är avsevärd.

15

Har huvudmannen på fastighetsägarens begäran vidtagit åtgärd eller har på grund av att fastighetsägaren åsidosatt sin skyldighet vattentillförseln avstängts eller reducerats eller annan åtgärd vidtagits av huvudmannen debiteras följande avgifter:

	Utan moms [kr]	Med moms [kr]
Nedtagning av vattenmätare	650	813
Uppsättning av vattenmätare	650	813
Undersökning av vattenmätare	650	813
Länsning av vattenmätarbrunn	975	1 219
Förgävesbesök	650	813
Avstängning av vattentillförsel	650	813
Påsläpp av vattentillförsel	650	813
Montering och demontering av strypbricka i vattenmätare	975	1 219
Byte av vattenmätare som beställts utöver ordinarie revideringsintervall	975	1 219
För frusen, skadad, förkommen eller förstörd vattenmätare utifrån mätarstorlek. Därtill kommer avgifter enligt ovan		
qn 2,5/Q ₃ 2,5	684	855
qn 6/Q ₃ 6,3	1 036	1 295
qn 10/Q ₃ 10	1 342	1 678
Uppsättning av brandposthuvud med mätare för tillfälligt vatten	650	813

För arbeten som på fastighetsägarens begäran utförs utanför ordinarie arbetstid debiteras ett tillägg om 100 % av ovan angivna belopp.

16

Om för viss eller vissa fastigheter kostnaden för att förse fastigheterna med vatten och avlopp i beaktansvärd omfattning avviker från fastigheterna inom verksamhetsområdet i övrigt, ska enligt lagen om allmänna vattentjänster avgifter utgå enligt särskilt antagen särtaxa. Är det inte skäligt att för viss fastighet beräkna avgift enligt 13–14 får huvudmannen i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

17

Brukningsavgift enligt 13.1 b) debiteras normalt i efterskott baserad på förbrukad vattenmängd eller annan grund som anges i 13. Sker enligt huvudmannens beslut mätaravläsning inte för varje debitering, får mellanliggande debiteringar ske efter uppskattad förbrukning, dock att mätaravläsning och debitering efter verklig förbrukning bör ske i genomsnitt minst en gång per år.

Avläsning och debitering bör därjämte ske på fastighetsägarens begäran med anledning av fastighetsöverlåtelse. Betalas debiterat belopp inte inom tid som anges i räkningen, ska dröjsmålsränta på obetalt belopp erläggas enligt 6 § räntelagen från den dag betalningen skulle ha skett.

Taxans införande

18

Denna taxa träder i kraft den 1 januari 2019. De brukningsavgifter som är baserade på uppmätning hos fastighetsägare ska därvid tillämpas i fråga om den vattenmängd som levereras och den spillvattenmängd som släpps ut efter den ovan angivna dagen för taxans ikraftträdande.

Bilaga: Avgifter för extratjänster

A. Årsavgift för köksavfallskvarn:

	Pris Utan moms [kr]	Pris Med moms [kr]
Enskilt hushåll	792	990
Storhushåll	7 920	9 900

B. Årsavgift för sprinklerförsörjning, privat brandpost eller motsvarande:

Anslutning	Pris Utan moms [kr]	Pris Med moms [kr]
100 mm	7 840	9 800
150 mm	24 120	30 150
200 mm	40 248	50 310
300 mm	73 248	91 560

C. Fastighetsägare som saknar fettavskiljare eller vars anordning eller tillsyn av anordning konstateras bristfällig av huvudmannen ska betala en avgift för extraordinära åtgärder i det allmänna VA-systemet. Avgiften bedöms från fall till fall beroende på omfattning, dock lägst motsvarande två kontroll- och renspolningsåtgärder per år eller ca 7 900 kronor (med moms).

**Örebro kommun
Kommunledningen**

019-21 10 00
orebro.se

2019

FOTO: RAWPIXEL, JORDAN ROWLAND, JOSEPH PEARSON
ILLUSTRATIONER: WHITE ARKITEKTER
PRODUKTION: ADVANT BYRÅ

